

cao xue-qin

841

cao xue-qin

visul din pavilionul roșu

«N-am cine știe ce învățătură, dar cred că tot voi izbuti să evoc locuri în care am trăit și oameni pe care i-am cunoscut, chemând la lumină acele femei și iatacuri, risipind plictisul și deschizind ochii celor ca mine.

Nu se cuvine oare să scriu cartea chiar și numai pentru aceasta?»

CAO XUE-QIN - VISUL DIN
PAVILIONUL ROȘU

cao xue-qin

Vol. I - III, lei 14

editura minerva

Ilustrația copertei : *Fotoreproducere după gravura aparținând lui GAI QI din dinastia Qing (manciuriană) executată de Iosif Giucă.*

cao xue-qin

visul din pavilionul roșu

ROMAN

TRADUCERE DIN LIMBA CHINEZĂ VECHĂ DE
ILEANA HOGEA-VELIȘCU ȘI IV MARTINOVICI

PREFAȚĂ, TABEL CRONOLOGIC, selecție și note
DE ILEANA HOGEA-VELIȘCU

BIBLIOTECA PENTRU TOȚI ● 1975

EDITURA MINERVA ● BUCUREȘTI

Pentru versiunea românească
toate drepturile rezervate Editurii Minerva
(B.P.T.)

Cao Xue-qin, Gao E
Hong Lou Meng
(*Shang Xia*)
Editura pentru literatura poporului
Pekin, 1957

PREFAȚA

Cao Xue-qin propune în „Visul din pavilionul roșu” cheia de descifrare a unor probleme-enigmă proprii gândirii antice chineze, care și-au găsit prelungire în conștiința oamenilor pînă în veacul al XVIII-lea și al XIX-lea. Această carte extraordinară, un roman fluviu, pe o temă domestic-sentimentală, de o mare complexitate ideatică, încheie și sub acest aspect în mod prestigios literatura chineză clasică multiseclară.

Marea faimă de care s-a bucurat în toate timpurile romanul lui Cao Xue-qin trebuie legată atît de grandoarea conferită de arhitectura sa susținută de cîteva sute de personaje, cît și de interesul cu care autorul s-a apropiat de personalitatea umană, găsind explicații relațiilor inextricabile dintre indivizi, în contexte sociale diferite.

Autorul trăiește la limita dintre Evul Mediu și epoca modernă. Ne aflăm în fața unui scriitor detașat în bună parte de așa-numita „literatură vizuală”, de transpunere a realității înconjurătoare, proprie literaturii chineze clasice, apropiat prin arta sa analitică de gîndirea modernă și formele ei de reprezentare.

Reconstituirea sumară a ideilor, care scot la iveală un anume univers sensibil specific scrierilor chineze vechi, permite cititorului cărții să înțeleagă cauzalitatea comportamentului personajelor, mobilurile dinamicii lor psihologice, dîndu-i putința să

pășească pe terenul mai puțin familiar al ideologiei feudale, marcate de cultul pentru daoism, confucianism și budism.

Istoria ideilor vechi este la fel de zbuciumată și meandrată ca și istoria neamului chinez, martor, în îndepărtatele veacuri, al împărățiilor ce se năruiau peste noapte, generând haos politic și nesiguranță socială.

Literatura narativă chineză evoluează în general sub influența ideilor daoiste, confucianiste și budiste, căpătînd forma povestirilor cu subiecte stranii, inspirate de lumea întîmplărilor supranaturale și a strigoilor, materializate în povestirile medievale *hua ben*, nuvela *Chuanqi* și, în romanul monumental din epoca dinastiilor Ming și Qing, perioada dominației manciuriene dintre secolele al XVII-lea — al XX-lea.

Literatura chineză veche deține un bogat fond filozofic, construit nu atît de meditația filozofică făuritoare de sisteme mai mult sau mai puțin încheiate, cît mai ales de cugetarea simplă, dictată de formația intelectuală a cărturarului-scriitor.

Daoismul, de exemplu, se constituie ca filozofie și religie abia pe la începutul erei noastre, drept o derivație mistificatoare a gândirii filozofului materialist Lao Zi (sec. VI î.e.n.) concentrată în *Cartea despre „dao“*, (*Dao de jing*). În accepția lui Lao Zi *dao* însemna cale, unitate, fire a lucrurilor, care nu trebuia încălcată. Discipolul său Zhuang Zi denaturează materialismul naiv al predecesorului și fondează orientarea mistic-religioasă a daoiștilor.

Noblețea spirituală în accepția daoistă poate fi depistată urmărind izvoarele vechi ale motivului „visului“, frecvent atît în poezia cît și în proza clasică, un om investit cu această calitate trebuind să satisfacă și capacitatea de a „visa“, adică de a medita asupra tainelor vieții și nemuririi, admițînd „viața ca vis“ (*ren sheng ru meng*). Astfel, odată Zhuang Zi ar fi visat că se prefăcuse în fluture. Adormind, fluturile visează și el că se metamorfozase în om și filozoful se întreabă, în consecință, cine este el de fapt, omul care devenise fluture sau fluturile care se transformase în om?

Trecînd hotarul cunoaşterii raţionale, subiectul descoperă un *dao* fără contradicţii, înţeles ca unitate supranaturală. Suprapunerea planului real şi a celui imaginar se construieşte cu ajutorul unei imaginaţii debordante în cadrul căreia motivul reîncarnării ocupă o poziţie esenţială. Reîncarnarea în timp dă omului posibilitatea să trăiască mai multe vieţi, săvîrşind într-o viaţă ceea ce n-a reuşit în cealaltă, trăind veşnic doar tinereţea. Este evident că pînă în acest punct, daoismul se confundă cu budismul, introdus în China tot cam la hotarul dintre cele două ere cînd ideea existenţei „vieţii de apoi“ (*yin guo bao ying*) dublată de imperativul acceptării suferinţei, ar fi oferit, de asemenea, o iluzie consolatoare. Motivul oniric nu poate fi despărţit nici de filozofia şi etica impusă de confucianism.

Istoria romanului clasic chinez constituie istoria penetraţiei elementelor de cult în conştiinţa oamenilor pe calea scrisului.

Accastă observaţie, raportată la romanul monumental din timpul dinastiilor Ming şi Qing (manciuriană), o atestă prezenţa heterogenă sau diferenţiată, dar constantă, a daoismului, a confucianismului şi a budismului în cele cinci opere clasice de primă mărime: *Pe malul apei* (*Shui Hu Zhuan*), *Lupta celor trei regate* (*San Guo Yan Yi*), *Călătorie spre soare apune* (*Xi You Ji*), *Falsa istorie a învăţaţilor* (*Ru Lin Wai Shi*) şi *Visul din pavilionul roşu* (*Hong Lou Meng*), ca şi în cele peste douăzeci de mii de texte denumite *bian wen* — scrieri despre întîmplări extraordinare de provenienţă budistă.

Autorul *Visului din pavilionul roşu* se numea Cao Zhan, porecla fiindu-i Xue Qin. Mai era cunoscut şi drept Meng Yuan, Qin Fu sau Qin Xi.

Familia Cao era originară din *Shenjang* — Mucdenul de mult timp supus de manciurieni. Numele Cao era foarte vechi şi cunoscut în rangul nobilimii, aproape toţi înaintaşii scriitorului fiind „ochii şi urechile“ împăratului, bucurîndu-se de un bun renume încă din primii ani ai întemeierii dinastiei manciuriene.

Istoria consemnează amănunte legate de strînsele relaţii ale stăpînirii străine manciuriene cu familia Cao. Astfel, Cao Yan, ca unul dintre cei mai mari bogătaşi din China, se bucura de

o deosebită influență și, în consecință, marile jertfe se oficiau sub conducerea sa. Împăratul Shen Zu, călătorind de cinci ori în ținuturile sudice, a poposit de patru ori în casa lui Cao Yan. După moarte, cei doi fii — tatăl și respectiv unchiul lui Cao Xue-qin — i-au moștenit titlurile. Dar murind Kang Xi (1662-1723) — steaua ocrotitoare a familiei Cao — alt împărat i-a luat locul. Producându-se dezordine la Curte, tatăl — Cao Zhao — a intrat în dizgrație, a fost destituit din funcție, condamnat la moarte în anul 1727 — cel de-al cincilea an de domnie al împăratului Yong Zheng (1723—1736) și depozat de avere. I-a rămas neconfiscată doar o parte neînsemnată, care se afla la Pekin, familia fiind ruinată s-a mutat de la *Jiangnan* la Pekin. Persecuțiile însă au continuat și după stabilirea aici, pînă cînd familia Cao a fost distrusă complet. Autorul romanului *Visul din pavilionul roșu*, Cao Xue-qin traversează epoca de prosperitate și decădere a marii familii nobiliare Cao. Sînt puține date biografice referitoare la Cao Xue-qin. Se știe că s-a născut cam prin al cincizeci și patruilea an de domnie al împăratului Kang Xi și probabil că la decapitarea tatălui — grea umilință pentru scriitorul de mai tîrziu — avea doar vreo patru ani. Moare pe timpul domniei lui Jian Lun (1736—1796), apucînd toată domnia lui Yong Zheng.

Cîțiva ani, în tinerețe, a trăit în avuție, ducînd o viață aristocrată și salonardă. Restul — nu atinge vîrsta de cincizeci de ani — și-i trăiește trist în suburbia de vest a Pekinului, cartierul *Haidian*, ducînd, împreună cu familia sa, o existență extrem de modestă, singura sursă de venituri fiind vînzarea picturilor ocazionale pe care le realiza singur.

Îi plăcea să bea și păstra un ușor dispreț pentru oamenii de rînd. Își petrecea timpul străbătînd pădurile ori rîmînînd în temple, vizitînd chiliile călugărilor, contemplînd Taipinghu, — Lacul liniștit, primind vizitele prietenilor orășeni. Printre amicii săi erau unii decepționați și blazați, ca frații Dun Mei și Dun Cheng. Împreună cu ei petrecea clipe de destindere, de veselie și nostalgie în fața paharelor cu vin.

Nu se știe dacă a fost sau nu un dregător. Dun Cheng i-a dedicat versuri unde pomenește de Academie. Se crede că Xue-qin ar fi fost coleg cu Dun Cheng ori mai degrabă slujbaş acolo pe timpul studiilor acestuia.

Xue-qin era cunoscut ca o personalitate artistică multilaterală, marcantă. Contemporanii îl comparau cu Li He de la sfârșitul dinastiei Tang și spuneau despre el că „are vraja în pană“, elogiindu-i de fiecare dată versurile. A fost și un pictor desăvârșit. Se spune că însuși împăratul l-ar fi poftit să-i decoreze palatul, dar Xue-qin ar fi refuzat.

A început să-și scrie romanul abia după ce familia sa se ruinase. Cronică a marilor familii feudale de la mijlocul secolului al XVIII-lea, *Visul din pavilionul roșu* oferă date substanțiale, cu ajutorul cărora reconstituim biografia autorului. Când scria primul capitol, locuia într-o colibă, aproape un bordei săpat în pământ. Dealtfel, în această parte a cărții consemnează: „Acum, când viața m-a doborât cu desăvârșire, când norocul a încetat să mă mai urmărească (...) m-am simțit îndemnat să re trăiesc acele zile, când mă bucuram de îndurarea cerului și norocul moștenit de la străbuni, când purtam veșminte bogate — halate de brocart și pantaloni din mătăsuri albe — când beam licori delicioase și mă înfruptam copios din bunătăți (...). Nici scaunul aspru împletit din nuiele, nici vatra afumată din coliba mea mizeră acoperită cu trestie, cu pereții din chirpici și cu patul legat cu funii ca să nu se surpe, nu-mi vor stăvi gândurile îndrăznețe, fiindcă și vântul dimineților, și luna nopților, și salcia din cerdac, și florile din ogradă mă îmbie să scriu“.

Nu se cunoaște exact data când a început elaborarea romanului său; probabil foarte târziu, de vreme ce n-a reușit să-l termine. Moartea unicului fiu — Yao Zhe — la 12 februarie 1763, în urma unei îndelungate boli, a schimbat întreg universul intim al scriitorului. Zbuciumul și răvășeala sufletească l-au doborât la pat, iar în anul imediat următor s-a stins, lăsând în urmă o nevastă tânără și fără noroc, ursită să se zbată tot restul vieții în mizerie. La moartea sa au fost de față doar câțiva prieteni, care l-au petrecut pînă la mormînt, ameste-

fiind la poalele Muntelui de jad vinul cu lacrimile. Abia după doi ani de la dispariția autorului, romanul a făcut ocolul Pekinului însă, netipărit. Manuscrisul circulase în societatea prietenilor ca apoi să se risipească. În forma lăsată de Cao Xue-qin cuprindea 80 de capitole și era intitulat *Istoria pietrei*. În 1791 editorul Cheng Wei-yuan l-a publicat prima dată, după 30 de ani de la moartea autorului, într-o versiune de 120 de capitole, cu titlul definitiv *Visul din pavilionul roșu*. Același editor amintea în prefață că ultimele 40 de capitole fuseseră „găsite cu mari eforturi”¹ de către el, ceea ce lasă să se înțeleagă că ar fi aparținut tot lui Cao Xue-qin. Târziu, în epoca modernă, s-a stabilit că autorul ultimelor 40 de capitole a fost prietenul lui Cheng Wei-yuan, pe nume Gao E, poreclit atât de către prieteni „autorul istoriei pavilionului roșu”, cât și de Lan Ye și Lan Shi. În cel de-al cincizeci și treilea an de domnie al împăratului Jian Lun fusese înrolat în armata naționalității *han*. În urma examenelor de stat, susținute în Capitală, primește titlul de dregător — *jin shi* — după ce terminase de scris cele patruzeci de capitole ale romanului *Visul din pavilionul roșu*, la o distanță de douăzeci și opt de ani de la moartea lui Xue-qin.

Gao E nu numai că a desăvârșit romanul completându-l și manifestând o mare înțelegere față de primul autor, dar a și intervenit asupra celor optzeci de capitole existente. În această versiune, *Visul din pavilionul roșu* a circulat mai mult de un veac.

*

Visul din pavilionul roșu este romanul tinereții lui Jia Bao-yu, existență originală în contextul vieții tradiționale, pe care o trăiește familia aristocrată Jia. Nașterea sa miraculoasă, istorisită ca o ciudățenie de unul din personaje în capitolul al doilea, înseamnă preludiul acestei existențe aparte.

„... În familia stimatelor tale rude s-a petrecut un fapt destul de ciudat... Doamna Wang a născut o fetiță care a venit

¹ *Istoria literaturii chineze*, vol. III, Editura pentru literatura poporului, Pekin, 1963.

pe lume chiar în prima zi a Anului Nou, de s-au mirat toți. S-au scurs zece ani și doamna Wang a mai dăruit soțului un fiu. Dar cel mai surprinzător lucru a fost că atunci când a ieșit din pîntecele mamei, băiatul ținea în gură o pietricică, sclipind în toate culorile curcubeului și purtînd deasupra urmele unor hieroglife...“.

Cao Xue-qin își intitulase inițial romanul *Istoria pietrei*, lămurind de la început proveniența pietricelei pe care o ținea Bao-yu în gură cînd s-a născut: „Povestea mea s-a întîmplat odată, demult, tare demult, în timpuri străvechi, cînd zeița Nü Wa¹ a fărîmițat la poalele stîncii Wujia din muntele Dahuang 36.501 pietre, înalte de 12 *zhang*² și cu muchiile de cîte 24 *zhang* fiecare, cu gînd să astupe spărtura ivită în bolta cerească. 36.500 de pietre a pisat zeița și rămînîndu-i una singură, a aruncat-o peste vîrfurile Jinggeng.

Cine putea să-și închipuie că această piatră a prins viață și a început să meargă de colo pînă colo, a început a se mări și a se micșora după voie? Văzînd cum suratele ei străluceau pe boltă, a cuprins-o un simțămînt de zădărniciie, care o apăsa zi și noapte și o făcea tristă și nefericită. Odată, într-o clipă de deznădejde, miraculoasa piatră a observat că se apropie pe neașteptate de ea doi călugări — unul budist și altul daoist — cu înfățișări și apucături ciudate“.

Budistul și daoistul — permanente în arhitectura complicată a cărții — aveau să justifice prin apariția lor, în momentele de mare tensiune ale acțiunii, fundamentul ei ideatic. *Visul din pavilionul roșu* poate fi, de altfel, privit în ansamblul său, ca o pledoarie în favoarea mentalității și sensibilității daoist-budiste, conflictuale în raport cu ambianța confucianistă în care evo-

¹ Legenda spune că zeița Nü Wa ar fi fost sora împăratului legendar Fu Xi. De numele ei este legat la chinezi mitul făcerii lumii. Nü Wa ar fi plămădit un aluat din praf de piatră în cinci culori și ar fi astupat cu el spărtura făcută în bolta cerească odată cu prăbușirea muntelui Buzhou, care o susținea. Apoi a zămislit oamenii.

² Unitate de măsură reprezentînd 3,2 m.

luează familia aristocrată, înscrisă pe traiectoria decăderii sociale, ideologice, temperamentale.

Ideea depășește cadrul referirilor exclusive la personajul Bao-yu, prelungindu-se în universul intim al tuturor personajelor. Soarta — materializare a conceptelor religioase, acționează pregnant și individualizat la toți cei ce trăiau după zidurile uriașelor castele Rongguo și Ningguo, secretele ei găsindu-se înscrise în răbojul zeiței Jin Huan din Lumea iluziei, cea care ajută pămîntenii păcătoși să se purifice și să devină pe lumea cealaltă parte din Buda.

Bao-yu este un predestinat veritabil, purtînd pecetea destinului concretizată în nestemata cu care s-a născut și-i anina de gît, simbol al vieții lui. Bunică-sa, Jia Mu, conchide la un moment dat: „Piatra asta este viața lui Bao-yu“. În fond, piatra nu era decît o punte între real și ireal, pămînesc și nepămînesc, moarte și nemurire, iar Bao-yu, ca posesor al ei, solul lumii pure a iluziei, în lumea pămînteană întinată, cel care avea să călătorească pentru a afla în cîntecele intitulate *Visul din pavilionul roșu* destinele mării familii Jia.

Nașterea misterioasă a lui Bao-yu este urmată de viața sa cu trăiri clocotitoare, ce sparg echilibrul familiei de viță nobilă, înglodată în datini și obiceiuri, „unde fiecare invitație la masă se făcea cu băți de gong“.

Manifestările care-l singularizează printre membrii familiei Jia și ceilalți locatari ai castelelor Rongguo și Ningguo sînt consecința gîndirii sale, greu de justificat din punct de vedere logic de cei din jur. Ele sînt derulate sistematic, cu un început și o finalitate.

„Cînd a împlinit un an, domnul Jia s-a gîndit să-i verifice înclinațiile. A așezat în fața lui cele mai felurite lucruri, ca să vadă spre ce întinde mîna. Mare le-a fost mirarea cînd băiatul a apucat niște agrafe purpurii și niște inele și a început să se joace cu ele.“

Bao-yu fusese predestinat să schimbe o ordine ce trona peste toate și cu care toți se obișnuiseră. Ce-i drept, această ordine presupune niște carențe în fizionomia morală a familiei

Jia, fiindcă, așa după cum observă unul dintre personaje, „în asemenea familii sus-puse, de viață nobilă... generația tinărară, fiii și nepoții, din ce în ce se degradează”.

Văzut prin această optică, Bao-yu făcea primul pas spre detronarea moravurilor severe, dar șubrede prin lipsa sincerității propovăduite în casa Jia. El avea să răstoarne normele valorice referitoare la poziția femeii și bărbatului pe toate planurile și să extindă cunoașterea de la sfera restrânsă a familiei la orizontul larg al vieții sociale.

„Cuvîntul «fată», se confesează el valetului său, este cel mai curat și mai luminos. Față de aceste fapte încerc o mare venerație, ca pentru animalele fabuloase ori păsările rare, florile și ierburile neobișnuite. Pe voi, care spuneți vorbe murdare, vă opresc să mai pomeniți fără rost acest cuvînt. Ai înțeles? Iar dacă nu-l puteți ocoli înainte de a-l spune, spălați-vă gura cu apă curată ori cu esență de ceai! Am să-i smulg dinții și să-i scot ochii aceluia care va îndrăzni să-mi calce porunca”.

Aceste declarații cu iz romantic-subiectiv sînt întregite de altele, devenite certitudini în urma verificării lor pe baza trăirilor proprii, dîndu-i puțința să ridice chipul fetei, devenit motiv artistic, pe soclul zeitelor — al acelor ființe bune, alinătoare, purificatoare și ocrotitoare. Convingerile îl stăpînesc pe Bao-yu și la vederea fetelor „chipul lui se schimba cu desăvîrșire, și el se făcea dintr-o dată duios și supus, isteț și deosebit. De aceea tată-său l-a bătut pînă la sînge, de mai multe ori, dar fără nici un folos. De fiecare dată, cînd ajungea să nu mai poată îndura durerile începea să strige: «Surioarelor, surioarelor.» Fetele își băteau joc de el spunînd: «De ce țiți — surioarelor, surioarelor! — cînd mînninci bătaie? Sau ți-nchipui că vom cere să aibă îndurare de tine? Cum nu-ți este puțină rușine?»” El răspundea uluitor: „De fiecare dată cînd mă doare afară din cale, numai ce strig: «Surioarelor, surioarelor» și parcă mi se ia durerea cu mîna. Iată că am găsit leacul: cînd nu mai pot îndura, încep să strig: „Surioarelor“!

Cutezanța gîndirii lui Bao-yu nu cunoaște limite cînd face diferențieri între bărbați și femei. Aversiunea lui față de bărbați,

care mergea pînă acolo încît îi considera „plăsmuiți din nămol“, ajunge în punctul cel mai sensibil al ordinii sociale dinastice: repulsia față de dogme, nonconformismul, care se traduceau prin dispreț pentru titluri și glorie.

Este aceasta o idee dragă lui Cao Xue-qin; o împrumută cu lărghețe lui Bao-yu și în consecință își clădește cartea pe ideea de putere a femeilor, mai toate inteligente, frumoase, întreprinzătoare. Jia Mu acaparează dominația spirituală asupra familiei Jia, iar Feng Jie pe cea practic-administrativă. Bărbații — cu excepția lui Jia Zheng, — cad în dizgrație. Sînt limitați, incapabili, duc o viață particulară incorectă. După cîteva generații de prosperitate, marile familii feudale ajung într-o criză de educație, care coincide cu degradarea morală și decăderea materială. Dar cum „miriapodele nici cînd mor nu cad“, dedesubtul fastului stă bine mascat declinul.

Dominația femeii asupra bărbatului — încălcare flagrantă a ordinii confucianiste venerate de feudali — anunță transparent dar sigur un deznodămînt neașteptat. Jia Bao-yu îl simte. Mediul știut îi este ostil. Existența reală îi devine nesuferită. Părinții se poartă dur cu el, cei din jur se arată și mai răi. Se aciuiază lîngă bunica Jia Mu — despotul spiritual al casei — speculîndu-i dragostea și cultivîndu-și cu grijă egocentrismul. Trăiește în mediul fetelor, act considerat de asemenea nepotrivit, își simpatizează servitoarele, la care găsește un dram de înțelegere, menține relații duioase cu surorile și înfiripă mici idile cu verișoarele. Cu timpul însă lucrurile primesc un contur. În loc să învețe canoanele confucianiste și dogmele budiste și daoiste și să candideze la examenele pentru obținerea titlurilor de dregător, se lasă atras de farmecul lui Bao-chai și meditează la delicata și mult prea bolnava Dai-yu. Deși răsfățat de fete, copleșit de favoruri din partea lor, lui Bao-yu nu-i este greu să aleagă definitiv. Dai-yu ajungea pe un drum mai scurt și mai puțin sinuos la inima lui. Destul de inteligentă ca să poată estima poziția sa de „rudă săracă“ în castelul Rongguo, își creează convingeri corespunzătoare condiției sale și se apropie la nivel spiritual, deliberat de Bao-yu, pe care-l găsește pur,

franc, mic erou în contextul vieții din casa Jia. Se stabilește o indestructibilă reciprocitate declarată între patru ochi, ba chiar și față de alții : „Eu n-am decît o singură inimă — spune Bao-yu lui Feng Jie — și de mult i-am dat-o surioarei Lin. Dacă va veni ea la mine, mi-o va aduce înapoi și din nou o voi pune în piept“.

Dar ar fi fost prea frumos !

„Surioara Lin“ avea să fie răsplătită de zei pentru preacurățenie și dusă în lumea nemuritorilor chiar în ziua cînd Bao-yu, victimă a cerbiei părinților, era sorocit s-o ia de soție pe Bao-chai — expresie pe plan sentimental a ideilor de supunere propovăduite de dogme. Bao-chai, mijloc de convertire a lui Bao-yu la educația aristocratică, realizează o căsătorie, dar nu și o iubire. Din acest punct, nota tragică devine evidentă în evoluția celor trei personaje și ei îi sînt subordonate toate mutațiile psihologice ale celorlalte.

Sufletul hăituit al lui Bao-yu aleargă în căutarea zeiței Rîului Xiaoxiang, care fusese pămînteana Lin Dai-yu. Din respect pentru memoria străbunilor, Bao-yu candidează la examenele de stat și, cînd reușește excelent, în loc să intre în posesia titlului, care pentru altul ar fi însemnat suprema fericire, dispare, se face călugăr, se dedică vieții ascete și pure, singura cale de a o găsi pe Dai-yu. Credința în zei devine o modalitate de proiectare a eului sentimental în lumea nemuritorilor, unde se afla Dai-yu și unde aveau să se întâlnească.

Bao-yu, dintr-un învins la modul real, devine triumfător în planul „visului“. Triumful său este acela al iubirii asupra datinelor și a morții.

Diversitatea de planuri și suma de cercuri concentrice în care se desfășoară ideea, prin nimic extraordinară, a unei iubiri firești, o determină să atingă dimensiuni nebănuite, cu suficiente implicații laterale și de profunzime în cadrul vieții sociale.

În favoarea susținerii ideii de iubire deasupra nivelului celorlalte, numeroase, cu care se asociază, intervine subtila cunoaștere de către autori a sufletului omenesc, a psihologiei vizionare

În vremuri de opresiune spirituală, a tatnicului patrimoniu lăuntric al femeii, a cauzalității dintre fenomene și indivizi.

Portretele create de Cao Xue-qin cu migală de artizan dezvăluie chipuri filigranate, frumosul delicat al personajelor feminine mai ales, trezind mai degrabă emoții estetice decât sentimente erotice.

Simțul echității îl determină pe Cao Xue-qin să facă public motivul pentru care a scris această carte: „Oi fi eu păcătos, recunosc, dar n-am să las să se ofilească neștiute în iatacuri femeile acelea, numai de dragul de a-mi tăinui cusururile (...). N-am cine știe ce învățătură, dar cred că tot voi izbuti să evoc locuri în care am trăit și oameni pe care i-am cunoscut, chemînd la lumină acele femei și iatacuri, risipind plictisul și deschizînd ochii celor ca mine.

Nu se cuvine oare să scriu cartea chiar și pentru aceasta?”

ILEANA HOGEA-VELIȘCU

TABEL CRONOLOGIC

- 1715 La Jiangning, în ținutul actualei provincii Shanxi, din nord-estul Chinei, se naște Cao Zhan (cunoscut sub unul din pseudonimele sale, Cao Xue-qin), viitorul autor al capodoperei prozei chineze clasice, *Visul din pavilionul roșu* (*Hong lou meng*). Ascendenții săi, de naționalitate *han*, originari din provincia Sheniang (străbunicul Cao Cheng-chan, bunicul Cao Yan, unchiul Cao Yin, tatăl Cao Zhao) ocupaseră pe rând demnități sub dinastia manciuriană, instituită din secolul al XVII-lea pe teritoriile chineze din nord-est. Bunicul se număra printre cei „nouă dregători cu renume” ai dinastiei, patronând marile ceremonii imperiale de cult.
- 1721 Frământările de la curtea manciuriană influențează defavorabil situația familiei Cao. Tatăl scriitorului intră brusc în dizgrație, este denobilat și condamnat la moarte.
- 1729 Familia Cao se mută la Pekin, în cartierul Haidian, unde, în decursul anilor, tânărul Cao Xue-qin cultivă relații cu intelectualitatea Capitalei. Prac-

tică pictura trăind din vânzarea tablourilor. Era cunoscut și prin ușurința cu care scria versuri. Ruina familiei îi inspiră scrierea unui mare roman.

- 1754 În societățile intelectuale din Pekin circulă manuscrisul romanului *Istoria pietrei prețioase*, o primă formă a viitorului *Vis*.
- 1759—1760 Circulă două variante ale romanului cu autograful autorului.
- 1763 Cao Xue-qin este greu lovit de moartea unicului fiu, Yao Zhe. Scriitorul va supraviețui un an, pînă în primăvara anului 1764.
- 1791 La aproape treizeci de ani de la moartea lui Cao Xue-qin, editorul Cheng Wei-yuan publică sub titlul care-i va impune notorietatea o primă versiune a romanului *Visul din pavilionul roșu*.
- 1792 O versiune definitivă, consacrată, în 120 capitole. Istoria literaturii a stabilit faptul că ultimele 40 de capitole constituie opera unui alt autor, Gao E, un *jinshi*, dregător cu pregătire scriitoricească, prieten al editorului.
- 1955 Editura pentru literatură clasică din Pekin publică prima ediție modernă a celebrei cărți.
- 1957, 1959, 1973 Noi apariții ale romanului la Editura pentru literatura poporului din Pekin.

NOTĂ ASUPRA EDIȚIEI

În traducerea de față transcrierea cuvintelor chinezești este cea latină adaptată de către Academia chineză la specificul limbii chineze. Alăturăm alfabetul chinez, indicînd și literele cu pronunția specifică :

b. = b	h = h	s = s
p = p	j = ți	a = a
m = m	q = țzi	o = o
f = f	x = si	e = e
d = d	zh = gi	i = i
t = t	ch = ci	u = u
n = n	sh = ș	y = y
l = l	r = j	e = ă
g = g	z = ț	
k = k	c = țh	er = ar

Lucrarea de față cuprinde traducerea selectivă a 39 de capitole din 120 cite are originalul.

La alcătuirea selecției s-au mai folosit și *Culegerile de texte din literatura chineză veche* — *Zhongguo Wenxue Ming Zhu Xuan Du*, alcătuite la Universitatea din Pekin de profesorii Wang Huan și Jin De-hou în 1957—1958, precum și *Culegerile*

de texte în cinci volume *Zhonghua Huoie Wen Xuan*, apărute la Shanghai începînd cu anul 1960 și pînă în 1965.

A fost consultat un mare număr de lucrări de exegeză, dintre care amintim pe cele alcătuite de profesorul Wu Zu-xiang în 1956—1958 și foarte recentul studiu monografic *Cao Xue-qin și romanul său Visul din pavilionul roșu* de Li Xi-fan, publicat la Pekin în Editura pentru literatura poporului în 1973.

Confruntarea cu originalul în limba chineză veche a fost efectuată de sinologii Romulus Budura și Ștefan Stancu.

I. H.-V.

CAPITOLUL ÎNȚII

*În care se povestește cum într-un vis prea frumos
Zhen Shi-yin a aflat de o piatră fermecată și cum
Jia Yu-cun, cuprins de vîltoarea vieții, dorea să-și
găsească o prietenă*

Iată, aşadar, întîiul capitol al acestei cărți! Eu, autorul, mărturisesc că după ce am avut acel vis minunat, am lăsat într-adins la o parte lucrurile și întîmplările adevărate și m-am hotărît să povestesc despre o piatră fermecată în cartea pe care am numit-o *Povestea pietrei nestemate*. De aceea eroul ei se numește Zhen Shi-yin¹.

Poate mă veți întreba despre ce întîmplări și despre ce fel de oameni voi vorbi?

Acum, cînd viața m-a doborît cu desăvîrșire, cînd norocul a încetat să mă mai urmărească, ciudat, cum mi-am adus aminte de niște fete din zilele de altădată. Trebuie să recunosc, dacă mă gîndesc bine, că mai toate mă depășeau, atît în privința a ceea ce cunoșteam cît și a încercărilor la care mă supusese viața. Splendidele mele sprîncene și mustăți tot nu prețuiam cît agrafele și fustele lor! Simt o nemaipomenită rușine cînd îmi amintesc de toate acestea, dar căința n-are

¹ Zhen Shi-yin e unul dintre cele peste 300 de personaje ale cărții. Numele său realizează un joc de cuvinte, care în limba chineză înseamnă „Zhen cel ce ascunde adevărul“.

nici un rost, vremea și așa a trecut, iar acum, chiar că nu se mai poate îndrepta nimic!

Astfel m-am simțit îndemnat să retrăiesc acele zile, cînd mă bucuram de îndurarea cerului și de norocul moștenit de la străbuni, cînd purtam veșminte bogate — halate de brocart și pantaloni din mătăsuri albe — cînd beam licori delicioase și mă înfruptam copios din bunătăți și cînd prinsesem să disprețuiesc povețele părinților, să nu țin seama de îndemnurile dascălilor, neglijîndu-mi talentul și trăindu-mi viața fără a o împlini, săvîrșind astfel cea mai îngrozitoare nelegiuire.

Oi fi eu păcătos, recunosc, dar n-am să las să se ofilească neștiute în iatacuri femeile acelea, numai de dragul de a-mi ascunde cusururile.

Dealtfel, vorbind despre toate acestea e ca și cum aș ispăși. Nici scaunul aspru, împletit din nuiele, nici vatra afumată din coliba mea mizeră, acoperită cu trestie, cu pereții din chirpici și cu patul legat cu funii, ca să nu se surpe, nu-mi vor stăvili gîndurile îndrăznețe, fiindcă și vîntul dimineților, și luna nopților, și salcia din cerdac, și florile din grădină mă îmbie să scriu. E-adevărat. N-am cine știe ce învățătură, dar cred că tot voi izbuti să evoc locuri unde am trăit și oameni pe care i-am cunoscut, chemînd la lumină acele femei și iatacuri, risipind plictisul și deschizînd ochii celor ca mine.

Nu se cuvine oare să scriu cartea chiar și pentru aceasta? Iată de ce al doilea erou al povestirii se numește Jia Yu-cun¹.

În afară de acestea, în carte voi folosi des cuvintele „vis” și „iluzie”², în care îmi voi țese esența narațiunii ca să pot stîrni astfel curiozitatea ta, cititorule.

¹ Joc de cuvinte care în limba chineză înseamnă „Jia cel neșlefuit”.

² În credința budistă „visul” și „iluzia” constituiau esența vieții pămîntene a oamenilor.

Sau poate îmi dai chiar o părere, cum să-mi încep istorisirea.

Și chiar dacă nu-i decît o plăsmuire, rămîn încă atîtea lucruri care ațîță interesul! Povestea mea s-a întîmplat odată, demult, tare demult, în timpuri străvechi, cînd zeița Nü Wa a fărîmițat la piciorul stîncii Wujiia din muntele Dahuang 36.501 pietre, înalte de 12 *zhang* și cu muchiile de cîte 24 *zhang* fiecare, cu gînd să astupe spărtura ivită în bolta cerească. 36.500 de pietre a pisat zeița și i-a rămas una singură, pe care a aruncat-o peste vîrfurile Jinggeng.

Cine putea să-și închipuie că această piatră a prins viață și a început să meargă de colo pînă colo, a început a se mări și a se micșora după voie? Văzînd cum suratele ei străluceau pe boltă, a cuprins-o așa un simțămînt de zădărnicie, care o apăsă zi și nopțe și o făcea tristă și nefericită. Odată, într-o clipă de deznădejde, piatra fermecată a observat că se apropie pe neașteptate de ea doi călugări — unul budist și celălalt daoist. Aveau înfățișare și apucături ciudate. Cînd au ajuns la piciorul vîrfului Jinggeng, au făcut popas și au prins a tăifăsuși. Deodată sub ochii lor căzu o piatră cristalină, care se micșoră pe loc, devenind o frumoasă mărgea strălucitoare, dintr-acelea ce împodobesc evantaiile. Călugărul budist luă pietricica în palmă, o cîntări și, zîmbind, spuse :

— Judecînd după înfățișarea ta, parcă n-ai fi o piatră oarecare ! Dar cui ai putea folosi ? Aș vrea doar o slovă-două să-ți încrustez, să afle cine te-o mai vedea că ești un lucru rar și oameni luminați și buni să te poarte ca podoabă la pălării, ori să te țină în încăperi fastuoase și pline de huzur, ca să înceapă și pentru tine perioada iluziei și a visului.

Auzind acestea, piatra se bucură și spuse :

— Nu-mi dau seama ce anume cuvînt ați putea

încrusta pe fața mea. Și oare la ce mi-ar ajuta? Poate vă-ndurați de mine și-mi spuneți.

— Acum nu ți-e dat să știi nimic — i-a răspuns călugărul budist. Va veni și vremea când vei afla, singură, totul.

El și-a fluturat mînele largi și a dispărut ca un vârtej împreună cu călugărul daoist.

Ani mulți vor fi trecut de atunci¹ pînă ce călugărul daoist Kong Kong² reușind să dezlege căile adevărului, deveni nemuritor.

Astfel se face că după aceea s-a abătut din nou în locurile din apropierea stîncii Wujia de la poalele vârfului Jinggeng de pe muntele Dahuang, unde a zărit piatra fermecată. Călugărul băgă de seamă că piatra purta distinct însemnele unor hieroglifice.

Era chiar piatra care n-avusese fericirea să umple spărtura, alături de suratele sale din bolta cerului, și care între timp, purtată fiind prin lume de învățatul Mang Mang și de înțeleptul Miao Miao, se întorsese tot aici, la piciorul stîncii. Avea încrustat pe ea locul unde văzuse lumina, apoi era înșirată o mulțime de întîmplări mărunte, trăite pe unde fusese; astfel se vorbea și despre felul cum își petrecuse vremea prin iatacurile femeilor, erau încrustate chiar versuri și ghicitori, de nu-i lipsea aproape nimic, în afară de anii de domnie și denumirile dinastiilor, despre care nu mai găseai nici o urmă scrisă.

La sfîrșit de tot se putea descifra :

¹ În original, dimensiunea timpului este dată de conceptul budist, potrivit căruia viața cunoaște o epocă de înflorire și una de prăbușire. Prăbușirea este marcată de un cataclism care înseamnă sfîrșitul unui ciclu de viață. Deci : după mai multe cataclisme urmate de reapariția și prosperitatea vieții...

² Kong Kong, nume format prin repetarea cuvîntului Kong, care în limba chineză înseamnă neant, gol.

*Bolta cerului n-ai acoperit
Ani mulți ai petrecut în pribegie ;
Iată tot ce-n lume-ai săvârșit.
Destinul oare cine ți-l va scrie ?*

Citind inscripția, călugărul Kong Kong a înțeles că piatra trebuie să fi avut o obârșie neobișnuită, și îi zise :

— Surioară, istoria asta a ta nu-i deloc lipsită de interes, mărturie sînt cele însemnate aici. Povestea ți-o socot demnă de harul poezilor care prin versurile lor meșteșugile o pot transmite generațiilor ce vin. Dar, după cît mi se pare, sînt cîteva lucruri scăpate din vedere : mai întîi, nu se amintește numele nici unei dinastii ; al doilea, nu se pomenește de cîrmuitoarii virtuoși și de demnitari, de bunele obiceiuri prin care îi stăpîneau pe supuși. Aici nu se vorbește decît despre unele femei deosebite prin frumusețea și spiritul lor, ori de altele lipsite de talent și mici la suflet. Chiar dacă eu însumi m-aș apuca să scriu povestea asta, tot nu văd cum aș scoate o carte atrăgătoare.

— De ce trebuie să te lași cuprins de astfel de gînduri ? se împotrivi cu tărie piatra fermecată. Adevărat e că în toate cronicile străine de curțile domnitoare, fără deosebire, se obișnuiește să se vorbească despre vestitele femei frumoase din vremea dinastiilor Han și Tang¹ ; dar în ceea ce mă privește nu s-a ținut seama de aceste obiceiuri și s-a notat numai ce mi s-a întîmplat în viață ; și deci găsesc că narațiunea mea va avea prospețime și va fi mai ieșită din comun.

Cronicile acelea, fie că-i defăimează pe cîrmuitoarii nevrednici și pe demnitarii lor, fie că ponegresc femei și fete ; cît despre uneltirile și ticăloșiile cuprinse în astfel de cărți, numărul lor nici nu se poate socoti. Mai

¹ *Dinastia Han* : 206 î.e.n. — 221 e.n. ; *dinastia Tang* : 618—907.

mult chiar, mai este un soi de scrieri care slăvesc mîrșaviile, desfrîul și josnicia, ceea ce, știi bine, strică tineretului. Cît despre povestirile închinete oamenilor talentați și femeilor celebre, nu-i rînd în care să nu apară numele lui Wen Jun¹, nu-i pagină în care să nu abunde numele lui Zi Jian², încît aceste mii de cărți seamănă pînă într-atît, de nu mai poți deosebi sutele de eroi. Nici chiar în astfel de povestiri nu lipsesc aluziile la desfrîul nepotolit. Însuși autorul este înclinat să introducă în opera sa un vers sau două de dragoste, ori cu subiecte ușoare.

Dar și mai dezgustătoare în aceste cărți sînt limba și stilul vechi, în care sînt descrise fapte dintre cele mai de necrezut, în contrazicere unele cu altele. Și, în sfîrșit, ce să mai zic despre eroii lor! Nu mă tem să afirm că fetele pe care le-am văzut cu ochii mei sînt mai demne de prețuire decît cele din scrierile vechi. Observînd îndeaproape viețile lor pot spune că toate sînt în stare să alunge plictisul și să spulbere tristețea. Cît despre versurile stîngace, își au și ele rostul lor ca să te dispună cînd te afli în fața unui pahar cu vin, la petreceri. Tot ce citești în aceste versuri despre întîlnirile înfrigurate ori despre despărțirile jalnice, despre urcușuri și coborîșuri, redau întîmplări reale, și eu nu cutez să recurg la plăsmuiri, ca să nu mă abat de la adevăr. Nu doresc decît ca oamenii ce se trezesc după o beție cruntă, ori cei din sihăstrie, să

¹ *Wen Jun*, cunoscută și sub numele de Zhao Wen-jun, poetă din epoca celor „Trei împărați” (220—280), soția renumitului scriitor Sima Xiang-ru din timpul dinastiei Han, una dintre femeile celebre ale antichității chineze, renumită pentru frumusețea ei.

² *Zi Jian*, pseudonimul poetului *Cao Zhi* (192—232). A făcut parte din grupul „celor trei împărați”, alcătuit din *Cao Cao* (155—220) și fiii săi: *Cao Pi* (187—226) și *Cao Zhi*; *Cao Zhi* este vestit pentru spontaneitatea cu care-și scria versurile.

citească povestea mea : poate că pe unii îi va ajuta să-și adune puterile, să-și refacă sănătatea și să nu se mai gândească la deșertăciunea vieții. Ce ai de spus despre toate acestea, înțeleptule ?

Călugărul Kong Kong a chibzuit îndelung, a mai citit încă o dată istoria săpată în piatră și abia atunci băgă de seamă că nu cuprindea într-adevăr decît fapte și întîmplări reale și nici o vorbă care să hulească dinastiile sau să cultive gustul de desfrîu. Se apucă de lucru și o transcrise de la un cap la celălalt, cu gînd s-o răspîndească în lume, astfel ca urmașii să se bucure de această poveste minunată.

Din clipa aceea călugărul văzu ivindu-se din neant contururi, din contururi se născură sentimente, apoi sentimentele intrară din nou în contururi, iar contururile iarăși se prefăcură în neant. Înțelegînd esența neantului, Kong Kong și-a schimbat numele în Qing Seng¹, călugărul care trăiește în spirit, iar *Povestea nestematei fermecate* s-a numit *Însemnările lui Qing Seng*.

A mai trecut multă vreme pînă cînd Kun Mei-xi din Donglu a numit cartea aceasta : *Oglinda neprețuită a iubirii*.

Apoi manuscrisul a nimerit în casa tristă a lui Cao Xue-qin, care l-a citit de zece ori și l-a revizuit de cinci ori. El l-a împărțit în capitole, i-a adăugat o tablă de materii și i-a dat un titlu nou : *Istoria celor douăsprezece agrafe de păr din Jinling*² toate celelalte denumiri fiind date uitării. Și așa s-a născut *Povestea nestematei fermecate*. În versurile compuse cu acest prilej poetul spune :

¹ Qing Seng, călugărul Qing. Qing în limba chineză înseamnă suflet, spirit, sentiment.

² Jinling, Mormîntul de aur, denumirea veche a orașului Nanking.

*Hîrtia-i plină cu slovele stîngace
Aici se-ascunde amara lăcrimare.
E-nvinuit poetul că-i nebun
Ci vraja cine i-o înțelege, oare ?*

Așadar, iată izvorul acestei povestiri. A mai rămas să lămurim despre cine și despre ce se narează în această carte. Urmărește-mă, deci, mai departe, prea-distinse cititor ! În inscripția de pe piatră se spune :

Pe vremea cînd pămîntul se lăsa către partea de miazăzi-răsărit a cerului, în acel loc se afla orașul Gusu, cu vestitul cartier Changmen, unde domneau luxul și desfrîul bogătașilor. În afara cartierului Changmen se întindea suburbia Shilijie, iar într-o ulicioară numită Renqingxian stătea ascuns un templu vechi. Ulicioara se îngusta la un capăt, și de aceea localnicii au denumit templul Hulumiao : templul Tărtăcuței. Nu departe de templu locuia un dregător în retragere, pe nume Zhen Fei, cunoscut și drept Zhen Shi-yin. Soția sa, născută Feng, trecea drept o femeie deșteaptă și virtuoaasă, cu deosebită înțelegere a dogmelor¹. Casa nu le era prea îndestulată ; cu toate acestea localnicii îi socoteau printre cei avuți. Pentru că Zhen Shi-yin era modest și liniștit, fără ambiții în carieră, zilnic doar cu gîndul să contemple florile și să sădească bambu, să chefuiască și să recite versuri. Aceste lucruri erau singura lui plăcere și de aceea toți îl socoteau un om de treabă. Numai un reproș i se putea face : trecuse de cincizeci de ani și soarta nu-i dăruise măcar un fiu care să-i sară pe genunchi. Avea doar o copilă de trei ani, pe care o chema Ying Lian.

Odată, într-o zi dogoritoare de vară, Shi-yin stătea în odaia sa de lucru cu o carte în mînă. De la o vreme, obosit, el lăsă cartea, se propti cu coatele pe masă și

¹ E vorba de dogmele confucianiste.

aîpi. Pe neaşteptate totul fu învăluit ca de o ceaţă şi nu-şi mai dădu seama ce se petrece cu el. Deodată zări apropiindu-se doi călugări — unul budist şi celălalt daoist — care vorbeau între ei :

— Încotro vrei să duci piatra aflată acum la tine ? l-a auzit el pe daoist întrebându-l pe budist.

— Fii liniştit ! i-a răspuns acesta zîmbind. Apoi continuă : În curînd se vor judeca pe aici fapte de desfrîu. Făptaşii încă nu au venit pe lume şi de aceea vreau să prind clipa prielnică pentru a scoate această piatră la lumină.

— Înţeleg, cei desfrînaţi şi cei care şi-au înşelat soţii aşteaptă reîntruparea pămîntească, a mai zis călugărul daoist, dar oare în ce loc se vor naşte şi în ce colţ vor apărea ?

— Aceasta este o poveste hazlie, a răspuns călugărul budist. Piatra a fost ursită să pribegască prin lume numai fiindcă la timpul său zeita Nü Wa nu i-a dat rostul cuvenit. Într-o zi această preţioasă piatră a ajuns în locurile unde stăpînea nemuritoarea zîna Jing Huan¹. Zîna cunoştea toată povestea ei şi a oprit-o în palatul său Chixia, dîndu-i numele de Shen Ying — adică slujitoarea palatului Chixia. Piatra fermecată trăia fericită, se plimba de obicei pe malul de apus al râului Sufletelor — Ling He —, unde într-o bună zi a zărit, într-un colţ al ţărmului, lîngă Piatra cu trei vieţi, strălucitoarea şi preafrumoasa plantă nemuritoare : Mărgăritarul purpuriu. Zi de zi îi uda rădăcina cu rouă proaspătă. Hranindu-se cu tot ce poate da mai bun Cerul şi Pămîntul, planta stropită cu rouă proaspătă şi-a aruncat o dată involişul său vegetal şi s-a întrupat într-o fecioară care hoinărea ziua-ntreagă pînă la marginele sferei cereşti, acolo unde nu sălăşluieşte ura, şi se

¹ Despre Jing Huan se spune că ocrotea sufletele muritorilor şi le învăţa cum să-şi ispăsească păcatele înainte de a se coborî pe pămînt pentru reîntrupare.

hrănea cu „roadele sufletelor tainice” și bea „apă curgătoare a tristeții”. Fecioara era cuprinsă de mîhnire nemărginită, pentru că nu știa cum să răsplătească nestemata care-i dăduse cîndva atîta vlagă, și întruna zicea: „Ea m-a copleșit cu atîta bunăvoință, iar eu n-am putut să-i întorc nimic în schimb. Dacă se va fi dus cumva pe pămînt, luînd chip omenesc, o voi căuta și-i voi da toate lacrimile din viața mea.” Dar iată că s-a și strîns o mulțime de soți necredincioși ca să se împrăstie prin lume. Printre ei se găsea și planta nemuritoare. Fiindcă și piatra fermecată s-a gîndit să-și ia înfățișare omenească, eu am adus-o la judecata zînei Jing Huan, să i se ursească soarta și să pășească în lume, ca să se sfîrșească odată pentru totdeauna cu povestea aceasta.

— Într-adevăr, hazlie poveste! Nu mi s-a întîmplat niciodată să aud că ar putea fi răsplătit cineva cu lacrimi! Chibzui daoistul. Ar trebui să coborîm în lume și să ajutăm pe careva să se elibereze de povara existenței pămîntești. N-am face oare cea mai bună faptă?

— Chiar așa mă gîndeam și eu, a spus călugărul budist. Numai că înainte de toate ar trebui să trecem pe la palatul zînei Jing Huan, să lămurim cu cine-și va uni destinul nefericita asta. Apoi cînd sufletele soților necredincioși vor coborî în lume, ne vom lăsa pe pămînt odată cu ele.

— Fie, se învoi daoistul.

Auzind acestea toate, Zhen Shi-yin n-a mai rezistat și s-a îndreptat către călugări, s-a înclinat și a spus:

— Îngăduiți-mi un cuvînt, venerate fețe!

— Cum să nu? Cum să nu? a zis călugărul budist grăbindu-se a răspunde salutului.

— Tocmai am auzit discuția voastră despre soarta necredincioșilor și despre pedepsele ce-i așteaptă, s-a dat de gol Zhen Shi-yin. Rar se întîmplă să auzi o astfel de judecată în lumea muritorilor; și eu, neștiutor!

cum sînt, n-am înţeles totul pînă la capăt. Dacă veţi avea bunătatea să-mi luminaţi mintea sînt gata să-mi ascut urechile şi să vă ascult cu cea mai mare băgare de seamă. Poate voi avea norocul să aflu adevărul şi să-i scap pe aceia de la pieire.

— E o taină cerească la mijloc, au răspuns zîbind nemuritorii, şi nu se cade s-o dezvăluim înaintea de vreme. Aminteşte-ţi de noi şi, cînd va sosi clipa, te vom ajuta să ieşi din încurcătură.

Zhen Shi-yin a ascultat cu luare aminte, dar ca să întrebe mai mult, îi venea peste mîină; totuşi a rostit zîbind :

— De bună seamă, tainele cereşti nu se pot dezvălui. Dar eu v-am auzit pomenind adineauri cuvîntul „nefericita”. Aş îndrăzni oare prea mult întrebînd despre cine e vorba ?

— E firesc să întrebi asta ! a zis călugărul budist. Iată, aici se ascunde jumătate din povestea ei şi călugărul scoase nestemata şi i-o întinse lui Zhen Shi-yin.

Acesta o privi pe toate părţile şi îşi dădu seama că este o piatră pe care se păstrasera desluşit urmele unor hieroglife : Tong Lin Bao Yu, adică piatra nestemată în care sălăşluieşte sufletul. Pe partea cealaltă de asemenea era scris ceva, dar tocmai cînd Zhen Shi-yin se pregătea să citească, budistul i-a smuls piatra zicînd :

— Am ajuns la hotarul Lumii iluziilor !

L-a tras apoi de mîinecă pe daoist şi au intrat împreună pe sub o boltă de piatră de care atîrna o tablă : Tai Xu Huan Jing — Lumea iluziei. De o parte şi de alta a coloanelor ce susţineau bolta stăteau prinse două plăci înalte, unde era scris :

*Cînd adevărul cu minciuna se-mpreună,
Minciună este-atunci întregul adevăr ;
Cînd în nimic vreodată sălăşluieşte firea
Şi firea se preface într-un sărman nimic.*

În clipa în care Zhen Shi-yin se pregătea să-i urmeze pe cei doi călugări, se auzi o detunătură îngrozitoare, ca și cum munții s-ar fi surpat și pământul s-ar fi prăbușit. A țipat din adânc și atunci s-a trezit. În fereastră soarele strălucea orbilor și vântul aducea un miros abia simțit de banane. Tot ce i se arătase în vis, aproape uitase. În fața lui se ivise doica ținînd-o pe Ying Lian de mînă. Cînd Zhen Shi-yin o privi cu atenție observă că fata se făcuse cuminte și ageră și atît de drăguță, ca o piatră pe care ai șlefuit-o vreme îndelungată. A întins mîinile, a ridicat-o în brațe și împreună s-au îndreptat către uliță să vadă învîlmășeala trecătorilor. Cînd să se întoarcă în casă, a băgat de seamă că doi călugări veneau spre el: unul budist și celălalt daoist. Cu cît se apropiau, se vedea cît de însuflețit vorbeau. Budistul avea chelbe și umbla desculț, iar daoistul purta părul încîlcit și șchiopăta. Zărindu-l pe Shi-yin stînd în poartă cu Ying Lian în brațe, călugărul budist i s-a adresat plîngînd:

— Milostivule, de ce porți în brațe creatura asta nefericită, care va atrage pacostea peste capul părinților săi?

Zhen Shi-yin și-a închipuit că numai un smintit poate vorbi astfel și nu l-a luat în seamă.

Atunci budistul l-a implorat:

— Dă-mi-o mie! Dă-mi-o mie, rogu-te!

Zhen Shi-yin s-a înfuriat. A strîns puternic fetița la piept și s-a întors, cu gînd să plece. Dar budistul, arătîndu-l cu degetul, hohoti de rîs și zise:

Rîd astăzi preaiubite prunc

De nerozia ce ți-i dată!

Nicicînd un lotus¹ n-a-nflorit,

¹ Floarea de lotus o simbolizează pe Ying Lian, iar zăpada pe Xue Ban, un alt personaj al romanului, bărbat a cărei favorită va fi Ying Lian.

*Sub reci fulgi de zăpadă¹.
Privește noaptea de ianuar
Cum piere-n nemișcare
Cum din ferești zorii se sting
Și-n vatră focul moare.*

Auzind acestea, în inima lui Zhen Shi-yin a încolțit îndoiala. Vru să se întoarcă spre budist să-l întrebe ceva, dar îl reținu glasul călugărului daoist :

— N-avem de ce merge împreună. Să ne despărțim aici și să agonisim fiecare pentru sine. După ce se vor fi petrecut trei cataclisme, te voi aștepta la poalele muntelui Beimang. De acolo vom pătrunde în Lumea iluziei, să ștergem inscripția de pe hrisovul zînei Jing Huan.

— Prea bine ! a răspuns călugărul budist și dispărură fără să li se mai zărească măcar urma.

„Poate prezența lor să aibă un tîlc“, se tot frămînta Zhen Shi-yin. S-ar fi convenit să-i întreb ! Oricum, e prea târziu.

Tocmai pe cînd Zhen Shi-yin mergea abătut și confundat în gînduri s-a întîlnit cu un cărturar scăpătat din tagma confucianistă, care locuia în templul Hulu din vecinătate. Numele lui era Jia Hua, dar îl porecliseră Shi Fei. Foarte mulți, însă, îl cunoșteau de Jia Yu-cun. El s-a arătat bucuros să-l întîlnească pe Zhen Shi-yin.

Jia Yu-cun se trăgea dintr-o familie de dregători erudiți de prin părțile provinciei Huzhou. Cînd a venit pe lume, familia sa îndura nevoi atît de mari, încît și ceea ce agonisise pînă atunci aproape că secătuisese în

¹ După calendarul lunar în fiecare an la 15 ianuarie avea loc sărbătoarea lampioanelor. Noaptea oamenii împodobeau în chip și fel lampioanele pe care le foloseau în casă și porneau pe străzi într-un șuvoi ce întruchipa dragonul.

întregime. Membrii familiei se împuținaseră unul câte unul, fie că trecuseră în lumea cealaltă, fie că se împrăștiaseră, încît Jia Yu-cun rămăsese singur. Astfel se face că părăsise locul de baștină și se îndreptase spre Capitală, unde avea de gînd să-și dea examenele¹ ca să restabilească faima familiei. Aici picase cu vreo doi ani în urmă și se aciuse în templu, unde trăia din ce cîștiga compunînd versuri la anumite împrejurări și copiind cu gust tot felul de hrisoave. Intrase în vizită cu Zhen Shi-yin.

Cînd l-a zărit pe Zhen Shi-yin, Jia Yu-cun l-a salutat și l-a întrebat zîmbind :

— Ce-ai rămas pironit în poartă, de privești atît de dus strada, omule neprețuit ? S-a-ntîmplat ceva ?

— Mai nimic, a răspuns Zhen Shi-yin, la fel de zîmbitor. Plîngea fetița și am ieșit s-o plimb puțin. Mă plictiseam. Bine că ai apărut, frate Jia Yu-cun ! N-ai vrea să petrecem împreună ziua asta nesfîrșită ? Și lăsînd fata în grija servitoarei, l-a prins de braț pe Jia Yu-cun și au intrat în odaia sa de lucru. Servitorul a apărut cu ceaiul. Abia se așezaseră, cînd cineva de-al casei l-a vestit pe Zhen Shi-yin :

— Respectabilul domn Yan ar dori să vă întrebe de sănătate.

— Rogu-te, s-a adresat Zhen Shi-yin confucianistului ridicîndu-se, n-am să te părăsesc decît pentru cîteva clipe.

¹ Din secolul al XI-lea pînă în anul 1905 în China feudală s-a menținut sistemul examenelor de stat — *kejuzhi*. Astfel, pentru ocuparea oricărei funcții era necesară obținerea unui titlu științific, dobîndit în urma promovării unor examene. Se cunosc trei trepte în ierarhia titlurilor, în ordine crescîndă : *xiuca*i (titlul dat dregătorilor din administrația județeană ; *juren* (titlul dat dregătorilor din administrația provinciilor) ; *jins*hi (titlul dat dregătorilor din capitala imperiului). Primii clasați la examenele de stat se numeau *zhuanyan*. La curtea împăratului erau admiși numai *banlian-ii*, cei mai renumiți dintre *jins*hi.

— Cum dorești, stimată prieten, i-a răspuns Jia Yu-cun, de asemenea, sculindu-se. Doar sînt un musafir de-al casei, iar discuția o mai putem amîna.

Zhen Shi-yin ajunsese la ușă. Rămas singur, Jia Yu-cun, neavînd ce face, a luat o carte cu versuri s-o răsfoiască. Pe neașteptate, afară s-a auzit cineva tușînd. Jia Yu-cun s-a ridicat și s-a apropiat de fereastră: în apropiere o slujitoare rupea flori. Nu s-ar putea spune că era frumoasă, dar avea o anumită mlădie, sprîncene subțiri și ochi limpezi, care te atrăgeau și provocau neliniște. Încîntat, Jia Yu-cun, fără să-și dea seama, o privea pîndindu-i fiecare mișcare. Fata culesese un buchet și voia să plece. Dar întîmplător întoarse capul și zări la fereastră un bărbat cu haine pomozite și cu brasardă¹ jerpelită. De la prima vedere observă că-i un om scăpătat. Trupul lui puternic, fruntea înaltă, gura mare, cu contur aspru, sprîncenele stufoase ca două săbii îndoite în arc, nasul drept, obrajii rotunjiți și ochii scînteietori ca stelele făceau din el un om neobișnuit.

Fata s-a întors repede și a fugit gîndind în sine: „Ce înfățișare aleasă, dar, sărmanul, e numai zdrențe! În familia noastră, pe cît se pare, nu sînt rude ori prieteni săraci. Nu poate fi altul decît Jia Yu-cun, despre care tot vorbește stăpînul.” Poate c-avea dreptate cînd susținea că „Jia Yu-cun nu-i omul care s-o ducă mult în sărăcie”. De cînd ținea stăpînul să-l ajute cu bani, numai că nu i se ivise pînă acum prilejul! Gîndind așa, fără să vrea a mai întors capul o dată, de două ori. Jia Yu-cun a observat și, firește, și-a închipuit că fata îl place. „Ființa aceasta, gîndea el, este cu totul și cu totul neobișnuită; o, cît aș dori să devenim prieteni!”

Gîndul acesta îi dădu o nestăpînită bucurie.

¹ Semn de distincție pentru cărturari.

Atunci cineva din casă îl anunță pe Yu-cun că oaspetele rămîne la cină. Socoti că n-avea rost să mai aștepte și, fără să-și mai ia rămas bun de la gazdă, ieși prin porțița lăturalnică, îndreptîndu-se spre templu.

Curînd însă Zhen Shi-yin se despărți de oaspete și se întoarse în birou. Aflînd că Yu-cun a plecat, n-a mai trecut să-l vadă.

Sosi și sărbătoarea toamnei¹. După ce s-a terminat ceremonia familială, Zhen Shi-yin a poruncit să se pregătească masa în camera sa de lucru și cînd s-a lăsat seara a pornit spre templu să-l cheme la el pe Jia Yu-cun.

Jia Yu-cun nu uitase cum fata din grădina lui Zhen întorsese de două ori capul după el și în gîndul lui o socotea prietenă. Și iată că la sărbătoarea toamnei n-a mai rezistat și, aruncîndu-și privirile spre lună, a compus aceste versuri :

*Cum aş putea cunoaște
Prea tristul meu destin ;
Se-nvolbură în suflet
Mult neștiutul chin.
Îmi arde astăzi tîmpla --
Durerea mi s-arată
Căci tu plecînd, privirea
Ți-ai mai întors o dată.
Mi-a mai rămas doar umbra
În taină s-o alint ;
Cu cine-acum sub lună
Pe veci să mă cuprind ?
Strălucitoarea floare
Parc-ar voi să-mi spună
Că raza-și va trimite
Spre fruntea ta, stăpînă.*

¹ Zhong Qiu, sărbătoarea toamnei ; cade în fiecare an la 15 august (după calendarul lunar).

Citindu-și versurile, i s-a perindat dinaintea ochilor tot ce trăise pînă acum, de pe timpul cînd nu trecuse încă prin necazuri și suferințe. Și lovindu-și ceafa și-a înălțat privirile către boltă și, cu un suspin, a declamat :

*Rămîne zăvorît jadul în casetă
Pînă se ivește bogat cumpărător,
Agrafa nestemată de mult în ladă zace,
Dar dorul ei nestins e s-o pornească-n zbor¹.*

În chiar clipa aceea, fără ca Yu-cun să fi observat, sosi Zhen-yin. Pesemne îi auzise versurile, de spuse zîmbind :

— Gîndurile tale sînt într-adevăr ieșite din comun, frate Yu-cun !

— Aș ! se împotrivi el cu stîngăcie. Rosteam, numai, niște versuri cunoscute. De ce mă lauzi atîta ? Apoi îl întrebă pe Zhen Shi-yin ce vînt l-a abătut spre el.

— În noaptea asta este sărbătoarea toamnei sau a lunii pline, cum spune poporul, zise vesel Zhen Shi-yin. Stînd toată ziua în templu trebuie că mori de urît, frate drag ! Iată de ce am pregătit un mic ospăț și te invit să-mi calci modesta casă. Îndrăznești oare să spui că nu vrei să guști sărmanele-mi bucate ?

Jia Yu-cun nici nu se gîndea să refuze invitația și răspunse bucuros :

— Mă onorează atîta bunăvoință nemeritată. Cum m-aș încumeta să nu primesc ? Și s-au îndreptat amîndoi spre odaia de lucru a lui Zhen Shi-yin. Au băut ceaiul. Apoi în față li s-au așezat paharele și farfuriile.

¹ Metafora se referă în primele versuri la conceptul confucianist potrivit căruia talentul (comparat cu jadul) va putea ieși în evidență numai cînd momentul îi va fi prielnic. Versurile următoare amintesc de o legendă care spune că o anume zîină păstra o agrafă de jad, metamorfozată în cele din urmă într-o rîndunică. Aceasta și-a luat zborul.

E de prisos să se mai vorbească de băuturile aduse și de bucatele alese.

Prietenii beau pe-ndelete. Discuția, și ea, s-a însuflit treptat; s-au ridicat abia cînd nu mai deslușeau ce au în pahare.

Veselia se-ntinsese și peste casele vecinilor, de pretutindeni răsunau cîntece de fluier ciobănesc și de flaut, dovadă că peste tot sărbătoarea era în toi. Și iată că pe cer s-a ivit luna strălucitoare și limpede, stăruind nemișcată într-o caldă scînteiere.

Sub raza ei vorba se scurgea mai sprinten și mai firesc, iar paharele n-aveau cînd să se mai zvînte. Jia Yu-cun s-a amețit repede. Cuprins de-o veselie nebu-nească și-a îndreptat privirea spre lună și a început să recite:

*E-a cincisprezecea zi și luna este plină
Iar prin grădini se-nalță palatele de jad;
Vrăjiți rămîn de-a pururi miile de ochi
De-un disc ce licărește pe cer neîncetat.*

— Minunat! strigă cît putu Zhen Shi-yin după ce-și ascultă prietenul. Am spus-o întotdeauna, frate, că nu ești tu dintr-aceia care să se lase mai prejos decît alții! Versurile abia rostite sînt fără cusur, încît înclin să le socot un semn prevestitor. Sînt sigur că în scurt timp te vei ridica în înaltul cerului. Te felicit de pe acum! Jia Yu-cun a golit pe nerăsuflăte paharul, i l-a umplut și pe-al lui Zhen Shi-yin apoi a spus suspinînd:

— Să nu-ți închipui că-s așa de beat! M-aș încu-meta să mă înscriu la examene în capitală, cu știința mea! Din păcate însă, din copiat acte nu aduni cine știe ce parale ca să poți avea strictul necesar să plă-tești călătoria pînă în Capitală și să acoperi toate cele-lalte cheltuieli.

— De ce ai tăcut pînă acum, frățioare? l-a întrebat Zhen Shi-yin. De cînd țineam să te ajut. În discuțiile

noastre însă niciodată n-ai adus vorba despre asta. Știi doar că nu-s cine știe ce ajuns, dar pricep prea bine ce va să zică yi și li.

Anul ce vine se spune că vor fi examene foarte însemnate, așa că trebuie să te grăbești spre Capitală. Chiar de va fi să nu izbutești, învățătura nu-ți va ră-mîne fără folos. Cheltuielile de drum le voi suporta eu, ca mărturie a prieteniei noastre, de care nu mă simt îndeajuns de vrednic.

Numaidecît a poruncit să se împacheteze două rî-n-uri de haine groase și să se numere cincizeci de *liang*¹ de argint. După puțin a adăugat :

— Ziua de nouăsprezece cade în zodie bună, așa că ar trebui să-ți tocmești o barcă și s-o apuci spre apus. Pentru mine, ce-i drept, nu va fi o prea mare fericire să știu că pleci și că te vei întoarce numai iarna cealaltă !

Jia Yu-cun a primit banii și îmbrăcămintea, mulțu-mind fără să pară prea bucuros, după care au conti-nuat să bea și să vorbească veselindu-se. Cînd prietenii s-au despărțit, trecuse straja a treia². După ce l-a petrecut pe Yu-cun, Shi-yin s-a culcat și s-a mai trezit cînd soarele era sus, deasupra pămîntului.

Gîndindu-se la cele întîmplate în ajun, Zhen Shi-yin s-a hotărît să-i dea două adrese lui Jia Yu-cun, pentru ca ajuns în capitală să poată găsi mai lesne unde să stea un timp. Dar sluga trimisă la Jia Yu-cun s-a întors numaidecît :

— A zis călugărul că domnul Jia, pe la cea de-a cincea strajă, cînd mijeau zorile, a plecat spre Capitală și i-a poruncit să vă dea de știre că „înțeleptul nu

¹ *Liang*, unitate de măsură a greutateii : circa 31,25 gr.

² În vechea Chină timpul nopții era delimitat în cinci părți cu durată de cîte două ore fiecare, denumită strajă. Prima strajă începea de la ora 7 seara. Astfel straja a treia însemna timpul scurs între orele 11 seara și 1 noaptea.

crede în zile norocoase ori nenorocoase ; pentru el importantă este doar esența lucrului. Regretă că n-a avut timp să-și ia rămas bun de la stăpîn”.

Vestea l-a încîntat pe Zhen Shi-yin.

Vremea s-a scurs pe nesimțite și iată că din nou a venit sărbătoarea lampioanelor. Zhen Shi-yin a poruncit slujitoarei sale, Huo Ji, s-o ducă pe Ying Lian pe uliță ca să vadă petrecerea. Pe la miezul nopții fata a revenit pentru puțin timp în casă și a lăsat-o pe Ying Lian cocoțată pe gardul unei curți. Cînd s-a întors, a căutat-o peste tot, dar n-a mai găsit-o ! S-au ivit zorile și tot n-a dat de urma ei. Fiindu-i frică să se înapoieze fără copilă, Huo Ji a fugit într-un sat, să se ascundă.

Între timp, Zhen Shi-yin și soția sa, neliniștiți că servitoarea, nici după atîta vreme, nu se întorsese cu fata acasă, au trimis după ele. Dar toți au revenit desul de repede și le-au spus că n-au dat de urmele celor rătăcite. Lesne de imaginat durerea părinților care și-au pierdut singurul copil. Zile și nopți, nopți și zile au tot plîns. După o lună, Zhen Shi-yin a căzut la pat. Doamna Zhen se simțea, de asemenea, rău și zilnic cerea să-i prezică vraciul cum îi va mai fi.

S-a întîmplat ca la 15 martie în templul Hulu să se officieze o mare jertfă ; călugărul, neatent, a aprins luminările prea aproape de ferestre și hîrtia a luat foc¹. Poate că așa a fost să fie. Casele, cu pereții din birne și împrejurimile din bambu, au ajutat focului să se întîndă, de a învăluit întreaga ulicioară. Cei din apropiere au sărit în ajutor, numai că nimic n-a putut fi salvat. Focul a ars noaptea înîreagă, cuprinzînd în flăcările sale și mulți oameni. Casa lui Zhen Shi-yin, perete de perete cu templul, s-a făcut scrum într-o clipită. Numai el cu

¹ În China se obișnuia să se căptușească fereastra cu foiță semitransparentă, care înlocuia sticla.

soția și câteva slugi mai norocoase n-au avut de pătimit. Cuprins de adîncă neliniște, Zhen Shi-yin, poticnindu-se, a dat ocol casei scrumite și a oftat îndurerat. Apoi s-a sfătuit cu soția să se mute la țară. Dar ca un făcut, cu un an în urmă fusese secetă și hoții umpluseră drumurile. Chiar dacă oșteni împărătești se țineau pe urmele lor, în sate tot mai domnea spaima. Aflîndu-se la strîmtoare, Zhen Shi-yin a vîndut puținelul care-i mai rămăsese și împreună cu soția și două servitoare au plecat la socri.

Socrul său se numea Feng Su și era de fel de prin părțile ținutului Daruzhou. Cu toate că trăia numai din roadele cîmpului, n-o ducea rău. Acum cînd ginerele ajuns în impas i-a călcat pragul, bătrînul nu s-a arătat prea încîntat. Noroc că Zhen Shi-yin avea banii căpătați de pe bruma de lucruri vîndute și l-a rugat pe Feng Su să-i cumpere, potrivit propriei chibzuiei, o casă și ceva pămînt, ca să aibă de unde mîncă și de unde se îmbrăca. Dar Feng Su, înșelîndu-și ginerele, a ascuns jumătate din bani și cu restul a cumpărat lui Zhen Shi-yin o bucatăică de pămînt sterp și o căsuță nevolnică. Fiind cărturar, fără îndemînare într-ale gospodăriei, după vreo doi ani nu s-a mai ales cu nimic. Feng Su se purta cuviincios cu ginerele cînd era de față, însă îl bîrfea în lipsă, zicînd că-i trîntor, că nu știe să trăiască și nu-i place decît să mănînce și să bea. Lui Zhen Shi-yin nu i-a venit deloc bine cînd a aflat toate acestea. În plus, în mintea sa se păstrase vie amintirea anilor trecuți. Judecați numai, care om, ajuns la adînci bătrînețe, mai poate rezista crudelor lovituri ale soartei, căzute una după alta? Zhen Shi-yin nu mai făcea altceva decît să se gîndească tot timpul la moarte. Într-o zi, sprijinindu-se în cîrjă, a ieșit în stradă. Un călugăr daoist, pesemne cu mințile pierdute, cu hainele jerpelite și încălțările dintr-un postav grosolan, s-a apropiat de el și a mormăit :

Iubim cu toți smerenia de pustnic —
Iubire ce subjugă fără încetare —
Dar să uităm în stare nu sîntem
Mărirea ce-o dorește fiecare !
Destui cu-onoruri au trăit cîndva —
Au dispărut în umbră ca în vis —
A năpădit mormîntul lor 'urzica
Și-al vremii colb pe față li s-a-ntins.

Iubim cu toți smerenia de pustnic —
Iubire care ne subjugă fără vrere —
Dar să uităm în stare nu sîntem
Cît alergăm s-agonisim avere.
Singuri viața ne-o schimbăm în chin,
Temîndu-ne amarnic de risipă.
Am strîns atît și ochii i-am închis
Și n-am văzut că viața-i doar o clipă.

Iubim cu toți smerenia de pustnic —
Îi sîntem robi ca unei preaiubite —
Dar să uităm în stare nu sîntem
De-ademeniri și de ispite !
Îndatoritoare ți-e femeia
Și credincioasă ți se-arată.
Cînd vei muri, fii sigur, altul
Locul ți-l va lua pe dată.

Iubim cu toți smerenia de pustnic —
Iubire care ne subjugă pe pămînt —,
Dar să uităm ne e cu neputință :
Copiii sînt ce-avem din tot mai sfînt !
Părinți ce-și dau și ultima suflare
Și azi ca și-altădată întilnești,
Dar nici un fiu nebun de-a lor iubire
Și viața în zadar ți-o irosești.

Zhen Shi-yin s-a apropiat de acel nebun și l-a întrebat ce vrea să spună, că el în afară de „ne subjugă” și „nu vom uita” n-a înțeles nimic.

— Dacă ai înțeles „ne subjugă” și „nu vom uita”, înseamnă că ai priceput tot! a zis zîmbind călugărul daoist. Știi doar că „ne subjugă” tot ceea ce „nu putem uita” și „nu putem uita” tot ceea ce „ne subjugă”. Nu „ne subjugă” ceea ce „putem uita” și „putem uita” ceea ce „nu ne subjugă”. Iată de ce cîntarea mea se numește: *Despre ceea ce ne subjugă și nu putem uita*. Zhen Shi-yin, ager din fire, a ascultat vorbele călugărului, apoi a zis rîzînd:

— Stai! Dă-mi dacă vrei tălmăcirea cîntecului tău *Despre ceea ce ne subjugă și nu putem uita!*

— Ține tălmăcirea! a spus călugărul.

Zhen Shi-yin a citit:

*Tăcere a cuprins totul acum.
Pe pat, atunci, nu încăpeau blazoane¹;
Veștedă-i iarba sub sălciile-uscate,
Fusese-aici loc larg pentru terasă...
Peste tavanul încrustat s-a-ntins,
Abia zărită, pînza de păianjen;
Paragini de ferești mai poartă încă
Mătasea scumpă de un verde stins.
Fardurile fine zac ca mai-nainte,
Parfumul pudrei vechi e tot plăcut;
Dar cum de favoriții s-au brumat?
Strălucitoare-s tîmplele scobite!
În lutu-ngălbenit, înalt cît munții,
Abia de ieri s-au îngropat schelete;*

¹ Expresia își are originea în legenda despre Go Ci-yi, înalt demnitar pe timpul dinastiei Tang. Aceasta avea o familie atît de numeroasă, încît cînd se adunau cu toții și își puneau pe pat însemnele nobiliare, în forma unor bețe de bambu, nu mai găseai loc să te așezi.

Sub baldachinul roșu azi petrece
O tânără pereche noaptea nunții.
Cutiile cu aur încărcate
Gemeau pe lângă cufere cu-argint ;
Un cerșetor vestit ai ajuns astăzi,
Hulit să fii de gurile spurcate.
Plingeai amar că viața ți-a fost scurtă,
Dar n-ai știut că ai să mori curînd ;
Neprihănit ai fost, azi ești un hoț —
Poveștele în lume n-au ajutat nicicînd !
Tu fiicei i-ai ales un om bogat
Fără să știi cît îi plăcea desfrîul ;
Sfidai ades pe marii dregători
Și te-ai trezit de mîini încătușat.
Viața nu-i decît imensă-nvălmășeală ;
Abia de-ai isprăvit tu versul de cîntat
Și locul de pe scenă ți l-am ocupat.
Ce-a fost pămînt, străin și neștiut
E astăzi locu-n care te-ai născut.
Prostie-i totul, de astăzi și de ieri ;
La fel se-ntîmplă mai cu fiecare,
Nu-ți iei nimic, muncești tot pentru alții
Să isprăvești a nunții lor găteli.

De bucurie, călugărul daoist și-a lovit palmele și a zis :

— Ai dezlegat, ai dezlegat !

— Haide acum ! zise Zhen Shi-yin.

Și luînd traista din spatele nebunului, o aruncă pe umerii săi și îl urmă fără să se mai întoarcă din drum. Abia se făcuseră nevăzuți plutind ușor în sus, că pe uliță se și începu panica, întîmplarea trecînd din gură în gură.

Doamna Zhen a plîns amarnic cînd a aflat de dispariția soțului. S-a sfătuit cu taică-său și au trimis oameni în căutarea lui, dar totul a fost în zadar, aceștia întorcîndu-se așa cum au plecat. Neavînd încotro, doamna

Zhen a rămas să trăiască la casa tatălui său. Noroc că avea lângă ea pe cele două fete care își ajutau stăpîna la brodat. Vindeau broderiile și acopereau astfel o parte din cheltuielile suportate de bătrîn cu întreținerea lor. Bineînțeles că Feng Su cîrtea neîncetat, dar cum n-aveau unde să se ducă, a trebuit să se împace cu situația ivită.

Într-o zi fetele cumpărau în uliță niște ață, cînd au auzit țipete :

— A fost numit noul nostru prefect ! se agitau trecătorii.

Fetele și-au aruncat pe furiș privirile peste poartă și au văzut cum în urma fugarilor mergeau soldații și străjerii, iar după ei, într-un uriaș palanchin era purtat prefectul, împodobit cu capelă neagră și veșminte roșii de mătase. Li s-au înmuiat picioarele de spaimă și-n mintea lor și-au zis : „Ce figură cunoscută are prefectul ăsta ! Parcă l-am mai fi văzut undeva ! ?”

Apoi s-au întors în casă și-au uitat cele întîmplate. Seara, cînd toți se pregăteau de culcare, s-a auzit o bocănitură în poartă și vuietul mai multor voci :

— Prefectul dorește să vă vadă !

Feng Su, amuțit de frică, își holba prosteste ochii.

Dacă vrei să știți ce s-a întîmplat mai departe, citiți capitolul următor.

CAPITOLUL AL DOILEA

În care se povestește cum soția lui Lin Ru-hai, născută Jia, a murit în orașul Yangzhou și cum Leng Zi-xing dezvăluie istoria castelului Rongguo

Auzind strigăte, Feng Su a ieșit la poartă și, cu un zîmbet slugarnic, a întrebat despre ce-i vorba.

— Să vină domnul Zhen! au țipat oamenii prefec-tului.

— Eu mă numesc Feng, nu Zhen, a zîmbit cu sfială Feng Su, împotrivindu-se. E-adevărat că am avut un ginere Zhen, dar sînt doi ani de cînd a plecat de-acasă. Întrebați poate de el?

— Nu știm nici noi! au răspuns străjerii. Ne e tot una, „Zhen” ori „Jia”¹. Dacă ginerele spui că nu-i, atunci te vom lua pe tine să te ducem înaintea prefec-tului.

L-au apucat pe Feng Su și l-au împins cu brutalitate.

În casa lui Feng Su toți se agitau, fără să știe careva ce s-a întîmplat.

Pe la straja a doua, cînd s-a întors Feng Su, ai casei s-au năpustit cu întrebările.

— S-a întîmplat ca prefectul să fie un prieten de-al ginerelui meu, a explicat Feng Su. Se numește Jia

¹ *Zhen jia*, joc de cuvinte însemnînd adevăr și falsitate.

Yu-cun. Văzuse în poartă pe slujnica Qiao Xing cum-părînd ață, și atunci și-a zis că ginerele s-o fi mutat aici și a trimis după el. Cînd i-am povestit domnului prefect toate cele petrecute, a oftat din greu și m-a întrebat de fetiță. „S-a pierdut la sărbătoarea lampioanelor“, i-am răspuns. „Am să încerc să dau de urma ei, mi-a făgăduit el. Am să trimit oamenii mei, vor găsi-o negreșit. Cînd mă pregăteam să plec, mi-a dat doi *liang* de argint.

Cele auzite au tulburat-o într-atît pe doamna Zhen, că toată seara n-a mai scos un cuvînt.

A doua zi dimineața solii lui Jia Yu-cun au adus doamnei Zhen doi *liang* de argint și patru bucăți de atlas, iar lui Feng Su i-au înmînat o scrisoare pecetluită, care cuprindea rugămintea prefectului de a stărui pe lîngă doamna Zhen să i-o dea de soție pe Qiao Xing. Feng Su nu mai putea de bucurie. Vrînd să facă pe placul prefectului, l-a lăudat fiicei sale atît de mult, încît chiar în seara aceea, într-un palanchin de rînd, Qiao Xing se îndrepta spre locuința înaltului demnitar. Recunoscător, Jia Yu-cun i-a trimis lui Feng Su încă o sută de *liang* de aur și a răsplătit-o pe doamna Zhen cu dărnicie ca să poată trăi fără lipsuri, pînă avea să-i găsească fetița.

Qiao Xing nu era alta decît slujitoarea care abia se uitase la Jia Yu-cun pe cînd acesta se găsea în grădina lui Zhen Shi-yin. Privirea fugară aruncată lui Jia Yu-cun i-a adus fetei norocul. Cine și-ar fi închipuit! N-avea să treacă mult timp ca soarta să se arate de două ori milostivă cu ea: nici nu se împlini anul că Qiao Xing născu un băiat, iar apoi peste o jumătate de an muri soția legitimă a lui Jia Yu-cun, așa că norocoasa femeie îi luă locul în casa lui Jia Yu-cun.

Ei, ia te uită unde poate duce o privire fugară.

Toate s-au petrecut astfel: Yu-cun a luat banii pe care i-i dăduse Zhen Shi-yin pentru drum și în ziua de

șaisprezece a plecat spre Capitală, unde, trecîndu-și strălucit examenele, primi titlul de *jinshi*. Nimerind în rîndul candidaților care primeau posturile libere din afara Capitalei, Jia Yu-cun a ajuns prefect în acest județ.

Deși înzestrat cu însușiri deosebite, Jia Yu-cun era hrăpăreț, pizmaș și aspru. Ajunsese atît de trufaș, încît ceilalți dregători se uitau la el chiorîș. N-a trebuit mult timp ca mai marii săi să-l înfățișeze prin ordin imperial „doar părelnic priceput, în realitate dovedindu-se viclean și de rînd”. Apoi, învinuit că ar fi avut legături cu *shenshi*¹ și ar fi îngăduit spertul și sustragerea de bani publici, a fost de ajuns ca guvernatorul să se înfurie și să poruncească să fie înlocuit din funcție.

Cînd s-a aflat această știre, toți dregătorii ținutului s-au bucurat. Bineînțeles Jia Yu-cun s-a simțit umilit, dar n-a arătat nici cea mai mică nemulțumire, a glumit și a rîs ca și cînd nu s-ar fi întîmplat nimic. A părăsit astfel treburile dregătorești, și-a strîns banii care i se cădeau pe anul slujit, apoi și-a dus familia, împreună cu slugile casei, în locurile de baștină, la Yuanji. Și, după cum se spune, Jia Yu-cun a rămas cu vîntul în traistă și cu luna în mîneacă, peregrinînd prin vestite locuri istorice.

Colindînd odată așa prin Weiliang, a aflat că slujbașul care strîngea dările pentru sare de la un timp încoace, în întreg ținutul, era Lin Ru-hai din Gusu. Lin Ru-hai era al treilea pe listă celor reușiți la examenele din anul trecut, și nu de mult fusese înaintat controlor la Terasa Orhideelor. Primind ordinul guvernatorului de numire în funcția de collector al dărilor ce trebuiau plătite pentru sare, se stabilise în acest loc.

¹ *Shenshi*, bogații satului, care formau pătura gospodarilor în vechea Chină.

Cîndva, un străbun al său din a cincea generație primise chiar titlul de *liehou*¹. După lege, titlul fusese dat la început urmașilor de-a lungul a trei generații. Și cum unul dintre guvernatori a vrut să se arate mai mărinimos în cinstirea strămoșilor, a prelungit privilegiile îngăduite urmașilor cu încă o generație, însă după tatăl lui Lin Ru-hai acest drept s-a pierdut, Lin Ru-hai și urmașii săi fiind, așadar, nevoiți să-și dobîndească titlurile prin examene de stat.

Deși se trăgeau dintr-o familie de dregători, membrii ei, care putuseră să ocupe funcții în stat, nu dădușeră examene. Cu toate acestea li se arăta respectul cuvenit celor învățați. Din păcate arborele genealogic Lin nu era numeros și chiar dacă ar mai fi adăugat și alte cîteva familii pe linia legăturilor strămoșești, acestea ar fi fost prea îndepărtate de Lin Ru-hai.

Lin Ru-hai avea cincizeci de ani. Singurul lui fiu murise anul trecut, în vîrstă de trei ani. În afară de soție mai avea și cîteva ibovnice, dar soarta nu-i dăruise fii cu ele, așa că nu avea ce face. Numai nevasta, născută Jia, i-a adus pe lume o fiică, pe care a numit-o Dai-yu. Împlinise cinci ani de curînd și o iubeau ca pe lumina ochilor.

Lin Dai-yu era o copilă isteată și înzestrată. Fiindcă părinții nu avuseseră parte de un moștenitor, s-au gîndit să-i dea învățătură și educație așa cum s-ar fi cuvenit unui fiu, străduindu-se cît puteau să-i asigure o creștere aleasă.

Pîna la această întîmplare Jia Yu-cun locuise la casa de primire a străinilor, unde răcise și se îmbolnăvise. Reînsănătoșindu-se, hotărîse, pentru a face față greutăților, să-și ia, așa cum se spunea, încă o povară pe umeri. Întîlnindu-se odată cu niște vechi prieteni, care se cunoșteau cu Lin Ru-hai, a aflat de la ei că acesta

¹ *Liehou*, înalt titlu de demnitar în slujba Curții imperiale, din treapta a doua a ierarhiei sociale.

era în căutarea unui învățător pentru fiica sa, așa că pînă la urmă i-a fost recomandat lui Lin. Eleva era încă mică, firavă și nu se știa cît timp avea să învețe. În afară de orele sale, două din slujitoarele stăpînului făceau lecții împreună cu fata. Yu-cun n-avea deci motiv să se obosească prea afară din cale. În scurtă vreme se însănătoșise de-a binelea. Nici n-a simțit cum s-a scurs un an. Pe neașteptate nenorocirea a făcut ca mama copilei, doamna Jia, să se îmbolnăvească și să moară.

Dai-yu o îngrijise în tot timpul bolii, iar după moarte a ținut cu strășnicie doliul. Firește, durerea a copleșit-o și, cum era slabă și plătindă din fire, o veche boală a doborât-o, așa că vreme îndelungată a trebuit să renunțe la învățătură. Jia Yu-cun, lipsit de orice îndeletnicire, se plictisea de moarte. Cînd amiezile erau însorite, pleca la plimbare. Odată, furat de dorința de a admira peisajul, a ieșit la marginea orașului și, mergînd la-ntîmplare, s-a pomenit într-un loc necunoscut.

Jur împrejur se înălțau munți abrupti, în prăpăstii vuia un rîu, și pe malurile acestuia creșteau bambuși deși. Nu departe, printre arbori, zări un vechi templu budist. Ușa atîrna din țîțini, pe pereți se cojise tencuiala, doar la intrare se păstrase o inscripție: „Iată lăcașul unde dobîndești înțelepciunea”. De-o parte și de alta a uși se mai zăreau alte două inscripții vechi:

*De ți-au rămas în urmă-averi,
În veci te-ncearcă amintirea ;
De ți s-a-nchis în față calea,
În urmă-aluneci cu privireu.*

Jia Yu-cun gîndi: „Cîteva cuvinte doar și cît tîlc adînc! Am colindat munți și am poposit prin temple, dar nicăieri n-am întîlnit o asemenea meditație. Poate

că va fi cineva aici care să-mi tălmăcească sensul. De ce n-aș intra ?”

Jia Yu-cun a pășit în templu și, într-adevăr, zări un călugăr bătrîn care-și fierbea orezul. Neluînd în seamă vîrsta înaintată a acestuia, i-a grăit ; dar călugărul fiind surd și cu vederea slăbită, și pe deasupra cu dinții de mult căzuți și cu limba aproape întepenită, în loc de răspuns la întrebările lui Jia Yu-cun, a mormăit ceva fără rost. Yu-cun n-a mai stăruit și a ieșit din templu, cu gîndul să între în crîșma satului ca vinul ce-l va bea să-i ațîțe curiozitatea față de aceste locuri pito-rești. Abia trecu pragul birtului, cînd unul din cei ce ședeau la masă s-a ridicat, și rîzînd zgomotos și cu brațele desfăcute s-a năpustit spre Jia Yu-cun zicînd :

— Ia te uită ce-ntîlnire !

Privindu-l cu luare aminte, recunoscî pe Leng Zi-xing, vînzătorul de antichități, pe care îl știa încă de mult.

Jia Yu-cun prețuise de la început pe acest om deosebit, iar la rîndul său, Leng Zi-xing se folosise deseori de serviciile lui Yu-cun, astfel că între ei se legase o adevărată prietenie.

— Cum de te afli aici, frate ? l-a întrebat Jia Yu-cun, de asemenea, rîzînd. Nu m-aș fi așteptat să te întîlnesc. Numai soarta m-a îndreptat în aceste locuri.

— La sfîrșitul anului trecut am venit acasă, l-a lămurit Leng Zi-xing. Acum tocmai mă întorceam în Capitală, dar în drum m-am întîlnit cu un vechi prieten, care nu m-a mai lăsat să plec. Chestiuni grabnice nu am, așa c-am s-o pornesc la drum pe la mijlocul lunii. Azi prietenul meu fiind chemat de treburi, iar eu neavînd nimic mai bun de făcut, m-am abătut pe aici ; și iată ce-ntîlnire neașteptată ! L-a poftit pe Jia Yu-cun să se așeze, a cerut vin și gustări, apoi s-au apucat să-și povestească unul altuia despre toate prin cîte trecuseră, de la despărțire și pînă acum.

— Ce vești mai ai din Capitală ? întrebă Jia Yu-cun.
— Din păcate, nu cine știe ce, a răspuns Leng Zi-xing. Numai în familia scumpelor tale rude s-a petrecut un fapt destul de ciudat.

— N-am nici un fel de rudă în Capitală, a zis zîmbind Jia Yu-cun. Ce vrei să spui cu asta ?

— Doar n-o fi numai o singură familie în neamul tău, și chiar de-i așa, asta nu înseamnă că tu ții de un anume neam ? a spus Leng Zi-xing.

— Care anume ?

— Neamul Jia din castelul Rongguo, a răspuns Zi-xing. Ori socoți cumva că te-ar face de rușine ?

— Ei, și tu ! a exclamat Jia Yu-cun. Dacă mă gîndesc bine, în neamul meu mai sînt mulți în viață. Încă în timpul lui Jia Fu din Han de Răsărit¹ s-au ivit destule vlăstare care s-au răzlețit prin toate provinciile, așa că nu se mai știe cine sînt și din ce neam se trag. Se pare că acei din Rongguo aparțin într-adevăr aceleiași ramuri ca și noi, numai că Rongguo s-au ajuns într-așa măsură, încît nouă ne vine greu să spunem că am fi din același neam cu ei. De aceea între noi nu este nici un fel de apropiere.

— Vorbe fără rost, dragul meu ! a oftat Leng Zi-xing. În ziua de azi castelele Rongguo și Ningguo nu mai sînt ce au fost altădată, fiindcă în tot ce-i acolo se simte prăbușirea.

— Doar nu de mult la Rongguo și Ningguo trăiau puzderie de oameni ! — s-a mirat Jia Yu-cun. Despre ce ruinare poate fi vorba ?

— Adevărat, numai că povestea e cam lungă, a zis Leng Zi-xing.

Jia Yu-cun a urmat :

— Anul trecut m-am dus la Jinling cu gînd să văd monumentele istorice din timpul celor șase dinas-

¹ Han de Răsărit, dinastie chineză care a domnit între anii 25—220.

tii¹. M-am dus să vizitez Shitoucheng și am fost prin apropierea acestor castele. Erau așezate la rînd, Ningguo spre răsărit și Rongguo la apus și ocupau mai bine de jumătate din stradă. De la intrare, într-adevăr totul părea pustiu și nu se zărea nimeni. Mi-am aruncat privirea înăuntru peste zidul de piatră care împrejmuia curtea : am zărit săli de oaspeți și de ceremonii, turnuri și foișoare, iar dincolo de ele, în grădină, unde înverziseră din abundență copacii stufoși, se îngrămădeau colinele din piatră aranjate cu gust. Nimic nu m-ar fi îndreptățit să spun că familia aceasta intrase în declin.

Leng Zi-xing a zîmbit :

— Se vede că tu ai agonisit numai prin muncă ! de aceea îți vine greu să pricepi ! Din bătrîni se spune că „miriapodele nici cînd mor nu cad”. Bineînțeles că aceste familii nu mai trăiesc în belșugul de altădată, dar o duc cu mult mai bine decît simplii slujbași de rînd. Zilnic, la ei, vei găsi oaspeți ; stăpînii, ca și slugile, nu cunosc lipsurile, dar nici unul din ei n-are habar de treburile gospodăriei și nimănui nu-i trece prin minte că ar putea să trăiască mai cumpănit. Trufia nu i-a părăsit încă, deși buzunarul le este aproape gol. Dar asta-i un fleac ! Ceva e mai important însă : în asemenea familii sus-puse, de viță nobilă, unde ai casei sînt chemați la masă prin bătaia de gong, generația tînără — fii și nepoți — decade din ce în ce.

— Cum e cu puțință ca în astfel de familii cu tradiție să se ignore într-atît educația copiilor ? se minună Jia Yu-cun. N-aș putea să spun nimic despre alții din neamul Jia, dar mi s-a părut întotdeauna că Rongguo și Ningguo, din acest punct de vedere, pot servi de exemplu. Cum de-or fi ajuns în asemenea stare ?

— Să ne oprim numai la aceste două familii, suspină Leng Zi-xing. Îți spun îndată despre ce-i vorba. Ning

¹ Cele șase dinastii, perioadă din istoria Chinei cuprinsă între veacul al III-lea și al VI-lea.

Guo-gong și Rong Guo-gong¹ au fost frați buni. Cel mai mare, Ning Guo, a avut doi fii. După moartea bătrînului trebuia să-i urmeze fiul mai mare, Jia Dai-hua, care de asemenea avea doi moștenitori. Primul se numea Jia Fu, mort pe la opt-nouă ani. I-a mai rămas în viață al doilea fiu, Jia Jing, care a moștenit titlul tatălui său. Acesta, foarte curînd s-a simțit atras de daoism; topea chinovar, călea mercur, ori se străduia să găsească elixirul vieții veșnice, și nimic mai mult pe lume nu-l interesa. Din fericire, în tinerețe avusese un copil — Jia Zhen, așa că Jia Jing, care visa la nemurire, i-a lăsat lui titlul, iar el, cunoscînd niște călugări daoiști, n-a mai vrut să rămînă cu ai lui și toată vremea și-o petrecea pe la marginea orașului. Jia Zhen a avut un copil, Jia Rong; anul acesta împlinește șaisprezece ani. Lui Jia Jing totul i se părea fără rost, iar lui Jia Zhen nu-i ajungea timpul din cauza ospetelor. Așa a dat peste cap castelul Ningguo, fără ca să aibă cine să-l țină din scurt. Ascultă acum și despre Rongguo: chiar cu el s-a întîmplat povestea ciudată, de care numai ce ți-am amintit. După moartea ducelui Rong Guo, titlul i-a revenit fiului său mai mare, Jia Dai-Shan, care la vremea lui s-a însurat cu o fată din vestitul neam Shi Hou din orașul Jinling. Ea i-a născut doi fii: cel mare Jia She și celălalt Jia Zheng. Jia Dai-Shan a murit de timpuriu și soția i-a rămas văduvă. Titlul i l-a moștenit fiul cel mare, Jia She. Acest Jia She avea o minte slabă, așa că numai de gospodărirea averii nu era bun. Fratele său însă, Jia Zheng, care încă din copilărie uimea prin cinstea lui, era însetat de cultură, fapt ce-i atrăsese dragostea și prețuirea bunicului. Acesta dorea mult ca nepotul să treacă probele cerute și să obțină o slujbă.

¹ Gong, echivalent cu duce, titlul cel mai înalt în China feudală. Aici este asociat numelui, ca particulă onomastică.

Pe patul de moarte, Jia Dai-Shan se adresă împăratului și acesta, întotdeauna milostiv cu supușii săi credincioși, a poruncit ca titlul și funcția sa să fie date fiului cel mare, iar toți ceilalți fii să se înfățișeze fără zăbavă la el. Mulțumită acestui fapt, Jia Zheng a primit atunci o slujbă însemnată, ca acum să fie ridicat în funcție de *wailang*¹. Soția sa născută Wang, i-a dăruit un fiu, pe Jia Zhu, care la vârsta de paisprezece ani a mers la învățătură, ca apoi să se-nsoare de tânăr. A avut și el un copil, dar Jia Zhu s-a îmbolnăvit și a murit înainte de a împlini douăzeci de ani. După aceea, doamna Wang a născut o fetiță, chiar în prima zi a Anului Nou, de s-au mirat toți. S-au scurs mai bine de zece ani și doamna Wang a mai adus soțului un fiu. Dar cel mai neașteptat lucru a fost că băiatul, când a ieșit din pîntecele mamei, ținea în gură o pietricică și aceasta sclipea în toate culorile curcubeului, iar pe deasupra purta urmele unor hieroglife. Ei, spune-mi, nu-i asta ceva plin de ciudățenie?

— Firește că așa e! a rîs Jia Yu-cun. Mă tem că băiatul va avea o viață cu totul neobișnuită.

— Așa zic toți, rîse Leng Zi-xing, fapt pentru care maică-sa moare după el. Când a împlinit un an, domnul Jia s-a gîndit să vadă ce îi hărăzește soarta. A așezat în fața lui cele mai felurite lucruri. Mult s-au minunat când băiatul a apucat niște agrafe purpurii și niște inele cu care a început să se joace.

Domnului Jia, de bună seamă, nu i-a fost pe plac și a zis că fiul său va fi atras numai de băutură și de femei. De atunci s-a îndepărtat de el. Numai bunică-sa îl pierde din ochi de drag ce-i este. Ce zici că acum, la zece ani, cu toate că-i prea răsfățat, abia de găsești unul într-o sută așa de isteț și de instruit ca el. Și

¹ *Wailang*, denumire dată, în vechea Chină, înalților demnitari din aparatul de conducere a statului.

judecata lui este ciudată! „Femeile, spunea el, sînt făcute din apă, iar bărbații din noroi. Ele mă bucură și mă fericesc, dar bărbații mă fac să simt o duhoare grea”. Spune, nu-i de rîs? Ce altceva decît un pierdere-
vară o să ajungă?

— Nu se știe, a zis Jia Yu-cun, și fața lui a căpătat o înfățișare aspră. Mi-e teamă că voi n-ați înțeles povestea acestui băiat! Mi se pare că domnul Jia greșit îl socoate dedat stricăciunii. Dacă nu va citi cărți multe, dacă nu se va osteni căutînd să pătrundă miezul lucrurilor și să afle adevărul și cauzele care dau rostul vieții, nu-l va pu'ea înțelege niciodată! Vorba aparte a lui Jia Yu-cun l-a făcut pe Leng Zi-xing să judece mai atent și să-l roage să-i arate tîlcul celor spuse mai înainte.

— Cerul și pămîntul zămislesc oamenii, iar ei se deosebesc puțin unii de alții, dacă, vezi bine, nu-i punem la socoteală pe cei foarte buni și pe cei ticăloși.

Oamenii buni se nasc hărăziți de-o zodie bună, iar ticăloșii de-o ursită crudă. Primii vin pe lume ca să așeze ordinea, iar ceilalți să aducă nenorocirile și zbu-
ciumul. Yao, Shun, Yu, Cheng Tang, Wen Wang, Wu Wang, Zhou Gong, Shao Gong, Meng Zi, Dong Zhong-shu, Han Yu, Zhou Dun-yi, Cheng Hao, Zhu Xi, Zhang Zai¹ s-au născut într-o zodie bună. Chi You, Gong

¹ Yao, împărat legendar, care, potrivit cronologiei chineze tradiționale, ar fi domnit între anii 2357—2255 î.e.n.

Shun, împărat legendar, care, potrivit cronologiei chineze tradiționale, ar fi domnit între anii 2255—2205 î.e.n.

Yu, împărat legendar (2205—2197 î.e.n.).

Cheng Tang, întemeietorul dinastiei Yin (Shang), a domnit între anii 1783—1734 î.e.n.

Wen Wang (secolul al XII-lea î.e.n.) tatăl lui Wu Wang, întemeietorul dinastiei Zhou (1134 î.e.n.—248 e.n.).

Wu Wang, împărat (1134 î.e.n. — 1115 î.e.n.).

Gong, Jie Wang, Zhou Wang, Wang Mang, Cao Cao, Zhuan Wen, An Lu-shan, Qin Kuai¹ au venit pe lume aduși de o ursită cruntă. Oamenii buni aduc ordinea pe pământ, pe cînd ticăloșii seamănă vrajba. Vorba neprefăcută și puterea de judecată — semnele bune care stau la temelia universului — sînt însușirile celor aleși.

Cruzimea și viclenia — semnele rele care stau deopotrivă la temelia universului — sînt însușirile celor ticăloși. Astăzi, cînd a sosit sorocul mării fericiri și al îndestulării, al liniștii în lume, spiritul bun stăpînește, fără osebite, în tot locul, începînd cu palatele împărătești și terminînd cu cele mai îndepărtate colțuri ale țării. El se împrăstie din belșug jur împrejur, se preface în rouă dulce și vînt blînd, care adie peste-ntreg pământul. Acum, cînd încălzește soarele dogoritor, duhul cruzimii și al vicleniei nu se poate răspîndi în aer, ci se afundă în văgăunile adînci. Vîntul înăbușitor și norii trag nădejde să-l poată scoate, fie și cît un firicel de mătase.

Zhou Gong, fiul lui Wen Wang. L-a ajutat pe Wu Wang să distrugă dinastia Yin.

Shao Gong, fiu natural al lui Wen Wang, a ocupat funcția de înalt demnitar în timpul domniei lui Wu Wang și al succesorului său, Cheng Wang (1115—1078 î.e.n.).

Meng Zi (372—289 î.e.n.), filozof antic, discipol al lui Confucius.

Dong Zhong-shu (sec. II î.e.n.), filozof, formație confucianistă și mare om de stat.

Han Yu (768—824), poet proeminent, scriitor și om de stat.

Zhou Dun-yi (1017—1073), filozof renumit și mare poet.

Cheng Hao (secolul al XI-lea), mare bărbat de stat și filozof de formație confucianistă.

Zhu Xi (1130—1200), filozof idealist, întemeietorul școlii neo-confucianiste. Comentator al cărților vechi confucianiste.

Zhang Zai (secolul al XII-lea), filozof confucianist, cunoscut pentru studiile asupra canoanelor confucianiste și budiste.

¹ *Chi You*, trib legendar de tirani, care se spune că ar fi avut trupuri de fiare, capete de fier și frunți de aramă.

Gong Gong, titan care s-a luptat cu împăratul legendar Zhuan Xiu (mileniul al III-lea) pentru putere.

Cele două forțe nu se pot nimici una pe alta, ci se luptă fără ostoire ca vîntul și apa, tunetul și trăznetul. Năzuind fără prea multă vlagă să fie slobod, duhul cruzimii se întrupează în oameni și cei în care se cuibărește nu mai pot atinge nici suișul, nici coborișul. Numai să-i asemui cu alții și vei băga de seamă că în istețime și har sînt deasupra celorlalți, dar în minciună ori șiretenie sînt mai prejos decît milioane de oameni de rînd. Născuți în familiile bogate, de viță veche, de cele mai multe ori cad în dezmăț; născuți în familiile cu carte, dar nevoiașе, se fac sihaștri și ajung vestiți; născuți pînă și în nefericitele familii năpăstuite de soartă, ei se fac fie actori de faimă, fie cîntăreți, însă niciodată nu cad pînă acolo să fie servitori ori curieri, să se supună de bunăvoie și să se lase dați la o parte de careva mărginit.

În vechime puteau fi socotiți astfel Xiu Yu, Tao Qian, Ruan Ji, Ji Kang, Liu Ling, Wang Dan-zhi și Xie An, Cu Hu-tou, Hou Zhu din Cheng, Ming Huang din Tang, Hui Zong din Song, Liu Ting-zhi, Wen Fei-qing, Mi Nan-gong, Shi Man-qing, Liu Qi-qing, Qin Shao-you

Jie Wang (1818—1766 î.e.n.), ultimul conducător al dinastiei Xia, renumit pentru cruzimea sa neobișnuită.

Zhou Wang (1154—1122 î.e.n.), ultimul succesor al dinastiei Yin, numele său devenind simbolul samavolniciei.

Wang Mang, reprezentant al marii aristocrații feudale. În anul 5 î.e.n. l-a ucis pe Bing Di, împărat din dinastia Han iar în anul 9 s-a declarat împărat.

Cao Cao (154—220), mare om de stat și poet, întemeietorul dinastiei Wei (220—265).

Zhuan Wen (secolul al IV-lea), comandant de oști din dinastia Jin. În anul 370 l-a dat jos de pe tron pe Fei Di. A fost executat pentru vina de a se fi împotrivit împăratului.

An Lu-shan, turc de origine, a primit titlul de guvernator pe timpul domniei împăratului Tang Xuan-zong (713—755). În anul 755 s-a răzvrătit și a copleșit Capitala Changan.

Qin Kuai (secolul al XII-lea), ministru pe timpul domniei împăraților Song : Hui Zong, Qin Zong și Gao Zong. În anul 1141 l-a ucis pe eroul național chinez Yue Fei.

și de asemenea Ni Yun-lin, Tang Bo-hu, Zhu Zhi-shan ori Li Kui-nian, Huang Fan-Zhuo, Jing Xin-mo, Zhuo Wen-jun, Hong Fu, Xue Tao, Cui Yin, Zhao Yun¹. Toți aceștia sînt din ținuturi felurite, dar s-au supus aceleiași legi.

— După tine înseamnă că norocul te face prinț și nenorocul hoț? a întrebat Leng Zi-xing.

— Chiar așa, a întărit Jia Yu-cun. Tu încă nu știi că după ce am fost scos din slujbă, timp de doi ani am pribegit prin multe părți și am văzut destui copii. Pînă la urmă însă, toți se pot împărți în cele două soiuri de

¹ *Xiu Yu*, înțelept, a slujit cu credință în timpul domniei lui Yao.

Tao Qian sau *Tao Yuan-ming* (365—427), poet vestit.

Ruan Ji (210—263), învățat de formație daoistă, scriitor și poet de renume.

Ji Kang (secolul al III-lea), scriitor și învățat daoist, discipol al filozofilor antici Lao Zi și Zhuang Zi.

Liu Ling (secolul al III-lea), poet. Glorifică în versurile sale vinul și viața de pustnic.

Wang Dan-zhi și *Xie An* (secolul al IV-lea), mari bărbați de stat din vremea dinastiei Jin.

Gu Hu-tou (secolul al IV-lea), mare învățat și pictor.

Hou Zhu (583—589), ultimul împărat al dinastiei Cheng. Atras de poezie, vin și femei a ajuns să-și piardă puterea și tronul.

Ming Huang sau *Xuan Zong* (712—756), împărat al dinastiei Tang; și-a pierdut tronul în urma rebeliunii lui An Lu-shan.

Hui Zong (1101—1126), ultimul împărat al dinastiei Song. *Liu Ting-zhi*.

Wen Fei-qing sau *Wen Ting-jun* (818—872), poet renumit din epoca Tang.

Mi Nan-gong (*Mi Fu*), poet cunoscut și peisagist din dinastia Song.

Shi Man-qing, poet, a trăit la sfîrșitul secolului al X-lea și începutul celui de-al XI-lea.

Liu Qi-qing (*Liu Yu*), renumit poet din secolul al XI-lea.

Qin Shao-yu (*Qin Guan*), poet cunoscut, învățat și caligraf din secolul al XI-lea.

Ni Yun-lin (*Ni Jun*), poet. A trăit în timpul dinastiei mongole Yuan, (1277—1368).

care abia ți-am amintit. Când ai vorbit de Bao-Yu¹, eu am și ghicit că el trebuie să fie un astfel de om. Pot să-ți mai dau încă pilde. Îl cunoști pe domnul Zhen din Jingling, supraveghetor la Palatul Milei?

— Cine nu-l cunoaște? s-a mirat Leng Zi-xing. Familia Zhen s-a înrudit cu familia Jia și au legături foarte strânse. Chiar mi s-a întâmplat să am de mai multe ori de-a face cu el.

Jia Yu-cun a urmat rîzînd :

— Uite, anul trecut, cînd am stat în Jingling, am fost învățător în casa Zhen. M-am dus acolo și mi s-a părut că în această familie bogată, de viță veche, în pofida bogăției, stăpîneau grozav de aspre obiceiuri, de nu puteai găsi nici măcar un locșor unde să trăiești mai în voie.

Cu toate că elevul meu abia se apucase de învățătură, muncea din greu, ca unul care avea de trecut probe grele. Ce mă înveselea însă era faptul că tot

Tang Bo-hu sau *Tang Yin* (1470—1523), renumit savant, poet, pictor și caligraf.

Zhu Zhi-shan (*Zhu Yun-ming*), poet și savant, secolul al XV-lea.

Li Kui-nian, a trăit în dinastia Tang. A fost înzestrat cu glas și ureche muzicală neobișnuite.

Huan Fan-zhuo, cărturar și dregător din secolul al IX-lea.

Jing Xin-mo (secolul al X-lea), demnitar la curtea lui Zhuang Zong (923—926), s-a acoperit de glorie datorită darului de orator și inteligenței scilpitoare.

Hong Fu — vestită femeie, de rară frumusețe, favorita curteanului Yang Su din dinastia Sui (589—618).

Xue Tao (secolul al VIII-lea), cîntăreață renumită și poetă.

Cui Yin (secolul al VIII-lea), fiică de curtean, muza poetului Yuan Zheng.

Zhao Yun, favorita poetului și omului de stat din dinastia Song, Su Shi.

¹ *Jia Bao-yu*, moștenitorul lui Jia Zheng, născut cu nestemata în gură. Bao Yu — piatră nestemată. Personajul principal al cărții.

spunea : „Ar fi potrivit ca împreună cu mine să învețe încă două fete — numai atunci voi cunoaște și eu hieroglifile și voi pricepe tot ce-mi spui ; altfel voi rămîne pentru totdeauna un prostănac”. În afară de asta, foarte des îl povățuia pe slujitorul său : „cuvîntul «fată» este cel mai curat și mai luminos. Față de aceste făpturi încerc o mare venerație, ca pentru animalele fabuloase ori păsările rare, florile și ierburile neobișnuite. Pe voi, care spuneți vorbe murdare, vă opresc să mai pomeniți fără rost acest cuvînt. Ai înțeles ? Iar dacă nu-l puteți ocîli înainte de a-l spune, spălați-vă gura cu apă curată ori cu esență de ceai ! Am să-i smulg dinții și să-i scot ochii aceluia care va îndrăzni să-mi încalce porunca”.

Toate semnele cruzimii și neomeniei se adunaseră în el, dar cînd se întorcea de la școală și întâlnea fetele, chipul lui se schimba cu desăvîrșire, și el se făcea dintr-o dată duios și supus, isteț și deosebit. De aceea tată-său l-a bătut pînă la sînge, de mai multe ori, dar fără nici un folos. De fiecare dată, cînd ajungea să nu mai poată îndura durerea, începea să strige „surioarelor, surioarelor”. Fetele își băteau joc de el spunînd : „De ce strigi «surioarelor, surioarelor» cînd te bate ? Sau ți-nchipui că ne vom ruga să aibă îndurare de tine ? Cum de nu-ți este puțină rușine ?” El răspundea : „De fiecare dată cînd mă doare afară din cale, numai ce strig «surioarelor, surioarelor» și parcă mi se ia durerea cu mîna. Iată că am găsit leacul : cînd nu mai pot îndura, încep să strig «surioarelor»”. Nu-i oare de rîs ? Fiindcă bunică-sa îl iubea la nebunie, după fiecare pedeapsă mă dojenea pe mine, ca dascăl, și îl certa pe băiat, așa că în cele din urmă m-am lipsit de această slujbă.

Asemenea copii nu pot să păstreze averea părinților și nici nu se lasă îndrumați de nimeni. Îmi pare

rău numai că rareori se întâlnesc surori nimerite pentru astfel de băieți !

— Și în familia Jia sînt trei fete, o mîndrețe, a spus Leng Zi-xing. Cea mare, a domnului Jia Zheng, pe nume Yuan Chun, pentru inteligența sa și pentru darurile cu care e înzestrată a fost luată la curtea imperială. A doua, pe nume Ying Chun, este născută de favorita domnului Jia She, iar a treia, pe nume Tan Chun, este născută de ibovnica domnului Jia Zheng ; cea de-a patra, pe nume Xi Chun, e nepoata domnului Zheng din castelul Ningguo. Bătrîna doamnă Jia le adoră, iar ele învață și stau cu ea și, din cîte am auzit, nu-s fete prea rele.

— În familia lui Jia Zheng era un obicei nostim, zise Jia Yu-cun. Numele fetelor erau la fel cu al băieților și nu se luau în seamă denumiri atît de gingașe ca Chun — primăvară, Hong — purpuriu, Xiang — înmiresmat, Yu — piatră nestemată. Nu-nțeleg cum de s-a înrădăcinat un obicei atît de obișnuit tocmai în familia Jia !

— N-ai dreptate, l-a contrazis Leng Zi-xing. Domnișoara cea mare s-a născut în prima zi a Anului Nou, cînd începe primăvara, iar apoi cuvîntul Chun s-a păstrat și la numele celorlalte fete. La alți membri ai familiei nu întâlnești acest obicei. Chiar soția stăpînului tău — domnul Lin, sora lui She Gong și a lui Zheng Gong, se numea acasă Jia Min. Dacă te îndoiești, n-ai decît să cercetezi !

— E adevărat ! a strigat Jia Yu-cun, lovindu-și palmele. Eleva mea se numea Dai Yu. Am observat că pronunța hieroglifa „min” ca pe „mi”, iar cînd o întâlnea, o scria cu două-trei linioare mai puțin, încît rămîneau nedumerit. Acum, după cîte mi-ai spus, abia înțeleg. Nu mă mir că vorba și gesturile elevei mele erau atît de deosebite de ale celorlalte. Numai o familie cu faimă ar fi putut da naștere unei asemenea copile. De vreme ce ea coboară din neamul Rongguo, toate îmi sînt acum

limpezi. Păcat numai că luna trecută, mama ei s-a stins!

— Era cea mai mică dintre cele trei surori din generația vîrstnică, a oftat Leng Zi-xing îndurerat.

— Eh! Cine știe ce ginere va mai intra în familia lor!

— Da, așa e, îl aprobă Jia Yu-cun. Dacă nu-l socotim pe fiul domnului Jia Zheng, care s-a născut cu nestemata în gură, tot din șirul ăsta de nepoți, mai au pe careva? Are și Jia She vreun fiu?

— După Bao-Yu, favorita domnului Jia Zheng i-a mai născut un fecior, răspunse Leng Zi-xing, dar nu știu nimic despre el. În felul acesta, deocamdată domnul Jia Zheng are doi fii și-un nepot, iar ce va fi de-acum încolo, n-aș putea ști. Se pare că și Jia She are un fiu, Jia Lian. E de vreo douăzeci de ani, s-a căsătorit de patru-cinci ani cu Wang Xi-feng, nepoata soției domnului Jia Zheng. Acest Jia Lian și-a cumpărat un post, dar cum nu-l prea interesează treburile slujbei, locuiește în casa domnului Jia Zheng și-i ajută la gospodărie. Când s-a însurat, toți ai casei, de la mic la mare, au rămas încintați de soția lui, și Jia Lian a fost nevoit el însuși să-i recunoască întîietatea. Femeia era frumoasă, dezghețată la vorbă, descurcăreță; chiar și printre bărbați cu greu întîlnești unul ca ea.

— Iată că s-a adevărit încă o dată că nu mă-nșel, a zîmbit Jia Yu-cun, ascultîndu-l pe Leng Zi-xing. Cred că toți despre care am vorbit pînă acum au venit pe lume fie aduși de spiritul „bun”, fie aduși de spiritul „rău”.

— Bine, bunii vor fi buni și răii răi, a mai zis Leng Zi-xing, nu noi trebuie să ne vîrim în problemele altora. Mai bine să mai bem un păhărel!

— Am golit cîteva pînă acum, a răspuns Jia Yu-cun.

— Nu mă-ndoiesc cîtuși de puțin, a rîs Leng Zi-xing. Cînd stai la taifas, vinul se duce mai ușor pe gît. Dar ce ne împiedică să mai bem ?

— S-a făcut tîrziu, să nu se zăvorască porțile orașului, a zis Jia Yu-cun, uitîndu-se pe fereastră. Mai vorbim pe drum.

S-au sculat amîndoi și au plătit vinul băut. Pe cînd se pregăteau să plece, au auzit în spate un glas :

— Te felicit, frate Yu-cun. Am venit să-ți aduc o veste bună.

Jia Yu-cun se întoarse...

Dacă vă interesează pe cine a văzut, citiți capitolul al treilea.

CAPITOLUL AL TREILEA

*În care se povestește cum prin bunătatea cumnatului
său Lin Ru-hai l-a căpătuit pe profesor și cum Jia
Mu s-a înduioșat de nepoata ei orfană*

Întorcîndu-și capul, Jia Yu-cun zări pe cel care-l strigase; nu era altul decît Zhang Ru-gui, un fost slujbaş ca și el. Născut prin părțile acestea, Zhang Ru-gui locuia acum la ai lui. Nu de mult aflase că în Capitală se hotărîse să fie chemați iarăși dregătorii înlăturați din slujbe și, zărindu-l întîmplător pe Jia Yu-cun, s-a grăbit să-i anunțe vestea îmbucurătoare.

Zhang Ru-gui i-a povestit lui Jia Yu-cun tot ce știa. Încîntat, Jia Yu-cun s-a grăbit să se despartă, nerăbdător să se întoarcă acasă.

Leng Zi-xing, care auzise noutatea, l-a sfătuit pe Jia Yu-cun să ceară sprijinul lui Lin Ru-hai pentru a-i înlesni întoarcerea în Capitală și pentru a-l recomanda lui Jia Zheng. Jia Yu-cun a alergat acasă și, citind *Buletinul oficial*, s-a convins că Zhang Ru-gui a avut dreptate. În ziua următoare s-a dus la Lin Ru-hai.

— Ce întîmplare, a spus acesta. Nu demult soția m-a părăsit. Fetița nu s-a întremat întru totul și deocamdată a rămas la mine, dar acum m-am gîndit s-o trimit la soacra mea în Capitală. N-am avut prilejul să vă mulțumesc pînă acum pentru învățatura aleasă pe care ați dat-o fiicei mele. E cu putință să nu vă fac un serviciu?

Sincer vorbind, m-am gândit de mult la toate acestea și am și pregătit o scrisoare către cumnatul meu. Dacă v-ar putea ajuta, mi-aș simți cugetul împăcat. Cît de spre cheltuieli, totul e pomenit acolo.

Jia Yu-cun s-a aplecat adînc, iar buzele sale au rostit îndelung cuvinte de mulțumire.

— N-aș putea să știu ce rang ocupă distinsa dumneavoastră rudă ? se interesă el. Ca să nu fiu stînjinit în fața sa, adăugă.

— Dacă e să vorbim despre ea, aflați că aparține aceleiași familii ca și dumneavoastră, scumpe frate, a rîs Lin Ru-hai ; numai că el este nepotul lui Rong Guo-gong. Fratele mai mare al soției mele deținea gradul de comandant de oști și se numea Jia She, poreclit Er Hou. Al doilea frate al ei — Jia Zheng, poreclit Cun Zhou, ocupă funcția de *wailang* în serviciul departamental. Este un om sobru și bun, neavînd nimic comun cu bogătașii trîndavi, iar în ceea ce privește firea, în multe amintește de străbunu-său. Tocmai de aceea am îndrăznit să-i scriu.

Dacă aș fi făcut altcum, aș fi greșit și față de mine și față de dumneavoastră. Jia Yu-cun se încredință astfel pe deplin că Leng Zi-xing avusese dreptate, cu o zi înainte, și i-a mai mulțumit o dată lui Lin Ru-hai.

— Fiica mea va pleca în cea de-a doua zi a lunii viitoare, a mai spus Lin Ru-hai. N-ați vrea să mergeți împreună cu ea ?

Jia Yu-cun a primit bucuros. După aceea Lin Ru-hai a pregătit cele necesare drumului, iar Jia Yu-cun a primit tot ceea ce i s-a oferit.

Fata nu voia să plece din casa părintească pentru nimic în lume, dar bunică-sa o chema cu stăruință, și însuși Lin Ru-hai a trebuit s-o lămurească.

— Am cincizeci de ani și nici o clipă gîndul de a-mi lua altă nevastă. Tu ești încă mică și slăbuță, fără mamă care să te îngrijească, fără surori care ar putea să te

ocrotească. Pe cînd acolo lîngă tine vor fi bunica și verișoarele ; astfel grijile mele se vor mai îpuțina. De ce nu vrei să te duci ?

Ascultîndu-și părintele, Lin Dai-yu, cu lacrimi în ochi, i s-a înclinat pentru a-și lua rămas bun și împreună cu dădaca și cîteva slujitoare în vîrstă trimise pentru ea de la castelul Rongguo, s-a urcat în barcă și a pornit la drum. Jia Yu-cun o urmă într-o alta, în care, în afară de el, se mai găseau și doi slujitori.

Ajuns în Capitală, prima grijă a lui Jia Yu-cun a fost să-și pună veșmintele de sărbătoare. Apoi, neuitînd recomandarea pe care scria „nepot bun”, însoțit de slujitori, s-a îndreptat spre poarta castelului Rongguo. În acest timp Jia Zheng citise scrisoarea cumnatului său și porunci să fie invitat numai decît Jia Yu-cun. Înfățișarea impunătoare și vorbirea aleasă a lui Jia Yu-cun au produs o impresie plăcută. Moștenind în multe privințe caracterul bunicului său, Jia Zheng prețuia în mod deosebit pe cărturari și chiar față de cei de condiție modestă era politicos și binevoitor, străduindu-se să-i ajute la nevoie. În plus, Jia Yu-cun fusese recomandat de cumnatul său, pentru care fapt l-a și întîmpinat cu căldură și cu gîndul de a-i fi de folos. Chiar de la prima înfățișare la împărat, el a obținut reintegrarea lui Jia Yu-cun în funcție. N-au trecut două luni, că Jia Yu-cun a și primit numirea în ținutul Ying-tian. Luîndu-și rămas bun de la Jia Zheng și alegîndu-și zi prielnică de călătorie, a pornit spre locul unde fusese numit. Dar despre aceasta nu vom mai povesti aici.

Și iată că Lin Dai-yu a lăsat barca și a pus piciorul pe mal, unde era așteptată de palanchin și de slujitorii trimiși în întîmpinare la castelul Rongguo. Maică-sa îi povestise deseori că familia bunicii nu se putea asemui cu nici una din multele familii bogate. Abia acum avea să se convingă de adevărul celor spuse.

Totodată i se păru că aici va trebui să fie cu băgare de seamă la fiecare pas, la fiecare gest, ca nu cumva să-și atragă disprețul celorlalți.

Cînd palanchinul în care fusese urcată a intrat în oraș, Lin Dai-yu cercetă cu luare aminte prin perdelele de mătase: pe străzi domnea învîlmășeală, forfota oamenilor, de amîndouă părțile se înghesuiau casele cu totul și cu totul altfel decît în celelalte orașe. Palanchinul a fost purtat îndelung pînă ce, deodată, la capătul de miazănoapte al străzii, se zăriră doi lei de piatră lăsați pe labelle din spate și o imensă poartă cu boltă, ornamentată cu capete de animale sălbatice. La intrare, așezați la rînd, străjuiau cam vreo zece oameni, cu pălării prețioase și veșminte scumpe. Poarta principală nu era deschisă, iar oamenii intrau și ieșeau prin alte două intrări lăturalnice. Sub arcada porții principale, pe o placă orizontală, stătea în văzul tuturor o inscripție, din cinci hieroglifice uriașe: „Ningguo înălțat din poruncă supremă”.

„Trebuie să fie casa bunicii”, s-a gîndit Dai-yu.

Nu departe, către apus, se zărea o poartă la fel de impunătoare, cu trei intrări. Era castelul Rongguo.

Au pătruns înăuntru, pe o poartă laterală dinspre apus. Cam la distanță de o săgeată de la intrare, palanchinul s-a oprit și slujitorii l-au coborît. Patru băieți în jur de șaptesprezece-optsprezece ani, cu tichii și cu hălate, i-au schimbat pe bătrînii hamali și au dus mai departe palanchinul cu Lin Dai-yu. Slujitoarele veneau pe jos în urma lor. La poarta a doua, palanchinul a fost lăsat pe pămînt. Tinerii s-au îndepărtat cuviincioși, iar alte fete, sosite la timp, au înlăturat perdelele și au ajutat-o pe Dai-yu să coboare.

La brațul lor, Dai-yu a pătruns prin această poartă. De o parte și de alta se întindea în semicerc un coridor deschis, în fața căruia se înălța sala de trecere, cu pa-

ravanul de marmură¹ așezat pe suporți de lemn de santal. Urmău trei săli mici de primire și apoi curtea mare din fața clădirii principale. Înaintea ochilor se găsea clădirea stăpînilor, cu cinci apartamente, avînd grinzile sculptate și coloanele ornamentate. Pe laturi se deosebeau terasele caselor, de care erau agățate colivii cu papagali și alte păsări rare.

Pe treptele de la intrare așteptau cîteva tinere slujitoare, îmbrăcate în veșminte colorate. Abia au zărit-o că se apropie și au sărit în întîmpinare :

— Bine ați venit ! Bătrîna doamnă era tare îngrijorată din cauza voastră !

Trei sau patru dintre ele s-au îmbulzit către ușă, ca să ridice perdelele, și au anunțat într-un glas :

— A sosit domnișoara Lin !

Intrînd în casă Dai-yu văzu o bătrînă cu părul alb ca argintul, care pășea în întîmpinarea ei, susținută de brațele slujitoarelor. Dai-yu, înțelegînd că trebuie să fie bunica sa, a vrut să se închine, dar bătrîna doamnă n-a lăsat-o și, cuprinzînd-o în brațe, cu lacrimi în ochi a exclamat :

— O, copilul meu iubit !

Acest tablou emoționant i-a mișcat pe toți pînă la lacrimi. Dai-yu nu s-a putut nici ea stăpîni să nu plîngă. Toți se îngrămădeau s-o mîngîie. În sfîrșit, Dai-yu s-a aplecat în fața bunicii, care i-a prezentat rudele :

— Aceasta este mătușa ta, a spus ea. Aceasta tot mătușă-ți este. Iar aceasta, soția vărului tău bun, domnul Jia Zhu.

Dai-yu s-a înclinat în fața fiecăreia, iar Jia Mu a continuat :

¹ Paravan de marmură — zid așezat la intrarea clădirii, cu scopul de a alunga duhurile rele, care, potrivit credinței, nu puteau să se miște decît în linie dreaptă.

— Chemați fetele! Astăzi, cînd ne-a sosit din de-părtări un asemenea oaspete, le îngădui să renunțe la lecții.

Două slujitoare au ieșit să le strige. Curînd au apărut trei domnișoare însoțite de trei doici și de cinci sau șase fete din casă: prima din ele, de vîrstă mijlocie, chipeșă, cu nasul puțin turtit și arămiu, cu obrazii ca rodiile, foarte simpatică, era simplă și modestă. Cea de-a doua, înaltă, subțirică, avea umerii înguști și te-șiți, cu fața ovală ca oul de rață, ochii mari și sprînce-nele stufoase, părea să aibă un fel de a se purta cu totul aparte, ceea ce te obliga să-ți controlezi fiecare vorbă. A treia era încă neîmplinită și făcea impresia că dintre toate este cea mai mică. Agrafele și inelele, fustele și jachetele erau asemănătoare la toate trei.

Dai-yu s-a ridicat să le salute.

Apoi toate s-au așezat și li s-a adus ceai. Discuția s-a purtat în jurul bolii mamei lui Dai-yu, a leacurilor luate, a înmormîntării. Jia Mu, se-nțelege, s-a tulburat din nou și i-a mărturisit lui Dai-yu:

— Dintre toate fetele mele, pe mama ta am iubit-o cel mai mult. Cum să nu mă zbucium cînd știu că a murit înaintea mea și că în cea din urmă clipă n-am putut merge s-o văd!

Cu aceste cuvinte a prins mîna lui Dai-yu și a izbuc-nit în plîns.

Abia au izbutit s-o potolească.

Deși era încă mică, Dai-yu se distingea prin vorbire și ținută aleasă, plină de gingășie. După înfățișare și după mișcările stînjinite se putea ghici că nu era prea sănătoasă. Și întrebările au început să curgă:

— Ce leacuri iei? Cum de nu te-ai făcut bine pînă acum?

— Întotdeauna am fost așa, a răspuns Dai-yu. De cînd am învățat să mănînc, am luat tot timpul și leacuri. Care medici renumiți nu m-au văzut? Dar totul fără

folos! Mi-amintesc, cînd aveam trei ani, a venit la noi un călugăr budist, cu chelbe pe cap. A spus că ar trebui să fiu dată la mînăstire. Cînd au auzit despre ce este vorba, părinții mei s-au împotrivit. Dacă nu vă-ndurați de ea, a mai spus el, mă tem că întreaga viață nu se va vindeca. Iar dacă vreți să se facă bine, nu-i îngăduiți să plîngă și în afară de mamă și tată să nu întîlnească nici măcar pe rudele apropiate. Numai așa va putea să-și trăiască fericită viața. Călugărul acesta a fost, de bună seamă, nebun, ca dovadă că nimănui nu i-a pasat de ce-a zis. Chiar și acum iau pastile din *rensheng*¹

— Prea bine, a accentuat Jia Mu, căci și noi le avem și chiar voi spune să se aducă mai multe.

Abia terminase vorba, că în curte s-au și auzit rîsetele și glasul cuiva :

— Am sosit tîrziu! N-am ajuns să primesc oaspetele din depărtări!

„Aici toți par cumpătați, s-a gîndit Dai-yu. Cine să fie oare de rîde așa de firesc? Însoțită de cîteva sluji-toare tinere și bătrîne apăru o femeie deosebit de frumoasă.

Veșmintele brodate și podoabele sclipeau ca pe o zîină. Părul era meșteșugit împletit cu șiraguri de măr-găritare și prins în agrafe, pe care se distingeau cinci fenicși bătuti în perle, ce atrăgeau privirile ca soarele scînteietor. La gît purta un gherdan cu dragoni de aur încolăciți. Tînăra femeie avea o bluză de atlas, bine strînsă pe corp, în țesătura căreia fuseseră prinși fluturași de aur. Peste fondul aprins al bluzei avea o mîntă-luță din mătase imprimată, de un gri-argintiu. Purta o fustă creponată, cu flori, pe cîmp verde. Deasupra ochilor migdalați, ușurel sașii, se arcuiau sprîncenele ca două foi de salcie. Trupul femeii era zvelt și plin de

¹ Elixirul vieții veșnice.

grație, iar fața, îngrijit fardată, răspîdea un farmec tineresc. În neastîmpărul buzelor carminate juca necon-tenit zîmbetul.

Dai-yu s-a grăbit să se ridice și să-i iasă în întîmpinare.

— N-o cunoști! a spus rîzînd Jia Mu. Este vestita „Po La-huo”¹ sau cum se zice în Nanking, „La Zi”. Poți să-i spui pur și simplu Feng La-zi.

Dai-yu s-a zăpăcit neștiind cum să i se adreseze, însă verișoarele s-au grăbit s-o scoată din încurcătură.

— Este soția celui de-al doilea văr primar al tău, Jia Lian.

Dai-yu n-o mai văzuse niciodată pe această femeie frumoasă, însă o auzise deseori pe maică-sa spunînd: „Jia Lian — fiul unchiului tău mai mare, Jia She —, s-a căsătorit cu nepoata celei de-a doua mătuși a ta, născută Wang, pe care din fragedă copilărie a crescut-o ca pe un băiat. Numele ei de școală este Wang Xi-feng”.

Dai-yu a salutat-o de grabă, zîbind, și i-a spus „cumnată”. Wang Xi-feng a prins-o de mîină, a cercetat-o îndelung din creștet pînă-n tălpi, apoi s-a așezat lîngă Jia Mu zicînd:

— Există pe lume oameni cu un chip atît de încîntător? Eu cred că de-abia acum am văzut pentru prima dată! Înfățișarea ei nu are nimic din aceea a nepoate-lor din partea mamei. Mai degrabă ar aduce aminte de chipul celor din partea tatălui. Nu-i de mirare de ce nu mai conteneai gîndindu-vă la ea! Păcat numai că nu a avut noroc și s-a prăpădit mamă-sa așa de tînră.

Spunînd acestea ea și-a dus batista la ochi să-și steargă lacrimile.

— De-abia mă liniștisem și ai venit să mă tulburi din nou, a dojenit-o Jia Mu. Ea acum a sosit! Este atît

¹ *Po La-huo* — fire naturală care sfidează eticheta. *La Zi* înseamnă în limba chineză ardei iute.

de plăpîndă! Tocmai am alinat-o. Mai bine să vorbim despre altceva.

Tris'etea lui Wang Xi-feng s-a prefăcut dintr-o dată în veselie. A spus rîzînd :

— Într-adevăr! Cum am văzut-o pe micuța surioară, m-a cuprins bucuria dar și amărăciunea și am uitat cu totul că și dumneata, bunico, te afli aici. Merit bătaie, nu glumă!

Și prinzînd din nou mîna lui Dai-yu, ca și cum nu s-ar fi întîmplat nimic, a întrebat :

— Cîți ani ai, surioară? Poate ai luat și lecții? Ce leacuri folosești? Aici n-ai să te plictisești. Dacă vrei să mănînci ceva ori să te distrezi, să-mi spui mie! Iar dacă te nemulțumesc slujnicele, tot eu să știu.

După ce se convinsese că Dai-yu a înțeles, Wang Xi-feng se întoarse spre servitoare și le întrebă :

— Ați adus bagajul domnișoarei Lin? Cîte din voi au însoțit-o? Mergeți și aranjați două camere, să aibă unde să se odihnească.

Între timp fetele le-au servit cu fructe și ceai iar Wang Xi-feng s-a îngrijit atentă de fiecare.

— Ați plătit oamenilor pe luna aceasta? a întrebat-o cea de-a doua mătușă.

— Am plătit, a răspuns Wang Xi-feng. Adineauri am fost cu fetele sus să căutăm atlasul de care stăpîna a vorbit aseară, dar nici pomeneală să-l găsim. Poate nu vă mai amintiți bine de el.

— Ce importanță are — am găsit, ori n-am găsit! — interveni doamna Wang. Luați la întîmplare două cupoane frumoase pentru rochița surioarei; diseară trimit după ele.

— Am avut eu grijă, a răspuns Wang Xi-feng. Știind că surioara trebuie să vină de pe o zi pe alta am pregătit pe-ndelete totul. Am să vi le trimit să le vedeți.

Doamna Wang a clătinat din cap zîmbind, fără să mai zică ceva.

Servitoarele au adunat de pe masă, iar Jia Mu a poruncit unor doiici bătrîne s-o conducă pe Dai-yu la cei doi unchi — frații mamei ei.

— Lasă-mă s-o însoțesc eu, a spus soția lui Jia She, doamna Xing. Poate așa se cade.

— Prea bine, a răspuns bucuroasă Jia Mu. Plecați, nu stați degeaba!

Doamna Xing a luat-o pe Dai-yu de mînă și a spus cîteva cuvinte de despărțire doamnei Wang. Au ieșit spre poarta a doua, prin sala de trecere. Slugile au adus o caretă vopsită cu lac gri deschis și cu acoperișul verde. Doamna Xing și Dai-yu s-au urcat, apoi fetele au lăsat perdelele. După aceea au scos careta pe drumul cel mai scurt și au înhamat la ea doi catiri supuși. Ieșind pe sub poarta laterală dinspre apus, careta cu doamna Xing și Dai-yu s-a îndreptat către poarta principală de la răsărit a castelului Rongquo, a lăsat în urmă o poartă mare vopsită în lac negru și a pătruns printr-una interioară. Doamna Xing a coborît din caretă și, apucînd-o pe Dai-yu de mînă, a intrat în curte. Dai-yu știu că se afla în grădina castelului Rongquo. Au ocolit trei rînduri de porți, după care au dat de clădirea principală cu terase mici și grațioase, cu totul și cu totul deosebite de clădirile impunătoare din partea aceea a castelului Rongquo, unde locuia Jia Mu.

În mijlocul curții pline de pomi se înălțau pitorești movile de piatră. Cum au pășit pragul au și fost întimpinate de o mulțime de femei și slujitoare îmbrăcate cu rochii alese și gătite cu podoabe scumpe.

Doamna Xing a invitat-o pe Dai-yu să se așeze, în timp ce a cerut să fie anunțat domnul Jia She.

Slujnica s-a întors îndată și a spus :

— Domnul nu se simte bine și nu poate ieși, deoarece se teme că dacă o va vedea pe domnișoara, se vor zbuciuma amîndoi. O roagă pe domnișoara să nu tînjească după casa alor ei; la bunica și la mătuși se va simți tot atît de bine.

„Verișoarele ei sînt, fără-ndoială, mai puțin instruite, și-a spus el, dar se va putea bucura împreună cu ele. Dacă o va nemulțumi ceva, să nu se simtă stingherită și să vorbească”.

Dai-yu s-a ridicat și a dat de cîteva ori din cap. Au mai zăbovit puțin, apoi și-au luat rămas bun.

Doamna Xing a rugat-o să rămînă la masă, însă ea a răspuns binevoitoare :

— Sînteți atît de bună, încît mi-e greu să vă refuz ; dar sînt nevoită să mă prezint celui de-al doilea unchi. Dacă aș întîrzia, ar însemna lipsă de cuviință din parte-mi. Voi veni neapărat altă dată. Acum trebuie să mă iertați.

— Bine, bine ! încuviință doamna Xing, poruncind doicilor să conducă pe Dai-yu înapoi la caretă.

Dai-yu s-a întors în aripa aceea a castelului Ronqquo de unde plecase.

După ce coborî, văzu în fața sa deschizîndu-se aleea pietruită prelungindu-se de la intrare. Femeile care îi purtau tot timpul de grijă au condus-o prin încăperi și s-au oprit lîngă poarta ceremoniilor, ce da în curte. Dai-yu s-a minunat din nou de clădirile mărețe, de pridvoarele și ușile boltite, care nu semănau de fel cu cele văzute pînă atunci.

De-abia acum observă că acolo erau iatacurile femeilor.

Cînd a pătruns în sală, i-a atras atenția o placă împodobită cu nouă dragoni aurii pe fond negru, gravată cu inscripția : „Lăcașul fericirii și al bunăstării”. Mai jos, un rînd de hieroglife mici : „În anul, luna și ziua cutare, lui Jia Yuan i s-a conferit titlul de Rong Guo Gong”. Mai departe urma sigiliul împăratului.

Pe o măsuță roșie din lemn de santal era așezat un vas de sacrificiu cu trei picioare, înalt de trei *chi*¹,

¹ *Chi*, unitate de măsură pentru lungime, egală cu 0,32 m.

ornamentat cu dragoni încolăciți, peste care se întipăriseră urmele vremii. Alături, pe perete, atârna un tablou în tuș înfățișînd salonul de așteptare¹ din palatul imperial. De o parte a tabloului se putea vedea un potir sculptat în aur, și de cealaltă parte cuburi de cristal. Pe dușumea erau orînduite șaisprezece scaune joase, din lemn de cedru. În afară de acestea, în sală atîrnau două inscripții pe două table din lemn negru, cu hieroglifele încrustate în aur. Inscripțiile elogiau copiii castelului Rongguo :

*Slipește mărgeanul în casele voastre
Cum luna străluce pe boltă ;
Scînteie frumoase veșminte brodate,
Ca norii în zărilor-albastre.*

Mai jos, un rînd de hieroglife mici : „Scrise cu propria mîină de către preaslăvitul dascăl Mu Shi, căruia, pentru meritele sale alese, i s-a conferit titlul de *jun-wang* al ținutului Dongan“.

De obicei doamna Wang nu locuia în camerele principale, ci într-un apartament de trei camere mici cu terasa spre răsărit, pentru care fapt slujnicele au dus-o pe Dai-yu direct acolo. Lîngă fereastră, pe *kan*² era așternut un covor purpuriu adus de peste ocean, deasupra era o pernă roșie rotundă, brodată cu dragoni în fir de aur, precum și o imensă saltea matlasată, pe care erau pictați dragoni pe fond verde. De o parte și de alta a saltelei erau așezate două măsuțe, lăcuite, în formă de flori de prun ; pe cea din stînga era un vas de sacrificiu cu trei picioare, de pe timpul lui Wen Wang, iar în rînd cu el, o casetă cu arome și o linguriță ; pe măsuța din dreapta era așezată o minunată

¹ Este vorba de salonul în care împăratul aștepta pînă la miezul nopții veștile aduse de înalții dregători.

² Pat foarte lat și jos.

vază de Ruzhou¹, ce scliffea în toate culorile curcubeului, încărcată cu flori naturale. Lîngă peretele dinspre apus stăteau la rînd patru scaune uriașe, cu huse înflorate de mătase roșie cu nuanțe argintii, iar în fața lor patru scăunele pentru picioare. La dreapta și la stînga lor erau, de asemenea, două mese înalte cu cești pentru ceai și vase pentru flori.

Doica a invitat-o pe Dai-yu să stea pe *kan*, la capătul căruia se aflau încă două salteluțe brodate.

Dai-yu, cunoscîndu-și locul în familie, nu s-a așezat pe *kan*, ci pe scaunul de la margine, din partea de răsărit a odăii. În acest timp i se tot umplea ceașca de ceai. Sorbindu-l, Dai-yu cerceta cu interes veșmintele și găteliile fetelor; urmărindu-le mișcările își dădea seama că fetele erau cu totul diferite decît cele din alte familii.

Nici n-a reușit să-și soarbă ceaiul, că a și venit o slujnică în bluză roșie de mătase, cu volănașe și vestă gri, garnisită cu firet, care i-a spus zîmbind :

— Doamna o invită pe domnișoara Lin la dînsa.

Doica a însoțit-o pe Dai-yu în clădirea cu trei camere, ale cărei ferestre se deschideau spre răsărit-miazăzi. În prima odaie, pe *kan*, se afla o măsuță joasă cu cărți și serviciul de ceai; pe o pernă de atlas negru doamna Wang își sprijinea spatele. Cînd a zărit-o pe Dai-yu, i-a făcut semn să se așeze în partea de răsărit, însă cum Dai-yu și-a dat seama că acela trebuie să fie locul lui Jia Zheng, a hotărît să se așeze pe unul din cele trei scaune din față, acoperite cu huse colorate. Numai după ce doamna Wang a poftit-o de mai multe ori, Dai-yu s-a așezat lîngă ea.

— Unchiul tău postește astăzi, i-a spus doamna Wang — așa că ai să-l vezi altă dată. Cele trei verișoare ale tale sînt fete bune, poți să înveți împreună cu ele, să citești și să scrii ori să brodezi — aceasta

¹ Vază de porțelan fabricată în vremea dinastiei Song, în jurul localității Ruzhou, din provincia Henan.

voiam deocamdată să-ți spun; să înțelegi însă că doar un singur lucru mă neliniștește: se află în casa noastră sămînța tuturor nenorocirilor și izvorul răului — „duhul răului din lumea noastră deșartă”. Astăzi este dus la templu și încă nu s-a întors, dar diseară îl vei vedea negreșit. Nu trebuie să-i dai atenție. Verișoarele tale, de asemenea, se feresc din calea lui.

Dai-yu auzise de mult de la mamă-sa: „Am un nepot care s-a născut cu o nestemată în gură; este grozav de încăpățînat și neascultător; nu-i place să învețe și vrea numai să se zbenguie în iatacurile fetelor. Dar bunică-sa moare după el și nu îngăduie nimă-nui să-l pună la punct”.

Din spusele doamnei Wang înțelese că trebuie să fie vorba de acest văr.

— Mătușa se gîndește cumva la cel care s-a născut cu nestemata în gură? a întrebat fata. Mi-amintesc că deseori mama pomenea de el; zicea că-l cheamă Bao-yu, că este doar cu un an mai mare ca mine și, chiar dacă este ștrengar, cu surorile sale se are foarte bine. În ce mă privește, voi locui împreună cu verișoarele mele pe cînd el, în altă casă, și-n altă curte, cu băieții. Cum aş putea să am vreun motiv să mă leg de el?

— Ce știi tu? a zîmbit doamna Wang. Orice-ar fi, el este altfel decît ceilalți. Profită de faptul că bunica l-a iubit și l-a răsfățat de mic, încît s-a obișnuit să stea tot timpul împreună cu fetele. Cînd ele nu-l bagă în seamă, este și el mai liniștit; dar dacă măcar una îi spune chiar și numai o vorbă în plus, se înflăcărează așa de mult, că nu mai scapi de gura lui. De aceea te previn să nu-i dai nici un fel de atenție. El aci spune vorbe mieroase, aci i se năzare din te miri ce și începe să înșire nerozii. Nu trebuie să ai încredere în el!

Dai-yu dădea tăcută din cap.

Pe neașteptate, o slujitoare intră și o anunță pe doamna Wang:

— Stăpîna cea bătrînă a pregătit cina.

Doamna Wang s-a grăbit să ia mîna copilei și împreună au ieșit pe scara de serviciu. Au mers ce-au mers, străbătînd galeria în direcția răsăritului, au trecut prin poarta laterală și s-au pomenit pe cărarea pavată, întinsă de la miazăzi la miazănoapte. La capătul dinspre miazăzi au dat peste o sală cu anexe, iar la miazănoapte cărarea se întrerupea într-un zid alb de piatră, unde se deschidea ușa unei mici odăi.

— Aici locuiește mătușa ta Feng Jie, i-a explicat doamna Wang, Wang Xi-feng cum i se zice de obicei în familie. Dacă ai nevoie de ceva, poți s-o cauți cînd vrei.

În poarta curții stăteau cîțiva băieți la vîrsta cînd încep să-și lase părul¹ lung de și-l pot aduna în creștetul capului într-un concî.

Doamna Wang și Dai-yu au ocolit sala de trecere și au ajuns în curtea lui Jia Mu intrînd prin ușa din spate. Cînd a apărut doamna Wang, slujnicele s-au grăbit să întindă masa și să aranjeze scaunele.

Soția lui Jia Zhu, doamna Li, a adus paharele, Wang Xi-feng a întins farfuriile, după care doamna Wang a venit cu supa. Jia Mu stătea singură pe divan, de ambele părți rămînînd patru locuri goale. Wang Xi-feng s-a grăbit să-i arate lui Dai-yu primul loc și s-o roage să-l ocupe.

Sfioasă, Dai-yu a refuzat.

— Nu te jena, i-a spus Jia Mu zîmbind, mătușa și soția verișorului tău nu mănîncă aici, iar tu ești oaspetele nostru și ți se cuvine acest loc.

Abia atunci Dai-yu s-a hotărît să accepte.

Jia Mu i-a poruncit și doamnei Wang să se așeze, ca și lui Ying Chun și celor două surori ale sale. Ying Chun a ocupat primul loc din dreapta, Tan Chun, pe al doilea din stînga, iar Xi Chun pe al doilea din dreap-

¹ În China veche era obiceiul ca băieții să fie tunși chilug pînă la vîrsta adolescenței.

ta. În jurul lor umblau fetele cu ștergătoarele de praf, cu vasele pentru clătit gura și cu prosoapele în mîini. Doamna Li și Wang supravegheau masa. Afară se îngrămădea o mulțime de slujitoare, dar nu se-auzea nici măcar tusea cuiva. După terminarea cinei, fetele au servit ceaiul. Acasă, mama sa o învățase pe Lin Dai-yu să nu bea ceai imediat după masă, ca să nu-și deranjeze stomacul. Aici toată lumea avea alt obicei, așa că fu nevoită să facă precum toți ceilalți. De abia primi Dai-yu ceașca și o slujitoare s-a și apropiat cu vasul în care și-a clătit gura. Apoi toate și-au spălat mîinile, după care li s-a adus alt ceai, de data aceasta pentru băut.

— Puteți pleca, a spus Jia Mu către doamne, iar noi vom mai rămîne puțin la taifas.

Doamna Wang s-a ridicat, a rostit cîteva cuvinte fără importanță, apoi a ieșit, însoțită de doamna Li și Wang Xi-feng. Jia Mu s-a interesat ce anume cărți a citit Dai-yu, la care fata a răspuns :

— Nu de mult am terminat *Cele patru Cărți*¹.

La rîndul său Dai-yu a întrebat ce au studiat verișoarele sale.

— Ce să studieze! a dat din mînă Jia Mu. Ele de-abia au învățat cîteva hieroglifice!

Discuția a fost întreruptă de apariția unei fete din casă, care a înștiințat-o pe Jia Mu că a venit Bao-yu.

„Acest Bao-yu trebuie să aibă o înfățișare nesuferită”, și-a zis Dai-yu. Privirea ei s-a ațintit către ușă, unde se ivi un tînăr uluitor de frumos. Avea părul adunat în creștet într-un concî, purta o căciulă roșie bro-

¹ *Cele patru cărți (Si Shu): Cugetări (Lun Yu), Marile învățături (Da Xue), Știința poziției de mijloc (Zhong Yong) și cartea Meng Zi (Meng Zi).* Studiul celor patru opere constituia punctul de plecare în cultura intelectualilor, completată apoi cu *Cele cinci canoane: (Wu jing), Cartea cîntecelor (Shi jing), Cartea veche (Shang Shu), Cartea schimbărilor (Yi jing), Cartea de istorie Primăvara-Toamna (Chun Qiu) și Memorial de rituri (Li ji).*

dată cu aur și bățută în nestemate; fruntea, pînă aproape de sprîncene, îi era ascunsă sub o brasardă pe care doi dragoni se jucau cu o perlă. Purta un veston de brocart de un roșu închis, cu mînecele înguste, brodate cu fluturași pestriți zburînd printre flori. O cingătoare colorată cu franjuri lungi în formă de spic îi cuprindea mijlocul; peste veston, aruncată, o pelearină de atlas japonez de culoare verde închis, de asemenea, tivită cu franjuri. În picioare purta ciuboțele din atlas negru cu tălpile albe.

Fața lui amintea de strălucirea lunii din nopțile toamnei, iar frăgezimea nu-i era mai prejos decît a florilor deschise în diminețile de primăvară; părul era neted și egal ca două săbii retezate, sprîncenele, stufoase și negre ca și cum ar fi fost trase în tuș; nasul drept, iar ochii limpezi și transparenti ca apa fluviului Huang-te în zilele de toamnă. Lăsa impresia că și în clipele de mînie zîmbea și că în privire i se întrezărea duioșia. Purta la gît un colan strălucitor împodobit cu dragoni de aur și pe un șnur de mătase împletit din fire multicolore avea atîrnată o piatră mare de jad.

Dai-yu a tresărit speriată. „Ciudat! și-a zis. Parcă l-am mai văzut undeva! Cît de cunoscut îmi pare!”

Bao-yu abia schiță salutul¹, că Jia Mu îi și spuse: — Du-te întîi la mamă-ta și după aceea vino aici!

Nu după mult timp Bao-yu reveni. De data aceasta avea alte veșminte. În jurul capului părul îi era împletit în codițe subțiri, fiecare terminîndu-se într-o panglică roșie îngustă; apoi toate la un loc erau aduse în creștet, de unde se răsucea o coadă groasă și lucioasă

¹ În Dinastia Qing (mañciuriană) (1644—1911) ceremonia salutului se făcea în felul următor: bărbatul se apleca îndoindu-și genunchiul drept, stînd mai mult în această poziție, ori înge-nunchind, dovedind gradul suprem de respect. Femeia își împreuna mîinile și le aducea pe genunchiul stîng, dreptul îndoindu-se ușor, să permită înclinarea. Totodată se spunea: *qing an* „liniște deplină”.

să, de parcă ar fi fost lăcuită. Peste ea scînteiau patru mărgăritare într-o montură de aur, cu aplicații de pietre prețioase.

Tînărul purta un veston de mătase țesut în roșu și argintiu, pantaloni fumurii-verzui din saten imprimat cu floricele; în picioare avea ciorapi negri cu margine de brocart și pantofi roșii cu talpa groasă; în jurul gîtului atîrna piatra nestemată, un lacăt pe care scria numele, colanul și amuleta. Fața lui Bao-yu părea pudrată, buzele parcă ar fi fost pomădate, privirea gingașă și blîndă. Zîmbetul nu-i pierdea nici la oboseală. Toate farmecele pe care este în stare să le dea natura se adunau în sprîncenele-i încovoiate; toată simțirea, ce trăia firesc în ființa sa, scînteia în rotundul ochilor.

Bao-yu era de o frumusețe desăvîrșită, făptura sa închipuia perfecțiunea și cu greu se putea ghici ce tănuia adîncul său. Urmașii i-au închinat două poeme: Luna de peste Xijiang :

*Fără rost tristețea l-a cuprins
Și uneori prostia-i n-are margini ;
E scump veșmîntu-n care s-a născut,
Ci-n trupul său trăiește-un suflet stins.
Nu știe truda celor ce muncesc,
I-e teamă de știință și cărțile le-aruncă ;
Ciudate-s a' lui fapte, ne-nțelese,
Și-n gura mare oamenii-l hulesc.*

Și mai departe :

*Nu știi bogații a muncii mîngiere —
Frigul îi răpune pe sărmani ;
Gîndesc mîhniți la vremurile bune
Și pentru țară nu mai pot să spere.
E primu-n lume fără de-ajutor,
Niciînd ca el nu vom mai întîlni ;
Sub alte straie zgribulesc copii
Dar tot mai buni sînt, ca odrasla lor.*

În acest timp Jia Mu l-a simțit întrînd pe Bao-yu și l-a întrebat zîmbind :

— Pentru ce te-ai schimbat? Nici nu te-ai văzut bine cu oaspetele nostru! Iat-o, ea este verișoara ta! Bao-yu se-ntoarse și văzu o ființă firavă și frumoasă. Numaidecît ghici că trebuie să fie copila mătușii Lin. S-a apropiat încetisor și s-a înclinat adînc. Pe urmă s-a înapoiat la locul său, de unde o cercetă îndelung pe Dai-yu. I se păru o făptură cu totul aparte decît cele din jurul său. Într-adevăr!

*Sprîncene alungite, fum ce se unduie,
Par a fi-ntristate, dar tristețe nu e;
Duiosă făptură, ochi strălucitori
Ce stau să zîmbească, dar nu-s zîmbitori.
Suflet tulburat, etern nemîngîiat,
Ce taine ascunde-n trupul prea firav.
Abia se zărește lacrima lucind!
Abur e suflarea-i, abia licărind!
În oglinda apei, neclintită floare!
Fir mlădiu de iarbă, vîntul îl îndoiaie!
Și decît Bi Gan¹ e mult mai miloasă
Mai bolnavă e ca Xi Zi² cea frumoasă.*

Privind-o pe Dai-yu, Bao-yu a exclamat cu uimire :

— Pe verișoara unde-am mai văzut-o oare?

— Prostii! a spus Jia Mu. Unde puteai s-o vezi?

— Poate că nici n-am văzut-o, încuviință Bao-yu, dar mi se pare că o cunosc de multă vreme și acum ne reîntîlnim după o îndelungată despărțire.

— Bine! Bine! — a consimțit Jia Mu. Asta înseamnă că te vei împrieteni ușor cu ea.

¹ *Bi Gan* (secolul al XII-lea î.e.n.), bunicul împăratului Zhou Wang din dinastia Jin. S-a străduit să-l împiedice pe nepotul său de la cruzime și desfrîu. Neprimindu-i povețele, Zhou Wang a poruncit să i se scoată inima lui Bi Gan.

² *Xi Zi* sau *Xi Shi*, femeie celebră din secolul al V-lea, î.e.n., originară din principatul Yue.

Bao-yu s-a apropiat de Dai-yu și, din nou cerce-
tînd-o cu privirea, o întrebă :

— La învățătură ai urmat cîndva, surioară ?

— Aproape că nu, răspuns Dai-yu. Un singur an
doar și-am învățat vreo cîteva hieroglife.

— Cum te cheamă ?

Dai-yu îi spuse numele.

— Și al doilea ?

— N-am al doilea nume, — a răspuns fata.

Bao-yu a rîs.

— Mă gîndeam — a continuat el — că ți s-ar potri-
vi Pin Pin¹. Este un nume minunat !

— Unde-ai găsit un astfel de nume ? l-a întrebat
Tan Chun.

— Nu demult am citit cartea : *Oameni care au trăit
cîndva și oameni care trăiesc azi*. Acolo se spune că
în țările dinspre soare-apune există o piatră ce se
numește *dai* cu care se conturează sprîncenele. Iar
sprîncenele surioarei sînt alungite, de parcă ar fi fost
trase cu piatra *dai*. Oare nu i se potrivește numele ?

— Iar născocеști ? a rîs Tan Chun.

— În afară de *Cele patru cărți*, aproape totul este
o născocire, a explicat Bao-yu, după care a întrebat-o
pe Dai-yu : Tu porți nestemată ?

Nimeni nu mai înțelegea nimic. Singură Dai-yu și-a
dat seama numaidecît : „el poartă nestemată, de aceea
mă întreabă”.

— Nu port, a răspuns ea. Piatra ta este atît de rară.
Oare ea poate fi purtată de fiecare ?

Abia a pronunțat aceste cuvinte, și Bao-yu, cuprins
parcă de nebunie, își smulse piatra de la gît și o aruncă
furios, plin de indignare :

— Ți-nchipui ce raritate ! Numai de ea vorbiți,
pentru voi omul nu înseamnă nimic ! Nu-mi trebuie
asemenea fleac !

¹ Pin Pin, Sprînceană neagră, tristă.

Înspăimîntate, slujitoarele s-au aruncat la pămînt să culeagă piatra. Jia Mu s-a repezit la Bao-yu :

— Dragule ! Ce ușor îți ieși din fire și năpăstuiești oamenii ! Pentru ce arunci nestemata purtătoare de noroc ?

Bao-yu, cu fața scăldată în lacrimi, a zis :

— Nimeni din casa asta nu are asemenea piatră în afară de mine ! Am știut eu că nu-i de nici un folos. Acum văd că nici această surioară, care pare mai mult o zeiță, nu poartă ! Înseamnă că piatra nu-i lucru curat !

— Și surioara ta a avut, țipă la el Jia Mu, dar cînd s-a stins mama ei, i-a luat-o, ca s-o păstreze ca amintire. Surioara ta a fost obligată să pună în sicriu lucrul care i-a fost drag mamei sale, spre liniștea ei. Mătușa ta, cînd vede nestemata, își amintește de copila ei. Iată pentru ce a zis Dai-yu că nu poartă nestemată : fiindcă n-a vrut să se laude. Ia-ți nestemata ta și vezi să nu afle mamă-ta cît ai fost de nerușinat !

Spunînd aceasta, ea luă piatra din mîna slujitoarelor și o prinse la gîtul lui Bao-yu. Băiatul se liniști și tăcu. Apoi a venit doica și a întrebat unde va locui domnișoara.

— Mutați-l pe Bao-yu într-o încăpere călduroasă din locuința mea, a spus Jia Mu iar domnișoara Lin va rămîne doar peste iarnă sub baldachinul albastru și la primăvară fi vom găsi alt loc.

— Scumpă bunicuță ! a spus Bao-yu. Mi-era atît de bine lîngă polog ! De ce să mă mut, ca să nu mai ai apoi liniște ?

— Prea bine, a fost de acord Jia Mu, după ce s-a gîndit că fiecare din ei, atît Bao-yu cît și Dai-yu, sînt supravegheați de cîte o doică și o fată din casă, iar alte slugi stau noaptea de pază în vestibul.

Pe de altă parte, Wang Xi-feng a poruncit să se așeze acolo un baldachin cafeniu strălucitor și un min-

dir de atlas, cu învelitoare brodată, precum și alte lucruri trebuitoare.

Dai-yu adusese cu ea numai două slujitoare: doica și mama Wang, și o fetiță de zece ani, Xue Yan.

Xue Yan era încă mult prea mică, iar mama Wang mult prea bătrână; de aceea, Jia Mu, temîndu-se că nu vor prididi slujind-o pe Dai-yu, i-a dat încă o servitoare de-a sa, din categoria a doua, pe nume Ying Ge. Acum lîngă Dai-yu, ca și lîngă Ying Chun, în afară de doici, patru guvernante și două fete care se ocupau de toaleta lor, se mai aflau încă patru-cinci rînduite la curățenie și la alte multe diferite treburi.

Mama Wang și Ying Ge îngrijeau de Dai-yu, care locuia sub baldachin, în vreme ce mama Li, doica lui Bao-yu și Xi Ren se ocupau de Bao-yu, în celălalt baldachin.

De fapt, Xi Ren o slujise pe Jia Mu, și pe numele adevărat o chema Hua Rui-zhu. Deoarece îl iubea din cale afară pe Bao-yu și considera că altele n-ar putea să-i îndeplinească toate capriciile, i-a dat-o nepotului pe Rui-zhu, care era deosebit de bună și devotată. Bao-yu știa că „Hua” înseamnă „floare”. Cîndva citise într-un poem clasic următorul vers: *Floarea parfumată farmecă omul...*

Cu încuviințarea lui Jia Mu, el i-a modificat numele în Xi Ren: Farmecă omul. Se spunea că Xi Ren era de un rar devotament: în timpul cît o slujise pe Jia Mu întreaga ei atenție fusese îndreptată exclusiv către bătrîna stăpînă; acum, cînd era în slujba lui Bao-yu, gîndurile ei erau răsfrînte numai asupra lui.

Cînd Bao-yu era neastîmpărat, Xi Ren îl povățuia de fiecare dată, iar dacă n-o asculta, o cuprindea cea mai sinceră amărăciune. Și iată că în seara aceea, simțind că Bao-yu și mama Li au adormit, și văzînd lumina aprinsă la Dai-yu, semn că ea și Ying Ge nu se culcaseră încă, a intrat binișor și le-a întrebat:

— Cum de nu se odihnește la ora asta domnișoara noastră ?

Dai-yu a invitat-o să stea.

— Ia loc, surioară !

— Domnișoara Lin este tare mîhnită, a mărturisit Ying Ge. Tot timpul a plîns și a spus : „Abia sosită și am și reușit să-mi tulbur frățiorul. Dacă el spărgea nestemata, eram ori nu eu cea vinovată ? Cu greu am putut s-o liniștesc.

— Domnișoară, nu fi îndurerată, a îndemnat-o Xi Ren. Sigură sînt, vei asista la ciudățenii mai mari decît aceasta ! N-o să te amărăști și să te zbuciumi de fiecare dată. Nu mai pune totul la inimă !

— Înțeleg tot ce spui, surioară, i-a răspuns Dai-yu.

Apoi au mai vorbit un timp, iar după aceea au trecut cu toate la culcare.

În dimineața următoare Dai-yu a înștiințat-o pe Jia Mu că merge în vizită la doamna Wang. Doamna Wang și Wang Xi-feng tocmai deschideau o scrisoare primită de la Nanking. Dai-yu nu știa de la cine putea fi, dar după cum șușoteau Tan Chun și celelalte femei, ar fi fost de la fratele mai mare al doamnei Wang. Fiul mătușii Xue, pe nume Xue Ban, care locuia la Nanking, nu demult ar fi omorît pe cineva. Gîndea că această faptă putea fi trecută cu vederea pe motiv că era bogat și cu legături în familiile influente. Urma să fie judecat de tribunalul din ținutul Yingtian și unchiul său, Wang Zi-teng, trimisese această scrisoare ca s-o prevină pe doamna Wang și, de asemenea, s-o anunțe că sora și copiii vor veni în Capitală.

Ce s-a întîmplat pînă la sfîrșit, veți putea afla numai în capitolul următor.

CAPITOLUL AL PATRULEA

În care se povestește cum tânărul cu destin nefericit s-a întâlnit cu fata fără noroc și cum călugărul din templul Hulu a ajutat la lămurirea unor treburî încurcate

Așadar, Dai-yu și verișoarele sale, venind la doamna Wang, au găsit-o discutînd cu femeile trimise de fratele ei mai mare despre faptul că nepotul său, Xue Ban, fusese dat în judecată pentru omor. Cum doamna Wang n-avea răgaz să se ocupe de ele, fetele au plecat și s-au dus la văduva Li. Aceasta fusese soția lui Jia Zhu. Jia Zhu murise de tînră, dar din fericire lăsase un fecior, pe nume Jia Lan, care împlinea cinci ani și mergea de pe acum la învățătură.

Doamna Li era fiica unui vestit dregător din Nan-king. Tatăl său se numea Li Shou-zhong și cîndva ocupase funcția de paharnic la sacrificii¹ în Academia imperială Guozijian.

Pe timpuri, în neamul său, și fetele și băieții aveau obligația să învețe. Dar începînd cu Li Shou-zhong, în ceea ce le privește pe femei, s-a stabilit o lege nouă: „cu cît fata este mai puțin înzestrată, cu atît trebuie să fie mai virtuoasă”. De aceea, cînd s-a născut Li,

¹ Paharnic la sacrificii, dregător, membru al Academiei Guozijian. Atribuția sa era de a oferi vinul la jertfele care se oficiau în cinstea lui Confucius.

n-au îndemnat-o să învețe așa cum se cuvenea. Ea citise doar *Cele patru cărți pentru fete*, *Biografiile femeilor celebre* și mai învățase câteva hieroglife, câteva nume de înțelepți și de femei virtuose care trăiau pe la curțile imperiale. Și cam aceasta era totul. Îndeletnicirea ei cea mai însemnată era torsul lînii și lucrul de mînă, iar pentru iscusința ei au poreclit-o Wan Gun-zai¹. Cu toate că-și pierduse soțul de tînără, pe Li Wan n-o mai interesa nimic, slăbise de semăna cu un copac uscat sau cu scrumul luat de vînt. Toată atenția ei se îndreptase asupra copilului și se dedicase cultului morților. În timpul liber broda împreună cu slujitoarele sale ori citea cu glas tare.

Așa stînd lucrurile, Dai-yu, deși se afla aici ca oaspete, se împrietenise cu fetele, încît singura ei îngrijorare rămînea cea față de bătrînul său tată.

Și acum să ne întoarcem la Jia Yu-cun, care, așa cum am spus mai înainte, plecase să-și ocupe slujba. De îndată ce sosise în Yingtian se și prezentase la post, unde se primise o jalbă: două familii, certîndu-se care să cumpere o servitoare și necedînd nici una, ajunseseră la crimă. Jia Yu-cun a poruncit să fie arestați făptașii și să se înceapă cercetările.

— Cel omorît este stăpînul meu, a spus reclamantul. În ziua aceea cumpărase o fată și n-avea de unde ști că negustorul era un șarlatan.

Negustorul a primit bani de la noi, iar tînărul meu stăpîn i-a spus că o va aduce acasă în ziua a treia cu noroc. În acest timp negustorul, pe sub ascuns, a vîndut fata familiei Xue. Cînd am aflat despre asta, am pornit să-l căutăm pe vînzător ca să-i luăm cu forța fata cumpărată. Din păcate, familia Xue a tocmit mai mulți

¹ Wan în limba chineză înseamnă mătase albă, subțire. Gun-zai — meșter la brodat.

bătăuși din Jinling și, cînd am ajuns noi, mulțimea de slugi puternice s-a năpustit asupra stăpînului meu de l-a bătut într-atît, încît la scurt timp a murit. Ucigașii — stăpînul și slugile sale — s-au ascuns fără urmă, au mai rămas doar cîțiva oameni care, de fapt, nu s amestecați în această treabă. Am scris jalbe un an întreg, dar n-am găsit pe nimeni ca să vrea să fie martor. Vă rog pe dumneavoastră, mărite domnule judecător, să faceți o faptă bună și să-i prindeți pe răufăcători, iar eu va voi rămîne recunoscător pînă la sfîrșitul zilelor, pentru marea dumneavoastră îndurare !

— Cum așa ? s-a revoltat din cale-afară Jia Yu-cun după ce l-a ascultat. Au omorît omul și au fugit nepepsiți ? E cu putință oare să nu-i aresteze nimeni ?

Și a poruncit să se trimită numaidecît slujbașii judecătoriei să-i aresteze pe membrii familiei ucigașilor și să fie cercetați sub tortură.

Deodată Jia Yu-cun băgă de seamă că un portărel, care stătea lîngă masă, îi făcea semn cu ochii să nu se grăbească. A părăsit sala și s-a retras în cabinetul secret. I-a dat pe toți funcționarii afară și l-a oprit doar pe portărelul cu pricina.

Cînd au ieșit toți, portărelul s-a apropiat de el, l-a întrebat de sănătate și a zis rîzînd :

— Au trecut vreo opt-nouă ani de cînd ați început să urcați treptele ierarhiei ! S-ar putea să mă fi uitat ?

— După înfățișare îmi pari cunoscut, a spus Jia Yu-cun. Dar nu-mi pot aminti cu nici un chip unde ne-am mai întîlnit.

— Nu cred să fi uitat dumneavoastră locurile natale ! a rîs din nou portărelul. Nu vă mai aduceți aminte că acum zece ani ați trăit în templul Hulu ?

Și Jia Yu-cun își reaminti. Portărelul nu era altul decît novicele din Hulumiao. După incendiul care mistuise templul, rămînînd fără adăpost, i-a fost peste

puteri să mai îndure frigul și gerul dormind sub cerul liber. Și-a dat jos părul și s-a făcut portărel.

De unde avea să știe Jia Yu-cun că el era ?

— Ei, bată-te să te bată ! a exclamat Jia Yu-cun și i-a prins mâna. Se pare că sîntem prietenii vechi !

I-a poftit să se așeze, dar acesta a refuzat.

— Tu ești prietenul meu din vremurile cînd mă luptam cu sărăcia și nevoile, i-a spus zîbind Jia Yu-cun. Sîntem singuri, poți să te așezi.

Și portărelul s-a așezat, cu grijă, pe un colț de scaun.

— De ce mi-ai făcut semn să nu dau ordin de arestare ? l-a întrebat Jia Yu-cun.

— Mi se pare că la primirea numirii n-ai văzut *Îndreptarul pentru apărarea funcționarului*, valabil pentru provincia aceasta ! a spus la rîndul său portărelul.

— Ce-i acesta *Îndreptar pentru apărarea funcționarului*, s-a mirat Jia Yu-cun.

— În vremea de azi, fiecare slujbaș cu sarcini în provincie trebuie să aibă o listă unde sînt însemnate numele oamenilor cu trecere și localnicilor bogați, i-a explicat portărelul. Acesta e obiceiul în fiecare provincie. Dacă din nebăgare de seamă se întîmplă să intri în conflict cu un astfel de om, nu numai slujba și titlul sînt greu de apărat, dar chiar și viața îți este în primejdie. Iată de ce o astfel de fișică poartă numele de *Îndreptar pentru apărarea funcționarului*. Familia Xue, despre care chiar acum s-a vorbit, pentru nimic în lume nu trebuie să fie jignită ! Treaba aceasta este încurcată și pînă acum nu s-a lămurit fiindcă judecătorul dinaintea dumneavoastră a căutat să-și apere propriile interese, renunțînd la datorie și onoare.

Spunînd aceasta, a scos din sîn o copie a *Îndreptarului pentru apărarea funcționarului* și i-a înmînat-o lui Jia Yu-cun. Plimbîndu-și privirile peste ea, văzu că nu erau decît cîteva proverbe și zicători care circulau

în popor, privind familiile atotputernice și de faimă de prin partea locului. Acolo era scris :

Familia Jia, capul nu-și apleacă :
În perle bat palate, de aur le sînt caii

Castelul A Fang¹ — trei sute de li,
Nu-ncape-n el un singur Shi.

Long Wang², de n-ai de-ajuns argint pentru palat
Wang din Jingling te-a și-mprumutat.

Xue-i avută ca neaua, din belșug,
Mărgăritar și aur colinele le-ajung.

Jia Yu-cun n-a mai izbutit să citească pînă la sfîrșit, că s-a auzit o voce :

— Preadistinsul domn Wang a venit să vă salute.

Jia Yu-cun s-a grăbit să-și aranjeze hainele și a ieșit în calea oaspetelui. Mai tîrziu, după ce-a trecut cam tot atîta timp de cît ai nevoie să mănînci la o masă, s-a întors și a stat din nou de vorbă cu portărelul.

— Cele patru familii amintite sînt atît de legate între ele, încît căderea uneia înseamnă declinul tuturor, și slava uneia, slavă pentru toate.

În acest fel Xue, învinuit acum de crimă, se înru-dește cu familia Xue despre care se spune că-i „avută ca neaua, din belșug”. El nu profită doar de faptul că are legături cu încă trei familii bogate de aici, dar mai are rude și prieteni prin Capitală și prin alte locuri. Pe cine o să arestați, mai întii, mărite dom-nule judecător ?

¹ A Fang a fost construit de împăratul Qin Shi-huang (246-209 î.e.n.). Castelul devenise vestit pentru luxul său.

² Long Wang, împăratul dragonilor, care se zice că trăiește în Marea Galbenă.

— Și nu se va putea face nimic în treaba asta? îl întrebă Yu-cun pe portărel, după ce-l ascultă cu atenție. Tu cred că știi cam pe unde se ascund ucigașii?

— Nu pot minți, recunosc portărelul, nu știu numai unde sînt ținuți ucigașii, dar îl știu bine și pe negustorul de carne vie și chiar pe cumpărătorul care doarme somnul de veci. Dacă-mi dați voie, vă voi spune totul de-a fir-a-păr; cel omorît era fiul unui dregător mărunț dintr-un sat și se numea Feng Yuan. Părinții i-au murit, frați nu avea, și-și gospodărea singur puțina avere căpătată prin moștenire. Deși avea doar optsprezece-nouăsprezece ani, se purta ca un adevărat bărbat, însă nu-i plăceau femeile. După cum se vede, păcatul acesta s-a răzbunat; întîmplarea i-a scos în cale acea fată și i-a plăcut într-atît, că și-a pus în gînd s-o cumpere ca ibovnică. De aceea s-a jurat să se smulgă viciului și să nu primească altă femeie în casa lui. Iată de ce s-a purtat atît de serios în treaba asta, fiindcă hotărîse ca peste trei zile s-o ia la el. Cine și-ar fi putut închipui că după toate acestea, negustorul avea încă o dată să vîndă fata familiei Xue? Se pare că el voia să le ia banii amîndurora și să fugă. Dar numai asta n-a reușit, fiindcă cei doi cumpărători l-au descoperit și i-au dat o bătaie soră cu moartea. Nici unul din ei însă n-avea de gînd să-și ia înapoi banii; amîndoi aveau nevoie de fată. În acest timp Xue și-a tocmit oameni de l-au bătut în așa hal pe tînărul domn Feng Yuan, că nu i-a scăpat locșor neatins pe trup. A fost dus acasă și după trei zile s-a stins. În ceea ce-l privește pe Xue Ban, el se pregătise demult să plece în Capitală și, după cum se vede, și-a ales zi bună de drum. A omorît un om, a răpit fata, apoi și-a luat familia și, ca și cînd nu s-ar fi întîmplat nimic, și-a văzut de drum. Această crimă pentru el nu-i decît o bagatelă, încredințat fiind că slugile și rudele sale au

aranjat totul. Dar să nu mai vorbim despre asta. Vă închipuiți oare cine e fata vîndută?

— De unde-aș putea ști? s-a mirat Jia Yu-cun. Portărelul a rîs.

— Tatăl ei a fost odată foarte cumsecade cu dumneavoastră. Este vorba de fiica domnului Zhen Shi-yin, care locuia cîndva lîngă templul Hulu și numele ei e Ying Lian.

— Nu se poate! a exclamat Jia Yu-cun. Auzisem că fusese răpită cînd avea cinci ani. Cum să fie vîndută de-abia anul trecut?

— Negustorii de sclavi fură numai copile, le cresc pînă la doisprezece-treisprezece ani, apoi pleacă în locuri necunoscute ca să le vîndă, l-a lămurit portărelul. În copilărie Ying Lian venea deseori să se joace la noi, la templu, și cu toți o știam. În șapte-opt ani a crescut destul de bine, dar nu s-a schimbat prea mult, așa încît lesne am recunoscut-o. Atunci avea între sprîncene o aluniță cît un bob de orez, cu care se născuse. Negustorul a închiriat o cameră chiar în casa mea, și vorbeam mereu cu fata. Era înfricoșată de bătaie și n-avea curajul să spună nimic. Susținea numai că negustorul este tatăl ei și că o vinde doar, fiindcă n-are de unde lua bani să-și plătească datoriile. Am încercat să-i cîștig încrederea, dar ea s-a pus pe plîns și a zis: „Nu-mi amintesc nimic din ce s-a petrecut cu mine cînd eram mică!” Desigur, n-avem de ce să ne îndoim de asta. Și iată că într-o bună zi a văzut-o Feng Yuan și a cumpărat-o. După ce i-a plătit, negustorul s-a-mbătut, iar Ying Lian a oftat ușurată: „A sosit în sfîrșit ziua cînd ispășesc păcatele!” Dar după aceea a aflat că abia peste trei zile avea să se mute în casă nouă și s-a întristat iarăși. N-am rezistat și, cînd negustorul a ieșit am trimis soția s-o mîngîie: „Domnul Feng Yuan fără-ndoială că vrea să aștepte o zi norocoasă, ca să te ia, a spus nevastă-mea; asta înseamnă că el se va

purta cu tine altfel decît cu o servitoare. Este om avut și nu un pierde-vară ; lui nu i-au plăcut femeile, și dacă acum nu s-a uitat la preț ca să te cumpere, totul este clar și nu-i nevoie de prea multe vorbe. Ai răbdare două-trei zile, la ce bun să te amărăști ?”

Auzind astfel de cuvinte, fata s-a mai liniștit și a crezut că de acum înainte va avea un adăpost sigur.

Dar în lumea asta ce nu se poate întîmpla ? În ziua următoare, negustorul a vîndut-o familiei Xue. Să fi dat-o oricui, dar nu tocmai acestui Xue Ban, poreclit „tiranul cretin”. Al doilea nebun nu afli pe pămînt ; risipește banii ca nisipul. L-a bătut pe Feng Yuan atît de rău, că l-a tirît mai mult mort, iar el a plecat răpind-o pe Ying Lian. Mi-e teamă că pînă la sfîrșitul zilelor n-o să mai aud nimic despre soarta ei. Ce-am putea face altceva decît să-l plîngem pe Feng Yuan care n-a avut noroc : și bani iroșiți de pomană, și viața pierdută !

— De cînd sînt n-am auzit una ca asta ! a oftat Jia Yu-cun. Iată cum ispășim păcatele din alte vieți. Altfel cum s-ar fi îndrăgostit Feng Yuan chiar de Ying Lian ? Și Ying Lian după ani de tortură în casa negustorului, cînd i s-a deschis drumul spre liniște și fericire, uite ce i-a fost dat ! Ea este o fată deosebită și-ar fi fost minunat ca ei doi să se unească. Oare mai era nevoie de o astfel de poveste ? Chiar dacă familia Xue este mai bogată și mai de vază decît Feng, să ne gîndim și la oameni ! Xue Ban a înhățat cu silnicie fata, să-i fie ibovnică, deși sînt sigur că el n-ar fi păstrat credință unei singure femei, ca Feng Yuan.

Într-adevăr, așa a fost scris, ca tînărul cu un destin nefericit să întîlnească o fată fără de noroc... Hei, am flecărit destul, trebuie să ne gîndim ce dezlegare să dăm acestei pricini !

— Cîndva erați un om hotărît, a observat portărelul. Cum de păreți acum atît de încurcat? Am auzit că ați primit funcția aceasta mulțumită temutelor familiei Jia și Wang. Xue Ban a venit la rudele sale din familia Jia. De ce nu puneți, cum se spune, barca pe apă și nu dați sentința? Cu timpul, este bine să știți, se vor strînge și mai mult legăturile dintre familiile Jia și Wang!

— Ai, desigur, dreptate! a încuviințat Jia Yu-cun. Este doar vorba despre viața omului! Pe mine m-a numit în funcție împăratul, iar eu trebuie să mă străduiesc să-i mulțumesc pentru bunătate. Pot oare ca, gîndindu-mă la mine, să nesocotesc legea? Așa ceva nu este îngăduit!

Pe buzele portărelului miji un zîmbet.

— Bineînțeles că ați chibzuit drept, numai că pentru vremurile noastre o astfel de judecată nu mai merge! Oare să nu cunoașteți vorba veche: „Marii bărbați lucrează potrivit cerințelor timpului”? Sau alta: „Este desăvîrșit acela care năzuiește spre fericire și învinge nefericirea”? Dacă veți proceda însă așa cum ați vorbit, nu numai că vă va fi greu să-l slujiți pe împărat, dar nici măcar să vă păziți propria viață nu va fi prea ușor. Trebuie să chibzuiți de trei ori, ca să hotărîți o dată.

— După tine ce-ar trebui să fac? a întrebat Jia Yu-cun, lăsînd capul în jos.

— Iată sfatul meu, a zis portărelul. Mîine, cînd veți intra în sală, luați o înfățișare gravă răsfoind hîrțiile și apoi dați ordinul ca ucigașii să fie arestați. Aceștia, bineînțeles, nu vor fi prinși. Reclamantul va stăruî și dumneavoastră veți da poruncă să fie aduși la interogatoriu membrii familiei Xue și cîteva slugi. În ascuns voi aranja totul în așa fel, ca el să înțeleagă, pasămite, că Xue Ban „ar fi murit de-o boală grea” — aceasta o pot confirma rudele și puterea locală. Atunci apăreți dumneavoastră ca să vă consultați cu spiri-

tele; aduceți în sală vasul de jertfă, iar străjerii și alți oameni se vor năpusti acolo. Dumneavoastră veți declara: „Spiritele pretind că între decedatul Feng Yuan și Xue Ban încă demult s-a cuibărit ura. Acum ei s-au întâlnit pe un drum îngust, ca să împlinească ceea ce le este hărăzit. Prigonit de spiritul lui Feng Yuan, Xue Ban a fost răpus de o boală necunoscută și a murit. De toate nenorocirile se face vinovat negustorul de marfă vie, care urmează să fie judecat după lege, ceilalți neavînd nici un amestec în această treabă...” Și așa mai departe. Apoi îl voi lămuri pe negustor să-și dea în vileag crima. Cînd toți vor vedea că spusele spiritelor și mărturia negustorului se potrivesc, toate îndoielile se vor împrăstia. Familia Xue este bogată și dumneavoastră puteți s-o obligați la o amendă de o mie sau de cinci sute de *liang*, în folosul familiei Feng, să-și acopere cheltuielile de înmormîntare. Toate neamurile lui Feng Yuan nu-s cine știe ce nume cu faimă și banul le face plăcere. Cum primesc banii, nimeni nu mai scoate o vorbă. Gîndiți-vă dacă merge ori nu un astfel de plan!

— Nu, nu merge! a spus Jia Yu-cun. Ai răbdare să mă gîndesc, iar pînă una, alta pune-ți lacăt gurii. Și cu aceasta am isprăvit.

În ziua următoare Jia Yu-cun a apărut în sală și s-a apucat să-i descoase pe cei prezenți. A văzut, într-adevăr, că nu-s prea mulți cei din familia Feng și că voiau numai să fie despăgubiți pentru cheltuielile de înmormîntare; cei din familia Xue, profitînd de puterea lor, ocoleau adevărul. Jia Yu-cun a trecut peste textul legii și a pronunțat hotărîrea. Familia lui Feng Yuan a primit banii și s-a potolit. Imediat după aceasta Jia Yu-cun a trimis două scrisori: una lui Jia Zheng și a doua generalului-guvernator din Capitală — Wang Zhi-teng — în care spunea: „Procesul nepotului dumneavoastră s-a terminat, nu vă mai faceți griji în plus”.

Fostul novice din templul Hulu — noul portărel — a ajutat la aranjarea acestei afaceri. Singur Jia Yu-cun era nemulțumit, temîndu-se că el ar putea sporovăi despre vremurile cînd trăia în sărăcie și lipsuri.

Profitînd de o mărunță greșeală a portărelului, Jia Yu-cun a reușit să-l îndepărteze. Astfel, toți au fost mulțumiți.

Pentru un timp nu ne vom mai gîndi la Jia Yu-cun, ci ne vom întoarce la Xue Ban, care a cumpărat-o pe Ying Lian și l-a ucis pe Feng Yuan. Se trăgea din Jinling și se înrudea cu familiile dregătorilor de viță. Copil fiind și-a pierdut tatăl, iar mamă-sa, rămînînd văduvă, îl deplîngea și-l răsfăța pe unicul ei fiu. Se făcuse destul de mare, dar nu învățase nimic. Familia lui avea o situație strălucită, căpătînd bani din tezaurul public. Xue Ban era prost și necuviincios și-i plăcea să prăpădească banii. La școală, cu chiu cu vai, abia a reușit să cunoască vreo cîteva hieroglife; tot timpul și-l irosea la luptele de cocoși, cu alergările de cai, ori hoinărind prin munți, pentru că îl încînta peisajul, și atît. Trecut în registrul negustorilor-furnizori ai curții împărătești, nu avea nici cea mai vagă idee despre comerț; numai mulțumită meritelor bunicului său era socotit în mod formal furnizor la curtea împărătească, toată treaba rămînînd bineînțeles în seama vînzătorilor și a slujitorilor.

Mama lui Xue Ban, în jur de cincizeci de ani, născută Wang, era sora actualului general-gubernator din Capitală, Wang Zi-teng, și a doamnei Wang, soția lui Jia Zheng din castelul Rongguo. În afară de Xue Ban, mai avea o fată, mai mică decît aceasta, pe care o chema Bao-chai, destul de atrăgătoare și cu purtări alese.

Datorită tatălui său, care o iubea mult, Bao-chai învățase îndeajuns să-și depășească fratele. După moar-

tea tatălui însă, văzînd că Xue Ban nu era bun de nimic, s-a lăsat de învățătură și s-a apucat de treburile gospodărești, cu gînd să-și ajute mama.

În ultimul timp Xue Ban ajunsese neobișnuit de mare protector al științei. Își adunase în juru-i oameni renumiți și înzestrați, pe care îi copleșea cu binefacerile sale; fiicele dregătorilor de vază trebuiau să apară la Curte, dintre ele alegîndu-se soțiile și favoritele împăratului; ceva mai mulți, cele destoinice și talentate erau trecute în suita fiicelor împăratului, cu care învățau și căroră trebuia să le fie pildă. După moartea lui Xue-bătrînul, marii negustori din oraș, profitînd de faptul că Xue Ban era tînăr și nepriceput, au căutat să-l mintă fără rușine, spunîndu-i că în Capitală cîștigurile negustorești ar fi mult mai mari. Xue Ban de mult auzise de acest pămînt al făgăduinței care era Capitala și s-a gîndit să meargă acolo, sub cuvînt că-și duce surioara la Curte, că își vizitează rudele și își dezleagă anumite treburi legate de negoț. În fond țelul călătoriei sale era unul singur: să pătrundă în viața de desfrîu a Capitalei. De aceea și-a pregătit din timp banii necesari călătoriei, pentru prieteni și rude s-a îngrijit de daruri, și-a ales ziua nimerită pentru plecare, ca pe neașteptate să se ivească negustorul să i-o prezinte pe Yang Lian. Atras de înfățișarea cu totul aparte a fetei, Xue Ban a cumpărat-o cu gînd să și-o facă ibovnică. Dar familia Feng se socotea nedreptățită. Xue Ban, profitînd de puterea sa, a pus slugile de l-au bătut pe Feng Yuan, pînă ce l-au omorît. Apoi Xue Ban a lăsat toate treburile sale unor oameni de încredere, iar el, împreună cu mama și sora sa, au plecat în lunga lor călătorie. Crima și judecata au fost socotite de el drept un joc. „Voi irosi ceva bănuți, și-a zis, și cam atît!”

Nu știm cîte zile a făcut pe drum. Dar mai înainte de a sosi în Capitală, Xue Ban a aflat că unchiul său,

Wang Zi-teng, a fost numit inspector al celor nouă provincii și, după cum cerea această înaltă funcție, avea să plece din oraș pentru a cerceta ținuturile mărginașe.

Xue Ban s-a bucurat din toată inima aflînd această veste, spunîndu-și : „Mă întrista gîndul că ajuns în Capitală unchiul mă va lua sub obroc, de n-am să pot nici măcar să petrec cum îmi place. Înaintarea în funcție și plecarea sa e o dovadă că zeii mă au sub ocrotire !”

S-a hotărît să ceară sfatul mamei sale.

— Avem atîtea case în Capitală, dar au trecut aproape zece ani de cînd nu le mai locuiește nimeni. Ar trebui, mai întîi, să trimitem pe cineva să facă ordine.

— Pentru ce ? l-a întrebat mamă-sa. Noi mergem să ne întîlnim neamurile și prietenii și vom rămîne la unchiul tău, ori în casele mătușii tale, atît de încăpătoare unde ne vom simți în largul nostru.

— Unchiul se pregătește de plecare, i-a răspuns Xue Ban, n-au ei vreme de noi tocmai acum. Mă gîndesc că nu e potrivit nicidecum să cădem pe capul lor.

— Chiar dacă ar fi așa, ne mai rămîne casa mătușii tale, nu s-a lăsat ușor învinsă mama. De ani de zile ne tot cheamă. Dacă unchiul tău va fi ocupat cu pregătirile pentru drum, mătușa din familia Jia fii sigur că ne va opri la ea. Socot că nu e bine să punem rînduială așa de repede în casele noastre. Eu te-nțeleg ; locuind la unul din ei, te vei simți stînjenit și de bună seamă că nu-i atît de plăcut ca atunci cînd ești singur și faci tot ce vrei. Dar dacă-i așa, poți sta unde dorești ; eu, fiindcă nu mi-am văzut de atîția ani rudele, voi rămîne cîteva zile la ele. O voi lua cu mine și pe Bao-chai. Ai ceva împotrivă ?

Xue Ban a priceput că în nici un caz nu trebuia s-o necăjească pe mama-sa și a spus oamenilor să se îndrepte spre castelul Rongguo. Între timp doamna Wang

aflase că procesul lui Xue Ban se judecase, că Jia Yu-cun i-a venit în ajutor nepotului său, și se liniștise. Era necăjită oarecum că avea să-i plece fratele și că îi mai rămîneau aici puține rude apropiate.

Pe neașteptate, după cîteva zile, fu anunțată că sora sa împreună cu copiii au sosit în Capitală și se dau jos din calească în fața porții.

Doamna Wang s-a pregătit să le iasă în întâmpinare. Nu voi povesti cum și-au împărtășit durerile și bucuriile.

După aceea doamna Wang și-a însoțit sora la Jia Mu, să o salute și să-i ducă darurile. Apoi doamna Xue s-a întîlnit și cu alte rude, fiind bine primită de toți.

Xue Ban la rîndul său a mers la Jia Zheng și la Jia Lian și de acolo la Jia She și Jia Zhen.

Domnul Jia Zheng a trimis apoi una din slujitoare să-i spună doamnei Wang :

— Sora ta este atît de în vîrstă, iar fiul ei atît de tînăr și nepriceput în viață, că, dacă va locui în altă parte, mă tem să nu între în vreo încurcătură. În colțul de răsărit-miazăzi al castelului, în Grădina perelor aromate, se află casa cu nouă încăperi, care-i acum goală. Să locuiască acolo sora ta cu fiul și fiica ei. Și doamna Wang avusese același gînd, să-i oprească pe musafiri, iar Jia Mu a trimis o altă fată din casă, care a spus :

— Stăpîna bătrînă o roagă foarte mult pe doamna să trimită oaspeții cît mai aproape de ea.

Mătușa Xue de asemenea voia să locuiască împreună cu neamurile sale, ca să nu-l scape cît de cît din ochi pe fiul ei, temîndu-se că dacă va locui singur, Xue Ban, cu firea sa nestăpînită, ar putea să-și atragă neplăceri. Așa că a primit numaidecît sfatul doamnei Wang, după care i-a șoptit :

— Am putea să rămînem la voi mai mult, dacă ne-ați scutit de cheltuielile zilnice.

Doamna Wang nu se știa de loc strîmtorată, așa că nu i-a fost greu să primească. După aceasta mama și

fiica s-au aranjat în Grădina perelor aromate, unde își petrecuse în liniște ultimii săi ani bătrînul duce Rong Guo. Aici se afla o clădire frumoasă cu zece camere, cu holuri și iatacuri. O poartă pe care avea s-o folosească familia Xue ducea direct în stradă. În colțul de miazăzi-apus al castelului, printr-o porțiță, se putea trece spre grădina dinspre răsărit, în clădirea principală, ocupată de doamna Wang.

În fiecare zi, ori seara după cină, mătușa Xue mergea în vizită la Jia Mu sau întîrzia la doamna Wang. Bao-chai își petrecea întreaga zi împreună cu Dai-yu, Ying-Chun și cu celelalte verișoare. Citeau, jucau șah ori brodau și se simțeau bine împreună.

La început numai Xue Ban n-a vrut să rămînă în castelul familiei Jia, de teamă să nu fie ținut din scurt de soțul mătușii. Mama însă, de data aceasta n-a dat înapoi, hotărînd să locuiască acolo de îndată ce toți din casa Jia au stăruit să stea la ei. Neavînd încotro, Xue Ban a cedat pentru moment, dar a trimis oameni să-i aranjeze propria-i casă, cu gînd ca, mai devreme ori mai tîrziu, să se mute. Nu trecuse nici o lună și Xue Ban reușise să-i cunoască pe aproape toți cei din castelul Jia care, ca și el, erau răsfațați și neascultători, fii și nepoți ai familiei. Toți acești tineri pierde-vară, la rîndul lor au fost bucuroși să și-l apropie. Beau vin, priveau florile, iar după aceea se dedau desfrîului. În mijlocul acestor ispite, Xue Ban a devenit de zece ori mai rău, decît fusese înainte. Se spune că Jia Zheng știa să-și crească odraslele, însă familia fiind mult prea numeroasă și copiii mulți, nu izbutea să se ocupe de toți; capul familiei era Jia Zhen — nepotul cel mare din castelul Ningguo, care prin moștenire avea să preia locul bunicului și care acum conducea treburile întregului clan; Jia Zhen era însă o fire nepăsătoare, nu-l interesa nimic, și toată vremea liberă, în afara slujbei, și-o petrecea citind și jucînd șah. Cum Grădina perelor

aromate se lega de clădirea principală cu două rînduri de case, avînd porți separate, care dădeau în stradă, acești tineri puteau ca împreună cu Xue Ban să intre și să iasă cînd poșteau ; în acest fel, tînăra ceată se veselea nestingherită, așa că dorința lui Xue Ban de a se muta a dispărut încetul cu încetul.

Cine vrea să știe ce s-a întîmplat mai departe, va afla în capitolul următor.

CAPITOLUL AL CINC'LEA

*În care se povestește cum sufletul lui Jia Bao-yu a
prîbegit prin Lumea iluziei și cum zeița Jing Huan
a poruncit să se cînte Visul din pavilionul roșu*

În capitolul precedent am vorbit despre viața familiei Xue în castelul Rongguo; mai mult nu vom mai povesti despre aceasta. Vom nara în schimb cît de duios o iubea Jia Mu pe Lin Dai-yu și cum o îngrijea la fel de mult ca și pe Bao-yu, celelalte nepoate, Ying-Chun, Tan Chun și Xi Chun, rămînînd departe de atenția sa. Prietenia strînsă dintre Bao-yu și Dai-yu era, de asemenea, cît se poate de ieșită din comun, întru totul neobișnuită, întru totul deosebită de aceea dintre alți copii. Ziua-ntreagă colindau împreună, cînd venea seara se culcau în același timp; vorba și gîndul lor se potriveau într-atît, încît deveniseră nedespărțiți, precum lacul și cleiul. Și iată că pe neașteptate a apărut Bao-chai. Ceva mai mare de ani ca Dai-yu, fusese înzestrată cu o fire dreaptă și caracter bine conturat, încît toți spuneau că în multe privințe Dai-yu îi rămînea mult în urmă. Bao-chai era mărinimoasă și se străduia cît putea să nu stînjenească pe nimeni, neavînd nici urmă din firea mîndră a lui Lin Dai-yu, fapt ce i-a atras o nețărmurită simpatie din partea tuturor. Cele mai tinere dintre slugi se și împrieteniseră cu Bao-chai. Toate a-

cestea au stîrnit în sufletul lui Lin Dai-yu nemulțumire, fără ca Bao-chai măcar să bănuiască.

Bao-yu era încă un copilandru, cu o fire înflăcărată și nestăpinită. Pentru el frații și surorile erau la fel și nu făcea deosebire între rude și străini, prieteni sau neprieteni. Locuind în casa lui Jia Mu împreună cu Dai-yu, Bao-yu, firește, se simțea mai apropiat de ea decît de surori, această apropiere dînd naștere în sufletul său unui sentiment aparte pentru Dai-yu, care avea să-i aducă multe necazuri și muștrări nemeritate.

Odată, nu se știe de ce, Bao-yu și Dai-yu s-au certat, Dai-yu a fugit în odaia sa, unde a început să plîngă. Căindu-se că a fost peste măsură de aspru cu ea, Bao-yu i s-a aruncat la picioare să-i ceară iertare. Numai așa Dai-yu s-a liniștit. Trebuie să vă spun că în acest timp, în grădina dinspre răsărit a castelului Ningguo, înflorise *meihua*¹ și soția lui Jia Zhen, doamna Yu, a hotărît să facă un ospaț la care să cheme pe Jia Mu, doamna Xing, doamna Wang și pe alți iubitori ai florilor.

Dimineața, ea însăși, însoțită de soția lui Jia Rong, a mers la Jia Mu ca s-o poftască a doua zi la ei, să se plimbe în Grădina parfumatelor *meihua*, să bea ceai și vin.

La această restrînsă petrecere de familie s-au bucurat de atenție numai rudele din castelul Ningguo și Rongguo. Bao-yu a obosit curînd și a vrut să se culce. Jia Mu a poruncit slujitoarelor să-l îmbie să se odihnească puțin, apoi să se întoarcă. Atunci, degrabă, soția lui Jia Rong, doamna Qin, a spus lui Jia Mu zîmbînd:

— Pentru unchiul Bao-yu am pregătit o cameră. Nu fiți neliniștită, lăsați asta în seama noastră!

Apoi s-a adresat doicii și fetelor care slujeau pe Bao-yu cu următoarele cuvinte:

— Lăsați-l pe unchiul Bao-yu cu mine!

¹ *Meihua*, floarea unui arbust care înfloarește cel dintîi primăvara, asemănătoare cu floarea prunului pitic.

Jia Mu vedea în doamna Qin o femeie desăvîrșită, încântătoare și delicată, mereu blîndă și duioasă, încît o îndrăgea mai mult decît pe oricare nevastă a nepoților și strănepoților săi; și cînd ea s-a oferit să se ocupe de Bao-yu bineînțeles că Jia Mu s-a liniștit.

În urma doamnei Qin, însoțit de alaiul fetelor din casă, Bao-yu a pășit pragul; ridicîndu-și capul a văzut în fața sa un tablou deosebit de frumos: *Liu Xiang scriind cu bastonul de foc*¹ și s-a simțit adînc tulburat.

Alături atîrnau două inscripții paralele — *duilian*:

Dacă toți oamenii te vor înțelege,

Inseamnă că ești un mare învățat.

Dacă toți oamenii vor fi buni cu tine.

Inseamnă că ai suflet curat.

Ciînd frazele, Bao-yu n-a mai luat aminte la încăperea minunată, la așternutul bogat, ci a spus:

— Să plecăm numaidecît de-aici! Numaidecît! a repetat el.

— Ce nu-ți place? Unde vrei să te duci? a întrebât zîmbind doamna Qin. Poate în odăile mele?

Bao-yu a dat din cap rîzînd.

— Unde s-a mai văzut ca unchiul să doarmă în iatacul soției nepotului său? s-a opus doica.

— Ce vezi curios în asta? s-a împotrivit doamna Qin. Doar este atît de mic, cine poate să-l oprească? Îți amintești luna trecută cînd a venit fratele meu mezin? E-adevărat că are aceeași vîrstă ca Bao-yu, dar dacă i-ai pune unul lîngă altul, mă tem că-i ceva mai înalt...

¹ În *Biografia lui Liu Xiang* se consemnează următoarea legendă: Într-o noapte, pe cînd citea, Liu Xiang — din dinastia Han — a fost vizitat de un zeu, care avea în mînă un baston negru. Cînd a suflat, capătul lui s-a aprins. Dăruindu-i-l, l-a ajutat să scrie nenumărate cărți istorice.

— Eu de ce nu l-am văzut? a întrerupt-o Bao-yu.
Poftește-l să vină.

Toate au râs.

— Cum să ți-l aduc dacă se află la douăzeci-treizeci de li depărtare de aici? i-a spus doamna Qin. Am să ți-l prezint negreșit, când voi avea prilejul.

Vorbind, au ajuns în iatacul doamnei Qin. Când au intrat, un parfum nemaiîntâlnit i-a înfiorat nările și Bao-yu a simțit cum pleoapele i se închid și în trup i se revarsă o dulce toropeală.

— Ce balsam îmbătător! s-a mirat el.

Apoi și-a rotit privirea. Pe peretele din fața sa atârna un tablou de Tang Bo-hu: *Somnul de primăvară al gutuiului paradisiac*, iar de o parte și de alta două inscripții aparținând penelului lui Qin Tai-xu¹:

Frigul ușor de-ți înlănțuie somnul,

Primăvara-i geroasă;

Parfumul suav de te-nvăluie

O dulce licoare te-așteaptă!

Pe o măsuță era așezată o oglindă scumpă, care înfrumusețase cândva iatacul cu oglinzi al lui Wu Ze-tian², iar alături, un vas de aur cu chipul lui Zhao Fei-yan³. În vas era o gutuie uriașă, aidoma aceleia cu care An Lu-shan a azvîrlit în Tai Zhen⁴ de a rănit-o în piept. Pe un podium se afla patul somptuos unde, pe vremuri, a dormit prințesa Shou Chang, iar deasur-

¹ Qin Tai-xu sau Qin Shao-yu, poet chinez.

² Wu Ze-tian sau Wu Hou, soția împăratului Gao Zong din dinastia Tang, vestit pentru cruzime și desfrâu.

³ Zhao Fei-yan, femeie celebră (secolul I î.e.n.), favorita împăratului Cheng Di (32—6 e.n.) din dinastia Tang, vestită pentru grația cu care interpreta dansul rîndunicii.

⁴ Tai Zhen, Cea pură, nume dat de către împăratul Huan-Zong din dinastia Tang favoritei sale Yang Gui-fei, după moartea acesteia.

— Pra putea fi văzut covorul țesut în mărgăritare de către prințesa Tong Chang.

— E-aît de frumos aici ! a exclamat Bao-yu.

— În odaia mea fără-ndoială că ar putea prea bine să trăiască și o zeiță ! a răspuns rîzînd doamna Qin.

Ea a desfăcut o plapumă de mătase ușoară, spălată imaculat cîndva de însăși Xi Shi, și i-a întins o pernă moale, pe care-și alipise cîndva sînul Hong Niang¹.

După ce l-au culcat pe Bao-yu, doicile și celelalte slujitoare au plecat, rămînînd să-l vegheze numai patru dintre ele : Xi Ren, Qing Wen, She Yue și Qiu Wen. Doamna Qin a trimis fetele să se uite ca nu cumva sub umbrar să se fi ascuns pisicile și să înceapă harța și zgomotul.

Bao-yu de-abia a închis ochii și s-a cufundat într-un somn adînc ; departe, înaintea sa, avea impresia că se contura chipul doamnei Qin ; urmînd-o a pășit într-un loc necunoscut. În față se afla un gard roșu, cu trepte din mărgăritar, copaci și un rîu străveziu, iar în jur — pustiu și tăcere — nici un semn că ar viețui acolo oameni.

— Ce minunat ! s-a gîndit Bao-yu în somn. Dacă aș putea să rămîn aici toată viața fără să mai stau zi de zi în ochii părinților și dascălilor !

În vreme ce aceste vise irealizabile îl purtau, de undeva, de după o colină, s-a auzit un cîntec :

Visele primăverii se risipesc ca norii

Și florile căzute se duc încet pe apă.

Fetele și băieții vorba mea s-asculte :

Să nu mai chinuie inima întristată !

Ascultînd, Bao-yu și-a dat seama că era glasul unei fete. Și cînd nu s-a mai auzit, de după povîrniș a apărut

¹ Hong Niang, slujitoarea uneia dintre eroinele cunoscuteleor nuvele ale lui Yuan Zhen din dinastia Tang : *Povestea lui Ying Ying*, pe subiectul căreia dramaturgul Wang Shi-fu (secolul al XII-lea) a scris piesa : *Insemnări din iatacul de apus*.

o făptură nespus de frumoasă, cum nu se mai văzuse
printre fetele de rînd. Această odă stă mărturie :

*Ea s-a ivit din crîngul cu salcii plîngătoare
Din taina de iatacuri înecate-n flori.
Pe unde-și poartă lin pasul ei ușor
Se pierd în ierburi păsări zburătoare,
Și se duce, iată, calmă, neființa-zee,
Umbra ei cuprinde rotunda încăpere
Și flutură mantia, ca vîntul în cădere
Te-nvăluie suflarea-i mireasmă de-orhidee.
Ca fraged lotus, cînd trece te-nfioară,
Bătut în pietre scumpe veșmîntul e-o comoară,
Un fruct al primăverii e chipul zîmbitor,
În plete lungi smaraldu-i lucitor.
Ca sîmburii de rodie, albi dinții îi zăresc
Și buze carminate privirea mi-o răpesc.
Se leagănă în mers făptura ca o mladă,
Ca-n vîntul iernii fulgul de zăpadă.
Penaj sclipind, de lebădă și rață,
Prețioase pietre boiul i-l răsfată.
Implinită floare s-a ivit deodată.
Zîmbet și tristețe caldă, cumpătată.
Lacul de oglindă îl atinge abia.
De parcă plutește, de parc-ar zbura.
Flutură deschis, sprînceană arcată.
Tăcînd, ea vorbește cu mult înțeles.
Firavă păsește, un lotus în mers
În tot înfioară preaciudata fată.
Rar printre frumoase o mai frumoasă,
Ca-n văluri de pămînt o nestemată-aleasă.
Făptura ei aparte cată asemănare
C-un fenix în flăcări, c-un dragon în zare,
Cu floarea de meihua, crescută sub zăpadă,
Cu bruma de pe lotus, cînd toamna stă să cadă.
Smerenia-i ciudată prea bine se-mpreună
Cu pinul crud, crescut în văgăună.*

*Nespusa-i strălucire cum pot să o descriu ?
E soarele apus în lacul străveziu
Cui poți să mai asemui farmecele ei ?
Dragonilor culcați pe sub oglinda apei,
Din riul înghețat, străpuns de raza lunii.
Ca ea de preafrumoasă a fost cândva Xi Shi,
În fața frumuseții Wang Qiang¹ va ofili.
S-a născut, în care colț de lume
Și pe pământ, de unde a coborât, minune ?
La Iazul nestematelor² nimeni n-a văzut-o
O, lăsați-o să cînte din vrăjitul flaut
Și în iadul negru pereche n-o să-i caut*

Văzînd că era o zîină, Bao-yu s-a repezit în calea ei, s-a înclinat adînc, și a întrebat-o zîmbind :

— Făptură divină, de unde vii și încotro te îndrepti ?
Eu nu mai știu unde sînt, te implor, ia-mă cu tine !

— Trăiesc în sfera cerească unde nu viețuiește dușmănia, în Marea Tristeții, a răspuns preafrumoasa. Sînt nemuritoarea zîină Jing Huan din Munții Primăverii Vespice, în grota Izvorului înmiresmat, care se află pe Tărîmul iluziei. Pentru desfrîu și necredința soților eu hotărâsc pedeapsa în împărăția mea, sîlesc femeile din lumea muritorilor să se plîngă de soarta lor, iar bărbaților le insuflu simțăminte nebunești.

Nu demult păcătoșii s-au adunat aici și am venit să semăn între ei sămînța dragostei vinovate. Nici întîlnirea cu tine nu este întîmplătoare. În curînd te vei afla la marginile împărăției mele. Eu nu am nimic în afară de cîteva cești de ceai dătător de nemurire, cîteva ulcioare pline cu licoarea divină făcută de mine și cîteva

¹ Wang Qiang (Wang Zhao-jun), femeie celebră, favorita împăratului Yuan Di (43—33 î.e.n.) din dinastia Han.

² Iazul nestematelor se afla, potrivit unei legende, în grădina zeiței din Țara de apus — Xi Wang-mu. Pe malurile sale avea loc banchetul nemuririi și al piersicilor dătătoare de viață lungă.

zîne pregătite să dea spectacole cu dansuri și cîntece miraculoase. Nu demult ele au compus douăsprezece cîntece intitulate *Visul din pavilionul roșu*. Vii cu mine ?

Ascultînd vorbele zînei, Bao-yu a simțit cum bucuria îi înfioară trupul și în clipa aceea a uitat de doamna Qin și, supus, păși în urma zînei. Pe neașteptate în fața sa o boltă largă de piatră se ivi, cu hieroglife uriașe, Tărîmul iluziei, iar de o parte și de alta atîrna această inscripție :

*Cînd adevărul cu minciuna se-mpreună,
Minciună este-atunci întregul adevăr ;
Cînd în nimic, vreodată, sălășluiește firea
Și firea se preface într-un sărman nimic.*

Ei au ocolit bolta și s-au pomenit în poarta palatului, pe care erau încrustate patru hieroglife : Marea păcatelor — Lumea patimilor dezlănțuite, iar pe coloane, în amîndouă părțile, două inscripții pe verticală :

*Pămîntul roditor și cerul prea înalt
Suspînă că ascund simțiri mai vechi și noi ;
Mult pățimașul tîndr și fata întristată
Se jeluiesc că-i greu, pe vînturi și pe lună
Să-și dea, ce datorează, înapoi.*

„Așa și este, gîndi Bao-yu, după ce citi inscripția. Numai că nu înțeleg de ajuns ce-s acele «simțiri mai vechi și noi» ? Și ce-o fi însemnînd «pe vînturi și pe lună să-și dea ce datorează» ? Ar trebui să meditez mai mult și să mă sîlesc să-nțeleg sensul”.

Reflectînd la acestea, Bao-yu nici n-a bănuit că în sufletul său se scurgea o picătură din forța făcătoare de minuni.

Intrînd pe sub poarta celor două balcoane, văzu înălțîndu-se, la sînga și la dreapta, două rînduri de

săli, unde stăteau pironite table cu inscripții în lung și în lat. . .

Ametit, n-a putut să descifreze decît cîteva dintre ele :

Departamentul iubirilor nechibzuite, Departamentul jignirilor ascunse, Departamentul plînsetului de dimineață, Departamentul bocetului de seară, Departamentul tulburărilor de primăvară, Departamentul mîhnirilor de toamnă.

— Spune-mi, făptură cerească, exclamă Bao-yu către zîină, n-ar fi cu putință să mă porți cu tine prin aceste departamente ?

— Aici, răspunse Jing Huan, se păstrează încrustate pe hrisoave destinele tuturor femeilor, și tu cu ochii omului de rînd și trupul plăpînd nu trebuie să le afli înainte de vreme.

Bao-yu nu s-a supus și s-a rugat de zîină.

— Fie ! a spus ea în cele din urmă. Să pătrundem aici.

Încă îl stăpînea bucuria, cînd, înălțînd capul, citi : *Departamentul destinelor nefericite*, iar de ambele părți, inscripții de sus în jos :

Tristețea primăverii și jalea cea de toamnă

Nu-s chinuri trecătoare !

Florile suave și farmecele lunii

Pe cine să-mpreșoare ?

Bao-yu a suspinat adînc. Intră înăuntru și văzu vreo zece dulapuri mari și pecetluite. De fiecare atîrnau cartonase cu denumirea provinciei. Îndată s-a simțit îndemnat să cerceteze pe cel ce purta denumirea provinciei sale natale și acolo, pe unul din cufere, a observat următoarea inscripție : *Hrisoavele cele mai însemnate ale destinelor celor douăsprezece agrafe din Jinling.*

— Ce este asta *Hrisoavele cele mai însemnate ale destinelor celor douăsprezece agrafe din Jinling*? a întrebat Bao-yu.

— Aici sînt trecute destinele a douăsprezece dintre cele mai virtuose fete din provincia ta de baștină, a răspuns Jing Huan.

— Știam că Jinling-ul este un oraș foarte mare, a observat Bao-yu, de ce se pomeniște aici numai despre douăsprezece fete? Chiar și în familia noastră, socotind la un loc și slujitoarele, sînt vreo cîteva sute.

— Bineînțeles, în întreaga provincie sînt multe fete, a rîs Jing Huan, dar aici sînt trecute cele mai minunate dintre ele; în celelalte două dulapuri de alături, sînt încă două rînduri de hrisoave, iar pentru toate celelalte pur și simplu nu există hrisoave, fiindcă n-au nimic deosebit.

Bao-yu privi către acela care era, bineînțeles, etichetat: *Hrisoave adăugate la destinele celor douăsprezece agrafe din Jinling*. Pe celălalt dulap scria: *Alte hrisoave ale destinelor celor douăsprezece agrafe din Jinling*. Bao-yu a întins mîna și a deschis ușa celui cu *Alte hrisoave ale destinelor*, a prins cu degetele primul care s-a nimerit și l-a deschis. Pe prima filă nu erau nici oameni și nici peisaje, descifrarea fiind cu neputință, căci tușul se întinsese peste culoare, de parea toată hîrtia acoperită de nori negri și pîclă întunecată. Mai jos se păstrasera doar cîteva versuri:

*După ploaie, cu greu luna răsare,
Norii anevoie vor dispărea în zare.
Decît cerul sufletul pare mai înalt,
Rămîne în urmă trupul neînsemnat.
Firea cea vioaie, chip sărbătoresc,
Azi ca niciodată furia stîrnesc.
Mulți oameni în vîrstă, încovoiați de spate.*

*Te vor bîrîi cu multă răutate.
Tinerii știu că inima-i doar una
Și după ea se jeluiesc întruna.*

Bao-yu n-a priceput nimic și a răsfoit mai departe.
La sfîrșit era desenat un buchet de flori proaspete și
un pat ponosit, apoi urmau cîteva versuri :

*Mîngîierea, dăruirea, armonia, duosii
Sînt toate de prisos.
Niciînd salcîmul nu are cum să fie
Decît crizantema mai frumos.
De cînd e lumea lume, e de neîndurat
Cumplita gelozie
Și doar comedianții mai pot să dobîndească
Un dram de fericire.
Nimeni să nu uite :
Năpăstuit e omul prea plin de simțire !*

Bao-yu socoti că versurile acestea sînt și mai de
neînțeles pentru el și puse hrisovul la locul lui. A
deschis dulapul cu *Alte hrisoave ale destinelor* și a
luat unul. Pe prima filă era desenată o creangă înflo-
rită de scorțișor, iar sub ea un iaz mic, secăt, acoperit
cu lotuși vestejiți. Mai departe erau scrise versurile :

*Se-nlănțuie tulpina cu lotusu-nflorit,
Plăcut mireasma lor se-avîntă împreună.
Nu a știut în viață decît să se supună
Și rănile din suflet, încet, au dispărut.
Unite, două lacuri ar fi născut deodată
Un singur pom, ce falnic, aici ar fi crescut.
Mult parfumatul suflet abia de-a apărut,
Dar s-a și-ntors degrabă la casa de-altădată.*

Bao-yu, din nou, n-a priceput nimic. În sfîrșit a luat
alt hrisov din cele mai însemnate ale destinelor, care
avea desenat pe prima filă doi copaci de aur ; într-unul

atirna o centură bătută în nestemate, iar sub copac, în mijlocul unui troian de zăpadă era așezată o agrafă de păr, lucrată în aur. Jos erau următoarele versuri:

*Virtutea copleșește întreaga ei ființă ;
Suavul puf de plop în versuri îl slăvesc.
Centura-i prinsă-n pomul ce crește în poiană,
Sub valul de zăpadă agrafa i-o zăresc.*

Bao-yu nicicum n-a putut să ghicească tîlcul ascuns în aceste cuvinte și ar fi voit s-o întrebe pe Jing Huan, dar socoti că n-are nici un rost, fiindcă și așa zîna nemuritoare n-avea să-i dezlege tainele cerești. După aceea a vrut să pună sulul la loc, dar nu numai că n-a făcut-o, ci dimpotrivă, a continuat să-l răsfoiască. Pe fila a doua era desenat un arc, de care atirna un citrus parfumat, iar jos de tot se afla o inscripție :

*Se judecă întruna de doisprezece ani,
Cine dreptate are și cine-i vinovat ;
Rodia-și desface floarea ne-ncetat
Și frumusețea ei se oglindește-n geam.
Cu-nțîia primăvară, fără de puteri,
Se gîlcesc și alte trei blînde primăveri.
Pe iepurele iute, azi tigrul l-a-nțîlnit
Și astfel firul vieții aici a luat sfîrșit.*

Mai departe erau desenați doi oameni care înălțau un zmeu de hîrtie, marea imensă, o corabie, pe corabie o fată care-și acoperise fața cu mîinile și plîngea. Sub desen, din nou, se citeau versurile :

*Suflet prea pur și genuin,
Născut în ani amari, de soartă hărțuit.
In van, înlăcrimat, privește dus Jing Ming
Să vadă unde marea ia sfîrșit.
La sute de li, ca somnul depărtat,
Vîntul de miazănoapte vuiește ne-ncetat.*

Desenul următor înfățișa un lanț de nori plutitori, un râu cu meandre care se pierdea în zare. Versurile de dedesubt spuneau :

*Noblețea, bogăția sînt bune la ceva ?
Din fragedă pruncie tu ai rămas orfan.
Spre asfințit se-ndreaptă veselă privirea.
Apa lui Xiangjiang curge către-Ocean
Și nourii cei negri gonesc mereu spre Chu.*

Desenul înfățișa mai departe o piatră nestemată căzută în noroi. Dedesubt — versurile :

*Ți-e dragă puritatea,
Dar cum o vei păstra ?
Vorba zadarnic spusă,
Mai este altcumva ?
Cum de-n noroi ajuns-a nestemata ?*

Pe altă foaie Bao-yu a văzut un lup fiores care fugărea o fată fermecătoare, s-o sfîșie.

*La suflet e aidoma cu lupul din Zhongshan,
I-e inima la fel de crudă și haină
Desrîul înflorește în scumpele cămări,
Și trec ca visul zilele din an.*

Versurile din desenul ce reprezenta un templu vechi, unde o fecioară însingurată citea dintr-o carte sfîntă, sunau așa :

*De trei ori, primăvara, s-a înnoit natura ;
Ea negrele veșminte o dată și-a schimbat.
Sărmana copiliță din neam de împărat,
La palidul opaiț smerită stă cu Buda.*

Mai departe era desenat un munte de gheață pe care poposise o pasăre fenix, iar dedesubt versurile :

*Pasărea focului¹ se-arată-n lume
Mereu în anii de grea încercare ;
E așteptată de fiecare
Ca o iubire din vremuri bune.
Vine, ascultă, poruncă dă și pleacă
Astfel o poartă destinul ei.
Plângînd se arată în Jinling
E tristă povestea acestei femei.*

Apoi venea la rînd un tablou înfățișînd o cîrciumă
părăginită, de sat îndepărtat, înăuntru cu o femeie fru-
moasă care torcea. În explicația tabloului se spunea :

Forța înfrîntă —

Sub vorba de noblețe — amuțește.

Familia sărmană —

De rudele ei nu-și amintește.

Cine s-o ajute în bietul sat acum ?

Dar s-a ivit, deodată, un om cu suflet bun.

Sub versuri era desenată o vază cu orhidee, iar
lîngă ea, o femeie frumoasă, în straie strălucitoare,
purtînd podoabe scumpe pe cap. Urma, apoi, inscripția :

Prunul, piersicul, la fel leagă rod

Cînd vîntul de primăvară adie.

Pe lume se-aseamăndă, oare, ceva,

Preafrumoasei flori de-orhidee ?

Cînd în suflet invidia e stăpîină.

Sufletul e o apă ce-ngheață.

Cu toții, pe rînd, se-mpreună

Și hula le-aruncă în față.

După aceea Bao-yu a văzut un palat cu două caturi,
iar sus, la o fereastră, o femeie frumoasă. Dedesubt
citi următoarele versuri :

¹ *Pasărea focului* — denumire dată păsării fenix.

*Iubirea e cerul, iubirea e marea,
Adînc e și visul asemenea lor.
De ne-ar deschide iubirea zarea,
N-ar fi desfrîul potopitor.
La Rong, în castel, așa se vorbește
Și-n Ning vrajba nu-i ocolește.*

Bao-yu voia să citească mai departe, dar Jing Huan, cu puterea sa de a dezlega tainele cerești, cunoscînd urmarea, închise cu sprinteneală cartea și i se adresă rîzînd :

— De ce scotocești prin aceste lucruri de neînțeles pentru tine ? Să ne plimbăm mai bine și să admirăm preafrumoasele locuri.

Ascultător, Bao-yu o urmă supus pe Jing Huan. Privirea lui s-a oprit pe grinzi decorate, pe cornișe ornamentale și perdele cusute-n mărgăritare, pe baldachine brodate cu fir și flori nemuritoare, cu un parfum îmbătător, și plante cu totul și cu totul neobișnuite — într-adevăr un loc al zeilor, despre care s-ar putea spune :

*Pe ușa purpurie lumina se joacă
Și-n aur e bătută podeaua
Scînteie-n fereastră, ca argintul, neaua
Casa din perle e făcută, parcă.*

Și din nou glasul dulce al zînei Jing Huan a-nfiorât auzul lui Bao-yu.

— Veniți repede să întîmpinați oaspetele drag !

Nici n-a rostit bine aceste cuvinte, că au și apărut zînele nemuritoare. Și-au răsucit în aer mînele veșmintelor liliachii și au fluturat în vînt rochiile cu aripioare ; frumusețea acestor fete aducea aminte de florile primăvăratice, iar puritatea și frăgezimea lor, de luna nopților de toamnă.

Văzîndu-l pe Bao-yu, zînele s-au arătat nemulțumite :

— Nu știam despre ce oaspete este vorba, surioară, și de aceea i-am ieșit în cale. Spusesesi că va sosi astăzi sufletul sorei noastre mai mari — Matostatul roșu. De când așteptăm! De ce ai adus această josnică făptură, care pîngărește împărăția ta?

Înfricoșat de aceste vorbe, Bao-yu a vrut să se ferească din calea lor, dar n-a putut. Și a simțit că într-adevăr era întinat. Jing Huan i-a prins mîna și, întorcîndu-se către mulțimea zînelor, a spus:

— Nici nu bănuieți de ce l-am adus. Pornisem spre castelul Rongguo, să mă întîlnesc cu sufletul Matostatului roșu, dar, cînd să trec peste castelul Ningguo, în calea mea au apărut sufletele ducelui Rong Guo și ducelui Ning Guo, care mi-au vorbit astfel: „Pînă acum (asta este și părerea actualei dinastii regale) familiile noastre s-au deosebit de celelalte în ceea ce privește slava și credința și din generație în generație au devenit tot mai bogate și s-au înnobilit tot mai mult. A trecut un veac de cînd bunăstarea familiilor noastre s-a irosit și nu s-a mai refăcut! Bineînțeles că avem mulți fii și nepoți, dar niciunul din ei nu se arată demn urmaș. Unul singur, Bao-yu, ne mai dă nădejdi. Are o fire tare ciudată și nestăpînită, dar este inteligent și înzestrat. Întrucît strălucirea familiilor noastre s-a stins, ne temem că nu se va pricepe nimeni să-l îndrume pe Bao-yu pe calea adevărului. Ce noroc că v-am întîlnit! Nădăjduiam că îi veți arăta urmările dăunătoare ale ispitelor lumești și-l veți ajuta să se smulgă din capcană, îmbiindu-l pe drumul cel bun. Dacă veți face asta, fericirea noastră va fi veșnică!” Atît de stăruitor m-au rugat, încît din milă pentru ei am hotărît să-l aduc cu mine pe Bao-yu. La început, ca-n glumă, l-am lăsat să cunoască soaria fetelor din familia lui, dar n-a priceput nimic, așa că, aici, la noi, va încerca mistuirea fără de margini. Poate că atunci se va lumina.

Spunînd aceasta, a păşit înăuntru, ţinîndu-l pe Bao-yu de mîină. Bao-yu a simţit dintr-o dată o mireasmă nemai-întîlnită şi, neputîndu-se stăpîni, a întrebat :

— Ce poate fi ?

— În lumea întinată în care trăieşti tu, asemenea balsam nu există, a ris uşor Jing Huan. Aceasta este esenţă de ierburi magice, care cresc pe munţi fermecaţi, amestecată cu uleiul aromitor al arborilor de matostat. Numele ei este Esenţă de ierburi aromitoare.

O vrajă parcă l-a cuprins apoi pe Bao-yu.

O slujitoare i-a adus ceai, nespus de limpede şi aromatic, şi din nou Bao-yu a întrebat care e numele acestuia.

— Ceaiul creşte în Peştera Miresmelor din Munţii Primăverii, i-a spus Jing Huan, şi este pregătit cu roua adunată de pe frunzele florilor nemuritoare. Numele lui este : Balsamul miilor de roze dintr-un singur loc.

Bao-yu a clătinat din cap în semn de încuviinţare. Apoi şi-a rotit privirea peste încăperea în care se aflau : tot felul de *qin*¹ din pietre preţioase, trepiede scumpe, pe care erau aşezate vasele de sacrificiu, tablouri antice, versuri scrise pe mătase. La ferestre atîrnau perdele de mătase, iar de o parte şi de alta erau două inscripţii :

Una din ele :

*Intreaga taină întunecată şi ascunsă a pămîntului —
Cerul de nepătruns şi de neatins !*

După ce a citit această inscripţie, Bao-yu a rugat-o pe Jing Huan să-i spună numele zînelor nemuritoare. Zîna visului nebunesc, a început ea, a doua, Destăinuitoria simţămintelor, a treia, Fata de aur care înfruntă tristeţea, a patra, Înţelepiciunea care cumpăneşte furia şi invidia.

¹ *Qin*, instrument muzical cu coarde.

Nu după mult timp slujitoarele au adus scaune și o măsuță, pe care au așezat licori și gustări. Într-adevăr :

*Suc rubiniu din locurile sfinte,
Se toarnă-ncet în cupe de cristal.
Mult prea gustoasa licoare de nefrit,
Șade-n pocal de chihlimbar.*

Mirosul băuturii i s-a părut neobișnuit lui Bao-yu, care a întrebat din ce arome este făcut.

— Acest vin este un amestec de nectar dintr-o suță de flori și zece mii de arbori, i-a răspuns Jing Huan. El se pregătește cu oase de *jiling* și lapte de fenix, iar numele lui este : Zeci de mii de minunății într-un singur pocal.

Fără margini era încântarea lui Bao-yu. În timp ce ei sorbeau licoarea, s-au ivit douăsprezece zîne dansatoare și au întrebat-o pe Jing Huan ce le poruncește să cînte.

— Cele douăsprezece cîntece ale *Visului din pavilionul roșu*, pe care le-ați alcătuit de curînd, le-a poruncit Jing Huan.

Dansatoarele au încuviințat, au lovit un *tanban*¹ și au început să cînte din țitere de argint. Ascultați : „Înainte de toate, în anii de demult”... dar Jing Huan le-a întrerupt.

— Aceste cînturi, a zis ea către Bao-yu, nu se aseamănă cu acelea din dramele clasice, din lumea muritorilor. Cîntecele pămîntene, fără deosebire, se grupează după felul celor buni ori celor răi, după eroii de seamă ori neînsemnați și sînt scrise pe cele nouă motive de cîntece, din nord și din sud. În vreme ce ale noastre se deosebesc prin simțămintele trăite, pentru că soarla răzbate în simțămintele care nasc întîmplările. Cel care nu pătrunde tîlcul din cîntecele noastre, nu-i va putea

¹ *Tanban*, instrument de percuție.

gusta frumusețea. Mi se pare că și tu rămâi străin de toate acestea. De nu citești mai întâi versul, mă tem că nu vei găsi în ele nimic aparte.

Spunînd acestea, Jing Huan și-a întors capul și a poruncit să i se dea lui Bao-yu versurile cîntecelor ce alcătuiesc *Visul din pavilionul roșu*.

Bao-yu le-a luat, le-a desfăcut și a urmărit cîntecul zînelor :

INTRODUCERE LA VISUL DIN PAVILIONUL ROȘU

*Pe cînd nu era nici ființă și nici neființă
Sămînța iubirii cine-a ivit
În inima lucrurilor, atotsimțitoare, și-a biruit ?
Cînd tu însuși izvodești durere
Și clipa te-apasă grea de tăcere,
Smintitele porniri n-ai vrea să reînvie ?
A aurului tristețe și-a jadului mîhnire
Visul din pavilionul roșu le descrie.*

NEADEVĂR ESTE VIATA

*Toți spun :
Să-și lege aurul și jadul !
Eu însă-aduc aminte :
Legămînt au pus piatra și lemnul !
În van te-ndepărtezi de lucirea zăpezii din muntele
pe care înțeleptu-și are casa ;
Totuna-i dacă uiți că-n crîngul cel tainic
sălășluiește-a cerului crăiasă ;
Te tînguiești la oameni :
E plină frumusețea de cusururi !
Tu de-abia acum ai priceput !
Acesta-i adevărul : mereu
Pînă la sprînceană închinai pocalul*

*Dar niciodată, măcar întâmplător,
Destinul nu l-ai cunoscut !*

ZADARNIC ȚINTĂ PRIVEȘTI

*Una, ca florile puzderii-n grădina nemuririi ;
Unul, ca jadul cel pur, fără spărturi.
Vei spune oare că soarta nicidec nu și-au legat,
De ce drumurile vieții li s-au încrucișat ?
Vei spune oare că soarta pe veci ei și-au unit —
De ce vorbe vane inima le-a șoptit ?
De ce ea durerea în vaer și-o curmă ?
De ce liniștea-n el nu va lăsa nici o urmă ?
Unul străluce ca luna pe-a apelor unde ;
Ca floarea-n oglindă chipul ei îi răspunde.
Ce izvor de lacrimi este-o ființă !
Ai crezut vreodată că e cu puțință ?
Încotro se scurg, cât roata pe-orbită
Anotimpuri trec la vreme sorocită ?*

Bao-yu părea furat de farmecul muzicii, dar se vedea că tîlcul îi scapă. Și nici n-a cerut să i se dezvăluie, iar ca să-și alunge mîhnirea a citit mai departe :

TRISTEȚE FĂRĂ MARGINI

*Te îmbată grădina înflorită —
Dar fuge bucuria, tristețea ți-e ursită.
În privirea noastră lacomă, arar
Licăresc o clipă lucrurile firii ;
Umbrele durerii, umbrele mîhnirii
Nu poți să le-alungi, totul e-n zadar.
În zadar te-ndrești spre locuri natale.
Munții uriași îți întretaie drumul ;
Cei odată dragi au pierit ca fumul
Și tot lor îți plîngi întreaga ta jale ;*

Viața mi s-a scurs și-s azi în Huangchuan¹
O, prea iubiții mei!
Sfîrșiți-vă calvarul, totul e-n van!

CARNEA DESPRINSĂ DE OS

Pe vreme rea corabia porni
Să spintece un drum de mii de li;
Casa părintească, grădinile natale,
Azvîrlite stau acolo-n depărtare.
Viața o scurtează plînsetul amar;
Celor preaiubiți astăzi să le spui:
S-a dus fiica voastră, e a nimănui.
Destinu-i hărăzit din timpuri învechite;
Toate-n astă lume de soartă sînt ursite;
De-a pururi despărțiți ca să trăim ni-e dat;
La viața ce v-așteaptă gîndiți neîncetat.
Fata ce-ați avut de lîngă voi s-a dus
Și grija pentru ea aici a și apus.

BUCURIA, CUIB DE TRISTEȚE

Era doar o copilă cînd au murit ai ei.
În straie sclipitoare a fost înveșmîntată
Și a trăit din plin o viață-mbelșugată,
Dar n-a simțit nicicînd văpaia dragostei.
Darnică și bună, din toți cea mai bogată,
Asemenea noroc i-a rezervat ursita;
Pe amîndoi i-a-nlănțuit ispita
Nimic în cale n-a putut să slea.
Ea strălucea ca templul de jad pe vreme rea —
S-a însoțit apoi c-un tînăr, ca un sfînt;
Atîta fericire cum n-a fost pe pămînt
A șters toată durerea ce a-ndurat cîndva.
S-au dus astfel toți norii de pe Gaotang

¹ Huangchuan, Izvorul galben, adică lumea cealaltă.

Și apele-au secat cu totu-n Fluviul Xiang ;
Prezicerile soartei azi, mâine, se-implinesc.
De ce aș vrea tristețea s-o opresc ?

NEIERTATĂ LUME

Suavă ești, o orhidee-n floare,
Cu harul celor sfinți ești înzestrată
Te-a-ncununat înaltul cu strălucire rară
Și pe pământ nu afli asemănare.
Vei spune deci :

Carne de mănînc, voi mirosi urît ;
Destul cît ochii bogății privesc ;
Cei care au urcat treptele mării
Pe cei umili îi pizmuiesc.
Cea mai pură dintre toți te-arăți,
De-aceea, lumea-ntreagă te hulește.
O, ce păcat
Că-n templul vechi, la raza de opaiț,
Făptura ta încet îmbătrînește.
În lumea amăgirii s-a prezis de mult
Să nu-și găsească visele-mplinirea
Ești jadul transparent și necrăpat
Ți-e întinată calea, și cotită ;
De ce, amarnic, fiecare duce
Dorul preadistinsului bărbat ?

DUȘMANUL SCUMP

Lup-căpcăun din muntele Zhongshan,
Sălbăticiune din cruzime ieșită.
Tu nu mai știi ce s-a-ntîmplat mai an
Și chipul ți-ai uitat într-o clipită.
Desfriul tău nu are asemănare.
În inimă te-aprinzi după femei ;
Vestite curtezane, ca sălcii plîngătoare
Să fie-n jurul tău, atîta vrei.

Te-au necinstit și stirpea ți-au hulit,
Pe seama ta atâtea glume s-au rostit —
E trist !
Sufletul cîndva lumină de curat
De-atîta deznădejde moarte și-a aflat.

GINGAȘA FLOARE SE INTOARCE

Cine dezleagă soarta celor trei primăveri ?
Ce-așteaptă salcia verde și piersicu-nflorit ?
De vei distinge toate aceste flori
Vedeai-vei de departe un verde ofilit —
Tu spui că Înaltul e răsplin
De piersici, arome, neștiute ?
Că-n Marea Norilor zărim
Caișii frînți de florile prea multe ?
Dar crezi că e putere pe pămînt
Venirea toamnei sale să oprească ?
În satul ce se cheamă Plop de-argint,
Oamenii din nou au prins să se sfădească.
În tainica pădure de arșar,
Al duhurilor plîns se-aude iar —
Zilele zboură și Cerul zăvorește
Mormîntul ierbii care-ngălbeneste.
Ce-i ieri sărac, vrea azi să se ajungă
Și din răputeri se zbate ;
Toamna iarăși primăvara o alungă
Și florile trăiesc înspăimîntate.
Cu moartea, firea dacă se-mpletește,
Sări-va oare cineva s-o scape ?
Aud de-un pom, bosu, ce la apus trăiește
Și-al cărui rod dă viață și lungă sănătate

DE PRISOS

M-am străduit mereu să te-nțeleg —
Tu cea mai înțeleaptă dintre toate,

Dar n-ai putut seama să-ți dai
 Că drumul se-oprește în moarte.
 Cu inima zdrobită te-ai născut ;
 Se curmă bucuria în mormînt.
 În casele bogate doar sînt liniștiți ;
 În cele destrămate sînt niște rătăciți.
 Deșertăciunea, viața ți-a umplut,
 În vis urît acum s-a prefăcut ;
 Furtuna deodată s-a iscat,
 Și totul parcă stă să se prăvale,
 Tristețile-mi din nou s-au arătat,
 De parcă luna a pierit din cale.
 Vai ! În neant se pierde bucuria
 Durerea-n locu-i s-a ivit,
 Ce trist că nimeni pe pămînt
 N-o să ghicească-al tău sfîrșit !

LA STRÎNGEREA RECOLTEI BOGATE

La strîngerea recoltei bogate ;
 Pe cei darnici îi întîlnești.
 Buna ta mamă e-alături de ei
 Și cu mărinimie îi răsplătești.
 Tuturora le spun :
 Ajutați pe cei sărmani, pe cei în nevoi,
 Nu urmați pilda celor ce
 Veșnic după-averi lăcomesc.
 E-adevărat :
 Pagubă și bunăstare, cădere și-nălțare
 Trimise sînt de Albastra Zară.

SUPERBA TÎRZIE-NFLORIRE

În van ca faima e, ce doar în vis se-arată !
 Cînd vine primăvara cu-averea ei de flori ?
 Pologul cel brodat, să-l vezi, nu mai rîvni !

Mărgelele sclipesc pe haina boierească —
Cu fenișși sînt cusute luxoasele halate —
Capriciilor soartei, cu toate, laolaltă,
Nu vor putea, vreodată, să se împotrivească.
E greu la bătrînețe — ni se spune ---
Să mai înduri nevoi o mie.
De rodul bunătăților străbune
Copiii lor doar o să știe —
Cu sufletul surpat în întristare,
Tu porți strălucitor veșmînt ;
Scînteie luminoasă-n depărtare,
Salba de aur de la gît.
Amarnic lumea se mai înspăimîntă
Cînd urmărește cum te-nalți în rang.
Cu adumbrirea ce urcă din adînc
Tu îți croiești spre Huangchuan cărare.
Oare mai sînt acolo mandarinii
Și căpitanii ce-au trăit cîndva ?
Abia șoptind apusele lor nume
Mîndria-n inima urmașilor creștea.

ȘFÎRȘITUL TUTUROR FAPTELOR BUNE

Primăvara a căzut lîngă grinda sculptată
Pămîntul s-a umplut de petale, deodată —
Iubirea te-a prins în harnice unde
Și chipul doar lunii răspunde.
Familia pe încet se destramă
Pier ranguri venite de la străbuni de seamă
Și vinovat de toate nu-i altul decît Jing.
Vestita voastră casă azi zace în ruină
Și pentru toate-acestea doar Ning este de vină.
Dezmățul și desfrîul cel nestăpînit,
Doar ele-au adus al neamului sfîrșit.

PIEIREA ÎN PĂDURE A PĂSĂRII ZBURĂTOARE

Demnitarilor
Li se vor nimici familiile.
Avuților
Li se vor împrăstia aurul și argintul.
Mărinimoșilor
Doar după moarte li se va da tihnă.
Nemiloșilor
Li se va plăti pentru fapte crude.
Ucigașilor
Nu li se va îngădui să trăiască.
Celor ce storc lacrimi
Nu li se va mai îngădui să plîngă :
Jignirea cu jignire se plătește,
Dar nu e chiar ușoară răzbunarea.
Ursita hotărăște despărțirea
Și tot ea pe oameni îi unește.
Să-și caute oricine soarta rea
În neamul ce-nainte a trăit ;
De-abia atunci își va spori averea,
Cînd fericit străbunu-a-mbătrînit.
Cei ce destramă fericirea,
Să piară dintre oameni și din lume ;
Degeaba-și va jertfi întreaga viață
Acela ce dezmățului se-nchină.
Grăunțele cînd i se termină.
S-ascunde iute pasărea-n tufiș
În urma ei — cîmpia s-a ivit.
Pustiu imens și fără de sîrșit.

Cînd termina un cînt, începea altul. Observînd că Bao-yu ascultase fără să pară a pricepe ceva, Jing Huan a rostit suspinînd :

— Tînăr rătăcit, tu chiar nimic n-ai înțeles ?

Bao-yu a făcut semn zînei să întrerupă cîntecul. Simțea cum i se învîrtea capul de parcă ar fi fost beat și a spus că vrea să doarmă.

Jing Huan a poruncit să se strîngă masa, iar ea l-a însoțit pe Bao-yu într-un iatac. Acolo erau împrăștiate peștele tot lucruri rare, cum el nu mai văzuse pe pămînt. Dar ce l-a uimit cel mai mult a fost faptul că a întîlnit o fată tînă și frumoasă, a cărei statură și înfățișare semănau cu Bao-chai, dar ale cărei mișcări unduitoare îi aminteau de Dai-yu.

Bao-yu era uluit și nu pricepea ce se petrece cu el. Pe neașteptate, Jing Huan a spus :

— În acea lume întinată cite familii virtuozitate, chiar dacă sînt cu vîntul și cu luna în ferestrele înverzite¹ sau cu razele soarelui în iatacuri², n-or fi călcate-n picioare și pîngărite de ștengari tineri de viță veche și de fete deocheate ! Și mai dezgustător este că din timpurile cele mai îndepărtate ușurința lor era socotită drept desfătare, nu desfrîu, și ei treceau drept pătimiși, nu înșelători. Toate acestea, să știi, sînt doar vorbe goale, menite să ascundă răutatea și adevărata mirșăvie. Dar chiar și plăcerile lumești sînt tot desfrîu ; n-avîndu-se patimă, desfrîul e îndoit. Toate acele întîlniri pe muntele Wushan³, „iubirea norului și a ploii“, arată că întotdeauna năzuințele se-ndreaptă către iubire. Țin la tine fiindcă din timpurile cele mai vechi și pînă acum ai fost și rămîi cel dintîi dezmățat din lume.

¹ Expresia simbolizează dragostea fetelor din familiile nevoiașe.

² Expresia simbolizează dragostea fetelor din familiile nobiliare.

³ Munte din provincia Sichuan. După legendă, un chinez, Gao Tang vîinînd în pădurile munților de la care i se trage numele, a obosit și a adormit. El a visat-o pe zîna muntelui, care i-a spus că îl așteaptă pe muntele Wushan, cînd va apărea, dimineața, lufînd chipul norilor, iar seara pe cel al ploii. De aici a rămas expresia : „iubirea norului și a ploii“, care înseamnă cunoașterea bucuriei de a iubi.

— Zină nemuritoare, s-a împotrivit Bao-yu, n-ai dreptate! Nu-mi place să învăț și de aceea tata și mama mă dojenesc, dar pentru asta mă pot numi un om stricat? Sînt foarte tînăr încă și nici nu știu măcar ce înseamnă cuvîntul „desfrii”.

— Nu, nu-i chiar așa! a urmat Jing Huan. Să-nțelegi asta este una, și să vrei să explici, este altceva. Cei pătimași petrec în dansuri și cîntece, se înflăcărează la vederea „norului și a ploii” și sînt cuprinși de nemulțumire dacă feele frumoase din toată lumea nu pot să le dăruiască plăceri trecătoare. Acestea sînt mici fleacuri care scornesc plăcere în trupurile lor. La fel și tu, de la natură ai apucături spre plăcerile lumești, pe care noi le socotim destrăbălare închipuită. Aceste două cuvinte pot fi pricepute doar cu inima, dar înțelesul lor nu poate fi arătat, ci trebuie simțit cu sufletul și nu se poate spune în cuvinte omenești. Tu ai tot ce se cuprinde în adîncul acestor două cuvinte și cu toate că poți fi un bun prieten al iatacurilor, pe drumul vieții nu vei putea scăpa de rătăcirii și de greșeli, de clevețirile și de minia miilor de ochi ațintiți asupra ta. De puțină vreme m-am întîlnit cu străbunii tăi — ducele Rong Guo și ducele Ning Guo — care m-au rugat să te ajut să apuci pe drumul cel drept și eu nu pot să îngădui să luminez propriu-mi iatac cu făptura ta, ca apoi să te-arunci din nou în lumea întinată. De aceea te-am adus aici, ți-am dat să bei licori miresmate și ceai de nemurire, am căutat să te fac să pricepi greșelile prin cîntecele miraculoase, pe care le-ai auzit, iar acum te las cu una din fetele mele tinere, al cărei nume este Jian Mei, iar porecla e Ke Qin. Este timpul cel mai potrivit ca tu și ea să vă uniți. Știi, în lumea nemuritorilor toate se fac ca și în aceea a muritorilor. Numai că vreau ca tu să vezi sămînța ascunsă în făptura ta, să pătrunzi învățătura lui Kong Zi și Meng Zi și să pricepi cum să conduci desăvîrșit treburile gospodărești.

Zîna i-a spus lui Bao-yu ce înseamnă „nor și ploaie”, apoi l-a împins înăuntru, și după ce a închis ușa a plecat.

Bao-yu, din ce în ce mai nedumerit, a urmat povăța zînei Jing Huan și a înfăptuit tot ce fac între ei băieții și fetele.

Întreaga noapte, pînă-n zori, a petrecut cu Ke Qin, a dezmiardat-o și nici într-un chip nu se mai putea despărți de ea. Apoi s-au luat de mîină și au plecat într-o grădină, dar au nimerit în niște tufe dese de mărăcini, pe unde se arătau lupii și tigrii. În capătul cărării se afla un rîu fără nici o trecere. Bao-yu șovăia, cînd, pe neașteptate, și-a dat seama că din urmă îl ajunge Jing Huan.

— Oprește-te! a strigat ea. Întoarce-te numaidecît!

— Unde am nimerit? a întrebat-o Bao-yu, și într-o clipă a încremenit locului.

— Acesta-i Vadul Rătăcirii, zise Jing Huan — adînc de zeci de mii de *zhang* și larg de o mie de *li*. Peste el nu poate trece nici un fel de barcă, în afară de o plută, pe care locuiește Idolul de lemn, și care e împinsă de șase sclavi din cenușă. Ei nu iau drept vamă nici aur și nici argint, ci numai ce le aduce norocul. Tu ai nimerit aici din întîmplare, dar dacă ai să ajungi în mijlocul vadului, înseamnă că ai disprețuit povețele mele.

Nici n-a terminat bine vorba, că din toate părțile Vadului Rătăcirii s-a iscat un zgomot cumplit, de parcă ar fi bubuit tunetul, și o mulțime de duhuri și spirite au tăbărit asupra lui Bao-yu și l-au trîntit la pămînt. De atîta groază l-au năpădit broboane reci de sudoare și Bao-yu a țipat:

— Ke Qin, salvează-mă!

Înspăimîntată, Xi Ren și celelalte fete s-au năpustit spre el strigînd:

— Bao-yu, nu te teme, noi sîntem aici !

În acest timp doamna Qin veni să poruncească fetelor să fie atente, ca nu cumva pisicile să-l trezească pe Bao-yu.

Auzind că Bao-yu o strigă în somn a rămas uluită. „Nimeni nu-mi știa aici numele din copilărie ! Cum de l-o fi ghicit tocmai el ?”

Ce s-a petrecut mai departe, puteți afla din capitolul următor.

CAPITOLUL AL ȘASELEA

*In care se povestește cum Jia Bao-yu a cunoscut
starea „norului și a ploii” și cum Liu Lao-lao s-a
învățat pentru prima oară în castelul Rongguo*

Cînd doamna Qin a auzit că Bao-yu a strigat-o pe numele din copilărie, sufletul ei s-a tulburat, dar nu știa cum să-l întrebe. Bao-yu se găsea într-o asemenea stare, de parcă ar fi fost pierdut; dar treptat și-a revenit și a început să-și aranjeze hainele. Xi Ren îl ajută să-și lege cingătoarea. Din întîmplare văzu că pe șold avea o pată roșie și lipicioasă; se sperie și își retrase mîna și neputînd să rabde îl întrebă:

— Ce-i cu asta?

Bao-yu s-a înroșit și i-a prins mîna. Xi Ren era o fată deșteaptă, cu doi ani mai mare ca Bao-yu și se lo-vise de multe în viață. Dîndu-și seama de tulburarea lui Bao-yu, a ghicit despre ce e vorba și obrajii i se împurpurară. L-a ajutat să se îmbrace și s-au dus la Jia Mu. Nici n-a știut cum a cinat și profitînd de-o clipă cînd doicile și celelalte fete nu erau de față, i-a schimbat lui Bao-yu rufăria de corp.

— Bună surioară, a implorat-o Bao-yu sfios, nu-i așa că n-ai să spui la nimeni?

Fîstîcîită, Xi Ren abia zîmbi.

— Pentru ce..., a zis ea, făcînd o pauză și, uitîndu-se în toate părțile, a adăugat: De unde era asta pe tine?

Bao-yu s-a înroșit și n-a răspuns nimic, însă Xi Ren s-a uitat la el și a râs. Încet, încet el i-a povestit amănunțit tot ce visase.

Cînd Bao-yu îi povesti simțămîntul „norului și ploii”, de rușine Xi Ren lăsă capul în jos, acoperindu-și fața cu palma. Lui Bao-yu îi plăcuse întotdeauna la Xi Ren bunătatea și supunerea ei; și-a luat inima în dinți, a tras-o spre el și a silit-o să săvîrșească împreună tot ceea ce îl învățase zîna Jing Huan. Xi Ren și-a adus aminte că Jia Mu, cînd i-l încredințase pe Bao-yu, îi dăduse tot felul de porunci și, cum altă ieșire nu avea, s-a unit trupește cu Bao-yu. De atunci Bao-yu se uita la Xi Ren cu totul într-alt chip, iar la rîndul său, Xi Ren îl îngrijea cu mult mai multă tragere de inimă.

Deocamdată să nu mai vorbim despre aceasta.

Urmează să vă spun că în castelul Rongguo trăiau laolaltă mai mult de trei sute de stăpîni și slugi. Zilnic se petreceau aici atîtea întîmplări, viața se scurgea într-asa fel, că n-aveai cum să le mai dai de căpătîi. Dar mai bine să ne gîndim la începutul acestei povestiri.

Într-o zi minunată, de la mii de *li*, s-a ivit în castelul Rongguo un omuleț mititel, neînsemnat, precum un grăunte de muștar, rudă cu familia Jia. De aceea povestea începe cu el, fiindcă ne-a pus la îndemînă un fir călăuzitor.

Familia căreia-i aparține acest om purta numele Wang. Erau localnici, strămoșul lor fusese mic funcționar în Capitală și cîndva se cunoscuse cu străbunul lui Feng Jie, tatăl doamnei Wang. Bătrînul invidia familiile Wang, onorabile și puternice, și spera să tragă folos numărîndu-se printre aceste neamuri, dîndu-se drept nepot al tatălui doamnei Wang. În fond, despre legăturile de rudenie nu știa nimeni în afară de fratele mai mare al doamnei Wang — tatăl lui Feng Jie și însăși doamna Wang care se găsea pe atunci în Capitală și

aflase întâmplător despre el. Bătrînul murise de mult, iar unicul lui fiu, pe nume Wang Cheng, se ruinase și se retrăsese undeva la țară. Apoi a murit și el, lăsînd în urmă un fiu, căruia în copilărie i se zicea Gou Ergou. Ergou s-a căsătorit cu o fată din familia Lin, care i-a născut un băiat, pe nume Ban Er și o fiică, Qing Er.

Toată familia era formată din patru persoane și se ocupa cu agricultura. Cum Gou Er muncea din zori pînă-n noapte, iar soția sa, născută Lin, se ocupa cu gospodăria, neavînd cine să vadă de copii, Gou Er s-a gîndit că ar fi bine s-o ia la el pe mătușa-sa, bătrîna Liu, căreia toți îi spuneau bunica Liu Lao-lao.

Liu Lao-lao era văduvă fără copii și trăia numai din renta pe care i-o aduceau cei doi *mu*¹ de pămînt secătuit. Cum să nu fie de acord să stea împreună cu ei? Stabilindu-se în casă, s-a străduit să-i ajute cît o țineau puterile. Cînd toamna a trecut și a venit frigul, încă nu prididiseră cu pregătirile pentru iernat. Gou Er, împovărat de griji, într-o zi a băut cu amărăciune mai multe cești cu vin, s-a amețit și căuta ceartă. Nevasta n-avea curaj să-i spună vreun cuvînt, dar Liu Lao-lao nu s-a stăpînit și l-a dojenit :

— Tu, nepoțele, n-ai să mă alungi fiindcă mă amestec ! La drept vorbind, care dintre noi, sătenii, a mîncat vreodată de ajuns ? Iar tu, încă de mic, te-ai obișnuit să trăiești pe seama părinților, așa cum crezi de cuviință, iar azi, cînd ai bani, faci ce faci și-i irosești ; cum nu-i mai ai, te înfurii din te miri ce, și-ncepi să te crezi mare și tare. Om fi trăind noi departe de oraș, dar oricum, tot supușii cerului sîntem. Vezi tu, se zice că în Capitală tot locul mustește de bani ! Păcat numai că n-are cine să-i culeagă ! Iar tu zaci acasă, pus pe scandal.

¹ *Mu*, unitate de măsurat suprafețe egală cu 1/15 ha.

— Nu știi decît să stai pe *kan* și să îndrugi verzi și uscate! s-a rățoit la ea Gou Er. Nu cumva îmi poruncești să m-apuc de tîlhărie?

— Cum să-ți poruncesc una ca asta? l-a dojenit bătrîna. Ar fi mai bine să ne batem capul împreună, ca să găsim o portiță de scăpare. Ce ți-nchipui tu că banii vor curge singuri în buzunarul tău?

— Dacă-i așa, atunci ce-am mai așteptat pînă-acum? a zis Gou Er, rîzînd rece. În neamurile mele nu-i nimeni strîngător de biruri, prieteni-dregători de asemenea, n-am, cum pot să-mi bat capul? Și chiar dacă aș avea, n-aș prea crede c-ar fi binevoitori să m-ajute.

— Nu-i tocmai așa, i-a întors vorba Liu Lao-lao. „Omul gîndește și Cerul hotărăște.” Hai mai bine să chibzuim și, cu ajutorul atotputernicului Buda, cu norocul ce ți-a hărăzit, poate găsim o scăpare. Mă tot bate un gînd! Cîndva bunicii tăi s-au avut bine cu familia Wang din Jinling. Acum douăzeci de ani vă aveți tare bine cu Wang, dar v-ați încăpățînat, n-ați mai vrut să țineți legătura cu ei și v-ați îndepărtat unii de alții. Mi-aduc aminte că am fost cîndva, cu nepoata, la el! Mai ales a doua domnișoară a fost tare primitoare: se arată binevoitoare cu oamenii și nu-i deloc îngîmfată. S-a măritat cu domnul Jia Lian din castelul Rongguo. Se spune că acum și mai mult ca înainte are milă de sărmani, i-ajută pe bătrîni, face daruri călugărilor și aduce jertfe în minăstiri. Familia Wang, deși a ajuns cineva, cred că a doua domnișoară nu ne-a uitat. De ce nu te-ai duce tu la ei? S-ar putea ca ea să-și amintească de trecut și noi am avea mult de cîștigat. Trebuie doar să se arate bucuroasă și numai un fir de păr de s-ar desprinde de ea, pentru noi tot ar părea gros ca cîngătoarea!

— Frumos mai glăsuiești! s-a amestecat în vorbă și nepoata. Chiar așa să fie, cum am putea să mergem

la ei? Mi-e teamă că servitorii nici n-o să cuteze să le spună c-am venit cînd or vedea cum arătăm!

• Dar cum Gou Er dorea atît de mult să ajungă bogat, încît numai auzind-o pe bătrîna mătuşă inima a şi-nceput să-i bată mai tare.

— După cum ai spus, bunico, ai şi văzut-o cîndva pe stăpîna bătrîna, a chibzuit el, de ce nu te-ai duce chiar tu, mîine, şi n-ai vedea ce şi cum?

— Vai de mine! a zis bătrîna. Bine spunea cine spunea: „Mai degrabă treci marea, decît să intri pe poarta casei bogătaşilor!” Cum să mă înfăţişez eu la ei? Nu cunosc acolo pe nimeni şi, chiar dacă mă duc, tot în zadar va fi.

— Fleacuri! Îţi dau un sfat! a ridicat tonul Gou Er. La început caută-l pe servitorul Zhou, pe care doamna Wang, cînd s-a măritat, l-a luat cu ea de-acasă. Dacă l-ai vedea, sigur te-ar ajuta. Cîndva domnul Zhou muncea împreună cu tatăl meu, se şi împrieteniseră.

— Asta aşa este, a fost de părere şi Liu Lao-lao. Numai că eu tare de mult n-am mai trecut pe acolo şi nu ştiu cum îi mai merg treburile. Bineînţeles că tu n-ai cum să apari, nevastă-ta nu s-a mai arătat în lume şi, după cum se vede, rămîne să mă duc eu şi să-l iau cu mine şi pe Ban Er. Pentru că toţi trebuie să tragă folos!

Toată seara n-au vorbit decît despre asta. În dimineaţa următoare, cum s-a luminat de ziuă, Liu Lao-lao s-a sculat, s-a pieptănat, s-a spălat şi l-a învăţat pe Ban Er ce avea de făcut. Băieţelul de cinci-şase ani, cînd a auzit că se duce la oraş, a făcut totul pe voia ei.

Ținîndu-l pe Ban Er de mîină, Liu Lao-lao a ajuns cu el pe strada unde se aflau castelele Rongguo şi Ningguo. Lîngă leii de piatră din faţa porţii castelului Rongguo, aşteptau baldachinele şi caii şi Liu Lao-lao n-a îndrăznit să se apropie. I-a dat cîteva sfaturi lui Ban Er, şi-a netezit hainele şi, nehotărîtă, s-a îndreptat spre o porţiţă lăturalnică. Acolo a văzut cîţiva oameni

care stăteau, plini de sine, la intrare și, neavînd ce face, vorbeau vrute și nevrute.

— Vă doresc sănătate ! le-a zis Liu Lao-lao.

— Cine ești dumneata ? au întrebat-o ei, măsurînd-o cu privirile pătrunzătoare.

— Îl caut pe domnul Zhou Rui, servitorul din casa stăpînei de-aici, a zis zîbind Liu Lao-lao. Poate că sînteți vreunul bun să-l chemați ?

Nimeni, din cîți erau, n-a dat atenție vorbelor bătrînei, dar după puțin timp unul din ei a zis :

— Du-te în colțul acela ; va ieși îndată cineva de-al casei.

— Ce nevoi s-or fi abătut asupra ei, a intrat în vorbă un servitor bătrîn — și întorcîndu-se către Liu Lao-lao a adăugat : domnul Zhou a plecat înspre miază zi, dar a rămas acasă soția sa. Ei locuiesc în spatele castelului ; mergi și întreabă acolo !

Liu Lao-lao i-a mulțumit bătrînelui, l-a luat pe Ban Er de mîină și s-a dus într-acolo.

La poartă se odihneau cîțiva negustori ambulanți, îngrămădindu-și tarabele cu de-ale gurii ; douăzeci-treizeci de copii se vîrau printre ei, făcînd o larmă de neînchipuit.

— Spune-mi, băiețel, doamna Zhou i-acasă ? îl întrebă Liu Lao-lao pe unul din ei.

— Care doamnă Zhou ? a făcut cu ochiul ștregărește cel întrebat. Sînt atîtea aici ! Cu care aveți treabă ?

— Soția unui servitor adus de stăpîna mare de-acasă.

— A, aceea ! s-a mirat băiatul. Veniți cu mine.

Și-o conduse pe bătrînă înăuntru, arătîndu-i cu degetul o casă împrejmuită cu zid.

— Aici, a spus el și a strigat : Mătușă Zhou, te caută o bătrînică !

— Cine e ? a răspuns chiar în clipa aceea soția lui Zhou Rui, grăbindu-se să iasă din casă.

Liu Lao-lao s-a dus înaintea ei și, surîzînd, a salutat-o :

— Ce mai faci, soră Zhou ?

Soția lui Zhou Rui s-a uitat lung la ea, apoi s-a minunat cu zîmbetul înflorit pe buze :

— Tu erai, Liu Lao-lao ? Bine-ai venit ! Dacă nu mă înșel, au trecut cîțiva ani de cînd nu ne-am mai văzut și aproape că te-am uitat ! Intră, rogu-te !

— Și voi, ca și toți ceilalți oameni cu vază, cum ați putea să nu uitați ? i-a zis Liu Lao-lao mergînd în urma ei. Cum să vă mai amintiți de noi ?

Tot vorbind, au intrat în casă. Servitoarea soției lui Zhou Rui a adus ceaiul.

— Țasta-i Ban Er ! Ce mare a crescut ! s-a mirat soția lui Zhou Rui. Din vorbă în vorbă ea s-a interesat cum a ajuns acolo Liu Lao-lao : în trecere, ori cu treabă.

— La drept vorbind, am venit să vă văd, i-a răspuns Liu Lao-lao, și s-o întreb de sănătate pe stăpîna mare. Dacă s-ar putea să mă duci s-o văd, m-aș bucura; dacă nu, atunci urează-i din partea mea sănătate.

Auzind acestea, soția lui Zhou Rui ghici numaidecît scopul venirii lui Liu Lao-lao. Și fiindcă, odată, numai mulțumită ajutorului dat de tatăl lui Gou Er, soțul ei, a izbutit să cîștige un proces în legătură cu cumpărarea unui lot de pămînt, acum, cînd Liu Lao-lao se afla într-o situație ca aceasta, îi era peste putință s-o refuze; mai mult decît atît, voia să-i arate bătrînei de cîtă înrîurire și stimă se bucura familia Zhou în această casă.

— Să-ți spun drept, eu nu mă ocup de primirea musafirilor și a celor care vin cu treburi în casa aceasta. Aici fiecare își are sarcinile lui. Soțul meu strînge numai birurile primăvara și toamna, iar cînd e răgaz, îi însoțește pe domnii cei tineri. Eu stau numai în preaj-

ma stăpînei mari. Întrucît ești neam cu stăpîna și mă știi om de cuvînt, încalc obiceiul și-ți pun o vorbă bună. Aș vrea numai să-ți dai seama din timp asupra unui lucru: acum treburile aici nu mai sînt cum se știau acum cinci ani. Stăpîna însăși nu se mai ocupă de gospodărie, toate grijile rămînînd în seama celei de a doua doamne, soția lui Jia Lian. Știi cine este doamna lui Jia Lian? Nepoata stăpînei, fiica fratelui ei mai mare, pe numele mic — Feng Jie.

— Ea să fie?! s-a înflăcărat Liu Lao-lao. Este cum nu se poate mai bine! Am știut eu că va ajunge departe. N-aș putea s-o văd chiar astăzi?

— Sigur, sigur, a încuviințat soția lui Zhou Rui. Acum, dacă vine cineva în casă, doar doamna Feng Jie primește. Astăzi, chiar dacă n-o vei vedea pe stăpîna, mergi la ea, că n-o să fie în zadar.

— Amida Buda! a implorat Liu Lao-lao. Doar dumneata poți face ca să fie bine!

— Ei, și dumneata, a zis soția lui Zhou Rui. Nu știi proverbul: „Bine faci, bine găsești”? Numai bagă de seamă și fă cum te-am povățuit și n-am teamă că n-o să izbutești.

Soția lui Zhou Rui a trimis numaidecît o servitoare să afle dacă stăpînei i s-a dat prînzul. Între timp femeile nu conteneau cu vorba.

— Doamna Feng Jie abia o fi împlinit optsprezece — nouăsprezece ani, a zis Liu Lao-lao. Rareori se întîmplă ca la o asemenea vîrstă să poți conduce o casă atît de mare!

— Ei! Liu Lao-lao! Nu ți-am spus? a răspuns soția lui Zhou Rui. Doamna Feng Jie e-ntr-adevăr mică, dar se descurcă în treburile mai bine decît unul vîrstnic! Și cît e de frumoasă! Și nu numai că e plăcută, dar știe să și vorbească! Zece bărbați n-ar putea s-o biruie! Vei vedea. Un singur cusur are: e cam aspră cu slugile.

Îndată s-a întors servitoarea soției lui Zhou Rui și i-a și adus vestea :

— Stăpîna cea mare a prînzit și doamna Feng Jie se află în odăile sale.

Auzind acestea, soția lui Zhou Rui s-a ridicat și a grăbit-o pe Liu Lao-lao.

— Să mergem repede, în timpul mesei e clipa potrivită și n-o să așteptăm prea mult. Dacă întîrziem și-ncep să-i vină cu felurite treburi, nu mai putem să vorbim cu ea. Iar dacă apucă de se odihnește, de asemenea va fi greu.

Femeile au coborît de pe *kan*, și-au netezit straietele ; Liu Lao-lao i-a dat cîteva sfaturi lui Ban Er, și a urmat-o pe nevasta lui Zhou Rui spre clădirea lui Jia Lian. Lăsînd-o pe bătrîna s-aștepte, nevasta lui Zhou Rui a ocolit peretele de piatră din fața porții și a pătruns în curte. Știind că Feng Jie încă n-a ieșit, s-a dus s-o caute pe fata ei de încredere, pe nume Ping Er, să-i vorbească despre Liu Lao-lao. În încheiere a adăugat :

— Bătrîna vine cam de departe ca să afle de sănătatea stăpînei. Cu cîtiva ani înainte, stăpîna o primea des, fapt pentru care am și îndrăznit s-o aduc aici. Cînd va ieși, am să-i spun despre ce este vorba, nădăjduind să nu se mînie pentru îndrăzneala mea.

— Cheamă-i să vină, să aștepte aici, a hotărît Ping Er după ce s-a gîndit o clipă.

Soția lui Zhou Rui a ieșit și i-a adus degrabă pe Liu Lao-lao și pe Ban Er. Cînd au intrat în pridvor, servitoarea a tras la o parte perdeaua de la ușă, de un roșu aprins. Liu Lao-lao, abia de-a pășit pragul sălii, că a și fost izbită de o mireasmă nemaiîntîlnită, încît i s-a părut o clipă că plutește în nori. Lucrurile aflate în sală scilipeau, unul mai strălucitor decît celălalt, scînteierea lor orbînd-o : i se învîrtea capul și ochii i s-au împăienjenit. Dădea mereu din cap și buzele roșteau numele lui Buda. Străbătînd sala, ele au nimerit

într-o încăpere care dădea înspre răsărit, unde era dormitorul fiicei lui Jia Lian.

Ping Er, stînd pe marginea *kan*-ului, a făcut-o atenție din priviri pe Liu Lao-lao, dîndu-i binețe și poftind-o să ia loc.

După înfățișare, așa cum era înveșmîntată în mătase, gătită cu podoabe de aur și argint și frumoasă ca o floare, Liu-Lao-lao a luat-o drept Feng Jie. Era cît p-aci să-i zică „bună stăpînă”, cînd soția lui Zhou Rui a zis :

— Aceasta-i domnișoara Ping Er.

Auzind-o pe Ping Er răspunzînd degrabă și strigînd-o pe nume pe soția lui Zhou Rui — „Mătușă Zhou” — bătrîna Liu a înțeles că în fața ei se găsea o femeie de vază, care se bucura de încrederea stăpînei sale. Invi-tînd musafirii pe *kan*, soția lui Zhou Rui și Ping Er s-au așezat și ele în fața lor. Aceasta a turnat tot timpul ceai. Deodată bătrîna Liu a auzit zgomot și șuierături, ca și cum ai cerne făină. Și fără să vrea s-a uitat în toate părțile. I-a sărit în ochi un fel de casetă aninată pe o coloană, iar sub ea ceva asemănător greutatea unui cîntar, care se legăna măsurat tot timpul.

„Ce-o fi asta? s-a întrebat în sinea ei Liu Lao-lao. La ce-o fi bună lădița asta?”

S-a tot minunat, pînă în clipa cînd, pe neașteptate, a scos un „danggg”, de parcă ar fi lovit cineva într-un clopot de aramă. Liu Lao-lao s-a speriat și a căscat ochii. Au mai urmat încă vreo opt-nouă lovituri.

Tocmai se pregătea să întrebe ce înseamnă asta, cînd observă că slugile se agitau, alergau, după care cineva a spus :

— Vine stăpîna !

Ping Er și soția lui Zhou Rui s-au ridicat în grabă și i-au spus, binevoitoare, lui Lao-lao :

— Așteaptă-ne aici. Cînd va fi un prilej bun te vom chema.

Zicînd acestea, s-au grăbit s-o întîmpine pe stăpînă. Cu răsuflarea reţinută, bătrîna Liu a auzit glasuri care veneau de dincolo de uşă. I se părea că zece-douăzeci de femei, foşnindu-şi rochiile şi fustele de mătase, rîzînd şi vorbind între ele, au trecut prin salon şi s-au ascuns într-o încăpere alăturată. Apoi i s-a părut că încă vreo trei femei, cu mici casete în braţe, lăcuite roşu închis, s-au oprit în uşa camerei unde se afla bătrîna Liu. De dincolo, din salon, s-a auzit o voce: „La o parte!” Toate au dispărut, doar cîteva slujitoare au rămas: cele care aduceau ceaiul. După aceea s-a lăsat o linişte de mormînt. N-a trecut prea mult şi două fete au adus o măsuţă încărcată cu mîncăruri şi au aşezat-o pe *kan*. Cîteva pahare şi farfurii rămăseseră neatinse; din celelalte se consumase destul de puţin. La vederea mîncărilor, Ban Er, pofticios, a cerut carne; dar bătrîna s-a simţit nevoită să-i tragă o palmă.

Deodată pe uşă a apărut, zîmbitoare, soţia lui Zhou Rui, făcînd semn cu mîna lui Liu Lao-lao. Aceasta a coborît numaidecît cu Ban Er de pe *kan* şi a mers pînă-n mijlocul casei, unde soţia lui Zhou Rui i-a şoptit ceva la ureche. Şchiopătînd, trecu în încăperea de alături. O perdea înflorată atîrna în faţa uşii, în inele de aramă; în partea opusă, sub fereastră, cam înspre miazăzi, se afla *kan*-ul, acoperit cu un covor roşu; deasupra o pernă brodată cu fir de aur sclipitor şi cu margini argintii.

Feng Jie purta în casă beretă în stil Zhao Jun¹, mantie de mătase verde închis, căptuşită cu blăniţă albă şi legată cu cingătoare de mărgăritare, fustă din crep de culoare roşu închis, garnisită cu hermină; fardată cam exagerat, cu un cleşte de bronz împrăştia cenuşa din sobiţa pentru încălzit mîinile. Lîngă *kan*, ţinînd o tavă lăcuită pentru servitul ceaiului, pe care nu se afla decît o ceaşcă cu capac, stătea Ping Er.

¹ Gen de beretă purtată de o femeie celebră: Wang Zhao-jun.

Feng Jie, continuînd să scormonească cenuşa, a întrebat cu voce tărăgănată :

— Încă nu i-aţi chemat ?

Ridicîndu-se şi întinzînd mîna după ceaiul de pe tavă, zări în clipa aceea în faţa sa pe bătrînă şi pe copilaş. Feng Jie schiţă o mişcare ca şi cînd ar fi vrut să se ridice. Faţa ei luă dintr-o dată o expresie prietenoasă, o întrebă pe Liu Lao-lao de sănătate, apoi întoarse capul şi, pe un ton nemulţumit, se adresă soţiei lui Zhou Rui :

— De ce nu mi-ai spus mai demult ?

Bătrîna Liu s-a ploconit de mai multe ori pînă la pămînt în faţa ei şi s-a interesat de sănătatea distinsei stăpîne.

— Soră Zhou, sprijin-o, să nu mai îngenuncheze, a cerut Feng Jie. Eu sînt mai tînără, nu prea ştiu ce fel de rude sîntem şi nici cum să-i zic pe nume.

— Este bătrîna de care tocmai v-am pomenit, a zis zîmbind soţia lui Zhou Rui.

Feng Jie a clătinat capul, încuviinţînd.

Liu Lao-lao s-a aşezat pe colţul *kan*-ului, iar Ban Er s-a ascuns în spatele ei şi, cu toate stăruinţele, n-a fost chip să-l scoată de-acolo să facă plecăciunea cuvenită.

— După cît se pare, neamurile nu prea au plăcerea să ne viziteze, a observat rîzînd Feng Jie. Cei care ştiu mai bine spun că nu prea ne aveţi la inimă şi de aceea nu veniţi pe la noi. Alţii, neştiutori, cred că noi vă privim de sus.

Pomenind încă o dată numele lui Buda, Liu Lao-lao a zis :

— O ducem greu, bani de drum n-avem, cum să ne mai gîndim şi la vizite ? Dacă-m veni aici, vi s-ar părea înjositor şi v-am pune într-o situaţie neplăcută faţă de slugi.

— Ne cam superi, măicuță, a spus rîzînd Feng Jie. Sîntem destul de nevoiași, doar faima înaintașilor ne ține. Care dintre noi crezi că are ceva? Bogăția noastră este numai o aparență. Nu zadarnic spune proverbul: „La curtea împăratului atîrnă trei ramuri de neam sărman”. Dar ce să mai vorbim despre toate astea? Ai anunțat-o pe stăpînă? a întreat-o Feng Jie, pe neașteptate, pe soția lui Zhou Rui.

— Am așteptat încuviințarea voastră, a mărturisit ea.

— Du-te și ia seama! i-a poruncit Feng Jie. Dacă mai este careva acolo, nu-i spune nimic, dar dacă-i singură, povestește-i tot și vezi ce zice.

Soția lui Zhou Rui s-a înclinat supusă și a ieșit.

Între timp Feng Jie a poruncit să i se aducă lui Ban Er fructe și de-abia de a apucat să mai schimbe cu Liu Lao-lao cîteva vorbe, că s-a și ivit mulțime de femei dintre slujitoarele casei, cu diverse treburi. Ping Er a înștiințat-o pe Feng Jie.

— Am musafiri acum, a spus ea, să vină diseară. Dacă au cumva ceva deosebit, să între.

Ping Er a ieșit și peste puțin s-a întors.

— N-au nimic grabnic de rezolvat, a zis fata. Au și plecat.

Curînd se întoarse soția lui Zhou Rui.

— Iată ce a spus: „Aslăzi n-am timp. E totuna dacă o primește a doua doamnă. Îi mulțumesc pentru atenție. Dacă bătrîna a venit cu vreo treabă, poate discuta cu aceea care a primit-o”.

— Nu, nu! s-a grăbit Liu Lao-lao. Am vrut doar să-mi văd rudele; asta e de datoria mea.

— Dacă n-ai nimic, e bine, se amestecă soția lui Zhou Rui. Dar dacă ai, cumva, spune-i celei de a doua doamnă, că-i același lucru.

Zicînd acestea a pironit-o cu privirea pe Liu Lao-lao. Bătrîna s-a înroșit. Făcîndu-și curaj, a bîguit:

— La drept vorbind, nu s-ar fi cuvenit să cer ceva, doar am venit aici pentru întâia oară. Dar cum am sosit de departe, fie...

Vorbele ei au fost întrerupte de glasul slugilor, care vesteau de după uşă :

— A venit domnul cel tânăr din partea de răsărit a castelului Ningguo.

— Aşteaptă ! i-a făcut Feng Jie semn cu mîna bătrînei Liu.

După aceea zise :

— Unde-i domnişorul Ronq ?

Scîrîind din pantofi, în uşă s-a ivit un tânăr frumos, de vreo şaptesprezece-optsprezece ani, îmbrăcat în veşminte alese, avînd pe cap o tichie brodată. Purta o manta uşoară, încinsă cu centură scumpă. Liu Lao-lao nu ştia dacă trebuie ori nu să se scoale ; ar fi vrut mai degrabă să se ascundă, dar n-avea unde.

— Rămii ! i-a spus liniştită Feng Jie. El este nepotul meu.

Sfioasă, bătrîna Liu s-a tras pe marginea *kan*-ului.

Jia Ronq o întrebă pe Feng Jie de sănătate, apoi zise :

— Mătuşă, tata vă roagă ceva. Mîine avem oaspeţi de seamă şi ar dori să-i daţi paravanul din sticlă primit de la soţia unchiului. Cum vor pleca musafirii vi-l vom înapoia.

— Ai venit prea tîrziu, a rîs Feng Jie ; ieri seară l-am dat altcuiva.

Jia Rong chicoti şi, îngenunchind lîngă marginea patului, stăruî :

— Mătuşă, dacă nu mi-l daţi, tata va spune din nou că n-am putere de convingere asupra oamenilor şi iar o să mă certe. Ai milă de mine, buna mea mătuşă !

— Cine spune că bunurile casei Wang sînt grozave ? a rîs Feng Jie. La început nu vi se părea nimic deosebit, ca apoi să nu mai aveţi linişte şi să le doriţi mereu.

— Mătușă, te rog! Fii bună! a continuat Jia Rong.

— Bine! a cedat în cele din urmă Feng Jie. Dar dacă se va sparge, să nu mai dai ochii cu mine!

A cerut apoi lui Ping Er să-i aducă cheile de la camera de sus și a poruncit câtorva slujnice să-i ajute lui Jia Rong să ducă paravanul.

— Voi chema oamenii mei! a spus Jia Rong luminat de bucurie. Fii liniștită, nu va păți nimic!

Zicînd acestea, Jia Rong s-a avîntat spre ieșire. Ca și cum și-ar fi amintit de ceva, Feng Jie a strigat în urma lui:

— Jia Rong, întoarce-te!

În aceeași clipă de după geam cîteva glasuri au repetat:

— Domnișorul Jia Rong este rugat să se întoarcă!

Plin de mulțumire, Jia Rong s-a întors și a așteptat să vadă ce i se spune. Feng Jie și-a sorbit ceaiul fără grabă, cu aer gînditor, ca deodată să se-mbujoreze.

— Mai bine du-te! vom vorbi după cină. Acum am oaspeți și mă simt obosită.

Jia Rong, de-abia ținîndu-și rîsul, s-a îndepărtat.

După toate acestea Liu Lao-lao și-a mai revenit și a zis:

— Am venit și cu nepoțelul dumneavoastră. Tatăl lui e sărman, acum s-a lăsat și frigul și ne-am îndreptat încoace. Cum te-a învățat taică-tău? l-a izbit ea cu înverșunare pe Ban Er. Pentru ce ne-a trimis pe noi aici? Nu știi decît să înfuleci la fructe!

De la primele cuvinte ale bătrînei, Feng Jie și-a dat seama cît îi era de greu să vorbească.

— Poți să nu-mi spui, că am înțeles tot, a întrerupt-o ea pe bătrînă.

Apoi, întorcîndu-se către soția lui Zhou Rui:

— Au mîncat oare?

— Am plecat cu noaptea-n cap, s-a grăbit să răspundă Liu Lao-lao. Unde-am avut timp și de mîncat?

— Aveți grijă de ei ! a poruncit Feng Jie.

Soția lui Zhou Rui a întins masa în camera dinspre miazănoapte, unde i-a dus pe Liu Lao-lao și pe Ban Er.

— Soră Zhou, ospătează-i cumsecade, a zis Feng Jie repezindu-se într-acolo. Păcat că nu mai pot să rămân și eu.

După puțin timp a strigat-o pe soția lui Zhou Rui și a întrebat-o :

— Ai povestit stăpînei ? Ce-a spus ?

— Stăpîna a spus că nu-i chiar așa, că ar fi rude cu noi, ci că bunicul lor, demult de tot, ar fi fost în slujba străbunilor noștri, cu care s-a înțeles bine, a răspuns soția lui Zhou Rui. Numai că în ultimii ani n-au mai dat pe la noi. Dar cum în trecut n-au plecat niciodată din casa noastră cu mîinile goale, și acum, cînd bătrîna a venit din proprie pornire, ar trebui să fim atenți cu ea. Dacă a venit cu vreo plîngere, stăpîna vă cere să hotărîți singură.

— Ar fi fost de mirare să fie rude cu noi, a zis bănuitoare Feng Jie. Nu i-aș cunoaște măcar după figură ?

În timp ce între ele se purta această discuție, Liu Lao-lao a reușit să termine masa și s-a ivit din nou în cameră, împreună cu Ban Er. Lingîndu-și buzele, nu mai înceta să mulțumească.

— Bine, a rîs Feng Jie, stai jos și ascultă ce am să-ți spun. Știu de ce ai nevoie. Dacă ar fi să vorbim de înrudire, noi n-ar trebui să așteptăm pînă să ne vizitați, ci să ne îngrijim din timp de voi. Numai că, în afară de aceasta, avem atîtea treburi pe cap, stăpîna este în vîrstă și se-nțelege că nu ne putem gîndi la toate. Acum gospodăria a rămas în seama mea și nu-mi cunosc chiar toate neamurile. S-ar zice că noi trăim în belșug, dar, cum se întîmplă, nimeni nu știe că bogații au marile lor greutăți și că despre ele trebuie să tacă, fiindcă nimeni nu-i crede. Pentru că ai venit de

departe și-ai vorbit pentru prima dată cu mine, nu te pot lăsa să pleci cu miinile goale. Din fericire, încă nu m-am atins de cei douăzeci de *liang* de argint pe care mi i-a dat aseară stăpîna pentru îmbrăcămîntea slugilor. Poți să-i iei, dacă nu ți se par prea puțini, și să-i cheltuiești după plac.

La început, cînd Feng Jie adusese vorba de greutate, Liu Lao-lao pierduse orice nădejde că ar mai putea să capete ceva; dar auzind de douăzeci de *liang* de argint, s-a luminat toată de bucurie.

— Cunoaștem noi ce sînt poverile, a fost ea de părere. Dar este o vorbă: „Cămila cea mai slabă, tot e mai mare decît calul”. Așa stînd lucrurile, dacă-i smulgi un fir de păr, tot este mai gros decît mijlocul nostru!

Auzind vorba grosolană și lipsită de dibăcie, soția lui Zhou Rui i-a făcut pe furiș semn să tacă.

Feng Jie, nemaiascultînd mărturisirea bătrînei, i-a poruncit lui Ping Er să aducă punga cu argint de seara trecută și încă un șirag de monede și să i le dea.

— Acești douăzeci de *liang*, a spus Feng Jie, să-i cheltuiești pe haine groase pentru băiat. Vino cînd mai ai timp pe la noi. Ei, bine, s-a făcut tîrziu și n-am să te mai opresc. Transmite-le alor tăi salutările mele.

Cu aceste cuvinte s-a ridicat. Liu Lao-lao nu mai prididea să mulțumească; a ieșit din cameră urmată de soția lui Zhou Rui.

— Mătușica mea, a început indignată soția lui Zhou Rui. Ai venit la ei și nici măcar n-ai știut ce ai să le vorbești! Nici n-ai deschis bine gura și i-ai tras cu „nepoțelul dumneavoastră”. Trebuie să-ți spun deschis, chiar de-ar fi să nu-ți priască: și de-ar fi fost nepotul ei adevărat, tot s-ar fi convenit să vorbești mai politicos. Nepotul ei adevărat este domnișorul Jia Rong. De unde-ai mai scornit și povestea cu „nepoțelul dumneavoastră?”

— Ah, a rîs Liu Lao-lao, cînd am văzut-o, m-am zăpăcit pe loc. Cum aveam să mă mai gîndesc și la cuvinte politicoase?!

Vorbînd între ele, cele două femei s-au întors în locuința soției lui Zhou Rui, unde au mai stat puțin. Liu Lao-lao a vrut să-i lase un *liang* de argint pentru fructe copiilor, dar soția lui Zhou Rui n-a vrut să-l ia.

Liu Lao-lao i-a mai mulțumit o dată și, în sfîrșit, a plecat pe drumul pe care venise. Dacă nu știți ce s-a întîmplat mai departe, citiți capitolul care urmează.

CAPITOLUL AL ȘAPTELEA

În care se povestește cum Jia Lian s-a veselit împreună cu soția lui când au primit florile de la Curtea împărătească și cum Bao-yu l-a cunoscut pe Qin Zhong în castelul Ningguo

După ce a petrecut-o pe Liu Lao-lao, soția lui Zhou Rui a vrut s-o vadă pe doamna Wang, dar n-a găsit-o acasă. Slujitoarele i-au spus că era plecată la mătușa Xue. Atunci a ieșit prin porțile dinspre răsărit și s-a dus spre Grădina perelor aromate.

Pătrunzînd în clădire a ridicat cu băgare de seamă perdeaua de la ușă și a văzut-o pe doamna Wang stînd în fața mătușii Xue, cu care discuta treburi gospodărești. Neîndrăznind să le deranjeze, a intrat pe nesimțite la Bao-chai. Aceasta, în veșmînt de casă, cu părul bogat strîns într-un concî, stătea pe marginea kan-ului și, împreună cu Ping Er, copia o broderie. Cînd a apărut soția lui Zhou Rui ea a lăsat jos pensula și, numai zîmbet, a zis :

— Ia loc, mătușă Zhou.

— Cum te simți ? se interesă ea, la fel de binevoitoare, așezîndu-se pe kan. De vreo cîteva zile n-ai dat pe la noi. O fi zis ceva frățiorul Bao-yu ?

— Da de unde ! Da de unde ! a rîs Bao-chai. M-a încercat din nou boala mea cea veche și m-a țintuit la pat două zile.

— Adevărat? întrebă îngrijorată soția lui Zhou Rui. Ar trebui să chemi numaidecît vraciul! O boală din copilărie nu-i o glumă!

— Oh, nu-mi mai amintiți! a dat din mîină Bao-chai. Cîți vraci n-am chemat, cîte leacuri n-am luat fără să mă simt mai bine? Numai banii s-au irosit fără rost! Mai demult, întîmplător, a nimerit pe la noi un călugăr care se pricepea să tămăduiască bolile fără leac. Bineînțeles că l-am chemat și, cum s-a uitat la mine, mi-a spus că această boală o am din naștere. Dar cum, din fericire, sînt destul de voinică, boala nu prea mă sperie. Cît privește hapurile, el a zis că nu-s de nici un folos. El însuși mi-a prescris o rețetă cu niște prafuri ciudate și parfumate, despre care spunea că dacă le iau o singură dată în timpul crizei, mă voi vindeca pe loc. Curios, dar m-am simțit mai bineșor!

— Mai ții minte această rețetă? a întrebat soția lui Zhou Rui. Aș vrea s-o scriu, să fie acolo, poate va trebui cuiva. Dacă s-o îmbolnăvi careva de boala aceasta fac și eu o faptă bună!

— Mai bine n-ai întreba, a zis Bao-chai. E așa de complicată, că pînă cînd apuci să prepari leacul, poți să-ți dai sufletul! E-adevărat, cele trebuincioase pentru acest leac nu-s prea multe și le poți găsi peste tot, însă este greu de preparat, cum se spune, trebuie să „prinzi” clipa cea bună. Înainte de toate, trebuie să culegi doisprezece *liang* de stamine și pistiluri de peonii albe, înflorite primăvara, doisprezece *liang* de stamine și pistiluri de crini albi, înfloriți vara, doisprezece *liang* de stamine și pistiluri de lotuși albi, înfloriți toamna și doisprezece *liang* de stamine și pistiluri de flori de prun pitic, înflorite iarna. Primăvara următoare, pe la *chufen*¹, toate staminele și pistilurile trebuie uscate, amestecate și pisate pînă ce devin pulbere. După aceea,

¹ Începutul primăverii, între 1 și 15 martie după calendarul vechi (lunar) și între 20 martie și 5 aprilie după calendarul nou.

mai trebuie doisprezece *jîn*¹ de apă de ploaie adunată în sezonul *yushui*².

— Ai-ia-ia! a râs soția lui Zhou Rui. Îți trebuie trei ani pentru toate acestea! și dacă tocmai când e necesar să plouă, nu plouă?

— Aici, i-aici! De unde să iei apă de ploaie la timpul potrivit! a fost de părere și Bao-chai. Atunci trebuie să aștepti pînă în anul celălalt. În afară de acestea, mai este nevoie de doisprezece *jîn* de rouă căzută în anotimpul *bailu*³, doisprezece *jîn* de brumă, din anotimpul *shuangling*⁴ și doisprezece *jîn* de zăpadă din anotimpul *xiaoxue*⁵. Toate aceste patru feluri de apă trebuie amestecate laolaltă, apoi se deșartă praful peste ele și din această pastă se fac niște bile de mărimea ochiului de dragon. Acestea se pun într-o cupă veche și se îngroapă, pe timp de iarnă, la rădăcina unei flori. Când te apucă criza, înghiți una și bei după ea o fiertură de chiparoase.

— A Mi To Fo⁶! exclamă soția lui Zhou Rui. Chiar că poți să și mori! Toate acestea nu izbutești să le aduni nici în zece ani!

— Noroc că la vreo doi ani după plecarea acestui călugăr am reușit să le strîng și să prepar leacul, a zis Bao-chai. Când am venit, l-am adus aici și l-am îngropat la rădăcina unui păr înflorit.

¹ *Jîn*, unitate de măsurat greutatei egală cu 3,7 gr.

² „Anotimpul ploios“, cuprins între 1 și 15 ianuarie (calendarul lunar), sau 20 februarie și 5 martie (calendarul nou).

³ „Anotimpul de rouă albă“, cuprins între 24 iulie și 9 august (calendarul lunar), și între 8 și 23 septembrie (calendarul nou).

⁴ „Anotimpul căderii brumei“, cuprins între 11 și 26 noiembrie (calendarul lunar), sau 23 octombrie și 7 noiembrie (calendarul nou).

⁵ „Anotimpul zăpezii puține“, cuprins între 11 și 25 decembrie (calendarul lunar), ori 22 noiembrie și 7 decembrie (calendarul nou).

⁶ Exclamație budistă, egală ca sens cu „O, doamne!“ ori „Dumnezeule!“ întîlnită și sub forma *Amida Buda*!

— Cum îi zice leacului? a mai întrebat soția lui Zhou Rui.

— Călugărul i-a spus „pilule aromate reci”, a răspuns Bao-chai.

— Cum se manifestă boala?

— Începi să tușești, i-a explicat Bao-chai. Cum iei o pilulă, trece.

Soția lui Zhou Rui ar fi vrut să mai întrebe ceva, dar în clipa aceea s-a auzit glasul doamnei Wang:

— Cine-i acolo?

Ea ieși în grabă să răspundă și se duse la doamna Wang să-i spună cum a fost primită Liu Lao-lao. Doamna Wang ascultă tăcută, și soția lui Zhou Rui, după ce mai stătu ce mai stătu se pregăti să plece. Dar deodată mătușa Xue zise:

— Așteaptă puțin, am să-ți dau să duci ceva. Și strigă: Xiang Ling!

Perdeaua a foșnit și în ușă s-a ivit fetița, care la venirea soției lui Zhou Rui se hîrjonea în pridvor cu Jin Chuan.

— M-ați strigat, stăpînă? a întrebat ea.

— Adu florile din casetă!

Xiang Ling a adus numaidecît o casetă căptușită cu brocart.

— Acesta-i modelul nou de flori din mătase subțire făcute nu demult la curte, a lămurit-o mătușa Xue pe soția lui Zhou Rui. Ai aici un mic buchet din douăsprezece fire. Aseară mi-a venit în minte că tot se învechesc dacă le țin acolo. Mai bine să le dau surioarelor să le poarte. Am vrut să le trimit chiar de-aseară, dar am uitat. Bine c-ai venit, să le iei tu! Sînt acolo trei domnișoare; dă-le la fiecare cîte două fire. Din șase rămase, să-i dai două lui Lin Dai-yu și restul de patru, lui Feng Jie.

— Oprește și pentru Bao-chai, i-a amintit doamna Wang.

— O, doamnă! a zis mătuşa Xue, Bao-chai e-atît de ciudată, încît nu-i plac nici florile şi nici fardurile!

Soţia lui Zhou Rui a luat caseta şi a ieşit din casă. Jin Chuan stătea în acelaşi loc şi se prăjea la soare.

— Xiang Ling este fata pe care-au cumpărat-o de la oraş înainte de plecare? a întreat-o soţia lui Zhou Rui. Despre care se spune c-a fost pricina unui omor?

— Care alta să fie? i-a răspuns fără chef Jin Chuan.

În timpul acesta a sosit Xiang Ling chicotind. Soţia lui Zhou Rui a luat-o de mîină, a privit-o atent, din cap pînă-n picioare, apoi s-a întors către Jin Chuan şi a spus:

— Aduce foarte mult cu soţia domnului Jia Rong din aripa de răsărit a castelului Ningguo.

— Aşa am zis şi eu, i-a întărit părerea Jin Chuan.

— Unde-s părinţii tăi? a întreat-o pe Xiang Ling soţia lui Zhou Rui. Cîţi ani aveai cînd ai fost adusă în familia Xue? De unde eşti de fel?

— Nu-mi amintesc nimic, a răspuns clătînînd din cap Xiang Ling.

Soţia lui Zhou Rui şi Jin Chuan au suspinat adînc.

Apoi soţia lui Zhou Rui s-a dus în acea parte a castelului Rongguo, unde locuia doamna Wang. Nu de mult lui Jia Mu i s-a părut că prea mulţi nepoţi locuiau împreună cu ea şi socotea că nu era bine să stea aşa de înghesuîti. I-a oprit lîngă ea doar pe Bao-yu şi Dai-yu, să nu-i fie urît, şi a trimis pe Ying Chun, Tan Chun şi Xi Chun pe terasa din rînd cu locuinţa doamnei Wang, iar Li Wan a primit poruncă să-i însoţească şi să-i supravegheze. Iată de ce soţia lui Zhou Rui a hotărît, între timp, să treacă întîi pe acolo.

În faţa ei stăteau tăcute cîteva fete, aşteptînd să fie strigate. Curînd perdeaua de la uşă s-a mişcat şi dinăuntru iatacului a apărut. Si Ci, slujitoarea lui Ying Chun şi Shi Shu, slujitoarea lui Tan Chun, purtînd tăvi

cu cești pentru ceai. Soția lui Zhou Rui a bănuț că cele trei surori sînt împreună și s-a grăbit spre ele.

Ying Chun și Tan Chun tocmai jucau cărți. Soția lui Zhou Rui le-a înmînat florile și le-a explicat de unde sînt. Ele au întrerupt jocul, s-au ridicat, au mulțumit și au poruncit fetelor să le ia.

— A patra domnișoară, Xi Chun, nu-i acasă? a întrebat soția lui Zhou Rui. O fi cumva la stăpîna bătrînă?

— Dar nu-i acolo în cameră? s-au mirat fetele.

Soția lui Zhou Rui, cum a auzit, s-a dus într-acolo. Xi-Chun stătea de vorbă împreună cu Zhi Neng, călugărița de la templul budist Shui Yue. La vederea femeii. Xi Chun a întrebat-o cu ce treburi a venit. Aceasta a deschis în fața ei caseta.

— Tocmai ți spusesem lui Zhi Neng că mîine mă rad pe cap și mă duc împreună cu ea la mînăstire, a rîs Xi Chun. Și chiar acum mi-au trimis flori! Dacă mi-aș fi tăiat părul, cum le-aș mai fi purtat?

Toate au rîs de vorbele ei. Xi Chun a poruncit să se ia florile.

— Ești de mult aici? a întrebat-o soția lui Zhou Rui pe Zhi Neng. Unde a dispărut stareța ta, „desfri-nata aia cheală!”

— Am venit dis de dimineață, a răspuns Zhi Neng. Stareța mea s-a întîlnit cu stăpîna, apoi s-a dus la locuința stăpînului Yin Yu și mi-a poruncit s-o aștept aici.

— Ați primit ofranda pentru tămîie la cincisprezece ale lunii? s-a interesat din nou soția lui Zhou Rui.

— Nu știu, a răspuns ea.

— Cine gospodărește acum banii de ofrandă pentru mînăstire? a întrebat-o pe neașteptate Xi Chun pe soția lui Zhou Rui.

— Yu Xing, a răspuns aceasta.

— Așa-i, a rîs Xi Chun. Am observat că nici nu venise bine stareța, că soția lui Yu Xin a prins-o din

urmă și au însoțit mult timp împreună. Cred că în legătură cu banii.

Soția lui Zhou Rui a mai vorbit un timp cu Zhi Neng, apoi a plecat la Feng Jie. Urmînd cărăruia îngustă, ea a ocolit grilajul acoperit de flori de sub fereastra lui Li Wan, a trecut prin porțița dinspre apus și a ajuns în curte la Feng Jie. Pe pragul salonului a văzut o slujnicuță, pe Feng Er, care, cînd s-a apropiat soția lui Zhou Rui, i-a făcut semn cu mîna să meargă drept în odaia dinspre răsărit. Aceasta a priceput și, pe neobservate, s-a strecurat într-acolo. Acolo era doica Dao Qie.

— Stăpîna doarme? a întrebat soția lui Zhou Rui. Poate c-ar trebui s-o trezim.

Femeia a zîmbit fals și a clătinat din cap. În clipa aceea dinăuntru s-a auzit un rîs înăbușit. Era vocea lui Jia Lian. Apoi a scîrțîit ușa și a apărut Ping Er cu un lighean mare de aramă, poruncind uneia din slugi să aducă apă.

Observînd-o pe soția lui Zhou Rui, Ping Er a întrebat:

— Cu ce treburi pe la noi?

Soția lui Zhou Rui s-a ridicat numaidecît și i-a întins caseta.

— Am adus flori.

Ping Er a deschis caseta, a luat patru fire și s-a îndepărtat. S-a întors repede cu două fire în mînă, a strigat-o pe Cai Ming și i-a poruncit să le ducă soției lui Jia Rong din castelul Ningguo, apoi i-a cerut soției lui Zhou Rui să-i mulțumească mătușii Xue pentru dar. Soția lui Zhou Rui a plecat la Jia Mu. Pe coridor i-a ieșit înainte fiica sa, gătită și fardată, cum se întorsese de la soacra ei.

— Ce faci, mamă? s-a interesat ea. Te-am așteptat mult și n-ai venit. Ce treburi ai că nu mai poți să dai o fugă pînă acasă? M-am plictisit singură, am trecut

pe la stăpîna bătrînă s-o-ntreb de sănătate și acum mă duceam la doamna Wang. Ai vreun comision? Ce ții în mînă?

— Ah, azi parcă-ntr-adins a venit Liu Lao-lao, a zis zîmbind mamă-sa. Și-așa aveam destule treburi pe cap și am mai pierdut jumătate de zi ținîndu-mă după ea. Doamna Xue mi-a poruncit să-mpart flori domnișoarelor și nici pînă acum n-am reușit s-o fac. Dar tu poate ai vreun necaz?

— Ai ghicit! a răspuns fata. Vei pricepe îndată. Să-ți spun drept, iată cum stau lucrurile: ginerele dumitale s-a-mbătut de curînd, s-a luat la harță cu unii și nu știu cum a ajuns la *iaman*¹, învinuit că s-ar ține de afaceri necurate. Iar acum se pregătesc să-l îndepărteze din sat. Am venit să mă sfătuiesc cu dumneata și să-ți cer ajutorul. Nu știu încotro să mă-ndrept și cine-ar putea să descurce treaba asta.

— Știu eu, a dat din cap mama. Ce-i așa mare lucru? De ce atîta grabă? Mergi acasă și așteaptă-mă, trebuie să duc florile domnișoarei Lin Dai-yu, și într-o clipă mă-ntorc. Stăpîna n-are acum vreme de așa ceva.

Fata a plecat spre casă, dar din mers a întors capul și a strigat.

— Să vii mai iute!

— Bine, bine! Oamenii ca noi, nepricepuți în treburi, se sperie de nu mai știu de ei!

Și s-a îndreptat către locuința lui Dai-yu. Aceasta era în iatacul lui Bao-yu, unde juca „lanțul din nouă ochiuri”. Soția lui Zhou Rui a ajuns acolo și i-a spus lui Dai-yu:

— Domnișoară Lin, doamna Xue v-a trimis flori.

— Ce flori? a întrebat degrabă Bao-yu auzind vocea soției lui Zhou Rui. Dă-mi-le să le văd!

¹ *Iaman*, instituție în organizarea administrativă locală menită să păstreze ordinea.

A întins mîna și a luat caseta : înăuntru a văzut două flori lucrate meșteșugit din mătase nouă, cum se întîlnesc de obicei la curtea împăratului. Privind florile pe care Bao-yu le ținea în mînă și pe care nu le atin-sese încă, Dai-yu a întrebat :

— Mi-a dat numai mie, ori și celorlalte surioare ?

— Celorlalte le-am și dus, a răspuns soția lui Zhou Rui. Acestea două sînt pentru dumneavoastră.

— Știam asta, — a zîmbit rece Dai-yu. Nici nu mi-ar fi dat dacă n-ar fi rămas după ce și-au ales celelalte.

Soția lui Zhou Rui a tăcut, neîndrăznind să scoată o vorbă.

— Mătușă Zhou, de ce te-ai dus la mătușă Xue ? a întrebat Bao-yu.

— Mătușă ta era acolo și m-am dus să-i spun ceva. Din drum doamna Xue m-a rugat să împart florile.

— Ce face sora Bao-chai ? s-a interesat Bao-yu. De cîteva zile nu s-a mai arătat.

— Nu-i prea sănătoasă, a răspuns mătușă Zhou.

Auzind acestea, Bao-yu s-a adresat fetelor din casă :

— Cine se duce s-o vadă ? Spuneți că eu și surioara Lin Dai-yu dorim sănătate mătușii Xue și lui Bao-chai. Întrebați ce are sora Bao și ce leacuri ia. La drept vorbind, ar trebui să mă duc eu însumi, dar spuneți-le că de-abia m-am întors de la școală și sînt puțin răcit, am să trec altădată s-o văd.

Jian Xue a înclinat capul și a ieșit. Soția lui Zhou Rui s-a îndepărtat și ea.

Trebuie să vă spun că qinerele soției lui Zhou Rui nu este altul decît Leng Zi-xing, prietenul intim al lui Jia Yu-cun. Nu demult vînduse niște vase vechi de preț și oamenii îl dăduseră în judecată. Acum o trimisese pe soția sa la castelul Rongguo să ceară ocrotire. Soția lui Zhou Rui cunoștea puterea familiei ei și nu se prea omora cu firea. Chiar în seara aceea ea ceru ajutor lui Feng Jie și într-o clipă totul se aranjă.

Pe înserat Feng Jie se găti și se duse la doamna Wang.

— Lucrurile date în dar de familia Zhen au fost primite.

Darurile de răspuns au fost trimise cu aceeași barcă.

Doamna Wang a clătinat din cap și Feng Jie a continuat :

— Cadourile pentru ziua de naștere a soției principelui Lin An au fost și ele pregătite. Prin cine le trimitem ?

— Vezi cine-i mai liber, a spus doamna Wang. Alege patru fete, să le ducă ele. De ce mă mai întrebi pe mine despre asta ?

— Soția lui Jia Zhen m-a invitat la ea, a continuat Feng Jie. Pe mâine ce treburi sînt de făcut ?

— Nimic mai de seamă, a spus doamna Wang. De obicei cînd ea te invită împreună cu noi, pari stingherită. Iată că acum te cheamă doar pe tine. Este clar că a făcut asta ca să te simți în largul tău. Du-te la ea, nu cumva s-o jignești.

Feng Jie a încuviințat.

Despre vizita făcută ca întotdeauna seara, de Li Wan, Tan-Chun și surorile sale părinților și înapoierea lor acasă, de asemenea, nu vom mai povesti.

În dimineața următoare, Feng Jie s-a pieptănat, s-a spălat, a înștiințat-o pe doamna Wang că pleacă și s-a dus să-și ia rămas bun de la Jia Mu. Bao-yu, cînd a auzit că Feng Jie se duce la castelul Ningguo, a cerut s-o însoțească. Feng Jie nu s-a opus și a așteptat să-și schimbe hainele. Apoi s-au așezat amîndoi într-o calească și au pornit spre Ningguo.

Soția lui Jia Zhen, doamna Yu, și soția lui Jia Rong, doamna Qin, au adus mulțime de slujitori în fața ambeilor porți, să le facă primirea.

Doamna Yu a glumit cu Feng Jie, apoi l-a luat de mină pe Bao-yu și s-au dus în salon să se odihnească. Doamna Qin le-a servit ceaiul.

— De ce m-ai chemat? a întrebat Feng Jie, întorcându-se către doamna Yu. Poate fiindcă vrei să mă ospătezi cu ceva? Dacă-i așa și ai ceva bun, adu mai repede, fiindcă mă grăbesc!

Doamna Yu nici n-a apucat să răspundă, că au intrat în vorbă alte câteva femei:

— Dacă n-ați fi venit, ar fi fost altceva; dar dacă ați venit, atunci trebuie să stați!

Apoi au început să discute; a intrat Jia Rong și a salutat-o pe Feng Jie.

— Oare fratele meu mai mare nu-i acasă? a întrebat Bao-yu.

— S-a dus în oraș să-l vadă pe unchiul său, a răspuns doamna Yu, care a adăugat după o oarecare tăcere: Văd că te plictisești. De ce stai aici? Mergi și te plimbă!

— Azi ai noroc, a completat doamna Qin. Ți-ai exprimat cândva dorința să-l vezi pe frățiorul meu, iată, abia a venit și se află în odaia de lucru. De ce nu te duci la el?

Bao-yu a primit bucuros și doamna Yu a poruncit chiar în clipa aceea:

— Duceți-l pe domnișorul și aveți grijă de el!

— De ce nu-l chemi pe frățiorul tău aici? a întreruput-o Feng Jie. Aș fi vrut să-l cunosc și eu.

— Prea bine! a zis doamna Yu. Ai putea nici să nu-l vezi! El nu seamănă cu copiii din casa noastră, obișnuieți să se poarte nestingheriți. Fratele nurorii mele n-a văzut niciodată o astfel de „prost crescută” ca tine. Dar tot e bine că se va distra!

— Dar el va râde de mine dacă nu voi râde mai întâi eu de el? a fost curioasă Feng Jie să știe.

— E tare sfios, a adăugat Jia Rong, n-a văzut niciodată atîta lume, cred că n-o să vă placă.

— Ce prostie! s-a revoltat Feng Jie. Chiar de-ar fi urît ca dracu, tot vreau să-l văd. Și nu spune mai multe minciuni! Dacă n-ai să-l aduci aici numaidecît, vei mânca o chelfăneală strașnică!

— De ce v-ați supărat, mătușă? a întrebat Jia Rong uitîndu-se la ea cu coada ochiului. Îl vom chema îndată și gata!

Feng Jie a rîs. Jia Rong a ieșit și foarte curînd s-a întors însoțit, într-adevăr, de băiat. Era bine făcut, însă ceva mai uscățiv decît Bao-yu; avea o față frumoasă, dar palidă, și buzele roșiatice. Felul său de a fi era mai deosebit decît al lui Bao-yu și numai în ceea ce privește o anume sfială amintea întrucîtva de purtarea fetelor. Tulburat, s-a îndreptat către Feng Jie și aproape neauzit a mormăit un salut.

— Ia stați unul lîngă altul, a zis Feng Jie, bine dispusă, împingîndu-l pe Bao-yu.

Apoi s-a aplecat în față, a cerut mîna lui Qin Zhong, l-a pus să stea în rînd cu el și l-a întrebat pe îndelete cîți ani are, dacă învață de mult și cum îl cheamă. Femeile și celelalte fete care însoțeau pe Feng Jie, văzînd că stăpîna îl întîlnise pe Qin Zhong pentru întîia dată și nu pregătise darurile, care, de obicei, se aduc în asemenea împrejurări, s-au grăbit să-i vorbească despre aceasta lui Ping Er.

Știînd de mult că Feng Jie este intimă cu doamna Qin, Ping Er alesese după gustul ei un sul de mătase și două plăcuțe mici din aur „de candidat la examenele superioare”, și poruncise să fie duse neîntîrziat în castelul Ningguo.

— Un dar neînsemnat! a zis Feng Jie.

Doamna Qin a mulțumit. După aceea au mîncat, iar doamna Jin, Feng Jie și doamna Qin au jucat domino.

Între timp, Bao-yu și Qin Zhong au început să discute fără pic de ceremonie. Când Bao-yu l-a văzut pe Qin Zhong, i s-a părut că încearcă o asemenea stare, de parcă ar fi pierdut ceva. Un gând prostesc i-a coplesit mintea :

„Va să zică există pe lume și astfel de oameni, a cugetat el. Abia de m-am întâlnit cu el, că și simt cum în fața lui sînt un porc murdar, un cîine scîrbos ! Ce pedeapsă să mă nasc în această bogată și renumită familie ! Dacă aș fi fost dintr-o familie oarecare de cărturari scăpătați, de mult m-aș fi împrietenit cu el și sînt sigur că nu mi-aș fi trăit în zadar viața. Cu toate că sînt dintr-o familie mai bună decît el, totuși mătășurile și brocarturile pe care le port înveșmîntează oameni lipsiți de orice valoare, ca buturugile uscate ori copacii putrezi : carnea proaspătă de berbec pe care eu o mănînc, vinurile alese pe care eu le beau, nu fac decît să umple burta mea nesățioasă ; nimic nu este prețios într-o groapă cu gunoi sau într-un șanț de scurgere. Cele două cuvinte : «bogăție și faimă», pe mine mă vor pierde !”...

Pe de altă parte, Qin Zhong, văzîndu-l pe Bao-yu cît de mult se deosebește între toți prin prospețime și purtări, înveșmîntat în mătăsuri, purtînd pe cap beretă brodată în aur, înconjurat de fețe strălucitoare puse să-l slujească, a gîndit : „Nu-i de mirare că sora mea îl lauda atîta ! Păcat că m-am născut într-o casă amărită și nu mă pot împrietenii cu el. Aș fi fost fericit să-i pot sta măcar o clipă alături !”.

Și astfel amîndoi s-au lăsat amăgiți de aceste gînduri.

Nu după mult timp s-au servit ceaiul și fructele.

— Nu bem vin, i-a explicat Bao-yu doamnei Qin. Să ni se aducă niște fructe și *kan-ul* cel mic din cealaltă cameră, fiindcă vom merge acolo, să nu ne mai amestecăm în treburile voastre.

Spunînd acestea, a și ieșit împreună cu Qin Zhong. Rugînd-o pe Feng Jie să bea ceaiul, doamna Qin a mers să-l prevină pe Bao-yu :

— Unchiule Bao-yu, vărul tău este mic și lipsit de pricepere, dacă spune un cuvînt nelalocul lui nu trebuie să te simți jignit! E-adevărat că-i timid, dar totodată e încăpățînat și îndărătnic

— Bine, știu eu, a rîs Bao-yu.

Doamna Qin i-a mai dat cîteva îndrumări și frățiorului; numai după aceea a revenit la Feng Jie.

După un timp fetele au alergat să vadă dacă Bao-yu are nevoie de ceva. Răspunzînd că nu-i trebuie nimic, Bao-yu îl tot întreba pe Qin Zhong despre viața lui de familie.

Qin Zhong i-a povestit :

— Învățătorul casei noastre a fost îndepărtat anul trecut : tatăl meu este în vîrstă și cu sănătatea subrezită ; mai mult, este prins pînă peste cap cu treburile slujbei și n-a avut cînd să caute un altul. Tot timpul am stat acasă și am repetat lecțiile făcute. Dar ca să-ți poți însuși cu temei cele învățate, știi cît e de bine să ai cîțiva prieteni cu care să vorbești.

Bao-yu l-a întrerupt nerăbdător :

— Într-adevăr ! În familia noastră există chiar o școală și dacă cineva dintre rude nu reușește să angajeze învățător la copii, îi trimit la noi. Aici învață copiii și frații mai mici ai rudelor îndepărtate. De cînd învățătorul meu a plecat să-și vadă neamurile, nici eu nu prea m-am mai ocupat de carte. Anul acesta însă tata are de gînd să mă trimită la școală, să repet acolo lecțiile predate, pînă cînd se va întoarce învățătorul și voi pu'ea să urmez cu el. Dar bunica susține că la școală sînt prea mulți copii și că e mai greu. Cum am fost bolnav cîțiva ani, mai pot s-o amîn. Pare-se că și tatăl tău poartă tot grija asta. De ce nu i-ai spune,

cînd te vei întoarce acasă, că poți veni la școala noastră? Vom fi împreună și astfel ne va fi mai ușor la amîndoi.

— Tatăl meu s-a văit de mult că-i este greu să întrețină un învățător, a mărturisit zîbind Qin Zhong. Mi-a spus că aveți o școală gratuită foarte bună, dar ca să poți intra trebuie să obții învoirea stăpînului. Și cum el are atîtea treburi, nu-i ușor să-l superi cu un astfel de fleac. Dacă într-adevăr vrei să-mi faci un bine, oare eu nu voi face ce voi putea la rîndul meu? Chiar să-ți spăl pensula și să-ți prepar tușul? Ar fi într-adevăr frumos să ne putem întîlni oricînd, ca doi prieteni! Să le spunem părinților și să ne bucurăm de pe acum de căldura prieteniei!

— Să nu-ți faci griji! l-a întrerupt Bao-yu. Vom povesti despre asta cumnatului tău și soției domnului Jian Lian. Apoi tu vei vorbi cu tatăl tău, iar eu cu bunica mea și poți să fii sigur că treburile se vor aranja.

După care au stat la taifas pe îndelete pînă s-au aprins lămpile, cînd s-au înapoiat la ceilalți. Se terminase și jocul de domino între doamna Yu și doamna Qin, care mizaseră pe o petrecere, cîștigaseră, așa că s-au hotărît să o facă a treia zi. Apoi au cinat.

— Qin Zhong va trebui însoțit, a zis doamna Yu, dîndu-și seama că se întunecase de-a binelea.

Slujitoarele așteptau poruncile, iar Qin Zhong s-a sculat să-și ia rămas bun.

— Cine-l va însoți? s-a interesat doamna Yu.

— Am fi vrut să-l trimitem pe Jiao Da, au răspuns ele, dar s-a îmbătat și ne-a înjurat!

— De ce vă mai faceți de lucru cu el? le-au reproșat doamna Yu și doamna Qin. Neisprăvitul ăsta nu trebuie trimis nicăieri! De ce l-ați mai ațîțat?

— Toți spun despre voi că sînteți prea îngăduitori cu slugile, nu s-a mai putut opri Feng Jie. Credeți, oare, că e bine așa?

— E cu putință să nu-l cunoști pe acest Jiao Da? s-a mirat doamna Yu. Chiar și domnul Jia Zhen s-a rugat alîta de el, iar fratele tău mai mare, Jia Zheng l-a lăsat într-ale lui. Și toate astea, fiindcă în tinerețe Jiao Da a fost la război cu ducele Ning Guo de vreo patru ori. Chiar i-a salvat viața. Înfometat, Jiao Da fura alimente de pe unde putea și i le aducea stăpînului. Două zile a răbdat de sete și, procurînd jumătate de castron de apă, i-a dat-o tot lui. Iată pentru ce stăpînul a fost binevoitor cu el. Cînd trăia ducele Ning Guo, atîta grijă îi purta, de n-a mai îndrăznit nimeni pînă astăzi să se atingă de el. Acum a îmbătrînit, nu-i mai pasă de renumele său, știe doar să bea, iar cînd se-mbată, îi înjură pe toți fără să țină seama de ceva. De mult le-am spus vechililor să nu-l mai trimită nicăieri, să-l lase să-și dea liniștit duhul. Și astăzi din nou s-au găsit să se roage de el!

— Cum de nu-l știu și eu pe acest Jiao Da? s-a mirat Feng Jie. După mine, pur și simplu, ați dat dovadă de slăbiciune. De ce nu l-ați trimis undeva, departe, la țară? Apoi s-a întors către slujitoare: Ați pregătit caleașca noastră?

— Vă așteaptă, a venit răspunsul.

Feng Jie s-a ridicat, și-a luat rămas bun de la gazde și apucîndu-l pe Bao-yu de mîna a ieșit. Doamna Yu și ceilalți i-au condus pînă în salonul cel mare. Peste tot felinarele străluceau, iar în pridvorul principal, decorat în roșu, o slujitoare aștepta. Jiao Da, profitînd de lipsa lui Jia Zheng, se îmbătase crunt și prima lui grijă era să-l înjure pe Lai Er, mai marele peste vechili.

— Pungașule! Mișelule! Nesocotești pe cei slabi și tremuri în fața celor puternici! Cînd e vorba de fleacuri trimiți pe cine vrei, iar de se întîmplă ceva la miezul nopții, mă chinuiți pe mine! Lepădătură! Ou de broască țestoasă! Vechil păcătos! Tu nu-i ajungi nici pînă la

glezne stăpînului Jiao Da! Cine, în ultimii douăzeci de ani, se poate măsura cu stăpînul Jiao Da? Ca să nu mai vorbim de stîrpituri ca tine!

Cînd Jia Rong ieși cu caleașca lui Feng Jie, Jiao Da înjura furios și nimeni nu reușea să-l potolească. Jia Rong, nemaiputînd suporta, a țipat de cîteva ori la el și, cînd a observat că toate sînt în zadar, a porsuncit scurt:

— Legați-l! Mîine cînd se va trezi îl vom întreba care drac să-l ia în coarne!

Dar ce-nseamna Jia Rong în ochii lui Jiao Da? Spuse:

— Frate Jia Rong! Lasă-ți năravurile boierești! Un mucos ca tine n-ar trebui să sufle o vorbă, cînd însuși tatăl și bunicul tău nu ridicau nasul înaintea lui Jiao Da! Știi cui trebuie să-i mulțumești că ești astăzi dregător și te bucuri de renume și avere? Lui Jiao Da! Străbunul tău a pus temelie acestui neam numai mulțumită mie, fiindcă a rămas cu viață, iar ție, acum, în locul celuiia care mi-a fost îndatoritor pentru fapta bună, îți trece prin cap să faci pe boierul cu mine! Mai bine taci, că de mai scoți un cuvînt, cuțitul meu va intra în tine alb și va ieși roșu.

Feng Jie, care stătea în caleașcă, i-a zis indignată lui Jia Rong:

— De ce nu-l alungați pe nemernicul ăsta? Cum de-i îngăduiți? Chiar și cei care vă cunosc ar putea să rîdă de voi.

Văzîndu-l pe Jiao Da atît de furios cîteva slugi s-au năpustit de l-au legat c-o frînghie și au vrut să-l vîre în grajd. Jiao Da, turbat de-a binelea, a rostit cuvînte grele la adresa lui Jia Zhen, apoi a început să țipe că se duce în templul străbunilor să se plîngă stăpînului său, ducele Ning Guo.

— El poate că habar n-are ce vite a adus pe lume! Niște tîlhari! Bunicii se au bine cu nurorile! Neves-

tele voastre cu frații voștri mai mici! Ce, credeți că eu nu știu? Numai dacă „frîngeți mîna, o puteți ascunde în mîneacă!”

În timp ce el urla cu nerușinare, de-i înfricoșase de moarte pe slujitori, aceștia au reușit să-l lege și, ca să-l facă să tacă, i-au umplut gura cu pămînt.

Feng Jie și Jia Rong s-au prefăcut că n-au auzit nimic, deși nu le scăpase un cuvînt. Doar Bao-yu, care ședea cu Feng Jie în caleașcă, n-a mai putut răbda și a întreat :

— Mătușă, ai auzit ce-a zis de bunici și nurori? Ce înseamnă asta?

— Lasă prostiile! s-a răstit Feng Jie. Bețivanul s-a îmbătat iar și bate cîmpii, dar tu nu trebuie să iei în seamă spusele lui. Ori vrei să-i spun stăpînei, poate te-alegi cu ceva!

— Dragă, n-am să mai suflu o vorbă, a făgăduit el.

— Foarte bine, s-a înmuiat Feng Jie. Și ca să-l liniștească pe Bao-yu a adăugat: Cînd te vei întoarce acasă, mai întii de toate povestește-i bunicii că l-am chemat pe Qin Zhong să urmeze la școala noastră și să trimită pe careva să-l înștiințeze pe învățător. Acest lucru este cel mai însemnat pentru noi acum.

Și în acest timp, caleașca a ieșit pe poarta castelului Ningguo.

Cel ce vrea să știe ce s-a mai întîmplat, să citească mai departe capitolul următor.

CAPITOLUL AL OPTULEA

*In care se povestește despre hieroglifele descifrate
de Bao-yu pe încuietoarea salbei de aur și cum a
aflat Bao-chai de piatra miraculoasă*

Între timp Bao-yu și Feng Jie s-au întors acasă. Bao-yu i-a vorbit lui Jia Mu despre intenția lui de a-l ajuta pe Qin Zhong să intre la școală și totodată despre faptul că astfel va avea un prieten cu care să învețe. El a lăudat, cu bună știință, caracterul și însușirile lui Qin Zhong, care, crede el, îi va fi devotat.

Pe de altă parte, Feng Jie, vrînd să vină în ajutorul lui Bao-yu, a adăugat :

— Qin Zhong va veni să se închine în fața ta, bunicuță !

Jia Mu a rămas încîntată de cele auzite. Feng Jie a folosit prilejul și a invitat-o la serbare. Fără să țină seama de vîrstă, Jia Mu era amatoare de teatru.

A doua zi doamna Yu a rugat-o la rîndul ei pe Jia Mu să poftească la petrecere, unde au mai mers doamna Wang, Dai-yu și Bao-yu, și împreună au pornit spre castelul Ningguo. La miezul zilei Jia Mu s-a întors acasă să se odihnească. Doamna Wang n-a zăbovit să facă la fel. După plecarea lor, Feng Jie le-a luat locul și nu numai că nu s-au plictisit, dar s-au înveselit pînă către seară.

Bao-yu a condus-o acasă pe Jia Mu și a așteptat pînă s-a pregătit să doarmă; ieșind, a vrut să se întoarcă la spectacol, dar s-a gîndit că nu se cuvine s-o mai deranjeze pe doamna Qin.

Amintindu-și că Bao-chai era bolnavă, nevoită să rămînă zilele acelea în casă, Bao-yu s-a hotărît să-și viziteze verișoara, pe care n-o văzuse deloc între timp.

A ieșit din casă printr-o poartă mică din spatele paravanului, temîndu-se de vreo întîlnire nedorită, dar mai ales de aceea cu tatăl său, într-un moment nepotrivit.

Doicile care-l îngrijeau au găsit de cuviință că trebuie să-și schimbe veșmintele, însă Bao-yu nu le-a mai așteptat și s-a grăbit către poarta laterală.

Ele s-au avîntat pe urmele lui, încredințate că se va duce din nou la spectacol în castelul Ningguo. Ajungînd în coridor, a coborît către miazănoapte-răsărit, a ocolit salonul principal și s-a făcut nevăzut. În cale, ca un făcut, i-au ieșit în întîmpinare doi tineri pierde-vară, dintre sărmanii care își duceau viața pe lîngă curtea boierească. Pe unul îl chema Zhan Guang, iar pe celălalt Shan Pin-ren. Zărindu-l pe Bao-yu, s-au năpustit rîzînd către el. Unul l-a apucat de mijloc, iar celălalt l-a prins de mînă.

— Ah, dragă frățioare! au exclamat ei. Te-am găsit, în sfîrșit! Pentru noi întîlnirea asta este mai ceva ca un somn dulce!

Au flecărit ce-au flecărit și au dispărut. Înainte una din doici strigase la ei:

— Mergeți la stăpînul cel mare?

— Sigur, sigur, au încuviințat ei și au adăugat rîzînd: „Stăpînul se odihnește în cabinetul somnului de veci”.

Tonul cu care fuseseră rostite aceste vorbe, l-a făcut pe Bao-yu să rîdă. Totuși s-a grăbit să profite de faptul că nu mai rămăsese nimeni lîngă el și a alergat cît a putut către Grădina perelor aromate.

În acest timp, Wu Xin-deng, paznicul principal al magaziiilor și șeful cămărilor, Dai Liang, însoțit de cinci vechili, tocmai ieșea din oficiu când l-a văzut pe Bao-yu. Toți l-au salutat după cuviință. Un neguțător, Qian Rua, care nu-l mai văzuse de multă vreme, a alergat spre el și s-a lăsat în genunchi. Abia stăpînindu-și risul, Bao-yu i-a făcut semn să se ridice. Toți ceilalți au chicotit și s-au adresat lui Bao-yu :

— Am văzut de curînd cît de frumos știți să scrieți cadrane¹, slăpine! N-ați vrea să ne scrieți și nouă cîteva ?

— Unde le-ați văzut ? a întrebat zîbind Bao-yu.

— În mai multe locuri, au răspuns ei. Toți au rămas încîntați și am plecat să vă căutăm.

— A, nu e mare lucru ! Pot să vă fac, a binevoit Bao-yu să zică, numai să-i amintiți slujitoarei mele.

Spunînd acestea, a pornit mai departe. Oamenii au stat pînă cînd s-a îndepărtat bine, apoi s-au împrăștiat.

Dar nu vrem să ne lăsăm furați povestind fapte fără prea multă importanță.

Să povestim mai bine cum a ajuns Bao-yu în Grădina perelor aromate la mătușa Xue și cum a găsit-o alături de slujitoare, brodînd.

Bao-yu s-a grăbit s-o întreb de sănătate. Mătușa Xue l-a îmbrățișat, zicînd :

— Nici nu ne-am așteptat ca tu să vii pe o vreme rece ca asta. Urcă-te mai iute pe *kan*.

Și de îndată a poruncit să se aducă ceai fierbinte.

— Verișorul meu nu-i acasă ? a întrebat-o Bao-yu.

— E ca un cal fără frîu : aleargă toată ziua, dar nu simte că se plimbă ! Cum ar putea oare să stea, măcar o zi, acasă ?

¹ Denumire dată unor hîrtii de formă pătrată pe care se scriau diferite urări ocazionale și se atîrnau de o parte și de alta a intrărilor.

— Cum se mai simte verișoara mea? a întrebat-o Bao-yu, din nou.

— A, fiindcă veni vorba! a zis mătușa Xue. Mulțumim că ți-ai adus aminte de ea și ai trimis s-o vadă! Este înăuntru! Du-te acolo, e mai cald decât aici. Cum îmi termin treburile, vin și eu.

Bao-yu a alergat spre ușa de care atârnavă perdele roșii de mătase. Cu mișcări repezi le dădu la o parte și o zări pe Bao-chai, întinsă în pat, croșetînd. Părul ei, strălucitor și negru ca lacul, era prins în coc. Purta un halat vătuit cu flori de culoarea mierii, bundiță de un roșu aprins, tivită cu fir auriu și argintiu și o fustă de saten imprimat cu flori verzui, de culoarea prazului. Nici un pic de lux, nimic țipător, totul rafinat și simplu. Cînd vorbea puțin ori tăcea, avea o înfățișare nevino-vată; cînd începea să discute, păstra parcă o taină. Din prag, Bao-yu, privind-o luminos, o întreabă:

— Te-ai însănătoșit, verișoară?

Bao-chai înălță capul. Văzîndu-l, se ridică numai-decît și, abia surîzînd, zise:

— Da, mă simt mult mai bine. Mulțumesc pentru întrebare.

Și-l invită pe Bao-yu să stea pe marginea *kan*-ului. poruncind apoi lui Ying Er să prepare ceaiul. Interesîndu-se de sănătatea bătrînei stăpîne, a mătușii și a verișoarelor, Bao-chai nu-și lua ochii de la pălăria țesută în fir de aur pe care o purta Bao-yu, împodobită cu mărgăritare, și de la panglica de pe frunte, pe care erau brodați doi dragoni jucîndu-se cu o perlă. Bao-yu era îmbrăcat în veston cu mînele înguste, căptușit cu blană de vulpe albă, împodobit cu dragoni din fir și încins cu o centură cu franjuri, pe care erau țesuți fluturași multicolori. De gît îi atârna un lacăt simbolizînd longevitatea, o amuletă cu numele și piatra nestemată, bao-yu, cu care se născuse în gură.

— În casa noastră, nu se mai vorbește de altceva

decît de piatra ta, a zis Bao-chai, iar eu n-am văzut-o niciodată de aproape. Lasă-mă să mă uit !

Spunînd acestea s-a apropiat de el. Bao-yu, de asemenea, s-a tras lîngă ea, a desfăcut nestemata de la gît și i-a întins-o. Ea a legănat-o în palmă și a observat că era de mărimea oului de vrabie, luminoasă ca zorile, albă ca laptele și cu nervuri în toate nuanțele curcubeului.

Preadistins cititor, ai ghicit de mult că aceasta nu era alta decît piatra simplă și neșlefuită, aruncată cîndva la poalele stîncii Jinggeng, din muntele Dahuang. De aceea urmașii au încrustat pe ea în glumă următoarele versuri :

*Nesigură, de-a pururi, rămîne întîmplarea.
Cum Nû Wa, zeița, pietrele-a topit.
Din încețate vremuri de-altădată
Haotică poveste s-a scornit.
Cu greu în piatră s-a văzut natura,
Pierzîndu-și chipul ei de la-nceput ;
Ușor e să-ntîlnești adesea-n basme
Vreun sac de piele cu miros urît.
Nădejdele el lesne-și potolește,
Căci aurul de mult nu mai străluce.
Și cînd suspină-n versuri triste,
Nefritului tot luciul i se duce.
Grămezi de oase, azi nemaiștiute,
Se-nalță-n sus ca munții troieniți ;
Tînăr flăcău cu fata lîngă el —
Niște schelete — zac în veci uniți.*

Pe dosul acestei pietre neșlefuite era însemnată povestea metamorfozării ei și inscripția călugărului budist cu chelbe pe cap. Piatra era îndeajuns de mică, potrivită pentru gura pruncului nou-născut, iar hieroglifele, tot de aceea erau peste măsură de mici. Dacă nu-ți forțai ochii, nici nu puteau fi deslușite. Apoi pia-

tra se mărise într-atît, că şi un om beat ar fi putut să le citească, la lumina lămpii.

Am lămurit toate acestea, ca să nu rămînă nedumerit cititorul, neştiind cum ar putea cuprinde qura pruncului nenăscut, o asemenea ciudăţenie.

Privind piatra pe toate părţile, Bao-chai a întors-o din nou şi a citit cu voce tare :

*Nimic nu greşeşte şi nimic nu uită
Fericire-nseamnă sfînta viaţă lungă.*

Pe partea cealaltă erau scrise născocirile privitoare la vrăjile ei :

În primul rînd — alungă forţele necurate.

În al doilea rînd — tămăduieşte bolile şi suferinţele.

În al treilea rînd — prezice schimbările soartei.

După ce reciti aceste versuri, Bao-chai se întoarse către Ying Er zicînd :

— Ce ne tot priveşti ? Toarnă ceaiul !

— Cînd am auzit ce-ai citit, mi s-a părut că aceste cuvinte sînt pereche cu cele două versuri săpate pe salba dumneavoastră, domnişoară, a răspuns chicotînd Ying Er.

— Şi pe salba ta există o inscripţie, verişoară ? s-a mirat Bao-yu. Vreau să văd !

— Nu da ascultare spuselor ei, a spus Bao-chai. Nu-i nici o inscripţie.

— Verişoară dragă, pentru ce ai vrut să vezi atunci piatra mea ? nu s-a lăsat Bao-yu.

Bao-chai, nemaiputînd ieşi din încurcătură, mărturisii :

— Pe salba mea e gravată o urare de noroc, de aceea o şi port. Altfel ce rost ar avea să tîrăsc după mine asemenea povară ?

Spunînd acestea, ea îşi descheie halatul şi desprinse

de la gît o salbă strălucitoare de aur, bătută-n perle sclipitoare.

Bao-yu îi desfăcu încuietoarea. Pe ambele părți erau gravate hieroglife care preziceau norocul, compuse după toate regulile știute :

*Nimic nu desparte și nimic nu uită ;
Anii înfloritori sînt cît o viață lungă.*

Bao-yu citi de două ori hieroglifele de pe salba lui Bao-chai, apoi încă de două ori pe cele de pe piatra sa și, întorcîndu-se către fată, zise :

— Cele opt hieroglife de pe salba ta, surioară, sînt perechea hieroglifelor de pe piatra mea !

— Această prezicere a fost făcută de un călugăr budist, cu chelbe pe cap, s-a amestecat în vorbă Ying Er. El a mai spus că prezicerile se fac neapărat doar pe obiecte de aur.

Bao-chai o întrerupse fiindcă fata nu plecase nici acum după ceai ; apoi, se întoarse din nou către Bao-yu, reluînd vorba.

Bao-yu și Bao-chai stăteau alături, cu umerii alipiți și tînărul simți deodată o undă de un parfum nemaicunoscut. Neînțelegînd ce mireasmă poate fi, el o întrebă :

— Surioară, ce arome folosești ? N-am mai simțit niciodată o astfel de mireasmă !

— Am o groază de farduri, i-a răspuns Bao-chai. Dacă-s îmbrăcată în straie bune, la ce mai pot folosi aromele ?

— Atunci, ce va să zică parfumul ăsta ? a zis nedumerit Bao-yu.

— Ah, da ! a exclamat Bao-chai după ce se gîndi o clipă. Acesta-i parfumul „pastilelor aromate reci” pe care le-am luat azi dimineață.

— Ce-s astea „pastile aromate reci” ? a întrebalt zîmbind Bao-yu. Ce minunat parfum ! Dă-mi și mie una să văd cum este, surioară dragă !

— Ce dorință deșartă, a rîs Bao-chai. Crezi că leacurile sînt bune să le iei cînd nu ai nevoie?

În clipa aceea, de dincolo, de ușă, s-a auzit glasul unei fete:

— A venit domnișoara Lin Dai-yu!

În urma ei a intrat Dai-yu și zăbindu-l pe Bao-yu, zise zîmbind:

— Ai-ia-ia! Cît de nepotrivit am picat!

Bao-yu s-a ridicat oferindu-i locul.

— Cum poți să crezi? a zis Bao-chai rîzînd, adresîndu-se lui Dai-yu.

— Dac-aș fi știut că el se află la tine, nici n-aș fi venit, i-a răspuns Dai-yu.

— Ce vrei să spui? a întreat-o din nou Bao-chai.

— Ce vreau să spun?! a exclamat Dai-yu. Ori ve-neam împreună, ori nu mai venea nici unul. Nu-i prea nimerit ca în fiecare zi să fii deranjată: astăzi el, miine eu, și n-ar fi fost nici prea trist, nici prea vesel. Ce poate fi de neînțeles aici?

Observînd șuba purtată de Dai-yu, din postav olandez de un roșu închis, Bao-yu a întreat-o:

— A nins?

— Da! au răspuns femeile care stăteau lîngă kan.

— Mi-ați luat pelerina? a mai întreat Bao-yu.

— Iată-l! a rîs Dai-yu. Abia am apărut și vrea să plece!

— Am zis că vreau să plec? s-a opus Bao-yu. Voiam doar să știu.

Mama Li, doica lui Bao-yu, a zis:

— Va mai cădea zăpadă, acum stai aici și distrează-te cu verișoarele! Stăpîna v-a pregătit ceai. Voi trimite eu după pelerină, iar fetele pot pleca acasă.

Bao-yu a încuviințat.

— Puteți pleca, le-a poruncit apoi doica aceloră.

Între timp mătușa Xue a pregătit ceaiul și gustări alese, poftindu-i pe toți la masă. Bao-yu a început să

laude labele de gîscă pe care le mîncase cu trei zile înainte la soția lui Jia Zhen din castelul Ningguo. Atunci mătușa Xue i-a adus astfel de labe de gîscă, pregătite anume pentru el.

— Și vinul a fost grozav atunci! a exclamat el

Mătușa Xue i-a adus numaidecît vinul cel mai ales

— N-ar trebui să-i dați vin, stăpînă, s-a împotrivit mama Li.

— Bună măicuță, nu voi bea decît un păhărel, a cerut Bao-yu.

— Nu se cade, a rămas neînduplecată mama Li. Cînd or fi de față bunica ori mama ta, atunci poți să bei și un ulcior întreg. Data trecută cînd n-am băgat de seamă și nu știu care ți-a dat să bei un gît de vin, ca să-ți facă plăcere, eu am căzut rău, de-am fost ocărită două zile-n șir. Stăpînă, oare nu-l cunoașteți? Cum începe să bea, se și obrăznicește. Numai o dată, cînd bunica a fost în toane bune, i-a îngăduit să bea; altcum n-are voie niciodată. De ce să sufăr eu mai tirziu pentru el?

— Mai taci, măicuță! a întrerupt-o mătușa Xue. N-o să-i dau voie să bea mai mult. Iar dacă stăpîna bătrînă va avea ceva de spus, sînt eu aici.

Apoi a poruncit:

— Dați-i măicuței un păhărel de vin cald.

Cînd a auzit asta, mama Li n-a mai avut încotro și a trebuit să bea împreună cu ceilalți.

— Mie nu-mi trebuie vin fiert, le-a zis Bao-yu. Mie-mi place rece.

— La asta nu m-am așteptat! a obiectat mătușa Xue. De vinul rece îți vor degera degetele și nu vei putea să scrii.

— Frate Bao-yu, să știi că toți învățații pe care tu ziua-ntreagă îi citești acasă cu atîta drag nu te vor primi cu ochi buni, a rîs Bao-chai. N-ai știut că vinul este prin natura lui cald? Dacă-l bei fierbinte trece repede în sînge; dacă-l bei rece, poate să se învîrto-

șeze înăuntru și măruntaiele vor trebui să-l încălzească. Oare asta nu strică sănătății? Chiar acum va fi nevoie să-ți schimbi obiceiul. Nu vei bea rece!

Vorbele dojenitoare ale lui Bao-chai și-au făcut efectul: Bao-yu a lăsat jos paharul cu vin rece și a cerut să i se dea încălzit. Dai-yu, care spărgea semințe de pepene, și-a astupat gura cu mîna, ca să nu rîdă.

Tocmai atunci fata care o însoțise pe Dai-yu, pe nume Xue Yan, i-a adus o sobiță să-și încălzească mîinile. Stăpînindu-și rîsul, Dai-yu a întrebat-o:

— Cine te-a trimis? Mulțumesc pentru grijă. Era cît pe-aci să deger!

— Sora Xi-chun s-a temut c-o să vă fie frig, domnișoară, a răspuns Xue Yan.

— Cîtă bătaie de cap îți pricinuieste! a zîmbit răutăcios Dai-yu, cuprinzînd sobița cu brațele. De ce-i dai ascultare? Îți repet ziua-ntreagă uneori, cînd e vorba de ceva, să lași să-ți treacă pe lîngă urechi. Nu pot să pricep de ce tot ce-ți poruncește ea faci cu atîta zor, ca și cum ai îndeplini cine știe ce poruncă!?

Ascultînd aceste cuvinte Bao-yu a înțeles că Dai-yu își bate joc de femeie și, tăcînd, a chicotit. Bao-chai cunoștea prea bine acest obicei al lui Dai-yu și i-a șoptit la ureche ceva.

— Totdeauna ai fost slăbuță, a rîs mătușa Xue. Nu cumva să răcești! Ce găsești rău în faptul că ți se poartă de grijă?

— N-aveți idee, mătușă! s-a opus Dai-yu. Noroc că sînt aici! Dacă aș fi fost într-alt loc, ar fi fost și mai jignitor! Oare nu s-ar fi găsit la dumneavoastră o sobiță pentru mine să nu mai trebuiască să mi-o aducă de-acasă? Sînt prea din cale-afară de grijulii! Dar dacă se va spune despre mine că-s prea răsfățată?

— Ești tare bănuitoare și mereu cu gînduri ciudate, a observat mătușa Xue; mie nici nu mi-a trecut prin cap una ca asta.

În tot acest timp Bao-yu a băut trei pahare pînă ce mama Li l-a oprit. Dar cine a putut să-l potolească? Bao-yu și-a căpătat buna dispoziție, a glumit, și a rîs cu verișoarele.

— Dragă măicuță, nu mai beau decît două păhărele a zis el cu smerenie în glas.

— Păzește-te! l-a prevenit mama Li. Tatăl tău e-acasă și-n orice clipă te poate întreba ce lecții ai pregătit.

Auzind, Bao-yu s-a întristat și a pus încetișor paharul pe masă.

— Nu strica cheful celorlalți! l-a dojenit Dai-yu. Dacă tatăl tău te cheamă, spune-i că noi nu te-am lăsat să pleci. Mama Li a spus asta fiindcă a zăbovit prea mult!

Ea l-a îmboldit ușurel pe Bao-yu, ca să-l încurajeze, și, pe neobservate, a mormăit printre dinți:

— Nu da atenție babei-cloanțe! Să petrecem cum ne place!

— Domnișoară Lin, nu-l mai provoca! Ar fi mai bine să nu-l încurajezi că poate pe dumneata te-ascultă!

— Dar nu-l provoc eu! s-a opus Dai-yu cu un zîmbet rece. Ești prea grijulie, bătrînico! Adică bunica îi dă mereu vin; și dacă bea și la mătușa puțin, cred că nu se întîmplă nimic. Poate-ți închipui că mătușa nu este atît de apropiată de noi și nu se cuvine să bea la ea?

— E-adevărat că fiecare vorbă a domnișoarei Lin taie ca briciul! a spus mama Li pe un ton glumeț, dar de-abia stăpînindu-și supărarea.

Bao-chai, nemaiputîndu-se abține, a prins-o rîzînd pe Dai-yu de obraz și a zis:

— Chiar așa e! Această sprîncenată, de cum deschide gura, e adevărat că nu te face s-o urăști, dar nici s-o iubești!

— Nu te speria, băiețuș! l-a mîngîiat mătușa Xue pe Bao-yu. Dacă ai venit la noi te-am ospătat cum se cu-

vine; nu pune la inimă toate nimicurile, că mă îndurerezi! Mănincă liniștit, că doar eu sînt aici; iar de-o fi să te ametești, rămii și dormi.

Apoi le-a poruncit scurt fetelor:

— Mai încălziți puțin vin! Și către Bao-yu: Mai bem împreună încă două păhărele și pe urmă cinăm.

Auzind aceste cuvinte, Bao-yu s-a mai înviorat. Mama Li le-a spus fetelor din casă:

— Aveți grijă ce faceți. Eu mă duc să mă schimb și vin numaidecît.

Apoi, oarecum abătută, mătușii Xue:

— Stăpînă, numai să nu-i dați să bea peste măsură...

Spunînd acestea, a ieșit.

Într-adevăr, mai rămăseseră cîteva fete, însă le era totuna ce se întîmplă și cînd mama Li s-a îndepărlat, n-au mai zăbovit nici ele și au zbughit-o care încotro. Numai două dintre ele, care zi de zi se străduiau din răspuțeri să-i facă lui Bao-yu pe plac, nu s-au mișcat de lîngă el.

Noroc că mătușa Xue nu i-a dat voie să bea prea mult și a poruncit să se ia vinul de pe masă și să se aducă cina. Dîndu-și silința, Bao-yu a sorbit puțină supă de pasăre cu mlădițe de bambu murat și a mîncat toată fiertura din orez de toamnă. Bao-yu și Dai-yu au mai băut destule cești de ceai. Abia atunci mătușa Xue s-a liniștit.

Xue Yan și celelalte slugi terminaseră de mîncat și-i așteptau.

— Mergi? l-a întrebat Dai-yu pe Bao-yu.

Bao-yu a închis ochii pe jumătate și a privit-o pieziș:

— Dacă vrei să pleci, merg cu tine.

— Am venit cam de mult, pentru astăzi e de-ajuns, a anunțat ea și s-a ridicat.

Ce doi și-au luat rămas bun. Lui Bao-yu i s-a dat o pălărie cu boruri largi, pentru vreme de zăpadă. Bao-yu

s-a aplecat. Una dintre slujitoare a scuturat pălăria roșie de pislă și i-a înfundat-o pe cap.

— Stai! Stai! a ținut de ea Bao-yu. Proasto! Mai încet! Oare n-ai văzut cum fac celelalte? Lasă că mi-o pun singur!

— Vino-ncoace! Ți-o aranjez eu! l-a chemat Dai-yu, care stătea pe marginea *kan*-ului.

Bao-yu s-a îndreptat spre ea. După ce Dai-yu i-a potrivit cu băgare de seamă pălăria mică pe păr, i-a aranjat-o și pe cea mare, așa ca să nu astupe panglica de pe frunte, apoi a înfipt boldul, lăsând să se vadă de sub pălărie canaful roșu de catifea. După aceea l-a privit și a zis.

— Gata, poți să-ți pui pelerina!

Bao-yu s-a grăbit s-o asculte.

— Doica încă nu s-a-ntors, a băgat de seamă mătușa Xue. Nu mai așteptați puțin?

— Eu trebuie să aștept? a spus nemulțumit Bao-yu.

Mătușa Xue a trimis două fete din casă să-i conducă pe el și pe Dai-yu. Cei doi s-au îndreptat către locuința lui Jia Mu. Bătrîna nu cinase încă și fu grozav de mulțumită cînd află că ei se întorceau de la mătușa Xue. Văzînd că Bao-yu era puțin amețit de băutură, îl trimise la odihnă în odăile sale, neîngăduindu-i să mai iasă, și poruncind totodată să fie supravegheat.

Amintindu-și de însoțitoarele lui Bao-yu, întrebă:

— Dar ce este cu mama Li?

Nimeni nu îndrăzni să spună adevărul și cineva zise:

— A venit cu noi, dar a rămas pe undeva pe aici. Impleticindu-se, Bao-yu întoarse capul și spuse:

— Cred că-i mai grijulie chiar și decît tine, buni-
cuțo. La ce să mai întreb de ea? Dacă n-ar fi, tot aș
mai trăi două zile!

După care a plecat să se culce. A văzut însă pe masă
tușul și pensula.

— Să nu zici nimic, l-a dojenit Qin Wen. M-ai pus să-ți prepar tușul, te-ai înfierbîntat atît azi dimineață scriind trei hieroglifice, apoi ai aruncat totul și ai plecat, păcălindu-mă și făcîndu-mă să te aștept ziua întreagă! Treci încoace și scrie; să-mi scrii pînă ce ai să termini tot tușul!

Abia atunci Bao-yu își aminti ce se întîmplase dimineață și rîse:

— Unde-s cele trei hieroglifice pe care le-am scris?

— Ești beat de-a binelea! a oftat Qin Wen. Cînd ai plecat la castelul Ningguo mi-ai poruncit să le lipesc pe poartă. M-am temut că altcineva le-ar putea pune prost și a trebuit singur să mă cocoș pe scara cea înaltă, să le prind. Nici pînă acum nu mi s-au dezmoșțit mîinile de ger.

— Iar mie nici nu mi-a trecut prin cap că ar putea să-ți înghețe mîinile, a rîs Bao-yu. Vino la mine să ți le încălzesc!

El i-a luat mîinile și au stat așa împreună, privind cele trei hieroglifice lipite la intrare.

Nu după mult timp a apărut Dai-yu.

— Bună surioară, uită-te la hieroglificele acelea și spune-mi drept, care din ele este mai reușită?

Dai-yu a înălțat capul și a citit: Terasa matostatu-lui roșu. Rîzînd, a zis:

— La fel de frumoase sînt toate! E cu puțință să scrii tu atît de minunat? Să-mi scrii și mie mîne!

— Iar vrei să rîzi de mine! a dojenit-o el. Apoi a întreat: Unde-i sora Xi Ren?

Qin Wen i-a făcut semn cu capul înspre *kan*. Bao-yu s-a întors și a văzut-o pe Xi Ren dormind îmbrăcată.

— Ei, asta-i bună! Să se culce de-acuma! a rîs el, adresîndu-se din nou lui Qin Wen. Astăzi am dejunat la castelul Ningguo și au avut plăcinte cu aluat de soia. Mi-am amintit că-ți plac și am rugat-o pe soția

domnului Jia Zhen să-mi trimită aici o farfurie, să le mănînc seară. N-ai văzut unde le-a pus ?

— Mai bine n-ai mai vorbi despre asta ! l-a întrerupt Qin Wen. De îndată ce au adus plăcintele, am și știut că sînt pentru mine. Și cum, din păcate, eram sătulă, nu le-am mîncat. Apoi le-am pus uite colo ! Nu după mult timp a venit mama Li și a zis : „Bao-yu pare-se că nu va mai mîncă ! Dă-mi-le mie să le duc nepoțelului meu“. Și le-a luat la ea acasă.

Jian Xue pregătea ceaiul.

— Surioară Lin, bea-ți ceaiul, a zis Bao-yu. Toate au hohotit.

— Tu o poștești pe domnișoara Lin, dar ea de cînd a plecat !

Bao-yu a sorbit jumătate din ceașcă și s-a gîndit la ceaiul pe care l-a băut dimineața.

— Tu ai fiert de dimineață ceai de „rouă de arțar“ ? a zis Bao-yu către Jian Xue. Ți-am spus doar că soiul acesta de ceai capătă culoare abia la a treia sau a patra infuzie. De ce-mi dai din nou, de-abia apărît ?

— Ceaiul acela eu l-am fiert, numai c-a venit mama Li și l-a băut, a răspuns fata.

Bao-yu a aruncat furios la pămînt ceașca pe care-o ținea în mînă, de s-a făcut țandări, iar ceaiul s-a vîrsat pe fusta lui Jian Xue.

— Ce fel de stăpînă ți-este ea aici ? a sărit de pe locul său Bao-yu, năpustindu-se la Jian Xue. Ce-i purtați atîta frică ? Am supt cîteva zile la pieptul ei cînd eram mic și acum se umflă în pene, mai-mai ca strămoșii mei. Afară cu ea, afară, și toți vom răsufli ușurați !

Și a zis că se va duce să se plîngă de îndată la Jia Mu.

Xi Ren, care se prefăcea că doarme, să-l ațîțe pe Bao-yu, deși auzise toată povestea despre hieroglife și

plăcinte, și-a zis că, deocamdată, e mai bine să nu se scoale ; dar cînd s-a înfuriat și a azvîrlit ceașca, a sărit numaidecît în picioare, să-l liniștească. Pe dată a alergat cineva de la Jia Mu și a întrebat :

— Ce s-a-ntîmplat ?

— De-abia turnasem ceai, am alunecat și am spart ceașca, a răspuns Xi Ren.

După aceea l-a sfătuit pe Bao-yu :

— Dacă vrei s-o alungi, vei rămîne singur. Și noi vom fi nevoite să plecăm, ca nu cumva să ne gonești pe toate. Atunci nu vei mai fi atît de mîhnit că nu ai fete credincioase !

La aceste cuvinte Bao-yu n-a mai zis nimic. Xi Ren și celelalte l-au ajutat să se urce pe *kan* și să se dezbrace. Nimeni n-a putut să priceapă ce-a mai zis Bao-yu după aceea ; limba i se împleticea în gură, ochii i s-au întunecat și s-a grăbit să se întindă. Xi Ren a desfăcut de la gîtul lui Bao-yu „piatra nestemată în care sălășluia spiritul”, a înfășurat-o într-o batistă de mătase și a vîrît-o sub saltea, de teamă ca dimineața, cînd va trebui să i-o pună din nou la gît, să nu fie rece.

Cum a atins capul de pernă, Bao-yu a și adormit. În acest timp mama Li și celelalte slugi în vîrstă au venit pe-aproape, dar știind că Bao-yu se ametise, n-au îndrăznit să intre și abia cînd s-au încredințat că a adormit, s-au împrăștiat liniștite.

A doua zi, cînd Bao-yu s-a trezit, a fost înștiințat :

— Domnul Jia Rong din castelul Ningguo l-a adus pe Qin Zhong să vă salute.

Bao-yu s-a grăbit să-l ducă la Jia Mu să i se închine. Înfațișarea plăcută și purtările alese ale lui Qin Zhong i-au plăcut lui Jia Mu, care a hotărît ca băiatul să învețe împreună cu Bao-yu. Jia Mu a fost atît de mulțumită, încît l-a oprit pe Qin Zhong la ceai, să dejuneze, l-a însoțit la doamna Wang și la celelalte rude. Cum toți, fără osebire, o îndrăgeau pe doamna Qin, e

lesne de înțeles că și fratele său a lăsat tuturora o pă-rere frumoasă.

Cînd a sosit vremea de plecare, cu toții și-au arătat în fel și chip atenția față de Qin Zhong. Jia Mu i-a dăruit o pungă mică, brodată, și o figurină din aur re-prezentînd chipul zeului Kui Xing, zeul protector al științelor.

— Familia ta este atît de departe, i-a spus Jia Mu lui Qin Zhong. Să mergi tocmai acolo pe frig ori pe căldură ca să înveți nu-i prea ușor. Așa că mai bine să locuiești la noi. Numai să ai grijă, să stai mereu cu unchiul Bao-yu, să nu iei cine știe ce apucături de la școlarii proști, care nu vor să învețe.

Qin Zhong le-a dat tuturor dreptate, iar cînd s-a în-tors acasă, i-a povestit despre toate acestea tatălui său.

Tatăl lui Qin Zhong, pe nume Qin Bang-ye, avea peste șaiszeci de ani și rămăsese de mult fără soție. Cum în tinerețe n-a avut copii, a luat de la căminul orfanilor un băiețel și o fetiță. Pe atunci avea vreo cincizeci de ani. În urmă băiatul i-a murit și i-a rămas doar fetița, pe nume Ke Er. Cînd a mai crescut, i-a dat numele de Jian Mei. Era bine făcută, frumoasă, îngrijită și înzes-trată cu un suflet blind. Bătrînul avea legături de rude-nie cu familia Jia. El s-a însurat cu pupila sa.

Cînd Qin Bang-ye avea cincizeci și trei de ani, s-a născut Qin Zhong, care împlinise acum doisprezece ani. Anul trecut învățătorul său plecase în sud și băiatul a fost nevoit să stea acasă și să repete cele învățate. Tatăl său se gîndea cum ar putea ruga familia Jia să-i primească băiatul la școala lor. Qin Zhong aflase de la Bao-yu că la școala familiei Jia preda învățătura con-fucianistă Jia Dai-ru, ceea ce-l bucurase grozav pe bă-trîn. Reușind astfel să-și dea copilul la școală, nădăj-duia ca acesta să învețe bine și să-și facă un nume în viață. Qin Bang-ye era neliniștit doar de faptul că fiul său va fi tot timpul alături de fiii bogătașilor și oame-

nilor cu faimă și se temea nu care cumva să-și piardă demnitatea și să facă cheltuieli necugetate. Totuși, pentru viitorul fiului său, nu s-a împotrivit. A adunat de unde a putut douăzeci și patru de *liang* de argint drept plată pentru prima lecție, și s-a dus împreună cu Qin Zhong.

Bao-yu a ales o zi norocoasă cînd să meargă la școală cu Qin Zhong. De atunci în școală a început scandalul. Dar despre aceasta n-are rost să vă povestesc. Să vedem ce s-a întîmplat mai departe.

CAPITOLUL AL NOUĂLEA

În care se povestește despre banchetul ce a avut loc în castelul Ningguo cu prilejul zilei de naștere a lui Jia Jing și cum Jia Rui s-a îndrăgostit de Feng Jie

Cînd a sosit ziua de naștere a lui Jia Jing, Jia Zhen a poruncit să se împacheteze în șasesprezece lăzi mari bucate alese, fructe rare și i-a poruncit lui Jia Rong ca împreună cu oamenii de la castel să le ducă lui Jia Jing.

— Să bagi de seamă dacă se bucură ori nu stăpînul cel bătrîn, i-a atras atenția el lui Jia Rong. Cînd va veni timpul să-l saluți, spune-i așa: „Tatăl meu, respectînd porunca dumneavoastră, n-a îndrăznit să se înfățișeze; însă el, cu întreaga familie, își îndreaptă fața către casa dumneavoastră și vi se închină respectuos.”

După aceasta, Jia Rong a plecat însoțit de slugi.

La Jia Zhen începuseră să se adune oaspeții. Mai întîi au sosit Jia Lian și Jia Qiang. Observînd totul pregătit ca pentru sărbătoare, s-au interesat:

— Astăzi va avea loc vreo petrecere?

— Stăpînul nostru socotise la-nceput să ia parte și stăpînul cel bătrîn și nu voia să facă petrecere, au răspuns ai casei. Aseară însă a aflat că stăpînul cel bătrîn nu va veni, așa că a trimis să se caute o trupă de actori cu orchestră. Acum sînt în grădină, pregătesc scena pentru serbare.

Apoi și-au făcut apariția doamna Xing, doamna Wang, Feng Jie și Bao-yu. Jia Zhen și doamna You au ieșit în întâmpinarea musafirilor. Mama doamnei You se afla de mult timp acolo. Gazda turna ceai oaspeților. Sorbindu-și ceaiul, Jia Zhen și doamna You au spus zîmbind :

— Bătrîna noastră stăpînă este înaintată în vîrstă, dar tatăl nostru îi este nepot, de aceea n-am îndrăznit s-o deranjăm cu invitația noastră. Întrucît astăzi este răcoare, plăcut afară, iar în grădină au înflorit din belșug orhideele, ne-am gîndit s-o chemăm ca să se mai înveselească și să privească joaca și zbenguiala copiilor și nepoților. Împotriva tuturor așteptărilor, stăpîna n-a dorit să ne cinstească serbarea.

— Bătrîna noastră stăpînă era hotărîtă ieri să vină, i-a întrerupt Feng Jie, dar aseară, cînd Bao-yu a mîncat piersici, ea nu s-a putut stăpîni și a cerut să guste. A mîncat mai mult de jumătate dintr-una, iar noaptea și-a deranjat stomacul. De aceea m-a trimis să transmit domnului Jia Zhen că nu poate veni nicidecum și roață să-i duc ceva bun și gustos.

— Am spus eu că-i plac petrecerile ; și dacă nu vine, înseamnă că s-a întîmplat ceva, a adăugat Jia Zhen. Și iată că așa a fost.

— Alaltăieri am aflat de la sora ta că soția lui Jia Rong nu se simte prea bine, a spus doamna Wang doamnei You. Ce e cu ea ?

— Are o boală cam ciudată, a răspuns doamna You. Ți-amintești, luna trecută a petrecut cu stăpîna bătrînă și cu toți ceilalți ; s-a întors acasă pe la miezul nopții. După puțin timp a simțit că îi slăbesc puterile și n-a mai avut poftă de mîncare. Și iată că au trecut aproape două săptămîni.

— Nu cumva așteaptă vreun urmaș ? a observat doamna Xing.

Atunci s-au auzit glasurile care anunțau cu voce tare :

— Domnul Jia She și domnul Jia Zheng cu familiile se află în sala de oaspeți.

Jia Zhen a ieșit să întâmpine pe cei veniți, în timp ce doamna You povestea mai departe :

— La început și doctorii și-au închipuit că-i însărcinată. Dar nu demult Feng Zi-jing ne-a trimis un medic vestit, cu care învățase în tinerețe. El a consultat-o și-a spus că e bolnavă, și i-a dat leacurile trebuincioase. A început să le ia, ametelele s-au rărit, dar încolo nu se simte vreo îmbunătățire.

— N-am crezut că poate fi chiar atât de bolnavă încât să nu vină aici într-o asemenea zi ! a observat Feng Jie.

— Tu ai văzut-o de curînd, a zis doamna You. Atunci s-a ținut tare jumătate de zi alături de noi și n-a vrut să plece acasă numai fiindcă erați prietene atât de bune.

Auzind aceste vorbe, lui Feng Jie i-au dat lacrimile.

— Ca vîntul și norii e soarta omului ; cel nefericit diminează, poate fi fericit către seară, a șoptit ea. Și dacă la anii ei i se va întîmpla vreo nenorocire, la ce bun să mai trăiești pe lume ?

În clipa aceea a intrat Jia Rong și, după ce a salutat, s-a adresat doamnei You :

— Chiar acum am adus darurile stăpînului cel bătrîn — Jia Jing — și i-am spus : „Tatăl meu primește musafiri și rude. Împlinind voia dumneavoastră, n-a îndrăznit să se arate“. Auzind acestea s-a bucurat nespus și a zis : „Foarte bine“. Mi-a poruncit să transmit alor mei să aibă grijă de oaspeți. Apoi a poruncit să se graveze mai repede, în zece mii de bucăți, *Tratatul despre tainele sorții*, scris de el, și să se răspîndească printre oameni. Toate acestea i le-am spus tatălui meu. Acum merg să-i poftesc la masă pe stăpîni și rude.

— Așteaptă, Jia Rong, l-a chemat Feng Jie. Cum se simte soția ta ?

— Rău ! și-a încruntat Jia Rong sprâncenele. Dacă vă veți duce s-o vedeți, îmi veți da dreptate. Apoi s-a întors și a ieșit.

Doamna You le-a întrebat pe doamna Xing și doamna Wang :

— Doriți să mîncăm aici, ori în grădină ? Acolo actorii s-au și pregătit.

— Cred că e mai bine aici, a spus doamna Wang, aruncîndu-i o privire doamnei Xing.

Și doamna You a dat poruncă să se așeze masa.

— Noi am venit să urăm bătrînului nostru stăpîn viață lungă, au spus doamna Xing și doamna Wang ; oare aceasta nu înseamnă că am venit să petrecem de ziua sa ?

— Stăpînului întotdeauna i-a plăcut viața de sihastru, a intrat în vorbă Feng Jie. El a ajuns la desăvîrșire și chiar poate fi socotit un sfînt. Iar vorbele voastre dovedesc că în înțelepciune și dibăcie vă puteți ase-măna numai spiritului nemuritor !

La aceste cuvinte, toți cei de față au hohotit. După masă, mama doamnei You, doamna Xing, doamna Wang și Feng Jie și-au spălat mîinile și au anunțat că se pregătesc să meargă în grădină. În acel moment a apărut Jia Rong și i-a spus doamnei You :

— Stăpînul și oaspeții au terminat masa. Domnul Jia She și domnul Jia Zheng au plecat. Jia She s-a scuzat că are treburi, iar Jia Zheng că nu-i place teatrul și că-i este teamă de larmă. Toți ceilalți, unchiul Jia Lian și domnul Jia Qian s-au dus să vadă serbarea. Nu demult au sosit soli cu cărțile de vizită și daruri din partea prinților de Nanan, de Dongping, de Xining și de Beijing, precum și din partea a șase familii de guvernatori, printre care se numără familia lui Gong Niu de la Departamentul de împăciuire al statului și

din partea a opt familii de dregători, printre care familia credinciosului și stimabilului Hou Shi. Eu i-am făcut cunoscut tatălui meu toate acestea și am primit darurile. Listele cu daruri au fost puse în dulap, iar oamenilor li s-au înmînat scrisori de mulțumire. Și în afară de aceasta, așa după cum este obiceiul, i-am cinstit și i-am ospătat. Și acum, mamă, roagă-i pe invitați să poftească în grădină.

Doamna You a răspuns :

— Ne pregătim să mergem într-acolo.

— Doamnă, s-a adresat Feng Jie doamnei Wang, îngăduiți-mi să văd mai întîi pe soția fratelui Jia Rong și să vin după aceea.

— Desigur ! a încuviințat doamna Wang. Și noi am dori să te însoțim, numai mă tem că vom fi prea mulți și-o vom obosi. Spune-i că-i urăm însănătoșire cît de curînd !

— Dragă surioară, nora mea ascultă de sfaturile tale, a spus doamna You. Dacă îi vei da unele îndrumări, voi fi tare liniștită. Dar să nu întîrzii, te așteptăm în grădină ! Bao-yu și-a arătat dorința să meargă împreună cu Feng Jie s-o vadă pe doamna Qin.

— Mergi, nu mai sta, i-a cerut băiatului doamna Wang. Nu întîrzia, fiindcă ea este soția nepotului tău și nu se cuvine să zăbovești acolo.

Apoi doamna You le-a invitat pe doamnele Xing și Wang, precum și pe mama sa să poftească în Grădina tuturor aromelor. Feng Jie și Bao-yu, însoțiți de Jia Rong, s-au dus la doamna Qin. Au pășit în iatacul ei cu băgare de seamă, străduindu-se să nu facă zgomot.

De cum i-a zărit, Qin Ke-qing a vrut să se ridice.

— Stai liniștită, a oprit-o Feng Jie. S-a îndreptat spre patul ei, i-a prins mîna și a zis : Draga mea ! Sînt cîteva zile de cînd nu te-am văzut și ai slăbit atît !

Apoi a stat alături de doamna Qin, Bao-yu a întrebat-o la rîndul lui de sănătate și s-a așezat pe scaunul din fața ei.

— Mai repede cu ceaiul! a dat poruncă Jia Rong. Mătușa și unchiul încă n-au servit ceaiul.

Ținînd-o pe Feng Jie de mîină, doamna Qin s-a străduit să zîmbească:

— N-am noroc! Deși nu mai sînt la vîrsta aceea, soacra și socrul meu mă îngrijesc ca pe un copil. Nepotul tău, cu toate că e tînăr, mă apreciază și la rîndu-mi îl prețuiesc și nu s-a întîmplat vreodată să roșim unul pentru celălalt. Toate neamurile de-o vîrstă cu mine — ca să nu mai vorbesc de tine — mă îndrăgesc și s-au înțeles bine cu mine. Însă acum nu mai pot să respect datinile și să mulțumesc pe soacra mea și de asemenea să-mi arăt stima și supunerea față de tine, cum făceam întotdeauna. Sînt sigură că n-o să mai apuc anul nou!

În timpul acesta Bao-yu cerceta cu atenție tabloul *Somnul de primăvară al gutuiului ceresc* și citea următoarele inscripții ale lui Qin Tai-xu:

*Cînd frigul ușor înlănțuie somnul,
Atunci primăvara-i geroasă;
Cînd dulce mireasmă învăluie fața,
Atunci și licoarea-i gustoasă!*

Fără să vrea își aminti cum a dormit odată aici și cum în somn a nimerit în Lumea iluziei.

Auzind vorbele doamnei Qin, Bao-yu simți cum mii de săgeți îi pătrund în inimă și, neputîndu-se stăpîni, ochii i se umplură de lacrimi. La fel Feng Jie își simțea sufletul împovărat. Se temea că doamna Qin se va tulbura și mai mult și spuse lui Bao-yu:

— Ești chiar ca o babă! Ea vorbește așa fiindcă e bolnavă! Este cu puțință să nu pricepi că de-aici pornește? E atît de tînără, se va însănătoși în curînd.

Apoi se adresează doamnei Qin :

— Nu te mai gîndi și tu la prostii ! Ce, vrei să-ți faci rău cu mîna ta ?

— La boala asta cel mai important lucru este să te hrănești bine, a spus Jia Rong tărăgănat, și totuși trece.

— Bao-yu, și-a adus aminte Feng Jie, mătușa ți-a poruncit să te întorci numaidecît ! Și nu mai plînge ! Ar fi mai bine să pleci, fiindcă mama ta este neli-niștită ! Iar către Jia Rong : Mergi în grădină cu unchiul Bao-yu și ne lăsați puțin singure.

Jia Rong și Bao-yu au plecat spre Grădina tuturor aromelor. Feng Jie a continuat s-o mîngîie pe doamna Qin, șoptindu-i vorbe duioase. Și numai după ce doamna You a trimis de nenumărate ori s-o cheme, Feng Jie și-a luat rămas bun.

— Ai grijă de tine, am să trec să te văd ! N-ai de ce te neli-niști, e limpede că te vei face bine, soarta ți-a scos în cale un doctor atît de bun !

— Numai că el nu face minuni, a exclamat doamna Qin. El știe să vindece bolile, dar este peste puterile sale să schimbe destinele pecetluite. Simt că zilele îmi sînt numărate.

— Cum ai să te poți însănătoși gîndind astfel ? a dojenit-o Feng Jie. Să-ți scoți din cap ideile astea ! Trebuie să ascuți ce-ți spune doctorul : „De nu te vindeci acum, primăvara va fi mai greu“. Dacă am putea să cumpărăm *rensheng*, ar fi cu totul altceva. Socrul și soacra ta, cum vor afla ce-ți trebuie, nu numai doi *qian*, dar și doi *jin*¹ pe zi ți-ar face rost. Ai grijă de tine ! Eu trebuie să mă duc în grădină.

— Mătușă, scuză-mă că nu pot să merg cu tine, a șoptit doamna Qin. Te rog să mai vii, să mai stăm de vorbă.

¹ *Qian, jin*, unități de măsură pentru greutate.

Feng Jie se întristă.

— Cum voi avea puțin timp, voi veni, a făgăduit ea.

S-a despărțit de doamna Qin și, însoțită de slujitoarele care veniseră împreună cu ea și de altele din castelul Ningguo, a trecut în grădină printr-o poartă lăturalnică.

Iată cum era această grădină :

Abundă pământul de galbene flori
Și argintate sălcii visează pe colină
O punte zveltă saltă peste râul Ruo¹
Spre Tian Tai² cărare plutitoare, lină,
Prin pietre se prelinge izvorul străveziu
Și gardul din nuiele de flori e năpădit ;
Întregul crîng e parcă desprins dintr-o poveste,
Cînd prin copaci se simte murmur neconținut.
Din răsărit adie vîntul ușuratic
Și doar un glas de graur se-aude-nsingurat ;
Cumplită larmă face pe arșița cea mare
Al greierului cîntec repetat.
Depart, lîngă munți, spre miazăzi,
S-au ridicat înalte foișoare ;
Aproape, lîngă râuri, spre apus,
Stau trei terase-ntinse către zare.
Acoperă grădina cîntece din shen³
Ce-ascund în ele o tainică simțire.
Ușor polog învăluiește crîngul
Și-o dulce împăcare cuprinde-ntreaga fire.

¹ Rîu care și-a căpătat numele de la munții Ruo din provincia Zhejiang. Potrivit legendei, într-unul din râurile care străbat acest munte și-a spălat veșmintele de mătase Xi Shi.

² Tian Tai, munți în provincia Zhejiang. Potrivit legendei, de aici, pe timpul dinastiei Han, nemuritorii adunau buruieni de leac.

³ Instrument muzical.

Feng Jie pășea privind cu nesaț frumusețile grădinii. Pe neașteptate, de după o colină artificială, i-a ieșit în întâmpinare cineva.

— Ce faci surioară ? se auzi un glas.

Feng Jie tresări și făcu un pas înapoi.

— Domnul Jia Rui, ori mă înșel ?

— Nici măcar nu mă recunoști, surioară, s-a mirat el.

— Nu e vorba de asta, dar nu mi-am închipuit că poți să fii aici, a răspuns ea.

— După cum se vede, întâlnirea asta a fost predestinată, a urmat Jia Rui. Am ieșit puțin să mă plimb, ca dintr-o dată să-mi fie dat să te întâlnesc. Spune-mi, oare asta nu-nseamnă destin ?

Și n-o pierdea din ochi pe Feng Jie. Cum era femeie deșteaptă, a înțeles de cum l-a văzut spre ce tindea el.

— Nu-i de mirare că fratele tău mai mare vorbește atât despre tine și te laudă peste măsură, a zis Feng Jie cu un zîmbet prefăcut. Judecînd după ce spui, mi se pare că ești într-adevăr un om isteț... Dar trebuie să caut doamnele. Îmi pare rău că nu putem sta împreună ; poate ne vom mai vedea.

— Aș fi nespus de fericit să te văd la tine, acasă, numai mă tem că n-ai să mă primești, ești atât de tînă-ră... a mai zis Jia Rui.

— Facem parte din aceeași familie, a rostit șireată Feng Jie. Mai poate fi vorba de tinerețe ?

Bucuria lui Jia Rui nu cunoștea margini. „Nici nu m-am gîndit că voi avea parte de o asemenea întâlnire”, își zise el în gînd și sîngele îi năvăli în obraji.

— Și acum du-te, mai adăugă Feng Jie, ceilalți îți vor observa lipsa și te vor obliga să bei paharul pe-depsei !

Numai după aceste cuvinte Jia Rui, care rămăsese ca stăpînit de vrajă, se îndepărtă încetîșor, privind însă mereu îndărăt. Feng Jie așteptă pînă ce el ajunsese la o

depărtare oarecare, zicîndu-și în sine : „Iată ce înseamnă să cunoști omul după înfățișare și să nu-i cunoști sufletul ! Unde-or fi trăind dobitoacele astea ? Dacă într-adevăr are asemenea intenții, o să cadă el în mîinile mele ! Va vedea atunci de ce sînt în stare !” Și porni mai departe. După ce ocoli o colină, zări cîteva femei care veneau îngrijorate în întîmpinarea sa.

— Stăpîna este tare neliniștită că ați lipsit atît de mult.

— Ce nerăbdătoare este, a observat Feng Jie ; și, urmîndu-și drumul, le-a întrebat : Cîți actori au jucat pînă acum ?

— Opt sau nouă, au răspuns. Vorbind, au ajuns în spatele porții Turnului mireasmelor divine, unde Bao-yu se juca înconjurat de o mulțime de fete tinere.

— Frate Bao-yu, a zis Feng Jie, să fii cuminte !

— Stăpînele sînt sus, a întîmpinat-o una dintre slujitoare. Urcăți prin partea aceasta împreună cu noi !

Ridicîndu-și poalele rochiei, Feng Jie a suit încetîșor pînă la catul celălalt. În capătul scării o aștepta doamna You.

— Bine, n-am ce zice ! a muștrat-o ea pe Feng Jie. Cînd vă întîlniți, parcă uitați de voi. Ar trebui să te muți cu totul la ea. Ia loc, să-ți aduc un pîhărel de vin.

Feng Jie s-a îndreptat către doamna Xing și doamna Wang, unde a fost invitată să stea. Doamna You i-a înmînat programul serbării și i-a cerut să aleagă cîteva acte care să se joace.

— Cum m-aș încumeta să aleg, atîta vreme cît sînteți aici ? a zis ea.

— Noi am ales cîteva, au înștiințat-o doamnele Xing și Wang. Acum este rîndul tău, iar noi vom asculta.

Feng Jie s-a învoit și, după ce a citit întreg programul, a ales : *Reîncarnarea sufletului* și *Aria cu acompaniament*.

— Când se va termina *Ordinul de numire a celor doi dregători*, a spus ea înapoiind programul, să se joace aceste două acte, căci e destul de târziu.

— Într-adevăr! a fost de-aceeași părere doamna Wang. Ar trebui să lăsăm gazdele să se odihnească.

— Și-așa nu veniți prea des pe la noi, a zis doamna You. Ne-ar face mare plăcere să mai zăboviți puțin, este încă devreme.

Feng Jie se ridică și, uitându-se în jos, întrebă:

— Unde s-au dus bărbații?

— Sînt pe Terasa oglinzilor lucitoare, s-a auzit un glas. Au luat cu ei muzicanții și beau vinul acolo.

— Nu s-au simțit în largul lor aici, au plecat pe ascuns cu cine știe ce gânduri! a fost de părere Feng Jie.

— Dar ce crezi că toată lumea este sfîntă ca tine? a rîs doamna You.

Au mai glumit și-au mai rîs, piesele alese au fost jucate, de pe mese s-au adunat vinul și mîncărurile și s-a adus orezul. După masă, doamna Xing și doamna Wang au părăsit grădina și s-au întors acasă. Și-au luat rămas bun de la mama doamnei You, iar doamna You și slujitoarele au ieșit să le petreacă. Jia Zhen, cu fiii și nepoții, stînd lîngă calească, a adăugat:

— Să veniți și miine, negreșit!

— Lasă că e de ajuns! s-a împotrivit doamna Wang. Am ostenit petrecînd o zi întreagă la voi. Miine va trebui să ne odihnim.

Toți s-au urcat în calească. Jia Rui nu-și mai desprindea ochii de la Feng Jie.

La porunca lui Jia Zhen, Li Kui a tras caii. Bao-yu mergea în urma doamnei Wang. Apoi toți s-au împrăștiat.

Dar despre felul în care familia a petrecut și cea de a doua zi a sărbătorii, nu mai avem cunoștință.

Trebuie să mai amintim doar că de atunci Feng Jie a trecut deseori pe la doamna Qin. Aceasta uneori se

simțea bine cîteva zile, ca după aceea starea ei să devină îngrijorătoare.

Jia Zhen, doamna You și Jia Rong se temeau din cale-afară.

Între timp, Jia Rui se dusesese de nenumărate ori la castelul Rongguo, dar tot de atîtea ori Feng Jie se-ntîmplase să fie la castelul Ningguo.

A sosit și ziua de treizeci noiembrie, vremea solstițiului de iarnă¹. În ultimele zile ale anotimpului, Jia Mu, doamna Wang și Feng Jie trimiteau zilnic femei de la castel s-o viziteze pe doamna Qin. Cînd se întorceau, același răspuns :

— Tot ca înainte !

— Dacă în acest anotimp vremea nu s-ar fi înrăutățit, ar fi însemnat că mai sînt speranțe să se vindece, i-a spus doamna Wang lui Jia Mu.

— Bineînțeles, a fost de aceeași părere Jia Mu. Biata copilă ! De nu s-ar întîmpla cine știe ce cu ea, că noi toți ceilalți am muri de supărare.

Tulburată, i-a spus lui Feng Jie :

— Voi ați fost atît de apropiate ! Mîine este zi-ntîi și din păcate-s treburi multe ; dar poimîine, neapărat să te duci s-o vezi. Fii atentă cum arată ; dacă e bine, să-mi spui și mie. Poruncește să i se trimită tot ce-i place să mănînce mai mult.

La fiecare cuvînt al bătrînei, Feng Jie dădea din cap fără să scoată un cuvînt. La data de doi a lunii, Feng Jie a dejunat și a plecat la castelul Ningguo s-o vadă pe doamna Qin. Chiar dacă n-ar fi observat semnele înrăutățirii bolii, bătea în ochi neobișnuita stare de slăbiciune a bolnavei. Feng Jie s-a așezat lîngă ea, a vorbit cu ea cîte-n lună și-n soare, căutînd s-o convingă că boala ei nu-i primejdioasă.

¹ Sezonul solstițiului de vară este cuprins între 11—26 noiembrie potrivit calendarului și corespunde perioadei 22 decembrie — 6 ianuarie.

— Voi vedea la primăvară dacă așa e ori nu, i-a răspuns doamna Qin. A trecut solstițiul de iarnă și schimbarea e neînsemnată. Dar oricum, liniștește doamnele din partea mea. Nu demult am mâncat două plăcinte de curmale, pe care mi le-a trimis aseară stăpîna cea bătrînă și, ca niciodată, nu mi-au făcut rău.

— Miine am să-ți mai aduc, a făgăduit Feng Jie. Acum merg s-o văd pe soacra ta și de acolo va trebui să mă duc la bătrîna doamnă.

— Transmite-le salutări de la mine, a spus doamna Qin. Feng Jie a ieșit, pornindu-se către doamna You.

— Tu te-ai uitat cu sînge rece la nora mea, a zis doamna You. Spune-mi, ce crezi, se mai face bine?

Feng Jie a stat îndelung cu capul aplecat.

— Nu mai este nimic de făcut, a vorbit ea în cele din urmă. Trebuie să vă gîndiți la cele ce vor veni și să pregătiți tot ce trebuie.

— Eu am poruncit să se procure în taină tot ce e nevoie, a spus doamna You. E-adevărat că nici pînă acum n-au reușit să găsească lemn cu esență bună pentru sicriu, dar nădăjduiesc că treptat, treptat, se vor aranja toate.

Feng Jie a băut ceaiul, a discutat puțin, apoi a adăugat:

— Trebuie să mă duc numaidecît s-o anunț pe doamna mare.

— Numai vezi, ai grijă cum vorbești, a prevenit-o doamna You. Nu care cumva s-o sperii.

— Fii liniștită, a răspuns Feng Jie.

Și-a luat rămas bun și s-a înapoiat la castelul Rongguo. Intrînd la Jia Mu, ea a zis:

— Soția lui Jia Rong vă trimite salutări; a stăruit să vă întreb de sănătate și să vă spun că-i este ceva mai bine și că n-aveți de ce să vă îngrijorați. Dacă se va simți în puteri, prima ei grijă va fi să vină personal să vi se închine.

— Cum se mai simte ? a întrebat Jia Mu.

— Nici mai bine, nici mai rău, a răspuns Feng Jie.
Cum o știți.

Ascultînd-o, Jia Mu s-a tînguit îndelung și, adînc îndurerată, a oftat. În cele din urmă vorbi :

— Bine, mergi de te schimbă și odihnește-te.

Feng Jie a ieșit de la Jia Mu, s-a văzut cu doamna Wang și apoi s-a întors acasă. Ping Er i-a adus numai-decît un halat călduros, pe care Feng Jie îl purta de obicei.

— Ce s-a întîmplat în lipsa mea ? s-a interesat ea.

— Nimic, a răspuns fata turnîndu-i ceai. Doar soția lui Wan Er a adus dobînda pentru cei trei sute de *liang* de argint. Domnul Jia Rui s-a interesat dacă sînteți acasă, fiindcă dorea să vă viziteze.

— Își caută pierzania, dobitocul ! s-a înfuriat Feng Jie. Bine, vom vedea !

— De ce vă copleșește cu atenția acest domn Jia Rui ? a întrebat curioasă Ping Er.

Feng Jie i-a povestit despre întîlnirea ei cu Jia Rui în grădina castelului Ningguo.

— Broasca rîioasă rîvnește la carne de lebădă ! s-a revoltat Ping Er. Ticălosul, a uitat legile buneicuvîinței ! Dacă așa gîndește, atunci să moară ca un cîine !

— Vom vedea, a oprit-o Feng Jie. Să vină, știu eu ce am de făcut.

Dacă vrei să aflați ce s-a întîmplat cînd a venit Jia Rui, citiți capitolul următor.

CAPITOLUL AL ZECELEA

In care se povestește cum, nemiloasă, Wang Xi-feng a întins o cursă și ce intenții urmărea și cum Jia Rui a privit în „neprețuita oglindă a iubirii“

În timp ce Feng Jie vorbea cu Ping Er, a intrat o fată și a anunțat :

— A venit domnul Jia Rui.

— Poștește-l! a poruncit Feng Jie.

Jia Rui a intrat, bucuros că a fost primit, cu însuflețire în vorbă și-n gesturi. Un zîmbet de mulțumire îi lumina chipul.

Dinadins, Feng Jie se străduia să fie cît mai atentă cu el, îl pofti să șadă și-i oferi ceai. Crezînd că numai pentru el Feng Jie s-a îmbrăcat cu atîta gust, Jia Rui era de-a dreptul pierdut și, închizînd ochii pe jumătate, întrebă :

— Cum se face că al doilea frate mai mare nu s-a întors nici pînă acum ?

— Nu știu, a răspuns Feng Jie.

— De nu l-o fi împiedicat cineva pe iubitul tău, și el să n-aibă destulă putere să-și ia rămas bun, a rîs Jia Rui.

— De bună seamă, sînt și bărbați care se îndrăgostesc de la prima vedere de înțlia femeie ce le iese în cale, a fost de acord Feng Jie.

— Nu, nu, s-a ferit rîzînd Jia Rui. Pe mine nu mă poți socoti ca pe toți ceilalți!

— Dar cîți oare se pot asemui cu tine? a zis Feng Jie. Nici măcar unul din zece.

Văzîndu-se atît de prețuit, Jia Rui își pierdu cu totul stăpînirea de sine.

— Trebuie că te simți tare singură, urmă el.

— Într-adevăr, așa e, dar tot sper, că doar-doar s-o găsi cineva care să-mi alunge plictisul.

— Bine, dar eu toată ziua sînt liber. Dacă n-ai avea nimic împotriva, aș veni să-ți țin de urît, propuse Jia Rui.

— Mă amăgești! Ar fi cu puțință oare să vrei să vii în fiecare zi?

— Să mă trăsnească de mint! s-a jurat Jia Rui. Mai înainte m-am temut să vin, auzisem că ești o femeie aparte și că în prezența ta omul trebuie să fie totdeauna cu băgare de seamă. Acum m-am încredințat că, dimpotrivă, ești iscusită și binevoitoare. Cum n-am știut pînă acum? Negreșit, voi veni, chiar dacă ar fi să îndur nu știu cîte!

— E-adevărat, ești foarte isteț! făcu Feng Jie, cu admirație prefăcută. Ești cu totul altfel decît Jia Rong și fratele său! Înainte, pe cînd le observam purtările alese, mă gîndeam că trebuie să aibă un suflet tot atît de frumos. Dar se pare că nu sînt decît doi oameni oarecare și fără prea multă simțire.

Fiecare vorbă rostită de Feng Jie cădea adînc în sufletul lui Jia Rui. Nemaiputîndu-se stăpîni, se ridică, înainte cîțiva pași și, pironindu-și ochii visători pe bluza brodată a lui Feng Jie, nici una, nici alta, întrebă:

— Ce inel porți?

— Fii atent! șopti ea. Nu care cumva să trezești bănuiala celor din jur.

Aceste cuvinte au sunat pentru Jia Rui ca o poruncă și s-a întors la locul său.

— E timpul să pleci, a zis în cele din urmă Feng Jie.

— Îngăduie-mi să mai rămîn o clipă, crudă surioară, s-a rugat Jia Rui.

— Prea mișună mulți pe-aici, și dacă te văd, nu va fi prea plăcut pentru mine. Mai bine așteaptă-mă diseară pe coridorul dinspre apus.

— Să nu mă amăgești! se repezi Jia Rui, căruia i se păru că dobîndise o perlă rară. Cum te vei furișa? Doar acolo e forfotă mare.

— Cît despre asta, poți să fii liniștit, a căutat să-l convingă Feng Jie. Am să trimit acasă toate slujitoarele de noapte și voi încuia amîndouă porțile, încît nimeni nu va putea intra.

Jia Rui era într-al nouălea cer; își luă rămas bun de la Feng Jie și ieși foarte încredințat că planul îi izbutise

A așteptat cu nerăbdare să se însereze. Atunci, strecurîndu-se în castelul Rongguo și profitînd de faptul că poarta nu era încă zăvorîtă, pătrunse în coridorul dinspre apus. Era întuneric beznă și într-adevăr nu se zărea nimeni. Ușa care ducea din coridor spre iatacul lui Jia Mu de mult fusese închisă cu lacătul. Rămăsese deschisă doar ușa din partea de răsărit. Jia Rui ascultă atent; în jur domnea liniște desăvîrșită. Mai apoi s-a auzit un țacănît și ușa dinspre răsărit a fost pusă sub lacăt. Neavînd curajul să scoată vreun sunet, Jia Rui ieși mutește din ascunzătoarea sa și zgîlții ușurel ușa, care însă nu cedă. Acum, chiar dacă-ar fi vrut să iasă, ar fi fost cu neputință: la miazănoapte și la miazăzi se înălțau pereți orbi, peste care nu se putea sări, neavînd de ce se agăța. În coridorul pustiu vîntul se juca în voie. Aceasta se întîmpla în decembrie, cînd nopțile erau nesfîrșite. Pînă dimineța, crivățul îi pătrunse prin coaste, mai-mai să degere. Cînd au mijit zorile a apărut o servitoare bătrînă să descuie ușa dinspre răsărit și străbătînd coridorul, a mers s-o descuie și pe cea dinspre apus. Cînd s-a întors, Jia Rui și-a acoperit fața și

a țîșnit ca fulgerul afară. Noroc că fiind prea de dimineață, dormeau toți și el a ocolit poarta din spate, alergînd cît îl țineau picioarele spre casă.

Trebuie să spun că părinții lui Jia Rui muriseră de mult și îl creștea bunicu-său, Jia Dai-ru. Bunicul îl supraveghea cu severitate și-l obliga să se ocupe de învățătură, neîngăduindu-i să facă vreun pas, temîndu-se ca nepotul să nu ajungă bețiv ori pătimaș în jocurile de noroc. Acum nu se gîndea la altceva decît că bea cine știe pe unde, sau că ia parte la jocuri de noroc sau chiar că înnoptează cu femeii. De unde avea să-și închipuie ce se întimplase? Toată noaptea Jia Dai-ru nu și-a mai găsit locul. Văzîndu-și bunicul într-o asemenea stare, Jia Rui, learcă de sudoare, ca să iasă mai repede din încurcătură, minți :

— Am fost la unchiul aseară și, dacă s-a întunecat, m-a oprit să înnoptez la el.

— De cîte ori nu te-am prevenit să nu-ndrăznești să te duci fără voia mea ! a tunat Jia Dai-ru. De ce nu mi-ai spus ? Pentru așa ceva trebuie să te rup în bătaie, să nu mă mai minți altădată ! Cuprinzîndu-și nepotul cu brațele, l-a izbit neîndurător cu bățul de treizeci-patruzeci de ori, nu i-a dat să mănînce, i-a poruncit să stea în genunchi în mijlocul curții și să nu se ridice pînă ce nu va învăța pe de rost toate lecțiile predate cu zece zile înainte.

Sărmanul Jia Rui ! Cît de neîndurate au fost chinurile sale. A înghețat de ger o noapte-ntreagă, a primit lovituri și pe deasupra a mai stat și-n genunchi în bătaia vîntului, în curtea descoperită, să-și citească cu glas tare lecțiile !

Însă toate acestea n-au putut ucide nici pe departe patima din el. Nici nu i-a trecut prin minte că Feng Jie își bătuse joc de el. Peste două zile, găsind o clipă prielnică, și ca și cînd nu s-ar fi întîmplat nimic, din nou se-ndreptă spre casa ei.

Prefăcîndu-se supărată pe el fiindcă și-a călcat fîgă-duiala, i-a cerut neliîștiului Jia Rui să se jure. Văzînd că singur se vîra în cursa pe care i-o întinsese, Feng Jie a ticluit un alt plan, ca să-l lecuiască.

— În seara asta nu mai veni acolo, a zis ea către Jia Rui. Așteaptă-mă în căsuța părăsită de lîngă poteca din spatele casei mele. Numai, ia seama, nu mă trage pe sfoară și a doua oară !

— E-adevărat ce spui ? a întreat-o el neîncrezător.

— Dacă te-ndoiești, poți să nu vii !

— Bineînțeles că vin ! s-a grăbit să spună Jia Rui. Vin de-aș ști de bine că mă pîndește moartea !

— Și acum du-te, i-a poruncit Feng Jie.

Jia Rui a ieșit, încredințat că de data aceasta totul se va împlini, iar Feng Jie, cum se spune, „a aliniat trupele, și a desemnat comandanții”, pregătindu-i o altă capcană.

Jia Rui a așteptat cu înfrigurare să se lase seara. Dar, parcă era un făcut, au sosit niște rude care au rămas să cineze. De-abia după cină, cînd a venit timpul să se-aprindă lămpile, și bunicul urma să se culce, Jia Rui a pătruns cu băgare de seamă în castelul Rongguo, a intrat în căsuța de lîngă potecă și a așteptat, nerăbdător umblînd încolo și-ncoace, ca furnicile căzute într-o oală cu apă clocotită. În jur nu era nici țipenie. Neliîștea începu să-i dea tîrcoale. Jia Rui a intrat la bănuială : „Poate că nu vine ! oare nu m-o face să deger și de data asta ?” Cuprins de asemenea gînduri, Jia Rui a observat că pe neașteptate cineva intrase pe ușă. Crezînd că era Feng Jie, nici nu s-a mai uitat bine și, cînd umbra s-a apropiat, s-a năpustit spre ea ca tigrul asupra pradei și pisica asupra șoarecelui.

— Scumpă surioară ! a exclamat el, de cînd te tot aștept !

Sărutînd-o, șoptea întruna ca scuturat de friguri „scumpă”, apoi a împins „iubita” pe *kan* și i-a smuls

halatul. Ea tăcea chitic. Jia Rui s-a dezbrăcat la repezeală. Înrobît patimei, n-a mai avut ochi pentru nimic din ce se petrecea în jur. Deodată în uşă s-a ivit o lumină şi în prag a apărut Jia Qiang cu o luminare în mînă.

— Hei, cine-i aici?

Dinspre *kan* s-au auzit rîsete :

— Domnul Jia Rui încearcă să mă siluiască!

De-atîta ruşine Jia Rui n-avea pămînt în care să se scufunde. Dar cine credeţi că stătea pe *kan* în faţa lui? ... Jia Rong! Jia Rui ar fi vrut s-o rupă la fugă, însă Jia Qiang i-a tăiat trecerea.

— Soţia lui Jia Lian s-a plîns bătrînei stăpîne că vrei să te legi de ea şi te-a amăgit să vii aici. Stăpîna bătrînă s-a făcut foc de supărare şi m-a trimis după tine. Haidem!

Jia Rui şi-a simţit inima cît un purice şi n-a mai fost în stare decît să bîguie :

— Dragă nepoţele! Spune-i că nu m-ai găsit! Mîine te voi răsplăti cu dărnicie!

— Nu mi-este greu să te fac scăpat, dar cît îmi dai pentru asta? l-a întrebat Jia Qiang. Ş-apoi în făgăduieli deşarte nu prea mă-ncred eu! Dă-mi chitanţă!

— Ce să scriu?

— Simplu, a zis Jia Qiang. Scrie că ai pierdut la cărţi şi ai luat pe datorie de la mine atîţia *liang* de argint.

— Aşa am să fac, s-a-nvoit Jia Rui.

Jia Qiang a ieşit. Într-o clipă a apărut cu hîrtia şi pensula, pe care i le-a dat lui Jia Rui. După ce s-au tîrguit puţin, au convenit asupra a cincizeci de *liang*, sub care Jia Rui şi-a pus semnătura. Jia Qiang a luat chitanţa şi a început să glumească pe seama lui Jia Rong. Jia Rong, ieşindu-şi din fire, a scrişnit din dinţi de mînie şi a zis apăsător :

— Măine am să te spun tuturor, să te judece cum
or crede de cuviință!

Apoi Jia Qiang s-a adresat lui Jia Rui.

— Eu voi cădea vinovat fiindcă ți-am dat drumul.
Poarta care dă înspre locuința stăpînei bătrîne este de
mult sub lacăt, iar în sala de oaspeți stăpînul bătrîn se
uită la lucrurile care de-abia i-au sosit de la Nanking,
așa că, dragul meu nu vei avea pe unde ieși. Cel mai
nimerit ar fi să pleci prin porțița din dos, dar și acolo
s-ar putea să te-nțîlnești cu careva. Așteaptă puțin să
mă duc să mă uit, apoi vin și te iau. Aici nu vei putea
rămîne, că vor aduce niște lucruri. Trebuie să căutăm
un loc.

Spunînd acestea, Jia Qiang a stins lumînarea și tră-
gîndu-l pe Jia Rui după el, au ieșit în curte. Pe dibuite
au ajuns la trepte și Jia Qiang a spus :

— Stai sub trepte și așteaptă pînă mă întorc. Bagă
de seamă, nu suflă o vorbă!

Jia Qiang s-a îndepărtat împreună cu Jia Rong. Lui
Jia Rui, căruia i se tăiasse răsufierea, nu-i mai rămăsese
nimic de făcut, decît să se ghemuiască sub scări. Reflec-
tînd la situația în care se găsea, a auzit deasupra un
zgomot și cineva a vărsat o găleată cu murdărie cu
atîta iscusință, că Jia Rui s-a simțit improșcat din cap
pînă-n picioare. Fără să vrea a gemut și și-a astupat
gura cu mîinile. Ud leoră, tremura din tot trupul. Apoi
a venit în fugă Jia Qiang.

— Să mergem ! Să mergem mai iute !

Așa cum ieșise de sub scări, Jia Rui alerga spre
casă de-i scăpărau călcîiele. Era cam pe la straja a
treia și fusese nevoit să strige să i se deschidă poarta.

— Ce-ai pățit ? l-au întrebat servitorii cînd l-au
văzut în ce hal era.

— A fost întuneric și am căzut într-o hazna, a mințit
el.

Ajungînd în odaia sa, Jia Rui s-a îmbăiat și s-a priment. De-abia acum înțelese că Feng Jie și-a bătut tot timpul joc de el, și l-a cuprins furia. Dar din cînd în cînd își amintea de frumusețea ei și, necăjit că nici măcar n-o îmbrățișase, toată noaptea nu închise ochii. Cu toate că n-a putut de fel să și-o scoată din suflet pe Feng Jie, de atunci nici n-a mai dat pe la castelul Rongguo.

Jia Rong și Jia Qiang treceau pe la el aproape zilnic să-i ceară bani și Jia Rui se temea ca nu cumva bunicul lui să afle toată pățania. Patima pentru Feng Jie dogorea în el și-i sporea grijile, iar pe lîngă toate acestea fusese nevoit să înceapă a învăța din răspuțeri.

În ciuda celor douăzeci de ani ai săi, Jia Rui nu era însurat, iar gîndul că Feng Jie nu-i căzuse în mînă îl istovise în așa măsură, încît, cum se spune, „simțise dureri și în degete”. Pe de-asupra, tremurase atîta de frig și apoi alergase, că boala l-a țintuit la pat. Pierduse pofta de mîncare, ochii i se împăienjeniseră, noaptea îl apuca fierbințeala, ziua se simțea toropit și-n plus nu mai putea să-și țină urina și scuipa sînge... Și toate acestea au izbucnit în mai puțin de o lună. Nemaifiind în stare să se țină pe picioare, zăcea la pat. Cînd închidea ochii, gîndurile i se învălmășeau, aiura și se spe-ria. L-au văzut vracii și i-au prescris leacuri. Luase cîteva zeci de *jin* din cimaron, aconită, extract de carapace de broască țestoasă, rădăcini de grîu, de iarbă, dar toate se dovediseră zadarnice.

Anul se apropia de sfîrșit și apăruseră semnele primăverii, însă boala lui Jia Rui se arăta din ce în ce mai necruțătoare. Jia Dai-ru a pornit să ceară îndurare doctorilor, dar totul se dovedi fără nici un folos. Mai rămăsese o singură scăpare: să bea infuzie de rădăcina vieții veșnice, *rensheng*. Dar de unde avea să ia Dai-ru atîția bani? Neavînd încotro, s-a îndreptat către castelul Rongguo. Doamna Wang i-a spus lui Feng

Jie să facă rost de doi *liang* de rădăcina vieții și să-i dea.

— Nu demult i-am pregătit leacuri bătrinei stăpîne, i-a spus Feng Jie. Ce-a mai rămas, am dat-o toată soției guvernatorului militar Yang. Chiar aseară am trimis să i-o ducă.

— Dacă noi nu mai avem, cere de la soacra ta, i-a zis doamna Wang. S-ar putea să aibă și Jia Zhen. Caută un pic, dă-i omului să se vindece! Și tu te vei simți bine, știind că ai salvat pe cineva de la moarte!

Feng Jie a promis, dar avea de gînd să nu trimită nicăieri să caute. A pregătit cîteva *qian* de firicele de *rensheng* și a poruncit cuiva să i le ducă lui Jia Dai-ru și să-i spună că sînt din partea doamnei Wang și că mai multă nu are.

Apoi a trimis pe una din fetele din casă la doamna Wang și i-a spus:

— Am căutat peste tot, am strîns mai bine de doi *liang* și i-am trimis.

În vremea aceasta Jia Rui ajunsese la disperare. Făcuse tot ce putuse să se vindece, dar irosise banii de pomană.

Și iată că deodată s-a ivit să cerșească în poarta casei un călugăr daoist șchiop; el a spus că știe să vindece bolile hărăzite oamenilor drept pedeapsă pentru greșelile lor.

— Chemați-l pe sfîntul ăsta, a strigat Jia Rui, să-mi salveze viața!

A sărit din pat, s-a înclinat scurt și s-a izbit cu capul de pernă.

Slugile n-au avut încotro și l-au adus pe daoist.

— Buda preamilostiv! Scapă-mă și pe mine! l-a rugat, agățîndu-i-se de braț.

— Nu se vindecă boala cu leacuri! a spus călugărul oftînd. Eu îți voi da o comoară și dacă te vei uita zilnic la ea, viața îți va fi salvată.

Spunînd acestea, a scos din traistă o oglinjoară pe spatele căreia scria: „Neprețuita oglindă a iubirii.” Dîndu-i-o călugărul i-a spus:

— Oglinda asta am adus-o din templul Kong-lin, care se află în Lumea iluziei, și este făcută de nemuritoarea zeiță Jing Huan. Are puterea să vindece de boală pe cei minați de gînduri păcătoase și fapte nebu-nești și-i aduce pe drumul cel bun, ocrotindu-le viața. Am luat-o cu mine pe pămînt să se oglindească în ea oamenii inteligenți și înzestrați din familiile nobile. Dar îți atrag atenția să nu te uiți în ruptul capului pe fața ei, ci numai pe spate s-o privești. Acesta-i cel mai important lucru dintre toate! Cînd voi veni peste trei zile să-mi iau înapoi oglinda, vei fi tămăduit!

Și a plecat, cu toate rugămințile lui Jia Rui de a mai zăbovi.

Luînd oglinda, Jia Rui s-a gîndit: „Ciudat călugăr! De ce n-aș încerca să mă uit în oglindă să văd despre ce-i vorba?” Stăpînit de acest gînd, a ridicat „neprețuita oglindă”, s-a uitat pe spatele ei și a văzut un schelet. A azvîrlit-o din mîini și l-a înjurat pe călugăr:

— Ticălosul! S-a gîndit numai să mă sperie! Să mă uit pe fața ei să văd ce mi se va arăta?

Întorcînd oglinda, o zări pe Feng Jie care-i făcea semne cu mîna. O bucurie nebunească îl învălui. Deodată simți cum el însuși intrase în oglindă și se unise cu Feng Jie, ca apoi ea să-l dea la o parte. Întinzîndu-se pe pat, oglinda se răsturnă pe partea cealaltă și în fața îi apărură scheletul. O sudoare de gheață îl cuprinse. Adînc nemulțumit, întoarse din nou oglinda pe față și Feng Jie din nou îl amăgi și iar i se păru că pătrunde în oglindă. Făcu astfel de trei sau patru ori. Cînd vru să iasă ultima oară din oglindă, în fața lui se arătară doi oameni, care l-au prins, l-au încătușat cu lacăte de fier și l-au dus nu se știe unde.

— Lăsați-mă să-mi iau oglinda ! a strigat disperat Jia Rui.

Mai mult n-a mai rostit nici măcar un singur cuvânt.

Cei care îl îngrijeau l-au văzut cum se prăvălise pe spate și cum căsca larg ochii și se uita în palmă, de unde căzuse de mult oglinda, rostogolită pe dușumea. Când au alergat spre el, nu mai sufla ; sub el era o băltoacă rece și cleioasă. L-au îmbrăcat repede și l-au așezat pe pat. Jia Dai-ru și nevastă-sa plîngeau cu hohote și-l blestemau pe călugăr.

— Vrajitor cumplit !

Jia Dai-ru a poruncit să se facă focul și să se arunce în el oglinda. Dar, chiar în clipa aceea, s-a auzit un glas :

— Cine l-a pus să privească în oglindă, să ia minciuna drept adevăr ? De ce-mi ardeți oglinda ?

După aceasta oglinda s-a înălțat în aer și a început să plutească prin casă. Când Jia Dai-ru a ieșit în curte, a văzut un călugăr daoist desculț, care striga :

— Vino la mine, neprețuită oglinjoară !

Atunci oglinda a zburat din casă, el a prins-o și a dispărut.

Jia Dai-ru a fost nevoit să se îngrijească de înmormîntarea nepotului. El a trimis veste neamurilor că peste trei zile va începe să-i citească din cărțile sfinte, iar în a șaptea zi va avea loc ceremonia de înhumare. Sicriul cu corpul neînsuflăit a fost dus și depus în spațele Templului idolilor din fier. Apoi au sosit membrii familiei Jia să-și exprime regretele. Jia She din castelul Rongguo a adus jertfă la înmormîntare douăzeci de *liang* de argint, Jia Zhen din castelul Ningguo a adus și el jertfă de douăzeci de *liang* de argint, ca și Jia Zheng din Rongguo. Celelalte neamuri, după puteri, au jertfit fie cîte unul-doi *liang*, fie cîte trei-patru *liang*. De la străini, colegii lui Jia Rui, care și-au dat și ei contribuția, s-au strîns în total douăzeci-treizeci de *liang*

de argint. Într-o astfel de situație, Jia Dai-ru n-a ținut seama de câștigurile lui modeste și i-a făcut o înmormîntare cum se cuvenea.

Către sfîrșitul anului, pe neașteptate, s-a îmbolnăvit grav Lin Ru-hai. El a trimis o scrisoare prin care o chema pe Lin Dai-yu la el. Aflînd aceasta, Jia Mu s-a întristat. Dar cum nu avea altceva de făcut, ea a început s-o pregătească pe Dai-yu de drum. Bao-yu era de asemenea îndurerat, dar nu-i venea să o împiedice să-și îplinească îndatoririle de fiică față de părinte. Jia Mu a hotărît ca Dai-yu să meargă neapărat însoțită de Jia Lian, care trebuia s-o aducă înapoi.

În ceea ce privește cheltuielile călătoriei și darurile, nu e cazul să mai vorbim, Jia Mu luîndu-le pe toate asupra sa. Între timp au ales și ziua potrivită pentru drum. Jia Lian și Dai-yu, după ce și-au luat rămas bun de la toți, însoțiți de slujitori, s-au urcat în barcă și au pornit spre Yangzhou.

Dacă doriți să știți cum s-a sfîrșit această călătorie, citiți cele ce urmează.

CAPITOLUL AL UNSPREZECELEA

In care se povestește cum Jia Yuan-chun a fost aleasă pentru Palatul marilor stilisti și cum de tânăr Qin Zhong a plecat pe lumea cealaltă

Bao-yu și Qin Zhong au însoțit-o pe Feng Jie la Templul idolilor de fier, apoi s-au urcat în caleașcă și s-au întors în oraș. După ce le-au văzut pe Jia Mu și doamna Wang, fiecare s-a dus să se culce, în toată noaptea aceea nemaipetrecându-se nimic demn de povestit. A doua zi Bao-yu a vizitat încăperea ce-i fusese pregătită pentru studiu și a hotărât să-nvețe-acolo, împreună cu Qin Zhong, în timpul serii.

Din păcate însă, se părea că Qin Zhong nu se bucura de sănătate deplină. Răcise prin oraș, apoi se întâlnise de mai multe ori, pe furiș, cu Zhi Neng. Toate acestea erau în afara ritmului său de viață și i-au slăbit puterile, iar acum, când se întorsese în castelul Rongguo, începuse să tușească, avea guturai, o stare proastă și își pierduse pofta de mâncare. Stătea ziua-ntreagă în casă ca să se vindece, neputînd să meargă la școală. Acest lucru nu-i era pe plac, dar neavînd încotro, Bao-yu se hotărî să aștepte pînă cînd prietenul său avea să se restabilească.

Între timp a sosit ziua de naștere a lui Jia Zheng. Tocmai se adunaseră toate neamurile din castelele

Ningguo și Rongguo ca să-l felicite, cînd pe neașteptate, în timpul larmei și veseliei, a apărut cineva și a anunțat :

— A venit domnul Xia, eunucul cel dintîi de la cel de al șaselea castel¹, să vă transmită o hotărîre însemnată !

Neștiind despre ce putea fi vorba, Jia She și Jia Zheng s-au speriat și au poruncit să se curme ospățul, să se ridice mesele, să se deschidă larg porțile de la intrarea principală și să fie întîmpinat în genunchi reprezentantul împăratului.

Xia Bing-zhong a sosit călare, însoțit de o mulțime de slugi. Pînă acum nu avusese o astfel de misiune și de aceea, cînd s-a apropiat de salon, toată fața i s-a luminat de un zîmbet plin de mulțumire. A intrat în încăperea plină și, întorcîndu-se spre sud, a zis :

— Mi s-a dat ordin să transmit domnului Jia Zheng ca neîntîrziat să se prezinte la curte și să se înfățișeze împăratului în Palatul înaltei stime.

Refuzînd să bea ceaiul, a ieșit deîndată, s-a aruncat pe cal și a pornit-o în galop.

Nefiind în stare să ghicească motivele unei atît de neobișnuite vizite, Jia Zheng și-a pus veșmintele în grabă și a plecat la curtea împăratului.

Cuprinsă de spaimă și de nesiguranță, Jia Mu nu s-a putut stăpîni și a trimis pe urmele lui Jia Zheng cîțiva oameni, să afle ce se petrece. După un timp, care i se păruse destul de îndelungat, pe una din porți, răsuflînd din greu, alergau Lai Da și alții, aducînd vești bune :

— Stăpînul ne-a poruncit să spunem bătrînei doamne și celorlalte stăpîine să se prezinte la curte spre a mulțumi împăratului pentru marea sa milostenie.

¹ Sotiile și favoritele împăratului se împărțeau în șase categorii, fiecare ocupînd un castel separat.

Emoționată, Jia Mu ascultă veștile. Împreună cu ea se mai aflau în salonul cel mare doamna Xing, doamna Wang, doamna You, Li Man, Feng Jie, Ying-chun și celelalte surori. Jia Mu i-a cerut lui Lai Da să-i spună amănunțit despre ce era vorba.

— Noi n-avem de unde să știm, ce se petrece la curte, a răspuns Lai Da. Eunucul ne-a înștiințat că domnișoarele noastre au fost alese pentru Palatul marilor stilisti și au primit titlul de Favorite Înțelepte și Virtuoză ale Împăratului. Apoi a ieșit afară însuși stăpînul nostru și ne-a spus același lucru. Acum stăpînul se află în Palatul de miazănoapte și v-a rugat să mergeți numai decît să-i arătați împăratului mulțumire pentru mila ce-a avut.

De-abia acum Jia Mu s-a liniștit și fața i s-a luminat de bucurie. Aranjîndu-se după rang, Jia Mu, însoțită de doamna Xing, doamna Wang și doamna You s-au urcat în baldachin și s-au îndreptat spre curte.

Jia She și Jia Zhen și-au pus veșmintele de gală, au luat cu ei pe Jia Qiang și Jia Rong și le-au urmat ca slujitori ai lui Jia Mu. Locuitorii celor două castele Ningguo și Rongguo, începînd cu stăpînii și terminînd cu servitorii, fuseseră cuprinși de o nestăpînită bucurie.

Numai singur Bao-yu rămăsese indiferent la toate. Care să fi fost motivele? Iată. Nu demult, Zhi Neng plecase pe furiș din mînaștire în oraș și venise la Qin Zhong. Qin Bang-yie, tatăl lui Qin Zhong, bănuind despre ce putea fi vorba, a alungat-o pe fată și i-a tras o bătaie bună băiatului.

Bătrînul a căzut la pat de inimă rea și peste cîteva zile și-a dat sufletul.

Qin Zhong, și așa destul de slăbit și bolnav, a trebuit să mai mînînce și bătaie; după moartea tatălui său a suferit mult, și se căina neîncetat de purtarea sa, fapt care a făcut ca boala să i se înrăutățească. Toate acestea l-au întristat adînc pe Bao-yu și nici chiar

vestea onorării surorii sale Yuan-chun n-a putut să-l îndepărteze de la gândurile lui pline de amărăciune. Doar el singur n-a fost curios să afle cum Jia Mu a adus mulțumiri împăratului pentru îndurare, cum s-a întors ea înapoi acasă și cum după aceea au venit neamurile și prietenii să prezinte felicitările; stătea departe de veselia care domnea peste castelele Ningguo și Rongguo în acele zile, purtându-se în așa fel, de parcă nimic deosebit nu s-ar fi întâmplat. Toți râdeau de el, zicînd că în ultima vreme este de nerecunoscut.

Noroc că a venit cineva și a adus vestea că Jia Lian și Lin Dai-yu urmau să sosească a doua zi. Această știre l-a mai înveselit puțin. Apoi, cînd lucrurile au fost înțelese mai în amănunțime, s-a dovedit că împreună cu ei venise și Jia Yu-cun, care primise recomandarea lui Wang Zi-teng, fusese de mult primit de împărat și acum aștepta numirea pentru un post vacant în Capitală. Jia Yu-cun venea împreună cu ei deoarece fusese cîndva preceptorul lui Dai-yu și era rudă cu Jia Lian.

Pe cît se părea, Lin Ru-hai, așa cum se stabilise, fusese îngropat în cîmîtirul străbunilor. Dacă Jia Lian ar fi oprit la toate stațiile, ar fi ajuns acasă de-abia peste o lună.

Aflînd însă marea veste, el s-a grăbit să-și urmeze drumul, n-a oprit nicăieri, astfel că se găsea aproape de casă. Toate acestea nu-l interesau pe Bao-yu, nu-l privea decît sănătatea lui Dai-yu.

A două zi după-amiază s-a dat de știre :

— Domnul Jia Lian și domnișoara Lin Dai-yu au sosit la castel.

Profitînd de această întîlnire, fiecare povestea celui-lalt despre bucuriile și tristețile lui, neputîndu-se înlătura lacrimile de durere. Apoi au urmat felicitările și condoleanțele. Bao-yu a primit-o pe Dai-yu și i s-a părut că moartea tatălui ei parcă o schimbase. După ce

și-a aranjat cu grijă odaia, podoabele și statuetele, și-a orînduit cărțile aduse. Apoi a dăruit lui Bao-yu, Bao-chai, Ying-chun și celorlalte surori, hîrtie, pensule și alte obiecte de scris.

Drept răspuns, Bao-yu a scos cu multă grijă, ca pe un lucru de preț, mătăniile din esență aromată, pe care le primise cîndva de la guvernatorul Beijingu-lui și i le-a dat lui Dai-yu, dar fata pe neașteptate și-a ieșit din fire :

— Nu-mi trebuie ! Pentru mine mătăniile astea sînt niște nimicuri ! și a azvîrlit darul pe dușumea. Bao-yu a fost nevoit să le ridice.

Dar asupra acestora deocamdată nu vom mai stărui.

Între timp Jia Lian se văzuse cu toate neamurile și se-ntorsese acasă. Feng Jie nu avea nici o clipă de răgaz, însă Jia Lian venise de la drum lung, astfel că lăsa la pămînt toate treburile, ca să se îngrijească de el. În casă, nefiind nimeni străin, ea a spus glumind :

— Vă felicit pentru marea bucurie, cumnat al împăratului ! Poate veți fi ostenit de drum ! Încă de ieri, de cum a venit solul vostru, v-am pregătit o cupă de vin ! Nu știu însă dacă veți primi cu bunăvoință sau nu sărmana mea tratație !

— Ce-i cu tine ? Ce-i cu tine ? Mă faci să rîd ! a zis Jia Lian. Foarte recunoscător ! Foarte recunoscător !

În momentul acela au intrat Ping Er și alte fete, s-au ploconit, apoi au servit ceaiul.

Întrebînd despre tot ce s-a petrecut în lipsa lui, Jia Lian i-a mulțumit încă o dată lui Feng Jie pentru îngrijirile pe care le purtase pe umerii săi cît fusese plecat.

— Cum aș fi putut să văd de toate treburile gospodăriei ? a început să se plîngă Feng Jie. Nu-s destul de descurcăreată, sînt prea nepricepută ; dacă cineva m-ar lovi cu bita, eu aș crede că nu-i decît o împunsătură de ac ! Și peste toate, am și-o fire slabă, e de ajuns să-mi

spună cineva o vorbă dulce, că mă și înmoi. Cum n-am mai condus așa treburi grozave și cum nici curaj nu am dacă stăpîna bătrînă își arată o cît de mică nemulțumire, apoi noaptea-ntreagă nu mai pot dormi. De cîteva ori i-am și spus că renunț, dar nici n-a vrut să audă, învinuindu-mă că fug de lucru și că nu-mi place să învăț. De unde ar fi putut să știe că eu nu mă pricep, că nu-mi vine să spun un cuvînt mai mult, că n-am curaj să fac un pas mai departe! Doar știi cît de greu e să poți ține-n frîu femeile noastre. Dacă greșești puțin, încep să te bîrfească și să rîdă de tine; dacă nu le faci pe plac, înjură salcîmul arătînd spre dud. Și nu te-ar ajuta la nevoie! Ațiță oamenii între ei ca să tracă foloase, omoară omul cu cuțitul altuia, întetesc focul turnînd gaz peste el, se încăpățînează în prostie, nu prind vasul cu gaz cînd acesta cade — iată de ce-i în stare toată șleahta asta! Iar eu sînt prea firavă, nu asupresc pe nimeni și de aceea nu încetează să mă jignească. Însă cel mai ciudat lucru a fost cînd la castelul Ningguo s-a stins doamna Qin. În trei rînduri s-a tirît în genunchi Jia Zhen în fața stăpînei bătrîne, implorînd-o să mă lase să le dau ajutor! Bineînțeleș c-am refuzat, dar stăpîna s-a făcut că se-nvoiește, mi-a poruncit să mă duc, ca după aceea să-mi găsească tot mie vină. În cele din urmă am încurcat totul, n-am fost în stare să îndeplinesc toate ritualurile și bineînțeleș că Jia Shen și pînă as'azi se arată nemulțumit și se căiește că m-a poftit. Dacă-l vezi cumva mîine, cere-i iertare din partea mea și întrebă-l cine l-a pus să lase toate grijile familiei pe umerii unei fete atît de tinere și nepricepute?

În acest timp s-au auzit afară voci.

— Cine e? a întrebat Feng Jie.

— Mătușa Xue a trimis-o pe Xiang Ling cu treburi, a răspuns Ping Er, i-am arătat ce trebuie și am trimis-o înapoi.

— Iată despre ce era vorba! a exclamat Jia Lian. De curînd am văzut-o pe mătuşa Xue trecînd pe lîngă mine împreună cu o fetiţă drăgălaşă. Am aflat că este slujitoarea ei, pentru care s-a judecat Xue Ban. O cheamă Xiang Ling şi nu demult a devenit favorita lui Xue Ban. Cît este de fermecătoare! Şi necioplitul de Xue Ban a necinstit-o!

— Oooo! a strîmbat din nas Feng Jie. Se pare că după drumul la Guzhou şi Hanzhou ar fi trebuit să cunoşti întrucîtva lumea, dar ai rămas tot nesăţios ca mai înainte! Dacă-ţi ard atîta călcîile după ea, nu face nimic, o schimb pe Ping Er cu ea. Ştii dar că Xue Ban „mănîncă din castron şi se uită în oală”. De cîte ori în anul ăsta nu s-a certat cu mătuşa Xue, că n-o poate avea pe Xiang Ling! Mătuşa Xue a chibzuit că Xiang Ling are înfăţişare plăcută, este blîndă şi supusă, iar domnişoarele de rînd din familiile bogate sînt departe de a se asemui cu ea, de aceea a făcut o petrecere, a invitat musafiri şi în auzul tuturor a anunţat că Xiang Ling va deveni favorita fiului său. Dar n-a trecut o jumătate de lună şi i-a dat cu piciorul, cum le-a dat şi altora!

De-abia termină Feng Jie aceste vorbe, că-n uşă apăru o fată care anunţă:

— Stăpînul îl aşteaptă pe Domnul Jia Lian.

Jia Lian s-a ridicat numaidecît, şi-a potrivit hainele şi a ieşit.

Feng Jie a întrebat-o pe Ping Er:

— Pentru ce a trimis mătuşa Xue pe Xiang Ling?

— Care Xiang Ling? a zis Ping Er. Am spus într-ainsă. O credeţi chiar atît de proastă pe nevasta lui Wan Er...

Zicînd acestea s-a plecat spre Feng Jie şi i-a şoptit la ureche:

— A adus birul acum cît se află stăpînul acasă! Ce i s-o fi năzărit? Noroc că am întîlnit-o la timp, că ar fi venit direct la dumneavoastră, vrea să scoată bani şi

din oala cu apă clocotită! Dacă-ar fi să știe câți bani aveți, oare s-ar putea să nu dea iama prin ei? De-asta m-am și gândit să-i iau eu și s-o trimit de unde a venit. Nici n-am crezut c-o să auziți! Iată de ce am născocit că Xiang Ling a venit aici!

— A! Eu credeam că mătușa Xue a aflat de venirea stăpînului nostru și a trimis să vadă! a rîs Feng Jie. Care va să zică m-ai păcălit!

În timp ce discutau, s-a întors și Jia Lian. Feng Jie a poruncit să i se aducă vin și bucate; soții au stat unul în fața celuilalt. Lui Feng Jie îi cam plăcea să bea, dar nu prea îndrăznea în fața bărbatului ei. Dar iată că a venit doica lui Jia Lian, mama Zhao. Feng Jie și Jia Lian s-au ridicat numaidecît, au invitat-o să stea pe kan și i-au oferit vin. Dar mama Zhao n-a vrut cu nici un chip.

Atunci Ping Er a pus lîngă kan o măsuță cu un scăunel pentru picioare și mama Zhao s-a așezat. Luînd de pe masa sa două farfurii neatînse, Jia Lian a cerut să fie puse pe măsuța mamei Zhao.

— Mamă, nu lua asta, a oprit-o Feng Jie, că poți să-ți rupi dinții.

Întorcîndu-se către Ping Er a întrebato:

— Unde-i șunca moale de care ți-am vorbit azi dimineață? Adu-i-o! De ce n-ai prăjit-o mai devreme?

Apoi i-a spus mamei Zhao:

— Mamă, gustă din vinul adus de fiul tău!

— Beau! a zis ea. Am să beau și eu o cupă. N-o să mă tem. Numai că nu vreau să-ntrec măsura. La drept vorbind, eu n-am venit aici ca să beau, ci c-o treabă mai osebită. Vă rog să mă ascultați și să-mi arătați puțină îndurare. Stăpînul nostru Jia Lian știe doar să făgăduiască, dar cînd ajunge la fapte, uită. Și doar eu l-am crescut. Acum, c-am îmbătrînit, ar putea să se-ngrijească puțin și de cei doi copii ai mei, că nimeni nu-l va ponegri pentru asta. L-am rugat, de mai multe ori mi-a promis, dar degeaba. Acum, cînd v-a căzut din cer

o asemenea bucurie, nu se poate să n-aveți milă de oameni! De-asta am și venit să-l rog pe stăpînul Jia Lian să-i fie milă de mine, să nu mă lase să mor de foame!

— Ce vorbești, mamă! a rostit Feng Jie, adu-ți copiii la noi. Vor fi în grija mea! Parcă nu cunoști firea lui Jia Lian? Ai dat laptele tău unui străin care nici nu vrea să se gîndească la tine. Crezi oare că fiii tăi sînt mai buni ca alții? Cine-ndrăznește să spună că nu-i iubești și nu îngrijești de ei? Te-au primit atît cît l-ai crescut pe Jia Lian, dar cîștigul, tot străinii l-au tras. Dar nu chiar asta am vrut să spun, a adăugat Feng Jie; ceea ce noi socotim „străin”, s-ar putea în ochii tăi să însemne „al nostru”.

La aceste cuvinte, toți cei de față au rîs. Nici mama Zhao nu s-a putut opri să nu rîdă, și, pomenind numele lui Buda, a spus:

— Da! Acum sînt toate limpezi ca ziua! Dacă e să vorbim de „al nostru” și „străin”, apoi stăpînul nu se uită la asta. Cu bunătatea lui nu poate să nu dea cînd i se cere.

— Cum să nu? a rîs Feng Jie. El este bun mai ales cu bărbații care au femei frumoase, dar cu noi, celelalte, este neînduplecat.

— Sînt foarte fericită, stăpînă, că-mi arătați atîta îndurare, a dat din cap mama Zhao. Să bem un păhărel! Acum pot să fiu liniștită!

Jia Lian nu se simțea tocmai în largul său, dar a zis rîzînd:

— Nu spuneți prostii! Mai bine puneți masa, că va trebui să merg din nou la stăpînul Jia Zheng să mă sfătuiesc cu el în niște treburi.

— Ai grijă, nu cumva să întîrzii, l-a prevenit Feng Jie. Ce ți-a spus stăpînul cînd te-a chemat?

— Că împărăteasa ne va vizita în curînd, a răspuns el.

— Înseamnă că totul s-a hotărît ? a întrebat grăbită Feng Jie. Judecînd după cărțile pe care le-am citit și după jocurile pe care am ajuns să le văd, astfel de împărați nu prea erau în vremurile de demult.

— Adevărat ! Adevărat ! a întărit mama Zhao. Sînt o proastă, zău așa, aud toată ziua de „îmbrățișarea cu părinții”, dar nu pot pricepe nicidecum despre ce este vorba. Și voi tot de asta ați pomenit ! Nu-mi spuneți și mie ce va să-nsemne ?

Jia Lian s-a apucat s-o lămurească :

— Împăratul nostru ia totdeauna în seamă simțămintele supușilor săi și crede că „venerarea strămoșilor” este cel mai mare lucru pe pămînt și că legătura dintre părinți și copii se face după legile firii, bune atît pentru familiile de viță, cît și pentru oamenii de rînd. Împăratul, care zi și noapte își cinstește neobosit străbunii și nici nu poate să-și îplinească așa cum ar vrea îndatoririle sale de fiu, înțelege că soțiile, favoritele și de asemenea fetele care își petrec ani mulți la curte, nu pot să nu se gîndească la părinții lor. Pe de altă parte, părinții, ducînd dorul fetelor și neputînd să se vadă cu ele, dacă se-ntîmplă ca vreunul din ei să se îmbolnăvească din pricina asta, înseamnă că se tulbură însăși orînduiala prestabilită a naturii.

De aceea împăratul a și căpătat învoire de la părinții săi ca în ziua de douăzeci și șase a fiecărei luni să îngăduie să vină la curte pe cei ce-au dat naștere soțiilor și favoritelor, să-și întrebe fiicele de sănătate. Împăratul bătrîn, împreună cu împărăteasa, sînt nespuse de mulțumiți și laudă ocîrmuirea de acum ca fiind plină de smerenie și omenie. De aceea cei doi înțelepți au spus că dacă părinții vin la curte, și vor respecta toate ceremoniile de la palat, mamele și fiicele se vor simți stingherite și nu vor putea să-și arate în voie simțămintele.

Astfel au hotărît să dea dovadă de și mai multă îndurare și au dat lege în care se spune că rudele soțiilor și favoritelor împăratului care au stare, pot ridica gospodării mari și curți separate, unde să se poată întâlni în tihnă, în afară de vizita din data de douăzeci și șase de la palat și de altă vizită. Și li se îngăduie să obțină calești cu zurgălăi, ca în felul acesta să poată și mai mult să înflorească simțămintele rudelor, și laolaltă să se bucure de legăturile dăruite de cer. Cine ar putea să nu încerce bucurie și mulțumire? Tatăl lui Zhou Gui-fei a și început să înalțe o curte aparte pentru „întrevederea cu părinții”. Wu Tian-yu, tatăl lui Wu Gui-fei, de asemenea, s-a dus în oraș să aleagă un loc potrivit. Oare asta nu înseamnă că totul este hotărît?

— *A Mi To Fo!* a șoptit mama Zhao. Iată, așadar, despre ce era vorba! Înseamnă că și noi trebuie să ne pregătim s-o primim pe domnișoara noastră de la Curte?

— Cum altfel? a spus Jia Lian. Dacă n-ar fi fost asta, pentru ce ne-am fi agitat atîta cu toții?

— Dacă e așa, se cade să mă duci și pe mine să văd lumea! a zis Feng Jie, neputînd să-și ascundă bucuria. Ce păcat că sînt încă atît de tînără! Dacă m-aș fi născut cu douăzeci-treizeci de ani mai înainte, toți acești bătrîni nu m-ar mai învinovăți că-s nepricepută și nu cunosc lumea! Chiar și povestea aceea, că împăratul Tai Zi la fel cu Shu Niu, a cutreierat pămînturile sale, mi se pare mai interesantă decît toate cărțile!

Cu părere de rău însă, eu n-am putut fi de față la o astfel de întîmplare!

— Bine, dar așa ceva se petrece o dată la o mie de ani! a întărit mama Zhao. În timpul acela, eu însămi eram doar o fetiță și de-abia, de-abia începusem să pricep lucrurile. Stăpînul Jia făcea corăbii și îngrijea de digurile din Gusu și Yangzhou. Odată i-a venit rîndul să-l primească pe împărat! Cîți bani n-a risipit! Argintul curgea ca apa rîului, ba poate și mai bine...

— Și cu familia noastră, Wang, s-a întâmplat, cîndva la fel, a întrerupt-o Feng Jie pe mama Zhao. Atunci tatăl meu se îngrijea de primirea darurilor trimise la curte de diferiți împărați. Toți străinii au locuit în casa noastră. Toate mărfurile pe care le-au adus în Yue, Min, Dian și Zhe¹, erau ale noastre.

— Cine nu știe asta! a zis mama Zhao. Și proverbul spune:

*Long Wang, de nu-ți ajunge nefritul pentru pat,
Wang din Jinling te-a împrumutat!*

Zicala privește familia dumitale stăpînă! Acum în Jiangnan trăiește familia Zhen. Ah, ce neam mare mai este și ăsta! Ei au primit de patru ori pe împărat. Dacă n-aș fi văzut cu ochii mei, nici nu m-ar crede nimeni ce spun! Argintul la ei nu prețuia mai mult decît gunoiul, iar toate lucrurile scumpe se grămădeau la ei ca munții. Și dacă ar fi trebuit pedepsiți pentru vreo fărădelege, ei tot nu s-ar fi sinchisit, cuvîntul „încălcare” pentru ei nu exista!

— Am auzit și eu pe bunicul meu spunînd la fel, a întărit Feng Jie. Știți ce poate trezi aici nedumerirea? Este de mirare cum de-a ajuns această familie putred de bogată.

— Să vă spun un singur lucru, stăpînă, a continuat mama Zhao. Au ascuns banii împăratului cheltuindu-i apoi tot pentru el! Vă puteți gîndi că și-ar irosi cineva propriul ban numai de dragul unui asemenea joc distractiv?

În acest timp doamna Wang a trimis o slujitoare să întrebe dacă Feng Jie a prînzit, de unde aceasla a înțeles că doamna Wang vrea s-o vadă. Feng Jie s-a grăbit să se ducă. Dar chiar atunci s-a anunțat:

¹ Denumirea literară a provinciilor Canton, Fujian, Yunnan și Zhejiang.

— Au sosit frații Jia Rong și Jia Qiang din partea de răsărit a castelului Ningguo.

Jia Lian de-abia a avut timp să-și spele mâinile și cei doi tineri s-au și înființat.

— Ce vești aduceți ? i-a întrebat Jia Lian.

Feng Jie pregătită de plecare, s-a oprit.

— M-a trimis tata, a început Jia Rong. Stăpînul cel bătrîn a hotărît să ridice o altă curte, pe o suprafață de trei *li* și jumătate, ce se va întinde de la zidurile de răsărit ale castelului Ningguo, unde-i grădina, și pînă la marginea de miazănoapte-apus a grădinii castelului Rongguo. A și chemat oamenii să întocmească planul, pe care mîine îl vom putea avea. Sînteți obosiți de pe drum, unchiule ! Nu-i cazul să veniți, deocamdată, la noi ! Dacă aveți ceva de spus, vă așteptăm mîine dimineată.

— Mulțumesc stăpînului pentru atenția și grija ce mi-o arată, a zis zîbind Jia Lian. Dacă spune că pot să nu vin, nu voi veni ! A hotărît bine ! Acolo se va construi și simplu și ușor. Dacă ar fi ales alt loc, ar fi fost mai greu și cu multă bătaie de cap. Spune-i că am ascultat cu supunere hotărîrea sa și că mi se pare că locul ales este cel mai bun și nu-i nevoie să mai caute altul. Mîine dimineată voi merge să-l întreb de sănătate și să chibzuim mai amănunțit.

După ce a vorbit, Jia Qiang s-a apropiat de Jia Lian spunînd :

— Stăpînul bătrîn m-a trimis la Gusu ca să tocmesc comediantе și să invit un învățător ; în afară de aceasta mi-a poruncit să procur instrumente muzicale și să mai rezolv niște treburi... Cu mine vor merge doi tineri iubitori de artă, Dan Pin-jen și Bu Gu-xiu, precum și cei doi fii ai lui Lai Da. Mi-a poruncit să te înștiințez de toate acestea, unchiule.

Jia Lian îl cercetă atent pe Jia Qiang și în cele din urmă îl întreabă :

— Poți să te descurci în asemenea probleme? Cu toate că nu-s cine știe ce, e necesar să fii cu ochii în patru, să nu te inducă în eroare.

— Oricum, trebuie să mă deprind și cu așa ceva, a răspuns rîzînd Jia Qiang.

În acest timp Jia Rong, profitînd de umbra în care se găsea, atinse cu mîna fusta lui Feng Jie. Ea ghici numaidecît ce era în capul lui, dar se prefăcu a nu băga de seamă, respingîndu-l.

— Ești din cale-afară de grijuliu, s-a adresat ea lui Jia Lian. Crezi că stăpînul bătrîn n-o fi știut mai bine decît noi unde și pe cine să trimită? Dacă te temi că Jia Qiang nu este îndeajuns de priceput în astfel de treburi, cine va fi mai chemat să le facă? Ei nu mai sînt niște copii și, dacă „n-au mîncat carne de porc, cel puțin au văzut porcul fuğind”. Pe ei i-au trimis oamenii lui, înseamnă că nu trebuie să facă singuri aceste treburi? Eu cred că bine a procedat.

— Asta așa e, a spus Jia Lian. N-am nimic împotrivă, mă gîndesc numai ce sumă va trebui pentru împlinirea tuturor sarcinilor. Apoi întorcîndu-se către Jia Qiang: De unde vei lua toți banii?

— Si acest lucru a fost gîndit, a spus Jia Qiang. Domnul Lai Shen fu de părere că n-avem de ce să luăm bani din Capitală. Familia Shen ne datorează cincizeci de mii de *liang* de argint. Ieri i-a trimis o scrisoare ca să-i dea la început treizeci de mii de *liang* și să păstreze restul de douăzeci de mii de *liang* pentru lampioanele colorate, lumînări, perdele și pologuri.

— Cred că va fi bine, a dat din cap Jia Lian.

— Am doi oameni buni, a intrat în vorbă Feng Jie, adresîndu-se lui Jia Qiang. Ai putea să-i iei cu tine. Îți va fi mai ușor.

— Fiindcă veni vorba! a exclamat Jia Qiang. Tocmai mă pregăteam să vă rog, mătușă, să-mi dați oameni!

Apoi a întrebat cum se numesc aceștia. La rîndul ei, Feng Jie a întrebat-o pe mama Zhao, care a stat, s-a gîndit și la început n-a priceput despre ce era vorba. Apoi dintr-o dată s-a luminat :

— Unul se numește Zhao Tian-liang, iar celălalt Zhao Tian-dong, a zis ea zîmbind.

— Vezi, nu uita ! i-a atras atenția Feng Jie lui Jia Qiang. Bine ! Atunci mă duc să-mi văd de treburi !

Feng Jie a ieșit. Jia Rong a urmat-o și, zîmbind șiret, a întrebat :

— Mătușă, poate aveți nevoie de ceva ? Dați-mi o notă și am să caut.

— Nu vorbi prostii ! a țipat la el Feng Jie. Ți-nchipui oare că-mi vei cîștiga bunăvoința în schimbul cîtorva fleacuri ? Dealtfel nici nu mă mir că toate nimicurile vor fi pentru mine cine știe ce rarități !

A rîs și a pornit mai departe. Jia Qiang, întorcîndu-se spre Jia Lian, i-a pus aceeași întrebare :

— Prea te-aprinzi ! i-a răspuns Jia Lian. Nici n-ai prins bine gustul afacerilor și te și avînți. Dacă voi avea neapărat nevoie de ceva, îți voi scrie.

Spunînd acestea Jia Lian i-a lăsat pe cei doi băieți să plece. S-au mai ivit apoi și alți cîțiva oameni cu diverse treburi. Istovit, el a poruncit să nu mai fie deranjat.

Feng Jie s-a întors și ea, de-abia pe la straja a treia. S-a culcat numaidecît și a adormit.

A doua zi de dimineață Jia Lian a trecut pe la Jia She și Jia Zheng, apoi însoțit de ei și de cîțiva prieteni s-au dus la locul unde se hotărîse să se ridice foișorul Revederii cu părinții, chibzuind și asupra numărului lucrătorilor pe care aveau să-i angajeze. Au adunat meșteri în toate meseriile și au început să care aurul, argintul, bronzul, aluminiul, nisipul, lemnul și cărămida. Au spart construcțiile și zidurile de la Grădina tuturor aromelor și pînă la curtea castelului Rongguo. Au fost

dărimate toate locuințele slugilor de la castelul Rongguo. Între cele două castele se afla o alee pe care au lăsat-o să lege mai departe clădirile. Pîrîiașul care curgea pe sub zidurile din colțul de miazănoapte al Grădinii tuturor aromelor putea să treacă fără nici o piedică în curtea castelului Rongguo. Și chiar dacă grădina Rongguo nu abunda prin stîncile pitorești, care să-i dea farmecul, aceasta n-a stînjenit construcția, fiindcă acolo unde locuia Jia She se aflau crînguri de bambu, coline artificiale, foișoare și pavilioane, parapete și balustrade care puteau fi mutate aici. Cele două castele aflîndu-se unul lîngă altul, se puteau, așadar, conțopi, ceea ce scutea cheltuielile de prisos. Astfel că nu trebuia să se irosească o sumă prea mare. Construcția a fost încredințată unui meșter renumit, poreclit Munteanul Ye, care a socotit cu mult cumpăt toată lucrarea și căruia i s-au avansat sumele trebuincioase.

Nedepriș să se ocupe cu asemenea lucruri, Jia Zheng a lăsat totul pe seama lui Jia She, Jia Zhen, Jia Lian, Lai Da, Lai Shen, Lin Zhi-xiao, Wu Xin-deng, Zhan Guang și Cheng Xi-xing.

Aranjarea ridicăturilor decorative și a iazurilor, plantarea bambușilor și florilor, precum și toate cele hărăzite ca podoabă s-au dat în seama Munteanului Ye. Jia Zhen supraveghea numai ceea ce se lucra și, dacă era cazul, se sfătuia cu Jia She și cu ceilalți. Jia She trăia fără nici o grijă și aproape că nu se ocupa de nimic. Cînd, la nevoie, Jia Zhen ori ceilalți îl chemau și trebuia să-și dea părerea, aducea degrabă pe Jia Lian, Lai Da sau pe oricare altcineva.

Jia Rong urmărea confecționarea obiectelor din aur și argint. Jia Qiang plecase la Gusu. Jia Zhen și Lai Da supravegheau munca lucrătorilor, se ocupau de plăți și împărțeau oamenii. Tot ce se petrecea în castelul Rongguo și Ningguo nu poate fi cuprins în cuvinte pu-

ține. Peste tot era larmă și însuflețire. Dar despre aceasta vom povesti cu altă ocazie.

Bao-yu se simțea încântat că ai casei erau prinși cu treburi atât de serioase, încât nici tată-său, Jia Zheng, nu mai ajungea să-l mai întrebe de lecții. Doar boala lui Qin Zhong, care se agrava pe zi ce trecea, îl neliniștea și-i întuneca bucuria. S-a sculat ca de obicei dimineată, s-a spălat, s-a pieptănat și tocmai se pregătea să meargă la Jia Mu să-i îngăduie să-l viziteze pe Qin Zhong, când deodată l-a zărit pe Ming Yan stînd lîngă paravanul de lîngă poarta a doua și făcîndu-i semn cu mîna.

— Ce-i cu tine aici? l-a întrebat Bao-yu ieșind din casă.

— Domnul Qin Zhong se prăpădește! a răspuns Ming Yan.

Bao-yu a tresărit de groază și a întrebat numaidecît:

— Cum se prăpădește? Doar ieri am fost la el și era în toată firea!

— Nu știu, a zis Ming Yan. A fost aici un bătrîn de la ei și mi-a povestit.

Bao-yu fugi cît îl ținură picioarele la Jia Mu. Jia Mu dădu poruncă să fie trimiși oameni de treabă, să-l însoțească pe Bao-yu.

— Vizitează-ți prietenul și întoarce-te repede, a zis ea urîndu-i drum bun. Vezi, nu sta prea mult!

Bao-yu s-a dus în goana mare în camera sa, și-a schimbat hainele și a ieșit. Caleașca nefiind pregătită, a așteptat în sală nerăbdător și nemaigăsindu-și locul. Cînd a sosit, Bao-yu s-a aruncat în ea, Li Gui și Ming Yan urmîndu-l. În poarta casei unde locuia familia Qin era pustiu. Bao-yu a intrat înăuntru ca fulgerul, slujitorii pășind după el. Două rude îndepărtate ale lui Qin Zhong și fetele care îl îngrijeau, de frică s-au ascuns care încotro.

Qin Zhong a căzut de câteva ori în nesimțire și a fost schimbat într-alt loc¹. Văzîndu-l, Bao-yu nu s-a mai putut stăpîni și a izbucnit în hohote de plîns.

— Nu plingeți, l-a sfătuit Lai Da. Fratele Qin Zhong este istovit de boală și nu mai poate să suporte patul, iată de ce a fost mutat. Cu lacrimile n-aveți decît să-l tulburați și mai mult, stăpîne!

Bao-yu și-a întrerupt suspinele. S-a apropiat de Qin Zhong și a observat că stătea culcat pe pernă, cu ochii închiși, răsufila greu, iar fața-i era albă ca ceara.

— Frate Qin Zhong, sînt eu, Bao-yu, l-a strigat el.

L-a strigat de trei ori la rînd, dar Qin Zhong a rămas cu ochii închiși ca mai-nainte.

— A venit Bao-yu, a mai zis el.

Qin Zhong era de mult fără cunoștință. Numai în pieptul său mai pîlpîia răsufierea. Văzuse cum o mulțime de demoni cu frînghii și cu hrisovul pe care era scrisă soarta sa stătea gata să se năpustească asupra-i și să-l tîrască după ei.

Dar sufletul lui Qin Zhong putea să plece așa repede? El și-a amintit că nu mai era nimeni să îngrijească de treburile gospodăriei, că Zhi Neng încă nu-și aflate nici un adăpost, și a implorat demonii să-i amîne săvîrșirea judecății. Dar ei se arătau neîndurători și-l dojeneau pe Qin Zhong: „Ești doar învățat, ai citit cărți! Oare nu știi proverbul: dacă Yan Wang a poruncit să mori la straja a treia, cine cutează să-ți lungească viața pînă la a cincea? Noi aparținem împărăției întinericului, sîntem neclintiti și nu păsuim niciodată pe nimeni, nu ne potrivim cu cei din împărăția luminii, la care oricînd găsești tot soiul de motive”.

Și deodată, în mijlocul unui zgomot infernal, sufletul lui Qin Zhong a auzit patru cuvinte: „A venit

¹ Expresie obișnuită folosită la moartea cuiva. Își are originea în vechime, cînd se spune că Shen San, înainte de a-și da sufletul a cerut să i se schimbe așternutul.

Bao-yu", și a continuat să implore demonii: „Aveți îndurare, lăsați-mă să vorbesc cu prietenul meu și mă întorc numaidecât". „Care prieten?" au șușotit demonii. „Nu vă voi înșela, a continuat să-i roage Qin Zhong. El este nepotul ducelui Rong, pe numele mic Bao-yu".

Auzind discuția, cel dintîi demon-judecător a apărut de îndată în învălmășeală și s-a năpustit asupra celorlalți demoni rostind cuvinte de ocară: „V-am spus că-l lăsăm. Nu m-ați ascultat, iar zarva și tărăboiul vostru au atras aici oamenii, care sînt ocrotitori ai soartei. Ce ne facem acum?"

Observînd îndoiala judecătorului, toți demonii au început să-și agite mîinile, să bată din picioare și să-și strige cu voce tare nemulțumirea: „Hei, bătrîne, înaintea erai temut și puternic, iar astăzi te sperii de cuvinte ca «Bao-yu — piatră nestemată»! El aparține împărăției luminii, iar noi întunericului și n-avem nimic de-mpărțit cu el!" Judecătorul s-a aprins și mai tare, tipa și blestema fără să simtă osteneală.

Ce s-a mai întîmplat după aceea, veți afla din cele ce urmează.

CUPRINS

<i>Prefață</i> . . .	V
<i>Tabel cronologic</i> . . .	XVII
<i>Notă asupra ediției</i>	XIX

Capitolul întâi

În care se povestește cum într-un vis prea frumos Zhen Shi-yin a aflat de o piatră fermecată și cum Jia Yu-cun, cuprins de viltorea vieții, dorea să-și gă- sească o prietenă	1
--	---

Capitolul al doilea

În care se povestește cum soția lui Lin Ru-hai nă- scută Jia, a murit în orașul Yangzhou și cum Leng Zi-xing dezvăluie istoria castelului Rongguo . . .	26
---	----

Capitolul al treilea

În care se povestește cum prin bunătatea cumnatului său Lin Ru-hai l-a căpătuțit pe profesor și cum Jia Mu s-a înduișat de nepoata ei orfană . . .	45
--	----

Capitolul al patrulea

În care se povestește cum tânărul cu destin nefericit
s-a întâlnit cu fata fără noroc și cum călugărul din
templul Hulu a ajutat la lămurirea unor treburi
incurcate 68

Capitolul al cincilea

În care se povestește cum sufletul lui Jia Bao-yu a
pribegit prin Lumea iluziei și cum zeița Jing Huan
a poruncit să se cînte *Visul din pavilionul roșu* 84

Capitolul al șaselea

În care se povestește cum Jia Bao-yu a cunoscut sta-
rea „norului și a ploii” și cum Liu Lao-lao s-a ivit
pentru prima oară în castelul Rongguo . . . 114

Capitolul al șaptelea

În care se povestește cum Jia Lian s-a veselit îm-
preună cu soția lui cînd au primit florile de la
Curtea împărătească și cum Bao-yu l-a cunoscut pe
Qin Zhong în castelul Ningguo . . . 132

Capitolul al optulea

În care se povestește despre hieroglifele descifrate de
Bao-yu pe încuietoarea salbei de aur și cum a aflat
Bao-chai de piatra miraculoasă . . . 150

Capitolul al nouălea

În care se povestește despre banchetul ce a avut loc
în castelul Ningguo cu prilejul zilei de naștere a lui
Jia Jing și cum Jia Rui s-a îndrăgostit de Feng Jie. 168

Capitolul al zecelea

În care se povestește cum, nemiloasă, Wang Xi-feng
a întins o cursă și ce intenții urmărea și cum Jia
Rui a privit în „neprețuita oglindă a iubirii“.

182

Capitolul al unsprezecelea

În care se povestește cum Jia Yuan-chun a fost a-
leasă pentru Palatul marilor stilști și cum de tânăr
Qin Zhong a plecat pe lumea cealaltă.

194

Lector : ECATERINA ȚARĂLUNGĂ și
CARMEN DUMITRESCU
Tehnoredactor : ELENA CĂLUGĂRU

*Bun de tipar 1.VII.1975. Tiraj 20.100 ex. broșate.
Coli ed. 10,81. Coli tipar 7,50.*

Tiparul executat sub comanda nr.
5.054 la Întreprinderea poligrafică
Bacău, str. Eliberării nr. 63.

REPUBLICA SOCIALISTĂ
ROMÂNIA